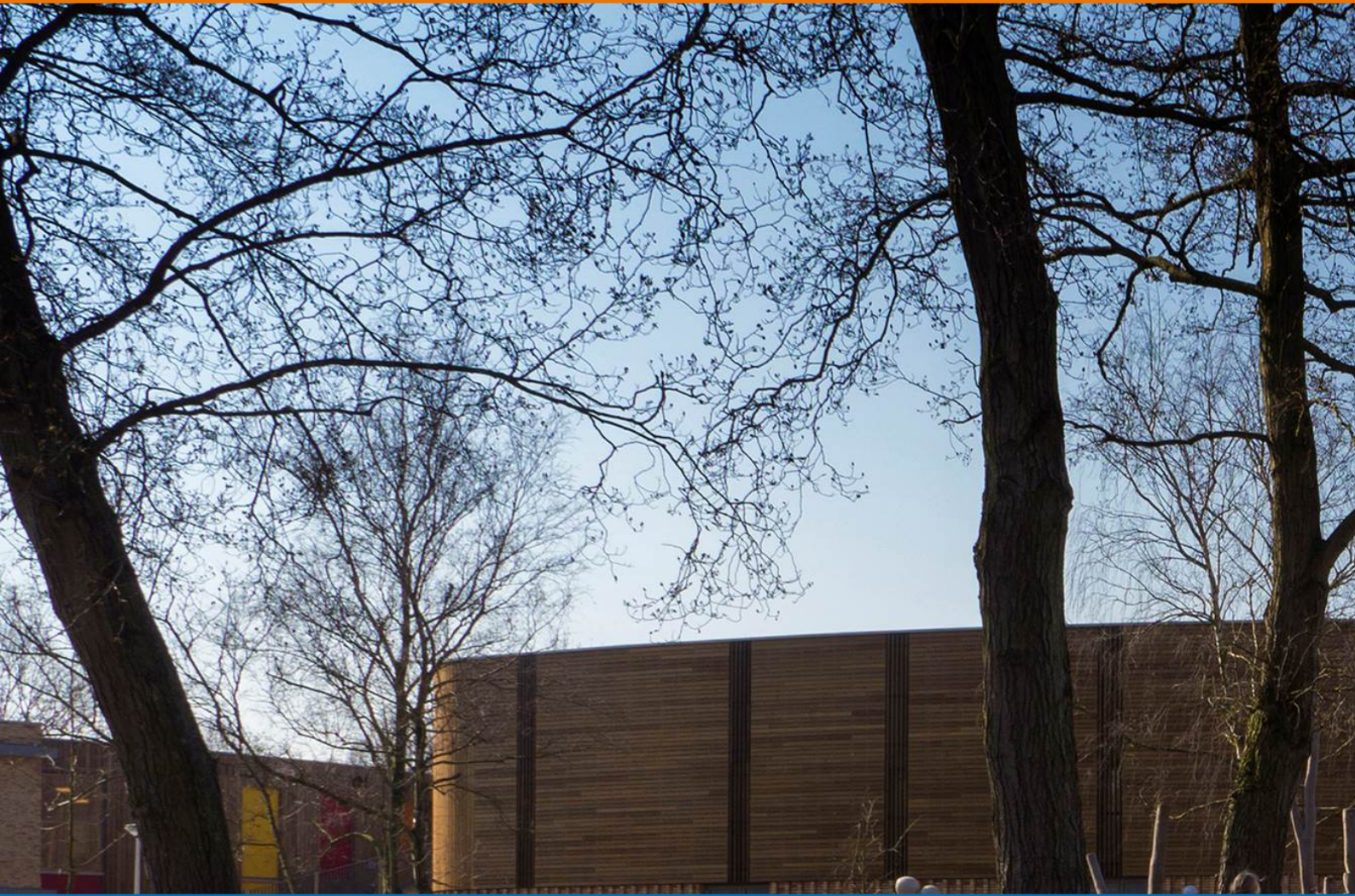

leiderdorp

Jaarstukken 2015

Samen kom je verder!

**Gemeente
Leiderdorp**

INHOUDSOPGAVE

1. Woord vooraf	5
2. Leeswijzer	9
3. Jaarverslag	11
<hr/>	
3.1 Programmaverantwoording	12
Programma 1 : Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs	12
1A Lokale gezondheidszorg	12
1B Wet maatschappelijke ondersteuning	17
1C Jeugdbeleid	22
1D Jeugdhulp en preventief jeugdbeleid	24
1E Lokaal onderwijsbeleid	27
1F Onderwijshuisvesting	31
Wat heeft het gekost?	33
Programma 2 : Werk en Inkomen	37
2A Algemene bijstand	37
2B Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	42
2C Vreemdelingenbeleid	44
Wat heeft het gekost?	46
Programma 3 : Kunst, Cultuur en Sport	48
3A Kunst en Cultuur	48
3B Sport	52
Wat heeft het gekost?	55
Programma 4 : Beheer openbare ruimte	56
4A Verkeer en vervoer	56
4B Water	59
4C Groenbeleid en regio	61
4D Openbaar Groen	63
4E Speelvoorzieningen	66
4F Riolering	68
4G Reiniging	71
Wat heeft het gekost?	73
Programma 5 : Wonen en Ondernemen	76
5A Ruimtelijke ordening	76
5B Woonbeleid	79
5C Economische zaken	82
5D Duurzaamheid	85
Wat heeft het gekost?	87
Programma 6 : Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid	89
6A Algemene regionale samenwerking	89
6B Bestuur en dienstverlening	92
6C Openbare orde en veiligheid	94
Wat heeft het gekost?	98
Programma 7 : Grondontwikkeling	101
7A Grondontwikkeling algemeen	101
7B Grondontwikkeling Centrumplan	103
7C Grondontwikkeling W4	105
Wat heeft het gekost?	107

Algemene dekkingsmiddelen	110
Algemeen	110
Wat heeft het gekost?	112
3.2 Paragrafen	115
Paragraaf 1 : Lokale heffingen	115
Paragraaf 2 : Weerstandsvermogen en risicobeheersing	119
Paragraaf 3 : Onderhoud kapitaalgoederen	125
Paragraaf 4 : Financiering	132
Paragraaf 5 : Bedrijfsvoering	135
Paragraaf 6 : Verbonden partijen	138
Paragraaf 7 : Grondbeleid	145
Paragraaf 8 : Drie Decentralisaties	150
3.3 Rapportage Interbestuurlijk Toezicht	154
4. Jaarrekening	157
<hr/>	
4.1 Algemene toelichting jaarrekening	159
4.2 Balans per 31 december	162
4.3 Toelichting op de balans	164
4.3.1 Toelichting op de activa (alle bedragen x € 1.000)	164
4.3.2 Toelichting op de passiva (alle bedragen x € 1.000)	170
4.3.3 Gewaarborgde geldleningen	173
4.3.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	176
4.3.5 Vaste activa staat	177
4.3.6 Staat investeringskredieten incl. af te sluiten	179
4.3.7 Staat van reserves	186
4.3.8 Staat van voorzieningen	192
4.4 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting	194
4.4.1 Financiële analyse per programma	194
4.4.2 Toelichting financiële afwijkingen reserves	200
4.4.3 Gerealiseerde dekkingsmiddelen	207
4.4.4 Incidentele baten en lasten	208
4.4.5 Aanwending onvoorzien	211
4.4.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector (=WNT)	212
4.5 Single Information Single Audit (SISA)	213
5. Overigen	217
<hr/>	
5.1 Gebeurtenissen na balansdatum	217
5.2 In control statement	218
5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	222

6. Bijlagen	223
<hr/>	
6.1 Bijlage 1: Conversietabel product-programma	223
6.2 Bijlage 2: Bestuur en organisatie	229
6.3 Bijlage 3: Kerngegevens Leiderdorp	232
6.4 Bijlage 4: Afkortingenlijst	233
6.5 Bijlage 5: Begrippenlijst	236

1. WOORD VOORAF

Het jaar 2015 kenmerkte zich voor de gemeente Leiderdorp door twee grote ontwikkelingen: de echte start met de gedecentraliseerde taken in het sociale domein en de toename van de toestroom van vluchtelingen naar Europa, die ook in Leiderdorp zijn voelbare weerslag heeft.

Decentralisaties in het sociale domein

Leiderdorp heeft, samen met haar partners, in 2015 vol energie de nieuwe gemeentelijke taken opgepakt op het gebied van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie. De opdracht was nieuw beleid uitvoeren met een sterk slinkend budget, vanuit de gedachte dat gemeenten dicht bij hun inwoners staan en dus beter (én efficiënter) kunnen bepalen wie welke ondersteuning nodig heeft. Het college heeft daar steeds bij vermeld dat de onzekerheden rond deze nieuwe taken de eerste jaren groot zullen zijn, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. U zult dat in dit jaarverslag ook bevestigd zien. De invoering is in het transitiejaar 2015 niet zonder slag of stoot gegaan; los van het werkendeweg je pad vinden, wijzigden de kaders én de bijbehorende budgetten lopende het jaar nog geregeld. Desondanks durven wij de stelling aan dat wij, samen met onze partners, het uiterste hebben gedaan om te komen tot de beste ondersteuning die wij in de gegeven omstandigheden aan onze inwoners konden bieden.

Het is inmiddels bekend dat we over 2015 op de budgetten voor de decentralisaties hebben overgehouden. In dit jaarverslag verantwoorden we hoe dat zo gekomen is. Wij stellen uw raad tevens voor de overgebleven gelden te blijven reserveren voor het sociaal domein, aangezien de budgetten de komende jaren nog sterk dalen en de onzekerheden rond de uitvoering van het beleid onverminderd groot blijven.

Opvang vluchtelingen

De vluchtelingencrisis is in 2015 onder druk van internationale ontwikkelingen tot een omvang gegroeid die ook op lokaal niveau voelbaar is. Het huisvesten van vele vluchtelingen uit oorlogs- en conflictgebieden is een vraagstuk waarin ook Leiderdorp een aandeel in heeft. In 2015 is op verzoek van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) besloten tot het aanbieden van tijdelijke crisisopvang voor 120 vluchtelingen in sporthal De Bloemerd. Deze opvang vormde de opmaat naar de opvang van 320 vluchtelingen voor de duur van een jaar in de oude ROC-locatie. Een speciaal woord van dank richten wij aan alle vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties die hun beste Leiderdorpse beentje voorzetten bij de opvang van deze vluchtelingen.

Leiderdorp in de regio

Ook in 2015 heeft de samenwerking in de Leidse regio concrete resultaten opgeleverd. Wij noemen hier de regionale retailvisie, de samenwerking in de drie decentralisaties, de omgevingsvisie en de kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij werken met de gemeenten in de Leidse regio aan een Regionale Toekomstvisie 2027. Die zal onze samenwerking verder inhoud en vorm geven. Ook in de samenwerking op het thema bereikbaarheid wordt voortgang geboekt. De ontwikkeling van de Leidse Agglomeratie Bereikbaar (LAB071) brengen een forse investeringsopgave in de infrastructuur van de regio met zich mee. Daarnaast dragen wij actief bij aan Economie071, het regionale platform waarin ondernemers, kennisinstellingen en gemeenten samen werken aan het versterken van ons economische profiel.

Samenvatting financieel resultaat 2015

In de programmarekening leggen we verantwoording af over de plannen en voornemens uit de programmabegroting 2015. Het rekeningresultaat 2015 is € 2.838.722 positief.

bedragen x € 1.000,-	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil 2015
Lasten	56.553	91.624	70.520	21.105
Baten	-59.669	-83.888	-72.478	-11.409
Totaal van saldo van baten en lasten	-3.116	7.737	-1.959	9.696

bedragen x € 1.000,-	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil 2015
Mutaties in reserves:				
- toevoegingen	7.712	3.533	6.350	-2.817
- onttrekkingen	-5.549	-11.270	-7.230	-4.040
Resultaat	-953	0	-2.839	2.839

Toelichting resultaat 2015

De belangrijkste posten die samen het resultaat vormen, zijn hieronder per programma weergegeven. Een uitgebreidere toelichting op deze posten staat in de programma's onder 'wat heeft het gekost'.

Programma bedragen x € 1.000,-	Saldo begroting 2015	Saldo werkelijk 2015	Vershil 2015	Voordeel/Nadeel
1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs	18.191	16.073	2.118	V
2 Werk en Inkomen	6.024	5.584	440	V
3 Kunst, Cultuur en Sport	2.559	2.489	70	V
4 Beheer openbare ruimte	7.309	6.007	1.303	V
5 Ruimtelijk beleid	1.047	741	306	V
6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	12.522	12.131	391	V
7 Grondontwikkeling	3.332	-2.017	5.349	V
Algemene Dekkingsmiddelen	-43.098	-42.966	132	N
Resultaat	-149	0	149	N
Saldo vóór resultaatbestemming	7.737	-1.959	9.696	V
Mutaties in reserves	-7.737	-880	6.857	N
Saldo ná resultaatbestemming	0	-2.839	2.839	V

Programma 1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

Vanaf 1 januari 2015 kregen wij via de Wmo nieuwe taken en verantwoordelijkheden vanuit het Rijk overgedragen (decentralisatie). In 2015 is € 1.788.000 van de Wmo-budgetten niet besteed. Over het algemeen valt op dat er in 2015 minder aanvragen zijn op grond van de Wmo. Dit heeft uiteraard direct effect op de kosten.

De focus van de *Jeugdhulpverlening* heeft in 2015 nog vooral gelegen in het verlenen van de zorg aan jeugdigen en aan uitrol van taken aan het Jeugd- en Gezinsteam. De regionale afstemming en de daarbij horende regionale verplichtingen hebben veel tijd en energie gevraagd. Daarnaast is in het kader van de implementatie van de Jeugdhulp voorzichtig omgegaan met het beschikbare budget, teneinde de te verwachte risico's zo minimaal mogelijk te laten zijn. In 2016 is een doorontwikkeling van het JGT voorzien, waarbij de verbinding met het Sociaal Team Leiderdorp (STL) een extra impuls zal worden gegeven. Een van de pijlers van deze doorontwikkeling is de uitrol van het preventieplan. De hierbij behorende preventie maatregelen zullen dus pas in 2016 worden ingezet, terwijl deze al wel in 2015 waren voorzien. Hierdoor is in de Jaarrekening een voordeel ontstaan ad € 337.000. Dit bedrag laat zich verklaren door de nog niet ingezette preventieve maatregelen, voordelige afrekeningen aanvullende diensten RDOG en hogere detacheringsinkomsten als gevolg van detachering medewerker aan de Tijdelijke Werk Organisatie.

Aanvraag resultaatbestemming programma 1 € 1.785.962 bij de vaststelling van de jaarrekening

Er wordt via resultaatbestemming aangevraagd om € 1.538.604 vanuit restant Wmo-budgetten 2015 en € 247.358 vanuit de Jeugdhulpbudgetten 2015 te storten in de Reserve sociaal domein.

Programma 2 Werk en Inkomen

Op het inkomensdeel *algemene bijstand* hebben we, zoals gebruikelijk, bovenop de rijksbijdrage een bedrag geraamd voor het eigen risico dat de gemeente loopt. Dit bedrag is slechts voor een deel aangesproken. In 2015 resulteert dit in een voordeel van ongeveer € 405.000. Dit komt doordat de extra instroom vanuit de Wsw en de Wajong (invoering Participatiewet) achterbleef bij de verwachtingen. Voor *reïntegratie, inburgering en nieuw beschut* blijkt de gemiddelde trajectprijs, € 230.000, veel lager uit te vallen dan oorspronkelijk geraamd. Op de Wsw is een tekort ontstaan van € 144.000.

Aanvraag resultaatbestemming programma 2 € 330.067 bij de vaststelling van de jaarrekening

Er wordt via resultaatbestemming aangevraagd om € 330.067 van restant budgetten Werk & Inkomen 2015 te storten in de Reserve sociaal domein.

Programma 3 Kunst, Cultuur en Sport

In 2015 hebben we een subsidie voor de instandhouding van de *Zijlaanmolen* (monument) ontvangen. Hierdoor is een voordeel ontstaan op de baten van ruim € 17.000. Daarnaast is er een voordeel op de lasten door lagere kosten subsidieverstrekking, belastingen en overige kosten van in totaal ruim € 20.000.

In het kader van de Beleidsregel Sporten en Bewegen 2014-2017 kregen we twee aanvragen. Beide aanvragen zijn gehonoreerd. Omdat slechts een deel van het beschikbare budget in 2015 is aangewend, ontstaat een incidenteel voordeel van € 20.000.

Programma 4 Beheer Openbare Ruimte

Twee projecten konden in 2015 niet aanbesteed worden. Het gaat om de Buitenhofvijver (€ 40.000) en het Natuurmeetnet (€ 20.000). Daarnaast blijkt voor het waterplan € 50.000 minder nodig te zijn. Daarmee vallen deze middelen vrij. Het *project Engelendaal* heeft vertraging opgelopen. Daarbij is ook vertraging ontstaan in het geplande onderhoud aan de fietspaden. Er is sprake van restant budgetten van € 780.000 en € 160.000. Voor deze investeringen zijn reserves ingesteld. De bijbehorende reserveboeking ten laste van de reserve is meegenomen in het saldo toevoeging/onttrekking reserves. Per saldo is het dus budgettair neutraal.

Kostendekkende exploitaties als *Riolering en Reiniging* hebben wel financiële afwijkingen, maar geen effect op het rekeningresultaat. De voor- en nadelen binnen deze productgroepen komen na bestemming ten gunste, respectievelijk ten laste, van de egaliseringsreserve reiniging en -voorziening riolering.

Programma 5 Ruimtelijke Beleid

Hogere *huurinkomsten* en een incidentele verkoop van *gemeentegroen* aan een kabelexploitant eind 2015 leiden tot een incidenteel voordeel van € 83.000. Op de afdelingskostenplaats die wordt doorbelast naar ruimtelijke ordening stonden het afgelopen jaar een aantal openstaande vacatures. Ook zijn er incidenteel inkomsten uit detachering gerealiseerd. Hierdoor valt de doorbelasting naar ruimtelijke ordening incidenteel € 76.000 lager uit. Restant verschillen bestaat uit overige *kleine afwijkingen* binnen diverse kostenposten.

In de begroting houden we rekening met een vast bedrag aan baten voor de *vergunningaanvragen*. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt het saldo, positief of negatief, gestort in of onttrokken aan de egaliseringsreserve omgevingsvergunning. Dit jaar was het saldo € 108.000 positief. Per saldo is het dus budgettair neutraal.

Programma 6 Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid

De kosten voor de crisisopvang van vluchtelingen vallen € 50.000 lager uit dan de in de laatste begrotingswijziging opgenomen €125.000. De legesinkomsten van onder andere huwelijken, reisdocumenten en rijbewijzen zijn in 2015 door een toegenomen aantal aanvragen € 45.000 hoger uitgevallen.

Op de totale personele begroting is een onderuitputting gerealiseerd door ontvangen vergoedingen van derden voor gedetacheerde medewerkers. Daarnaast is er op jaarbasis sprake van een lichte onderbezetting. Bij elkaar leidt dit tot een begrotingsoverschot van € 293.000, zie ook de paragraaf bedrijfsvoering.

Van de VHRM hebben wij bij de afrekening over 2014 € 65.000 terug ontvangen.

Programma 7 Grondontwikkeling

Een groot deel van de *grondexploitaties* lopen over meerdere jaren. Het resultaat in de jaarrekening is een momentopname en wijkt in de praktijk af van de planning. Dit leidt bij de jaarrekening tot een afwijking op de lasten en baten. Per saldo geeft het geen resultaat omdat de kosten/opbrengsten geactiveerd worden op de balans.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging € 564.000 hoger. De hiermee samenhangende baten bedragen € 432.000. Er is voor dit programma dus sprake van begrotingsonrechtmatigheid van € 132.000.

Met name op het saldo van betaalde en intern doorberekende rente is een negatief verschil ontstaan van € 233.000.

De decembercirculaire 2015 leidt tot een incidenteel voordeel van € 127.000. Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort. Per saldo is het dus budgettair neutraal.

Burgerpanel

in 2015 hebben we het burgerpanel geraadpleegd over meedenken en meedoen in de openbare ruimte. We zochten antwoord op vragen als: Hoe kunnen we inwoners informeren over en betrekken bij het beheer van de openbare ruimte? Zijn ze bereid zelf initiatieven te ontplooiën? Hoe kan de gemeente daarin faciliteren? De uitkomsten hebben we verwerkt in het plan voor het integraal beheer van de openbare ruimte. In 2015 hebben we ook een inwonersenquête gehouden over diverse actuele gemeentelijke beleidsonderwerpen. Leiderdorpers blijken heel tevreden over het wonen in hun buurt. Ze gaven gemiddeld een 8,1.

Leiderdorp, 6 juni 2016

College van burgemeester en wethouders van Leiderdorp

2. LEESWIJZER

Dit jaarverslag bestaat uit twee delen. In het eerste deel – het jaarverslag – leggen we verantwoording af over de zeven programma's en algemene dekkingsmiddelen zoals ze in de begroting 2015 beschreven zijn.

Een programma is een samenhangend geheel van taakvelden. Net als in de programmabegroting beschrijven we de programma's volgens een vaste opzet. Na een korte inleiding volgt een overzicht van de doelen, activiteiten en de prestatie-indicatoren.

Vervolgens rapporteren we onder het kopje 'Wat hebben we bereikt?' of en in welke mate de in de begroting gestelde doelstellingen behaald zijn. De inspanningen die we hebben verricht om de doelstellingen te behalen, staan onder 'Wat hebben we ervoor gedaan?'. Bovenstaande vragen komen per subprogramma terug. Daarnaast leggen we onder 'Wat heeft het gekost?' verantwoording af over de verschillen tussen begroot na wijziging en de werkelijke baten en lasten, voor bedragen groter dan € 50.000.

In het onderdeel Paragrafen rapporteren we over thema's die een dwarsdoorsnede van het jaarverslag geven. Voorbeelden hiervan zijn bedrijfsvoering, onderhoud kapitaalgoederen en het weerstandsvermogen. De wetgever stelt in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zeven paragrafen verplicht.

Deel 2 van de jaarstukken bestaat uit de financiële jaarrekening, waarin we verantwoording afleggen over de financiën van de gemeente. De verantwoording betreft onder andere de balans, de toelichting op de balans en de financiële analyse.

Vijf bijlagen sluiten dit boekwerk af.

3. JAARVERSLAG

3.1 Programmamverantwoording

Programma 1 : Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

1A Lokale gezondheidszorg

Inleiding

Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) heeft de gemeente de taak om met (preventieve) activiteiten een gezondere fysieke en sociale leefomgeving voor inwoners te creëren. De focus ligt hierbij op het stimuleren van een gezonde(re) levensstijl.

In mei 2013 is voor de periode 2013-2016 het Lokaal gezondheidsbeleid vastgesteld. Speerpunten hierin zijn alcohol-, rook-, depressie-, overgewicht- en eenzaamheidspreventie. Daarnaast willen wij bewegen stimuleren. Het gezondheidsbeleid richt zich specifiek op drie groepen: kinderen en jongeren, mensen met een lage sociaal economische status (SES) en (kwetsbare) ouderen.

Doel	Een gezondere fysieke en sociale omgeving voor burgers en stimuleren van een gezonde levensstijl				
SMART doel	1. Bevorderen van afstemming en samenwerking tussen organisaties	2. Kinderen en jongeren en hun opvoeders weerbaarder maken tegen schadelijk alcoholgebruik, roken en ongezonde voeding en beter leren omgaan met deze verleidingen	3. Kinderen en jongeren worden door een gezonde leefomgeving aangemoedigd gezond gedrag te vertonen	4. Eenzaamheid en depressie onder ouderen voorkomen door ouderen zolang mogelijk actief te houden	5. Mensen met een lage SES beter informeren en adviseren over gezonde leefstijl en stimuleren meer te bewegen
Activiteiten 2015	1.1 Organiseren van platformbijeenkomsten voor betrokken organisaties	2.1 De GGD HM biedt voorlichting, advies en ondersteuning aan scholen op het gebied van gezonde leefstijl	3.1 In lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes	4.1 Het bestaande sport- en beweegaanbod wordt in kaart gebracht en gepromoot	5.1 Bij informatie over de minimaregeling wordt jaarlijks aandacht besteed aan het sport- en beweegaanbod
		2.2 CJG Leiderdorp biedt informatie, advies en ondersteuning aan kinderen, jongeren en ouders		4.2 Het bestaande aanbod op het gebied van depressie wordt in kaart gebracht en gepromoot	
		2.3 Uitvoering Preventie- en Handhavingsplan Alcohol		4.3 Regelmatig aandacht in lokale media voor eenzaamheid en depressie	
Prestatie-indicator	Per doelgroep wordt 1 platformbijeenkomst georganiseerd	Jaarlijks een overzicht van welke voorlichtings- en ondersteunings-activiteiten op welke scholen in Leiderdorp zijn verzorgd door GGD HM	De mate waarin in lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes ter bevordering van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving van jeugdigen.	De mate waarin het sport- en beweegaanbod voor ouderen wordt gepromoot	Bij de informatieverstrekking over de minimaregeling wordt aandacht besteed aan het sport- en beweegaanbod in Leiderdorp
		Het CJG biedt informatie, ondersteuning en advies aan kinderen, jongeren en ouders	Iedere jongere in Leiderdorp wordt op twaalfjarige leeftijd met een brief geïnformeerd over de schadelijkheid van alcohol	De mate waarin het aanbod op het gebied van depressiepreventie voor ouderen wordt gepromoot	Het aantal beweegactiviteiten in de wijken Schansen en Dreven.

Doel Een gezondere fysieke en sociale omgeving voor burgers en stimuleren van een gezonde levensstijl					
		Het aantal trainingen dat op scholen is gegeven aan kinderen en jongeren om de weerbaarheid te vergroten.	Het aantal jongeren tussen de 12 en 18 jaar die een Halt-afdoening alcohol hebben gekregen omdat zij zijn opgepakt door de politie voor het plegen van een strafbaar feit onder invloed van alcohol	De mate waarin aandacht besteed wordt aan eenzaamheid en depressie onder ouderen in lokale media	
			Het aantal uren toezicht en handhaving door BOA's op nuttigen/verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar in commerciële en paracommerciële horeca, supermarkten, slijterijen en in de openbare ruimte		

Wat hebben we bereikt?

1. Afstemming en samenwerking

We hebben afstemming en samenwerking gestimuleerd tussen verschillende organisaties die gezondheidsbevorderende diensten leveren. Hierdoor wordt overlap voorkomen en sluiten de activiteiten van deze organisaties goed op elkaar aan. Dit vergroot de effectiviteit van het aanbod. Ook zorgt dit voor ruimte om nieuwe initiatieven te ontplooiën.

2 en 3. Kinderen en jongeren

De GGD heeft op scholen weerbaarheidstrainingen gegeven. De trainingen zijn gericht op jongeren om leren gaan met verleidingen zoals alcoholgebruik, roken en ongezonde voeding. Daarmee hebben we kinderen en jongeren aangemoedigd gezonde keuzes te maken, zodat ze zich ontwikkelen tot volwassenen die zelf verantwoordelijkheid nemen voor een gezonde leefstijl. Zo kunnen problemen in de toekomst voorkomen worden. Ook ouders zijn betrokken, zodat zij als opvoeders de gezondheidssituatie positief kunnen beïnvloeden.

4. Ouderen

We hebben via organisaties voor ouderen bewustwording gecreëerd bij ouderen om lang(er) actief te blijven. Met als doel dat ze langer gezond kunnen blijven, zelfstandig in hun woonomgeving kunnen blijven wonen en langer actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

5. Mensen met een lage sociaal economische status

We hebben actief ingezet, met verschillende organisaties, op het stimuleren van een positieve leefstijl bij mensen met een lage sociaal economische status.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Organiseren van platformbijeenkomsten voor betrokken organisaties

In 2015 is een platformbijeenkomst georganiseerd met de GGD, de gemeente en fysiotherapiepraktijk Lagas. Hieruit is het initiatief 'Lekker in je Lijf' ontstaan, waar minima onder begeleiding kunnen bewegen. Ook heeft het Visser 't Hoofd Lyceum, samen met het CJG en andere organisaties, een puberbeurs georganiseerd.

2.1 De GGD Hollands Midden biedt voorlichting, advies en ondersteuning aan scholen op het gebied van gezonde leefstijl

De GGD voert de Wet publieke gezondheidszorg uit. De GGD verzorgt lesprogramma's en sluit aan bij landelijke campagnes voor voorlichting aan ouders en jeugdigen over gezondheidsbevordering. In 2015 heeft het CJG gewerkt aan een dekkend

preventieplan voor de jeugd. Dit heeft het overzicht van de GGD van advies, ondersteuning en preventie op het gebied van jeugd inzichtelijker gemaakt.

2.2 CJG Leiderdorp biedt informatie, advies en ondersteuning aan kinderen, jongeren en ouders

Het CJG Leiderdorp heeft informatie, advies en ondersteuning geboden aan kinderen, jongeren en ouders op het gebied van een gezonde leefstijl. Onderwerpen waren voeding, bewegen, overgewicht en genotsmiddelengebruik. Hierdoor krijgen kinderen, jongeren en ouders meer handvatten om met verleidingen om te gaan en wordt gezond gedrag aangemoedigd. Het CJG heeft in 2015 voor zichzelf en partners een uitvoeringsplan preventie geschreven voor 2016.

2.3 Uitvoering Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

In het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2016 hebben we een integrale aanpak ontwikkeld om overmatig alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Leiderdorp te voorkomen. Zo willen wij een gezonde(re) leefstijl stimuleren en verstoringen van de leefbaarheid en openbare orde tegengaan. Activiteiten uit dit plan hebben we in 2015 opnieuw uitgevoerd. Via de taskforce Alcohol- en Genotmiddelenpreventie zitten betrokken organisaties vier keer per jaar om tafel om signalen uit Leiderdorp te delen. Daarnaast heeft ook in 2015 een 'mysteryshopper' getest of alcoholverstrekkers in Leiderdorp aan minderjarigen drank schenken. Op basis van de resultaten uit deze testen worden organisaties gewaarschuwd en kunnen zij in 2016 opnieuw een cursus 'Verantwoord alcohol schenken' volgen.

3.1 In lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes

In Gemeente aan Huis en op de gemeentelijke website is aandacht gegeven aan landelijke campagnes voor gezondheidsbevordering. Voorbeelden zijn de nationale buitenspeeldag, de NL Doet-dagen en de NIX18-campagne tegen alcoholgebruik en roken.

3.2. Informatie over de schadelijkheid van alcohol

Via het CJG en via lespakketten in de klas is informatie over de schadelijkheid van alcohol en andere genotmiddelen verspreid. In 2015 heeft de GGD samen met het Visser 't Hooft Lyceum een puberbeurs georganiseerd, met informatie over onder andere alcoholgebruik onder jongeren.

Jongeren die door BOA's worden betrappt op het nuttigen van alcohol, ontvingen in 2015 een brief over de schadelijke effecten van alcohol. Daarnaast hebben alle ouders van kinderen die 12 jaar werden een brief ontvangen om hen te activeren met hun kind in gesprek te gaan over genotmiddelengebruik.

3.4 Het aantal uren toezicht en handhaving door BOA's

De BOA's hebben een actieve rol gespeeld in het toezicht en de handhaving van het plan Alcohol 2014-2016. Zij zijn betrokken geweest bij het inzetten van de 'mysteryshopper' in de gemeente en hebben de namen van jongeren die gesignaleerd zijn met alcohol opgeschreven. Bij zorgen geven zij deze namen door aan het jeugdoverleg.

4.1 Het bestaande sport- en beweegaanbod wordt in kaart gebracht en gepromoot

Sportfondsen Sport Servicepunt (SSS) heeft het sport- en beweegaanbod in kaart gebracht en maakt dit aanbod kenbaar op hun website en via hun nieuwsbrief. Voor het aanbod voor kinderen en jongeren hebben zij met een tweejaarlijkse flyer promotie gemaakt in de klas. Voor het sport- en beweegaanbod voor ouderen werken zij samen met Pluspunt.

4.2 Het bestaande aanbod op het gebied van depressie wordt in kaart gebracht en gepromoot

Stichting Pluspunt heeft in Leiderdorp ondersteuning gegeven aan eenzame (oudere) mensen door onder andere een luisterend oor te bieden. Daarnaast subsidieert de gemeente vanuit de Wmo meerdere organisaties die ondersteuning kunnen bieden aan inwoners met klachten van depressie of eenzame mensen, zoals bijvoorbeeld Schuldhulpmaatje, de Hip-hulplijn en Stichting Present. Zorgorganisaties die signaleren dat cliënten vereenzamen, zetten hun zorgvrijwilligers in om activiteiten te bieden of brengen deze mensen in contact met het Sociaal Team Leiderdorp. Wij hebben ons in 2015 ook aangesloten bij de telefonische hulplijn Sensor, die 24 uur per dag bereikbaar is.

4.3 Regelmatig aandacht in lokale media voor eenzaamheid en depressie

In 2015 is in de lokale media geen specifieke aandacht besteed aan eenzaamheid en depressie. Met een landelijke campagne is aandacht besteed aan eenzaamheid. Lokaal is vooral aandacht besteed aan deze problematiek via het mantelzorgnetwerk.

5.1 Bij informatie over de minimaregeling wordt jaarlijks aandacht besteed aan het sport- en beweegaanbod

In 2015 is er een samenwerking ontstaan tussen de gemeente Leiderdorp, fysiotherapiepraktijk Lagas en de GGD. Via de collectieve ziektekostenverzekering voor minima kunnen minima zich zes maanden gratis laten begeleiden door Lagas. De begeleiding is gericht op het verminderen van overgewicht en het aanleren van een gezonde leefstijl. Dit programma heet 'Lekker in je Lijf'. Wij hebben in 2015 alle minima aangeschreven om deze mogelijkheid onder de aandacht te brengen. Inmiddels maken ongeveer veertig inwoners hiervan gebruik. In 2016 zullen we deze inwoners op de hoogte brengen van het reguliere sport- en beweegaanbod in Leiderdorp, zodat zij hun positieve levensstijl kunnen vasthouden.

5.2 Het aantal beweegactiviteiten in de wijken Schansen en Dreven

In de prestatieafspraken met Pluspunt en SCw in de subsidie van 2015 zijn specifieke bewegingsactiviteiten voor de wijk Schansen en Dreven niet opgenomen. Beide organisaties hebben activiteiten georganiseerd die beschikbaar en laagdrempelig zijn voor de gehele bevolking van Leiderdorp. De minima proberen wij gericht te bereiken met de regeling beschreven bij 5.1.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Het aantal platformbijeenkomsten per jaar	n.v.t.	1	3	2
Een overzicht van welke voorlichtings- en ondersteuningsactiviteiten op welke scholen in Leiderdorp zijn verzorgd door GGD HM	ja	ja	ja	ja, m.n. op jeugd.
Het CJG biedt informatie, ondersteuning en advies aan kinderen, jongeren en ouders	ja	ja	ja	ja
Het aantal trainingen dat op scholen is gegeven aan kinderen en jongeren om de weerbaarheid te vergroten	n.v.t.	>3	>3	7
De mate waarin in lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes ter bevordering van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving van jeugdigen	1 keer	1 keer	1 keer	2 keer
Iedere jongere in Leiderdorp wordt op twaalfjarige leeftijd via een brief geïnformeerd over de schadelijkheid van alcohol	n.v.t.	ja	ja	ja
Het aantal jongeren tussen de 12 en 18 jaar die een Halt-afdoening alcohol hebben gekregen omdat zij zijn opgepakt door de politie voor het plegen van een strafbaar feit onder invloed van alcohol*	1	3	8	8
Het aantal uren toezicht en handhaving door BOA's op het nuttigen/verkoopen van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar in commerciële en paracommerciële horeca, supermarkten, slijterijen en in de openbare ruimte	n.v.t.	240	240	30 uur door de BOA's, 3x26 uur door de ingezette mysteryshoppers
De mate waarin het sport- en beweegaanbod voor ouderen wordt gepromoot	n.v.t.	1x per 2 jaar	n.v.t.	1 keer via Sportservicepunt en Pluspunt.
De mate waarin het aanbod op het gebied van depressiepreventie voor ouderen wordt gepromoot	n.v.t.	voorbereiding gestart	1 keer per jaar	1

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
De mate waarin aandacht besteed wordt aan eenzaamheid en depressie onder ouderen in lokale media	n.v.t.	2 keer	1 keer per jaar	0
Informatieverstrekking over sport- en beweegaanbod bij de minimaregeling	n.v.t.	voorbereiding gestart	ja	ja
Het aantal beweegactiviteiten in de wijken Schansen en Dreven	n.v.t.	ja	>2	1
* = cijfers afkomstig van Bureau Halt. Bureau Halt houdt alleen bij of jongeren onder invloed waren bij het plegen van het delict, niet of het kind opgepakt is vanwege het gebruik van alcohol an sich.				

1B Wet maatschappelijke ondersteuning

Inleiding

Wij willen inwoners stimuleren zoveel mogelijk op eigen kracht (zelfstandig) mee te doen in de samenleving. Mensen die dit niet op eigen kracht of met hulp van het sociaal netwerk kunnen, moeten - al dan niet tijdelijk - kunnen rekenen op de juiste ondersteuning. Bij het organiseren van die ondersteuning kijken we meer dan in het verleden naar de specifieke situatie van de inwoner. Niet 'de beperking' van iemand is het uitgangspunt voor ondersteuning, maar 'wat kan en wil iemand nog zelf', eventueel met hulp van zijn of haar sociale netwerk.

Uitbreiding Wmo

Op 1 januari 2015 hebben wij via de Wmo nieuwe taken en verantwoordelijkheden vanuit het Rijk overgedragen gekregen (decentralisatie). De Wmo is uitgebreid met:

- het bieden van begeleiding (zowel groepsbegeleiding als individueel)
- beschermd wonen (in 2015 en 2016 nog een taak van de centrumgemeenten)
- kortdurend verblijf
- de anonieme hulplijn
- cliëntondersteuning
- (een gedeelte van) de persoonlijke verzorging

De decentralisatie van de rijkstaken naar de Wmo ging gepaard met een bezuiniging op de budgetten. Om deze bezuinigingen op te vangen hebben wij in 2015 ingezet op vernieuwing en innovatie van de ondersteuning in de Wmo. Hierbij hebben wij constant gelet op de continuïteit van de ondersteuning aan de inwoner. Na de decentralisatie in 2015 zal de transformatie van het sociaal domein de komende jaren daadwerkelijk vorm moeten krijgen. Bij de uitvoering van de Wmo werken wij nauw samen met de gemeenten Leiden, Oegstgeest en Zoeterwoude.

De decentralisatie van taken naar de Wmo vond gelijktijdig plaats met de decentralisatie van de jeugdwet (zie 1D) en de Participatiewet (zie 2A).

De uitvoering van de Wmo geven wij vorm in vier beleidsprogramma's.

1. Samenleven in buurt of wijk
2. Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers
3. Meedoen makkelijker maken
4. Een vangnet voor iedereen

Doel	Burgers worden via de Wet maatschappelijke ondersteuning gestimuleerd om zo lang mogelijk de regie over het eigen bestaan te voeren. Dit doen zij door zoveel mogelijk op eigen kracht te participeren in de samenleving.			
SMART doel	1. Het bevorderen van samenleven in de buurten en wijken door het beschikbaar stellen van een budget voor burgerinitiatieven	2. Jaarlijks (vanaf 2011 tot 2016) stijgt het bereik onder mantelzorgers met 10%. Vrijwilligers in Leiderdorp worden ondersteund bij hun vrijwilligerswerk	3. Zorgen dat inwoners door algemene en/of individuele voorzieningen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven participeren	4 Verbeteren en behouden van zorg, preventie en opvang wanneer mensen zelf niet langer de regie over hun eigen bestaan kunnen voeren
Activiteiten 2015	1.1 Organiseren van platformbijeenkomsten	2.1 Subsidiëren van ondersteuning mantelzorgers	3.1 Verstrekken van individuele maatwerkvoorzieningen	4.1 Uitvoeren regionale beleidsvisie huiselijk geweld
	1.2 Budgetten beschikbaar stellen voor wijk- en/of buurtinitiatieven	2.2 Extra aandacht specifieke mantelzorggroep	3.2 Versterken en behouden algemene voorzieningen	4.2 Continueren gemeentelijke bijdrage preventieve OGGZ
		2.3 Uitwerken voorstel mantelzorgwaardering	3.3 Doorontwikkelen Sociaal Team Leiderdorp (STL)	4.3 Regionaal vormgeven inloopfunctie GGZ
		2.4 Verstrekken vrijwilligersprijs	3.4 Opstellen nieuwe agenda wonen en zorg	4.4 Onderzoek naar bijdrage Regionaal Kompas

Doel	Burgers worden via de Wet maatschappelijke ondersteuning gestimuleerd om zo lang mogelijk de regie over het eigen bestaan te voeren. Dit doen zij door zoveel mogelijk op eigen kracht te participeren in de samenleving.			
		2.5 Deskundigheidsbevordering door cursusaanbod voor vrijwilligers	3.5 Ontwikkelen kwaliteitsinstrumenten Wmo	4.5 Gemeentelijke bijdrage anonieme hulplijn
		2.6 Bijdrage aan digitale vacaturebank		
		2.7 Organiseren van de beursvloer		
Prestatie-indicator	Jaarlijks worden 2 platformbijeenkomsten georganiseerd	Het bereik onder mantelzorgers stijgt van 400 in 2011 naar 585 in 2016	Gebruik individuele maatwerkvoorzieningen	Het aantal huisuitzettingen is niet meer dan 2 per jaar
	Jaarlijks worden meer dan 3 buurtinitiatieven gehonoreerd en uitgevoerd	Mate waarin vrijwilligers zich in Leiderdorp ondersteund voelen		

Wat hebben we bereikt?

1. Samenleven in buurten en wijken

In 2015 hebben wij diverse activiteiten organiseerd die bijdragen aan het samenleven in buurten en wijken van Leiderdorp. We hebben meer mogelijkheden voor inwoners gecreëerd om mee te denken en te doen. Zo organiseerden wij twee bewonersmarkten. Tijdens deze bewonersmarkten zijn we in gesprek gegaan met bewoners over (de veiligheid van) hun leefomgeving. Ook hebben we het burgerinitiatief 'Whatsappgroepen' gefaciliteerd. Met inwoners van diverse wijken hebben we gesproken over het beheer en onderhoud van hun leefomgeving. We hebben budget beschikbaar gesteld voor wijkinitiatieven. Het opstellen van de 'uitvoeringsregeling wijkinitiatieven' zal in 2016 gebeuren.

2. Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers

Stichting iDoe heeft in 2015 een subsidie ontvangen en de taken uitgevoerd om vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in Leiderdorp te ondersteunen. Daarnaast zijn alle vrijwilligers verzekerd via de gemeente. Het mantelzorgbeleid hebben wij in 2015 via Bureau Informele Zorg en Stichting Pluspunt uitgevoerd. Dit gebeurde vooral in samenwerking met de werkgroep Mantelzorg Leiderdorp. Door de activiteiten van de werkgroep Mantelzorg Leiderdorp bereiken we meer mantelzorgers, maken we hen bewust van ondersteuningsmogelijkheden en kunnen zij de zware zorg voor hun naaste langer volhouden.

3. Meedoen makkelijker maken

Sinds 1 januari 2015 zijn wij via de Wmo verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning aan kwetsbare inwoners. Hiervoor kregen zij deze ondersteuning uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). Door een korting op de beschikbare budgetten waren wij genooddaakt de systematiek van de huishoudelijke ondersteuning te wijzigen. De toegang tot ondersteuning uit de Wmo hebben wij georganiseerd via het Sociaal Team Leiderdorp. Door het voeren van gesprekken is de decentralisatie (redelijk) rustig verlopen en konden wij de continuïteit van de ondersteuning in grote mate garanderen. Hierbij hebben we vooral ingezet op de transitie van de rijkstaken. De daadwerkelijke transformatie van het sociaal domein moet de komende jaren vorm krijgen.

4. Een vangnet voor iedereen

Centrumgemeente Leiden is sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor beschermd wonen. Hiervoor werd deze taak uitgevoerd via de AWBZ. Via het bestuurlijk contracteren zijn wij betrokken geweest bij het sluiten van de contracten voor het beschermd wonen. Daarnaast hebben wij regionaal onderzoek gedaan naar bijzondere woonvormen en zijn er laagdrempelige regionale voorzieningen voor openbare geestelijke gezondheidszorg. In 2016 wordt gewerkt aan een nieuwe regionale visie op maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Een deel van deze taken zal op termijn van de centrumgemeente naar de regiogemeenten worden overgeheveld. Landelijk hebben wij ons aangesloten bij de overeenkomst met Sensor, een 24-uurs anonieme telefonische hulplijn.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Organiseren van platformbijeenkomsten

In 2015 hebben wij geen platformbijeenkomsten georganiseerd. Een platformbijeenkomst is een middel om samen met professionals, bewoners en instellingen bewustzijn rond een thema te organiseren. Door de transitie van verschillende taken naar de gemeenten hebben wij een groot beroep gedaan op instellingen en inwoners. Via verschillende wegen spraken wij met organisaties binnen de Wmo of werkten wij nauw samen en deelden wij informatie. De overlegtafel binnen het bestuurlijk contracteren is hiervan een goed voorbeeld. De Wmo-adviesraad en andere organisaties hebben in 2015 platformbijeenkomsten georganiseerd.

1.2 Budgetten beschikbaar stellen voor wijkinitiatieven

Voor buurtinitiatieven hebben wij bijdragen toegekend. Voorbeelden zijn de organisatie van een straatspeeldag, een burendag, straat- en/of buurtfeesten en het plaatsen van buurtbibliotheken.

2.1 Subsidiëren van ondersteuning mantelzorgers

Voor het ondersteunen van mantelzorgers verstrekten wij in 2015 subsidie aan Stichting Pluspunt en Bureau Informele Zorg (BIZ, onderdeel van Stichting ActiVite). In 2016 zal BIZ verdergaan onder de naam EVA. Daarnaast hebben wij subsidie verstrekt aan BIZ voor het waarderen van Leiderdorpse mantelzorgers met de LeidsePas. Dit is een pas waarmee mantelzorgers korting krijgen bij Leidse en Leiderdorpse ondernemers (zie 2.3).

2.2 Extra aandacht specifieke mantelzorggroep

In 2015 heeft de werkgroep Mantelzorg Leiderdorp aandacht besteed aan de werkende mantelzorgers en jonge mantelzorgers. De aandacht voor jonge mantelzorgers is opgezet vanuit de Leidse regio, met organisaties die jonge mantelzorgers beter in beeld hebben, zoals het C.J.G. Om werkende mantelzorgers onder de aandacht te brengen is in 2015 een lunchbijeenkomst georganiseerd voor diverse werkgevers uit Leiderdorp. Daar is aandacht gevraagd voor mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid en zijn werkgevers uitgedaagd dit toe te passen binnen hun eigen personeelsbeleid. De aandacht aan de werkende mantelzorgers is in 2015 een jaar verlengd. De werkgroep Mantelzorg Leiderdorp oordeelde dat één jaar (2014) niet voldoende tijd was om de doelstellingen voor deze specifieke groep te behalen. Ook wil de werkgroep de vergaarde informatie in 2014 graag extra toepassen. Hierdoor is de aandacht voor de allochtone mantelzorgers komen te vervallen.

2.3 Uitwerken voorstel mantelzorgwaardering

In mei 2015 is het voorstel voor mantelzorgwaardering vastgesteld. Mantelzorgers krijgen de LeidsePas, een kortingspas. Bureau Informele Zorg coördineert en registreert de mantelzorgers. Tijdens dit proces krijgen mantelzorgers direct ook informatie over de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning. Daarnaast is er aandacht besteed aan waardering van mantelzorgers op de Dag van de Mantelzorg. Er zijn die dag verschillende activiteiten georganiseerd om mantelzorgers in het zonnetje te zetten. Ook ontving het Alrijne Ziekenhuis een subsidie voor de waardering van mantelzorgers van hun dialysepatiënten.

2.4 Verstrekken vrijwilligersprijs

Op de nieuwjaarsborrel van 2015 is de vrijwilligersprijs uitgereikt aan drie activiteiten van Leiderdorpse organisaties. Dit waren de initiatieven 'StudioDwars' (Stichting Sociaal Cultureel werk), Tamarco en de stichting Vrienden van het Oude Dorp.

2.5 Deskundigheidsbevordering door cursusaanbod voor vrijwilligers

In 2015 heeft iDoe samen met diverse Leiderdorpse organisaties drie cursussen voor Leiderdorpse vrijwilligers(organisaties) georganiseerd. Ook bracht iDoe de organisaties en vrijwilligers op de hoogte van het aanbod in Leiden, waar vrijwilligers uit Leiderdorp ook aan kunnen deelnemen.

2.6 Bijdrage aan digitale vacaturebank

iDoe heeft in 2015 de digitale vacaturebank beheerd. Leiderdorpse organisaties kunnen hier hun vraag naar vrijwilligers plaatsen.

2.7 Organiseren van de beursvloer

In juni 2015 vond voor de tweede keer de beursvloer plaats. De beursvloer is georganiseerd samen met de gemeente Leiden. In totaal zijn er 123 matches gesloten tussen het bedrijfsleven en (maatschappelijke) organisaties. iDoe ziet er op toe dat de matches in de loop van 2015 zijn uitgevoerd of in 2016 worden uitgevoerd.

3.1 Verstrekken van individuele maatwerkvoorzieningen

Inwoners met een ondersteunings- of hulpvraag kunnen terecht bij het Sociaal Team Leiderdorp (STL). In een gesprek onderzoekt de consulent van het STL samen met de inwoner de specifieke situatie. Samen kijken ze hoe ze het probleem kunnen oplossen. Als de oplossing een maatwerkvoorziening is, zet de consulent van het STL het aanvraagproces in gang. Ook zorgt de consulent dat de inwoner een beschikking ontvangt. Naast de reguliere meldingen die bij het STL binnenkwamen, zijn er ruim 300 gesprekken gevoerd met inwoners die tot 1 januari 2015 de ondersteuning ontvingen uit de AWBZ.

3.2 Versterken en behouden algemene voorzieningen

Op 1 januari 2015 is de algemene voorziening Huishoudelijke Hulp ingevoerd. Via deze algemene voorziening zijn inwoners zelf, tegen een vastgesteld uurtarief, verantwoordelijk voor het organiseren van een schone woning. Alle inwoners die gebruikmaakten van de regeling Huishoudelijke Hulp in de Wmo (tot 1 januari 2015), zijn in 2015 thuis bezocht. Samen met de inwoners is gekeken of de beperkingen verholpen konden worden via de algemene voorziening Huishoudelijke Hulp of dat er een maatwerkoplossing nodig was. In 2016 wordt de algemene voorziening Huishoudelijke Hulp geëvalueerd. Stichting Pluspunt biedt met het Dagprogramma Senioren een algemene voorziening voor dagbesteding van (met name) eenzame ouderen. Het doel is om vanuit deze dagbesteding inwoners te begeleiden naar de reguliere welzijnsactiviteiten van Stichting Pluspunt (of andere partijen) en een beroep op een maatwerkvoorziening zo lang mogelijk uit te stellen. Stichting Pluspunt is zelf verantwoordelijk voor de toegang tot het Dagprogramma Senioren. Eind 2015 is gestart met een experiment om het dagprogramma voor meerdere doelgroepen beschikbaar te stellen.

3.3 Doorontwikkelen Sociaal Team Leiderdorp (STL)

Sinds 1 januari 2015 is het STL de toegang tot maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Daarnaast ondersteunt en adviseert het STL inwoners met een ondersteuningsvraag. De opstartfase van het STL is door verschillende factoren, onder andere op het gebied van personeel en randvoorwaarden, moeizaam verlopen. Ook moesten de medewerkers van het STL veel cliënten die begeleiding ontvingen vanuit de AWBZ opnieuw spreken. Eind 2015 is het eerste jaar op basis van gesprekken met alle medewerkers van het STL geëvalueerd. Ook is door het STL gewerkt aan een werkplan voor 2016.

3.4 Opstellen nieuwe agenda wonen en zorg

Met Rijnhart Wonen zijn afspraken gemaakt over het bieden van lokaal maatwerk. Daardoor hebben wij de mogelijkheid om voor mensen met een beperking sneller een geschikte woning te regelen. Met de gemeente Leiden is geprobeerd een gezamenlijk agenda rond dit onderwerp op te stellen. Deze gesprekken hebben nog niets opgeleverd.

3.5 Ontwikkelen kwaliteitsinstrumenten Wmo

In 2015 hebben wij geen nieuwe kwaliteitsinstrumenten opgesteld. Wel zijn via het bestuurlijk contracteren de overeenkomsten op het gebied van kwaliteit aangepast. Servicepunt 71 voert per kwartaal een monitoring uit op deze overeenkomsten. Daarnaast hebben wij in 2015 de Benchmark Wmo uitgevoerd en is, samen met de gemeenten in de Leidse regio, een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder gebruikers van hulpmiddelen (zoals scootmobielen en rolstoelen). Ook wordt er gewerkt aan een gemeentelijke monitor van het sociaal domein en nemen wij deel aan de monitor Sociaal Domein van KING. Er is een kwartiermaker aangewezen voor de toezichthoudend ambtenaar Wmo die werkt aan een structureel plan om het toezicht op de Wmo in te richten.

4.1 Uitvoering beleidsvisie huiselijk geweld

Zie programma 6C.

4.2 Continueren subsidie preventie OGGZ

De uitvoering van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) is momenteel voornamelijk een taak van centrumgemeente Leiden. Samen met gemeenten binnen Holland Rijnland financieren we preventieve activiteiten op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg. Rivierduinen en het Inloophuis GGZ in Leiden bieden deze activiteiten in de regio aan.

Een deel van de GGZ-taken die voorheen vanuit de AWBZ werden uitgevoerd, zoals de inloofunctie GGZ, gaan de Leidse regiogemeenten de komende tijd zelf oppakken.

4.3 Regionaal vormgeven inloofunctie GGZ

Regionaal wordt aangestuurd op meer lokale invloed op de inloofunctie GGZ. Ook is het voor gemeenten onvoldoende inzichtelijk of hun bijdrage voldoende ten goede komt aan eigen inwoners door de manier van administreren bij de zorgaanbieder. In 2015 zijn gesprekken gevoerd over hoe de zorgaanbieder deze administratie kan verbeteren en hoe de inloofunctie GGZ in de toekomst vorm kan krijgen.

4.4 Onderzoek lokale bijdrage Regionaal Kompas

Gezien de komende veranderingen in de OGGZ is het opstellen van een nieuw Regionaal Kompas (dak- en thuislozen beleid) uitgesteld tot eind 2016. De eigen lokale bijdrage bestaat uit deelname aan diverse werkgroepen voor de vorming van het nieuwe Regionaal Kompas. Ook wordt er momenteel in Holland Rijnland gewerkt aan het opstellen van een regionale visie op maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit is de verantwoordelijkheid van centrumgemeente Leiden. Wij vertegenwoordigen de gemeenten in de Leidse regio in een regionale werkgroep.

4.5 Gemeentelijke bijdrage anonieme hulplijn

Via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zijn landelijk inkoopafspraken gemaakt voor de 'Wmo-hulplijn' op afstand. Sensor biedt deze hulplijn aan. De hulplijn is 7 dagen per week 24 uur per dag bereikbaar. De overeenkomst van de VNG met Sensor heeft een looptijd van twee jaar en wordt in 2016 geëvalueerd.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal aanvragen voor buurtinitiatieven	n.v.t.	1	3	1
Bereik mantelzorgers door mantelzorgondersteuning	325	325	532	186*
Tevredenheidscijfer over ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers (1x per 2 jaar meting) of de mate waarin de ondersteuning bijdraagt	n.v.t.	96%	niet gemeten	niet gemeten
Aantal gebruikers van individuele maatwerkvoorzieningen	1.082	1.084	1.325	1.172 ¹
Plan wonen en zorg			gereed	In ontwikkeling
Kwaliteitsinstrumenten			gereed	Niet opgesteld
Aantal huisuitzettingen	0	0	2	0

* in 2015 is een beter zicht ontstaan op het aantal bereikte mantelzorgers door het verstrekken van de LeidsePas als waarderingsmiddel. Hierdoor vervalt de dubbeling die de cijfers voorheen kenmerkte, doordat deze werden uitgevraagd bij verschillende instanties. Deze instanties hadden soms dezelfde mantelzorger in beeld, maar mochten hun gegevens in het kader van privacy niet met elkaar vergelijken. Ook de meting via de uitgave van de LeidsePas is echter niet volledig. Wij denken dat veel mantelzorgers die wel in beeld zijn bij de betrokken organisaties, (nog) geen LeidsePas hebben aangevraagd.

¹ Hierin is de algemene voorziening Huishoudelijke Hulp niet meegenomen. Als die wel wordt meegenomen bedraagt het aantal voorzieningen 1.527.

1C Jeugdbeleid

Inleiding

Wij willen jongeren ontwikkelingsmogelijkheden bieden in hun vrije tijd. Door deelname aan vrijetijdsactiviteiten te stimuleren en door jongeren zelf activiteiten te laten organiseren willen wij de participatie vergroten. Het is daarom belangrijk in Leiderdorp een gevarieerd aanbod aan zinvolle vrijetijdsvoorzieningen voor jeugdigen te behouden.

De doelen in dit subprogramma komen uit de nota Jeugd, vrije tijd en participatie 2012-2016. Ze hebben een nauwe relatie met de subprogramma's lokale gezondheidszorg, Wmo, jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid, lokaal onderwijsbeleid, en sport.

Doel	De ontwikkelingskansen voor jongeren vergroten door het verhogen van participatie, het stimuleren van deelname aan en het zelf laten organiseren van activiteiten in de vrije tijd.		
SMART doel	1. Het percentage Leiderdorpse jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar dat deelneemt aan activiteiten georganiseerd door maatschappelijke organisaties in stand houden	2. Stimuleren van het zelf laten organiseren van activiteiten door de jeugd	3. Verhoging van de participatie van jongeren aan het beleidsproces om het (jeugd)beleid beter te laten aansluiten bij de behoeften van de doelgroep
Activiteiten 2015	1.1 Door subsidiëring ondersteunen van (de organisatie van) activiteiten die bijdragen aan de doelen van het jeugdbeleid	2.1 Door stimulering het aantal activiteiten dat jongeren (als vrijwilliger) organiseren vergroten	3.1 Het Trendteam continueren
	1.2 Promoten van de 'declaratieregeling maatschappelijke participatie' in het kader van het minimabeleid	2.2 Het project 'Een CJG voor en door jongeren' continueren	3.2 Een jeugddebat of dialoog organiseren waarbij jongeren een rol hebben in de organisatie
Prestatie-indicator	Geen afname van het aantal jongeren dat gebruikmaakt van een sociaal-culturele voorziening of deelneemt aan een vrijetijdsactiviteit	In totaal nemen minimaal 10 jongeren deel aan het participatieproject 'een CJG voor en door jongeren'	In totaal nemen minimaal 20 jongeren in de leeftijd tussen 14 en 18 jaar deel aan het jeugddebat of een dialoog

1 Dit percentage meten we via de vierjaarlijkse jongerenpeiling. De laatste meting was in 2012, de volgende meting vindt plaats in 2016.

Wat hebben we bereikt ?

1. In stand houden van de deelname aan jeugdactiviteiten

Met name het Sociaal Cultureel werk biedt mogelijkheden, via activiteiten voor participatie en talentontwikkeling. In 2015 zijn uiteenlopende activiteiten georganiseerd, variërend van inloop en disco tot musical, tekenen, techniek en een voetbaltoernooi. De vraag van tieners en jongeren is leidend zodat de activiteiten aansluiten bij de behoefte.

2. Stimuleren zelfgeorganiseerde jeugdactiviteiten

De doelstelling voor 2015 is ruimschoots behaald. Een groep van ruim veertig jongeren heeft zich ingezet voor diverse activiteiten. Zij hebben (mede) georganiseerd of geholpen bij het realiseren van bijvoorbeeld de inloop, de tienerdisco en de musical, maar ook bij de Dag van het Park.

3. Jeugdparticipatie bij beleidsontwikkeling

Het Trendteam is voortgezet. Een groep jongeren heeft de gemeente geadviseerd over diverse onderwerpen. Jongeren hebben ook invloed uitgeoefend en zijn betrokken bij de herinrichting van het skatepark in de Bloemerd.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

1.1 Door subsidiëring ondersteunen van (de organisatie van) activiteiten die bijdragen aan de doelen van het jeugdbeleid

Verschillende organisaties die zich bezighouden met jeugdactiviteiten ontvangen subsidie. Dit zijn het Sociaal Cultureel werk (SCw), het Milieu Educatief Centrum, Jeugdtheaterhuis Leiderdorp, de Stichting Scouting Leiderdorp, de Stichting Vakantiepas en de Stichting Schooltuinen. Deze subsidies zijn in het eerste kwartaal uitgekeerd.

1.2 Promoten van de 'declaratieregeling maatschappelijke participatie' in het kader van het minimabeleid

De promotie van de regeling vindt plaats via de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Werk & Inkomen. Begin 2015 hebben de inwoners die aan de voorwaarden voldoen een brief ontvangen over de mogelijkheid om bepaalde kosten te declareren.

2.1 Door stimulering het aantal activiteiten dat door jongeren (als vrijwilliger) wordt georganiseerd vergroten

SCw heeft jongeren gemotiveerd en begeleid bij het organiseren van activiteiten. De focus op talentontwikkeling zorgt ervoor dat jongeren vanuit hun eigen mogelijkheden succes ervaren zodat zij kunnen groeien. De initiatieven die jongeren aandragen worden zoveel mogelijk ondersteund en gefaciliteerd. Hierbij richt SCw zich op het versterken van de zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid van de jongeren.

2.2 + 3.3 Het project 'Een CJG voor en door jongeren' continueren

Er waren te weinig aanmeldingen om het project dit schooljaar uit te voeren. Er vindt overleg plaats met het CJG en het SCw. Samen met het onderwijs wordt gekeken naar een gewijzigde opzet.

3.1 Het Trendteam continueren

In 2015 hebben zes bijeenkomsten met het Trendteam plaatsgevonden. Jongeren hebben tijdens de bijeenkomsten geadviseerd over diverse onderwerpen, zoals kunst en cultuur en het jongerenwerk. Tijdens de bijeenkomsten is er gesproken over ontwikkelingen in Leiderdorp, maar ook over actuele onderwerpen als cyberpesten, de vluchtelingencrisis en het skatepark in de Bloemerd.

3.2 Een jeugddebat of dialoog organiseren waarbij jongeren een rol hebben in de organisatie

De voorbereiding van het jeugddebat vond plaats in 2015. Het debat is gepland in maart 2016. Jongeren zijn betrokken bij de inrichting van het debat en bepalen de onderwerpen. De keuze is gevallen op sport en onderwijs in relatie met de samenleving in Leiderdorp.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal activiteiten dat (mede) door jongeren in het jongerencentrum wordt georganiseerd	n.n.b.	81	90	111***
Aantal jongeren dat deelneemt aan het participatieproject van het CJG	6*	6	10	0
Aantal jongeren tussen de 14-18 jaar dat actief participeert bij de totstandkoming van jeugdbeleid	14	8	10	n.n.b.
Aantal jongeren dat deelneemt aan het jeugddebat, een discussie of een dialoog	0**	200	10	30-70 ****

* Er zijn in totaal 130 jongeren bereikt. ** Er is een jeugddebat voorbereid, jongeren zijn hierbij actief betrokken. *** De registratie is nog niet compleet, mogelijk is dit aantal om die reden hoger. **** De voorbereiding is in gang, het debat vindt plaats in 2016.

1D Jeugdhulp en preventief jeugdbeleid

Inleiding

De verantwoordelijkheid voor en financiering van vrijwel alle jeugdhulp liggen sinds 1 januari 2015 bij gemeenten. De gemeente is inhoudelijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Tot 31 december 2014 viel de jeugdzorg onder het Rijk, de provincies, de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). De transitie jeugdhulp is een van de drie decentralisaties (3D's) binnen het 3D-project. De transitie van de jeugdzorg gaat gepaard met bezuinigingen die over drie jaar zijn uitgesmeerd.

Op het gebied van jeugdhulp werken de gemeenten in Holland Rijnland intensief samen. Een van de resultaten is het regionale beleidsplan 'Hart voor de jeugd', met als essentieel onderdeel het Toekomstmodel (de versie van Leiderdorp is vastgesteld op 10 maart 2014). Het Toekomstmodel van de regio zet fors in op vernieuwing en innovatie. De Jeugd- en Gezinsteams (JGT) spelen daarbij een significante rol. Zij zullen een groot deel van de huidige jeugdhulp integraal en lokaal gaan bieden.

Hiernaast blijft het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), dat de jeugdgezondheidszorg en de preventieve activiteiten uitvoert, belangrijk om de bezuinigingen te realiseren. Het tijdig inzetten van preventie en de juiste hulp kunnen het aantal langdurige jeugdhulptrajecten verminderen.

De doelen in dit subprogramma hebben een nauwe relatie met de subprogramma's jeugdbeleid, lokaal onderwijsbeleid, lokale gezondheidszorg en Wmo.

Doel	De instroom in de zwaardere gespecialiseerde jeugdhulp beperken door de inzet van het JGT en de versterking van de preventieve activiteiten van het CJG		
SMART doel	1. In 2015 is er voldoende aanbod van kwalitatief goede gespecialiseerde jeugdhulp beschikbaar	2. In 2015 is er vanuit het CJG voldoende laagdrempelig en divers aanbod voor opvoed- en opgroei-ondersteuning, dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep	3. In 2015 wordt het CJG uitgebreid met een JGT
Activiteiten 2015	1.1 Uitwerken en implementeren van beleid voor de nieuwe jeugdwet	2.1 Het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg	3.1. Uitrollen JGT
	1.2 De jeugdhulp wordt in Holland Rijnland-verband ingekocht	2.2 Het organiseren van preventieve activiteiten door het CJG	3.2. Integratie CJG en JGT
	1.3 Het ontwikkelen van prestatie-indicatoren voor de gespecialiseerde jeugdhulp		3.3 Het ontwikkelen van prestatie-indicatoren voor het JGT
Prestatie-indicator	Voor 2016 zijn er prestatie-indicatoren ontwikkeld voor de gespecialiseerde jeugdhulp en het JGT		
	Het aantal bezoekers van het CJG is in 2015 met 2% gestegen ten opzichte van 2013 ¹		
	Het aantal bezoekers van de CJG-website is in 2015 met 2% gestegen ten opzichte van 2013		
	Het aantal e-consulten voor het CJG is in 2015 met 10 gestegen ten opzichte van 2013		

¹ Het aantal bezoekers van het CJG is mede afhankelijk van het aantal kinderen in Leiderdorp dat voor het periodiek onderzoek wordt opgeroepen.

Wat hebben we bereikt?

1. Voldoende aanbod van kwalitatief goede gespecialiseerde jeugdhulp

De gemeente heeft de plicht om een aanbod te organiseren dat kwalitatief en kwantitatief toereikend is. In 2015 hebben we de eerste ervaringen opgedaan met de verantwoordelijkheid voor de specialistische jeugdhulp. De druk op de budgetten neemt toe en het aantal cliënten stijgt. Kinderen en gezinnen die het nodig hebben, krijgen echt noodzakelijke zorg. 2015 kan als een overgangsjaar worden beschouwd wegens de wettelijk verplichte zorgcontinuïteit. Op basis van de ervaringen in 2015 is een

inhoudelijke aanscherping gedaan op de uitgangspunten van het jeugdmodel die het kader voor de inkoopstrategie voor 2017 vormen. Het doel is kwalitatief goede gespecialiseerde jeugdhulp.

2. Voldoende laagdrempelig en divers aanbod voor opvoed- en opgroei-ondersteuning vanuit het CJG

Van het CJG wordt verwacht dat het aansluit bij en/of anticipeert op de wensen en behoeften van ouders, opvoeders en jongeren. Het CJG ontwikkelt een meer vraaggericht aanbod. Het huidige jeugdmodel is aangescherpt op basis van de ervaringen tot nu. Meer aandacht voor preventie (en dit faciliteren) is een accent dat in 2016 en 2017 verder vorm moet krijgen. Het organiseren van een digitaal preventieloket in 2016 levert daaraan een belangrijke bijdrage. In dat preventieloket komen vraag en aanbod van ouders (en opvoeders en jongeren) en professionals samen.

3. Uitbreiding CJG met JGT

Sinds de start in 2011 heeft het CJG zich ontwikkeld tot een gevestigde netwerkorganisatie op het gebied van jeugdgezondheidszorg en preventie. In 2014 is het CJG uitgebreid met een Jeugd- en Gezinsteam (JGT), toen nog in een pilotvorm. Met de komst van het JGT biedt het CJG naast preventie, advies en signalering nu ook specialistische hulp en /of toeleiding naar specialistische hulp. Onder andere de ervaringen die zijn opgedaan met het JGT in 2015 geven belangrijke inzichten voor de doorontwikkeling van het jeugdmodel in Holland Rijnland.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Uitwerken en implementeren van beleid voor de nieuwe jeugdwet

De beleidsnota 'Hart voor de Jeugd' is op 10 maart 2014 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2015 is gewerkt aan de uitwerking en implementatie van het beleid. De ervaringen in 2015 vormen de basis voor aanscherping van het huidige beleid. Leiderdorp heeft een actieve rol in verschillende werkgroepen.

1.2 De jeugdhulp wordt in Holland Rijnland-verband ingekocht.

De samenwerkende gemeenten in de regio Holland Rijnland hebben in het kader van sturingskracht en efficiency besloten om het contracteren voor de jeugdhulp in 2016 gezamenlijk uit te voeren. Vanwege beperkte nieuwe sturingsinformatie en onder grote tijdsdruk is gekozen om de contracten te verlengen in 2016. Voor 2017 wordt een inkoopplan gemaakt waarin ervaringen in 2015, het eerste jaar na de transitie, zijn meegenomen. Het regionale model jeugdhulp is inhoudelijk aangescherpt en vormt het kader voor de inkoop 2017. De gemeente Alphen aan den Rijn heeft besloten om een deel van de jeugdhulp lokaal in te kopen. Het gaat om de onderdelen ambulante jeugdhulp en jeugdhulp met verblijf (exclusief de gesloten plaatsing). De gemeente Alphen aan den Rijn gaat deze onderdelen van de jeugdhulp contracteren volgens een eigen sturingsfilosofie. De gemeente Kaag en Braassem is voornemens de gemeente Alphen aan de Rijn te volgen in haar besluit.

1.3 Het ontwikkelen van prestatie-indicatoren voor de gespecialiseerde jeugdhulp

In 2015 was er onvoldoende informatie over de periode na de transitie beschikbaar om prestatie-indicatoren voor de gespecialiseerde jeugdhulp te ontwikkelen. Inmiddels is een jaar lang ervaring opgedaan met het gezamenlijk inkopen en uitvoeren van de jeugdhulp. Nu ligt er de opgave om te komen tot verdere invulling van het opdrachtgeverschap en van de manier waarop verantwoording plaatsvindt.

2.1 Het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is de publieke gezondheidszorg voor kinderen tussen 0 en 19 jaar. Doel van de JGZ is het bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen van 0-19 jaar, zowel individueel als op populatieniveau. De JGZ voert van alle kinderen preventieve screenings uit (lichamelijk, cognitief en psychosociaal). Zo vervult de JGZ een belangrijke rol in vroegsignalering van risico's, korte interventies en doorverwijzing naar het JGT. Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van de samenwerking tussen de JGZ en het JGT. Er zijn overleggen geweest en gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd.

2.2 Het organiseren van preventieve activiteiten door het CJG

Het CJG heeft in 2015 preventieve activiteiten ontplooid, zoals een puberbeurs voor ouders, voorlichting over gezonde voeding, en activiteiten en cursussen gericht op de groei en ontplooiing van het kind. Door actief contact te leggen met (basis)scholen komen informatie en vragen sneller op de juiste plek. Voor 2016 maakt het CJG een preventieve activiteitenagenda.

3.1 Uitrollen van het JGT

In 2014 heeft de gemeente Leiderdorp samen met de gemeente Zoeterwoude deelgenomen aan een proeftuin (pilot) JGT's. In 2015 is het JGT gecontinueerd en is de samenstelling gewijzigd naar aanleiding van de actuele cijfers en de lokale behoefte. Het JGT moet immers aansluiten op de lokale behoefte. Voor Leiderdorp betekent dit dat we samen met het JGT en de gemeente Zoeterwoude bespreken wat er voor beide gemeenten nodig is binnen het JGT. In 2015 is een start gemaakt met de oprichting van de regionale coöperatie JGT. Hieronder komen alle teams in Holland Rijnland te vallen. De regionale coöperatie JGT wordt in 2016 verder vormgegeven. Omdat de gemeente Alphen aan de Rijn zelf de ambulante jeugdhulp gaat inkopen, vult zij de lokale JGT's (door het aanbestedingsproces) mogelijk niet meer in vanuit de coöperatie JGT. De gemeente Kaag en Braassem is voornemens de gemeente Alphen aan de Rijn te volgen in haar besluit. De regio maakt met beide gemeenten afspraken om de eventuele risico's die ontstaan op te vangen. Deze afspraken worden verwerkt in het inkoopplan jeugdhulp 2017.

3.2 Integratie CJG en JGT

Het 'basis'-CJG waarmee we in 2011 zijn gestart heeft zich ontwikkeld tot een laagdrempelige en professionele organisatie die opvoedadvies en -ondersteuning biedt. Met de komst van het JGT zijn de taken uitgebreid en is ook direct hulp verlenen mogelijk. In 2015 is de integratie van het CJG en het JGT gestart. Zo zijn er fysieke werkplekken voor beide teams, zowel in het CJG-gebouw als in De Buit. Het CJG en JGT zijn erop gericht om elkaar verder te versterken en aan te vullen.

3.3 Het ontwikkelen van prestatie-indicatoren voor het JGT

De ontwikkeling van prestatie-indicatoren is in deze beginfase nog volop in beweging. We streven ernaar om in de loop van 2016 meer inzicht te kunnen geven in de manier van verantwoording door het JGT. Het doel is om de verantwoording in te richten op resultaten/effekten, zoals tevredenheid van ouders en jeugdigen. Dit zal ook aansluiten bij het gestarte proces van monitoren en verantwoorden.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Het aantal bezoekers van het CJG is in 2018 met 2% gestegen ten opzichte van 2013 ¹	7.392	7.422	7.452	7.482
Het aantal bezoekers van de CJG-website is in 2018 met 2% gestegen ten opzichte van 2013 ²	6.561	6.587	6.613	6.639
Het aantal e-consulten van het CJG is in 2018 met 10 gestegen ten opzichte van 2013	35	37	39	41

1 Het aantal bezoekers van het CJG is mede afhankelijk van het aantal kinderen in Leiderdorp dat voor het periodiek onderzoek wordt opgeroepen.

2 Het aantal is mede afhankelijk van het aantal kinderen (0-23) in Leiderdorp.

1E Lokaal onderwijsbeleid

Inleiding

In juni 2015 heeft het college het onderwijsachterstandsbeleid herzien. Voor de komende vier jaar hebben wij nieuwe beleidsdoelen geformuleerd. We streven ernaar dat alle kinderen het maximale uit zichzelf kunnen halen en hun talenten op school kunnen ontwikkelen. We gaan uit van onderwijskansen in plaats van onderwijsachterstanden. Dat doen we door samen met onze partners (kinderopvanginstellingen, scholen, logopedisten en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)) onderwijsachterstanden bij jonge kinderen vroegtijdig te signaleren en aan te pakken.

Ook willen we de arbeidskansen verbeteren door het aantal voortijdige schoolverlaters te verminderen en trajectbegeleiding (naar onderwijs, werk of een combinatie van beide) aan te bieden bij het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL).

Doel	Door het voorkomen van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen en het verminderen van het aantal voortijdige schoolverlaters verbeteren van de kansen van Leiderdorpse jeugdigen op de arbeidsmarkt					
SMART doel	1. We realiseren meer dan voldoende kwalitatief goede plekken Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in Leiderdorp	2. We organiseren en bewaken voor alle kinderen de doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschool	3. De gemeente neemt de regie op de wettelijke verplichtingen in het onderwijskansenbeleid	4. Ouders worden (meer) betrokken en ondersteund bij het tegengaan van een taalachterstand bij hun kind	5. In schooljaar 2015/2016 is het aantal voortijdige schoolverlaters 38 (in het voortgezet onderwijs maximaal 16, in het mbo maximaal 22)	6. Alle voortijdige schoolverlaters tussen de 18 en 23 jaar volgen een traject bij het Regionaal Bureau Leerplicht
Activiteiten 2015	1.1 We onderzoeken de mogelijkheden om vanaf 2016 de 2 peuterspeelzalen om te vormen tot peuteropvanglocaties om meer VVE-plekken te realiseren	2.1. We werken aan het realiseren van een aansluiting van kindvolgsystemen tussen voor- en vroegscholen	3.1. We voeren gesprekken met de ketenpartners over de uitvoering van het onderwijskansenbeleid	4.1. We onderzoeken met (nieuwe) ketenpartners de mogelijkheden om ouders te ondersteunen	5.1 Het Regionaal Bureau Leerplicht bezoekt alle basisscholen om het verzuimprotocol onder de aandacht te brengen	6.1 Alle voortijdige schoolverlaters worden per kwartaal benaderd met een aanbod voor trajectbegeleiding
	1.2 We geven de GGD de opdracht om de VVE-locaties te inspecteren	2.2. We voeren met de betrokken partijen gesprekken over het gebruik van het digitale overdrachtsformulier	3.2. Vanaf 2016 monitoren we de resultaatafspraken met ketenpartners met de methode VVE in Beeld		5.2 De leerplichtambtenaar controleert de verzuimregistratie van scholen en bespreekt bovengemiddeld verzuim	
Prestatie-indicator	het aantal geplaatste doelgroepkinderen ten opzichte van het aantal gewichtenkinderen van 4 en 5 jaar.	Het aantal digitale overdrachtsformulieren en dossiers vanuit de methode KIJK dat bij de vroegschool aankomt ten opzichte van het totaal aantal kinderen dat in Leiderdorp van voor- naar vroegschool gaat	Het aantal overleggen met de voor- en vroegscholen, het CJG en andere betrokken ketenpartners	Het aantal (lopende) initiatieven met ouders op het gebied van onderwijskansen	het aantal voortijdige schoolverlaters	Het aantal jongeren dat via het Regionaal Bureau Leerplicht succesvol een RMC-traject afsluit

Wat hebben we bereikt?

1. We realiseren meer dan voldoende kwalitatief goede plekken Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in Leiderdorp, alle kinderen die worden doorverwezen naar VVE-onderwijs kunnen geplaatst worden

Op basis van de wettelijke gewichtenregeling is de gemeente Leiderdorp in 2015 verplicht 22 kindplaatsen te bieden voor kinderen met een taalachterstand. Daarnaast willen we ook een VVE-plek kunnen bieden aan kinderen die risico lopen op een

taalachterstand en strikt genomen niet onder de gewichtenregeling vallen, als dit past binnen het plan dat de jeugdarts samen met de ouders opstelt. In 2015 hebben 32 kinderen een plek gekregen bij de peuteropvang. 14 kinderen waren nieuw. Momenteel is tijdelijk een wachtlijst ontstaan bij de VVE-peuterspeelzalen. Dit had te maken met ouders die een voorkeur hadden voor een locatie en met het feit dat doelgroepkinderen vanaf hun vierde jaar wettelijk één ochtend extra naar de opvang moeten. We zijn met de eigenaar van de peuterspeelzalen in overleg om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen.

2. We organiseren en bewaken voor alle kinderen de doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschool

In 2015 hebben we een convenant afgesloten met alle belangrijke partners van voor- naar vroegschool. In het convenant benadrukken alle ketenpartners het belang van een doorgaande leerlijn. In een onderwijskansenwerkgroep bespraken afgevaardigden van de peuteropvang, de basisscholen en het Centrum voor Jeugd en Gezin samen met regionale experts hoe we de doorgaande leerlijn beter kunnen bewaken en tegen welke praktische punten de medewerkers aanlopen. Daarnaast stond 2015 in het teken van de voorbereidingen voor het implementeren van het digitale overdrachtsformulier van voor- naar vroegschool.

3. De gemeente neemt haar regie op de wettelijke verplichtingen in het onderwijskansenbeleid

Het is van belang dat de taken en verantwoordelijkheden met alle ketenpartners goed worden afgestemd en helder zijn voor iedereen. De gemeente neemt hierbij de regie. In 2015 hebben we belangrijke stappen gezet door een convenant met onze ketenpartners te tekenen. Daarnaast blijven we actief overleg voeren.

4. Ouders worden (meer) betrokken en ondersteund bij het tegengaan van een (risico op) taalachterstand bij hun kind

Zonder ouders wordt de taalontwikkeling niet effectief gestimuleerd en verbeterd. Hierover hebben we afspraken met JES Rijnland gemaakt. Daarnaast is vanuit de Jeugdwet de methodiek '1 gezin, 1 plan' opgesteld voor het CJG. Het CJG stelt samen met de ouders een plan op voor het kind, ook als het om taalachterstanden gaat.

5. Minder voortijdige schoolverlaters (VSV'ers)

Over het voorlopig aantal nieuwe VSV'ers kunnen we nog niets zeggen. Vanaf dit jaar zijn de indicatieve cijfers over voortijdige schoolverlaters niet meer opgenomen in het jaarverslag van het RBL. In plaats daarvan presenteert het RBL de VSV-cijfers in het voorjaar van 2016 in een aparte rapportage. Dit doet het RBL omdat in maart de voorlopige cijfers over het schooljaar 2014/2015 worden gecorrigeerd. Pas dan kan een goede vergelijking worden gemaakt met het aantal nieuwe VSV'ers van schooljaar 2013/2014.

Een goede indicator van voortijdig schoolverlaten is verzuim. Onze actiepunten zijn vooral gericht op het tegengaan van verzuim. Voorkomen is immers beter dan genezen. In het mbo en voortgezet onderwijs wordt meer verzuimd dan in het primair onderwijs. Dat ligt onder andere besloten in de ontwikkeling van kinderen. Vaak zijn problemen al in de basisschoolperiode ontstaan, maar hebben die zich niet of anders geuit en was daarbij geen sprake van verzuim. Er is een regionale aanpak om VSV tegen te gaan. In het schooljaar 2014/2015 zijn 158 meldingen van verzuim gedaan over 93 leerlingen. Van alle meldingen is 71 keer verzuim geconstateerd bij 59 leerlingen. Dit is een verbetering ten opzichte van vorig jaar. Toen werden 160 meldingen gedaan over 113 leerlingen en werd 89 keer daadwerkelijk verzuim geconstateerd bij 76 leerlingen.

6. Het volgen van een traject bij het RBL

Jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie kunnen bij het RBL terecht voor begeleiding naar school, werk of een combinatie van deze twee. In 2014/2015 zijn in totaal zeventien jongeren een RMC-traject gestart bij het RBL, waarvan elf VSV'ers. Daarnaast zijn er nog zes jongeren preventief begeleid, omdat zij dreigden te stoppen met school.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 We onderzoeken de mogelijkheden om vanaf 2016 de twee peuterspeelzalen om te vormen tot opvanglocaties, om meer dan 15% van de voorgeschreven VVE-plekken te realiseren

We zijn in 2015 begonnen met onderhandelingen met FloreoKids om het aanbod van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) voor peuters anders in te richten. We verwachten eind 2016 de subsidie voor het VVE-onderwijs bij Floreokids anders te kunnen inrichten en hierdoor meer bereik voor doelgroepkinderen te realiseren. We willen de middelen voor onderwijsachterstandenbeleid zo effectief mogelijk inzetten door de doelgroeppekken in plaats van de peuterspeelzalen te financieren.

1.2 We geven de GGD de opdracht om de VVE-locaties te inspecteren

De GGD heeft in 2015 tweemaal de voorschoolse voorzieningen geïnspecteerd. Op het gebied van VVE-locaties constateerde de GGD geen bijzonderheden of afwijkingen.

2.1+ 2.2 We organiseren voor alle kinderen de doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschool

Om de doorgaande leerlijn veilig te stellen, hebben we het contact tussen voor- en vroegscholen gestimuleerd. We hebben ervoor gezorgd dat de kindvolgsystemen zoveel mogelijk op elkaar aansluiten. In 2015 hebben alle ketenpartners het belang hiervan onderschreven in het convenant Doorgaande leerlijn. Vanaf januari 2016 nodigen we de voorscholen uit in het tweemaandelijks directiekringoverleg met de basisscholen. In 2016 zullen we de doorgaande leerlijn beter kunnen bewaken door de invoering van overdrachtsformulieren.

3.1+ 3.2 We gaan in gesprek met de ketenpartners over de uitvoering van het onderwijskansenbeleid

In 2015 hebben we gebruikgemaakt van de expertise van de ketenpartners bij het opstellen van het nieuwe onderwijskansenbeleid. Ook na de vaststelling van het beleid hebben wij actief contact gehouden. De werkgroep onderwijskansenbeleid wordt in stand gehouden. Afspraken worden hier verhelderd en waar nodig verbeterd. Vanaf 2016 willen we met de monitor VVE in Beeld in dit overleg ook de resultaten van onderwijskansenbeleid bespreken.

4.1 We onderzoeken met (nieuwe) ketenpartners de mogelijkheden om ouders te ondersteunen

In 2015 hebben we met de werkgroep onderwijskansenbeleid actief nagedacht over het vormgeven van de betrokkenheid van ouders. Dit moet in 2016/2017 uitgewerkt worden, in relatie met de geplande landelijke wijzigingen van het onderwijsachterstandenbeleid. Daarnaast heeft de gemeente bij de nieuwe partner JES Rijnland twee diensten afgenomen voor schooljaar 2015/2016. Vooral de Voorleesexpress is gericht op ouders ondersteunen bij het voorlezen thuis.

5.1 Het bezoeken van scholen

Alle scholen moeten ongeoorloofd verzuim tijdig en volledig melden, zodat het RBL effectief kan werken. Om vast te stellen of scholen daadwerkelijk al het verzuim juist melden, controleert het RBL de verzuimregistratie van alle scholen en geeft advies over het verzuimbeleid.

5.2 Verzuim registreren en bespreken

Alle scholen in Leiderdorp zijn bezocht door de leerplichtambtenaar. De verzuimregistratie van deze scholen is op orde. Het aantal verzuimmeldingen door het mbo is toegenomen. Dit zijn vooral meldingen ter kennisgeving. Scholen pakken dit verzuim eerst zelf op, maar zijn wettelijk verplicht het verzuim te melden bij de leerplichtambtenaar.

In schooljaar 2013/2014 werd nog bij relatief veel meldingen geen daadwerkelijk verzuim volgens de wettelijke definitie geconstateerd. Schooljaar 2014/2015 hebben de scholen, met name scholen voor het mbo, kwalitatief beter gemeld. Bij minder meldingen is vorig schooljaar daadwerkelijk verzuim geconstateerd.

6.1 Het volgen van een traject bij het Regionaal Bureau Leerplicht

De leerplichtambtenaar benadert de voortijdige schoolverlaters die nog leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn. Het Regionaal Bureau Leerplicht zal deze jongeren samen met de RMC-trajectbegeleiders naar een traject van werk, scholen of beide toeleiden. Niet alle jongeren zijn daartoe te verleiden. Dat geldt bijvoorbeeld voor de jongeren die gestopt zijn met school en inmiddels een baan hebben gevonden.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Het % geplaatste kinderen dat vanuit het CJG via de 1-plansmethodiek terecht komt op een VVE-school ten opzichte van het aantal gewichtenkinderen	75% ¹		85%	86%
Het % digitale overdrachtsformulieren en dossiers vanuit de methode KIJK dat bij de vroegschool aankomt ten opzichte van het totaal aantal kinderen dat in Leiderdorp van voor- naar vroegschool gaat.	-	-	in voorbereiding	in voorbereiding
Het aantal overleggen met de voor- en vroegscholen, het CJG en andere betrokken ketenpartners	-	-	>4	7
Het aantal (lopende) initiatieven met ouders op het gebied van onderwijskansen	-	-	0 (in voorbereiding)	1
Het aantal voortijdige schoolverlaters	48	49	45	n.n.b.
Het aantal jongeren dat via het RBL succesvol een RMC-traject afsluit	X	15 ²	15	17

¹ Niet alle kinderen konden in 2013 geplaatst worden. Een aantal kinderen is in het eerste kwartaal van 2014 geplaatst. Het % geplaatste kinderen dat is verwezen door het consultatiebureau ligt daarom hoger dan 75%, namelijk 93%.

² In 2013/2014 zijn 27 trajecten afgerond, een deel daarvan startte een eerder schooljaar, een deel in schooljaar 2013/2014. Vijftien trajecten zijn positief afgerond. Preventief begeleide jongeren (geen VSV'ers, maar dreigende uitvallers) hebben hun traject in verhouding vaker positief beëindigd dan VSV'ers. Elf jongeren gaan weer naar of blijven op school, vier jongeren hebben werk gevonden.

1F Onderwijshuisvesting

Inleiding

Wij willen binnen de wettelijke en financiële kaders en in overleg met de schoolbesturen bestaande onderwijsaccommodaties zo efficiënt mogelijk inzetten. Ook willen wij het onder één dak huisvesten (gebruik en exploitatie) van onderwijs en opvang stimuleren.

Doel	Het binnen de wettelijke kaders, gegeven het afnemende aantal leerlingen, efficiënt inzetten van de beschikbare onderwijsaccommodaties conform de beleidsuitgangspunten van het vigerende integraal huisvestingsplan	
SMART doel	1. In 2015 worden de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geactualiseerd	2. In 2015 wordt een beslissing genomen over renovatie van het scholencomplex van de Hasselbraam en Regenboog in Voorhof
Activiteiten 2015	1.1 We bespreken de consequenties van de overheveling van het buitenonderhoud voor de nieuwe huisvestingsverordening en verwerken de zienswijzen	2.1 We onderzoeken de haalbaarheid van renovatie van het scholencomplex in Voorhof
	1.2 We voeren overleg met de schoolbesturen over de consequenties van de overheveling van het buitenonderhoud voor de besturen en de gemeente	2.2 We stellen met de schoolbesturen OBSG en PCBO en met kinderopvanginstelling SKL een programma van eisen op voor renovatie
	1.3 We evalueren met de schoolbesturen en de Leiderdorpse opvanginstelling SKL het vigerende IHP en stellen de inhoudsopgave voor het nieuwe IHP op	2.3 We leggen de gemeenteraad het voorstel voor om krediet voor realisatie van het plan beschikbaar te stellen
Prestatie-indicator	Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2020	
	Renovatieplan scholencomplex Voorhof	
	Raadsbesluit over renovatiekrediet Voorhof	

Wat hebben we bereikt?

1. We willen de consequenties van de demografische en onderwijskundige ontwikkelingen voor de huisvesting van het onderwijs in Leiderdorp financieel en bouwend in beeld krijgen

In februari is de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 vastgesteld. De belangrijkste wijziging hierin is de overheveling van het buitenonderhoud naar de schoolbesturen. Nu is alle onderhoud in en aan scholen de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is niet geactualiseerd, omdat de leerlingprognose, gebaseerd op de leerlingentelling van 1 oktober, niet tijdig gereed was. De gemeenteraad is schriftelijk geïnformeerd dat deze termijn niet haalbaar was. De behandeling van het IHP is gepland voor april 2016.

2. We willen besluitvorming over de toekomst van het schoolgebouw van de Hasselbraam en Regenboog in Voorhof

De aanvraag voor nieuwbouw van het scholencomplex in Voorhof van de schoolbesturen OBSG en PCBO is in behandeling. In juli heeft het college besloten in principe akkoord te gaan met renovatie van het scholencomplex en om € 175.000 beschikbaar te stellen als voorbereidingskrediet. De gemeenteraad is hierover schriftelijk geïnformeerd. Behandeling van het voorstel voor een uitvoeringskrediet is gepland voor april 2016.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1, 1.2, 1.3 We bespreken de consequenties van de overheveling van het buitenonderhoud voor de nieuwe huisvestingsverordening en verwerken de zienswijzen

De consequenties van de overheveling van het buitenonderhoud zijn nog niet besproken met de besturen. Tegen de instelling van de nieuwe verordening zijn geen zienswijzen ingediend. Het OOGO dat gepland stond voor eind 2015 ging niet door vanwege het doorschuiven van het IHP.

2.1 Onder voorwaarde dat de twee schoolbesturen de financiële draagkracht vergroten door met elkaar en/of met andere partners te gaan samenwerken, hebben wij een onderzoek toegezegd naar de financiële haalbaarheid van het voorstel

De schoolbesturen OBSG en PCBO hebben een aanvraag voor nieuwbouw van het scholencomplex in Voorhof gedaan. De aanvraag is onderbouwd met een memo van FloreoKids, waarin de kinderopvangorganisatie aangeeft renovatie een reëel alternatief te vinden. In het gerenoveerde complex willen de drie organisaties het beheer en onderhoud op zich nemen en ruimten gaan delen.

We hebben onderzoek gedaan naar de bouwkundige staat van het gebouw. De schoolbesturen en FloreoKids hebben een programma van eisen (PvE) op laten stellen. Op basis van het onderzoek en het PvE is een kostenraming voor renovatie opgesteld, die door een derde partij is getoetst op haalbaarheid. Hieruit is de noodzaak tot nader onderzoek voortgekomen. De besluitvorming over het scholencomplex in Voorhof staat gepland voor april 2016.

2.2 Als aan 2.1 is voldaan, leggen we de gemeenteraad op basis van een ontwerp het voorstel voor om krediet beschikbaar te stellen

Zie de beschrijving onder 2.1.

2.3 Het voorstel om krediet voor de realisatie van het plan beschikbaar te stellen

Zie de beschrijving onder 2.1.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal basisscholen dat bouwkundig in goede staat verkeert en onderwijskundig voldoet aan de maatstaven van deze tijd (maximaal 12 ¹)	9	10	10	10

¹ In 2016 wordt Regenboog als zelfstandige vestiging opgeheven (verlies BRIN-nummer), maar het bestuur wil deze vestiging wel open houden.

Wat heeft het gekost?

1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 1A Lokale gezondheidszorg	Lasten	576	531	35	566	497	69
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		576	531	35	566	497	69
PROG 1B Wet Maatschap. Ondersteuning	Lasten	4.441	7.186	330	7.517	5.866	1.651
	Baten	-616	-409	0	-409	-547	138
Saldo		3.825	6.777	330	7.107	5.319	1.788
PROG 1C Jeugdbeleid	Lasten	819	579	-1	578	605	-27
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		819	579	-1	578	605	-27
PROG 1D Jeugdhulp en preventief jeugdbel	Lasten	944	6.989	-171	6.818	6.488	330
	Baten	-31	0	0	0	-7	7
Saldo		913	6.989	-171	6.818	6.481	337
PROG 1E Lokaal onderwijsbeleid	Lasten	582	640	-68	572	518	55
	Baten	-32	-33	0	-33	-32	-1
Saldo		550	608	-68	539	486	54
PROG 1F Onderwijshuisvesting	Lasten	2.137	2.998	-168	2.830	2.940	-111
	Baten	-285	-238	-10	-248	-255	7
Saldo		1.852	2.761	-179	2.582	2.685	-103
Programma	Lasten	9.499	18.924	-43	18.881	16.914	1.967
	Baten	-963	-680	-10	-690	-841	151
Saldo van baten en lasten		8.535	18.244	-53	18.191	16.073	2.118
Reserves	Toevoeging	1.516	158	550	708	888	-180
	Onttrekking	-1.350	-672	-684	-1.356	-1.554	198
Mutaties reserves		166	-514	-134	-648	-666	18
Resultaat		8.701	17.730	-187	17.543	15.407	2.135

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Lokale gezondheidszorg

In 2015 zijn minder subsidies verstrekt dan begroot (circa € 40.000) en zijn minder kosten doorbelast dan begroot vanuit afdeling Gemeentewinkel (-woon, heffingen en belastingen). Dit in verband met openstaande vacatures, dus minder salarislasteren (circa € 19.000). Het restantverschil bestaat uit overige kleinere afwijkingen binnen diverse kostenposten.

Effect: minder lasten in programma 1A € 69.000; saldo € 69.000 positief

B. Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In 2015 is € 1.788.000 in de Wmo-budgetten niet besteed. Over het algemeen valt op dat er in 2015 sprake is van minder aanvragen op grond van de Wmo. Dat heeft uiteraard direct invloed op de kosten.

De belangrijkste oorzaken van de onderbesteding zijn:

- Op Maatwerk materieel zijn minder kosten geboekt dan begroot, ongeveer € 182.000 (exclusief uitvoeringskosten). Dit is voornamelijk veroorzaakt door een afname op de kosten voor woningaanpassingen en scootmobielen. Versobering van het verstrekkingenbeleid en het invoeren van een eigen bijdrage op deze voorzieningen per 1 januari 2015 hebben hierbij mogelijk een rol gespeeld.
- Product Maatwerk immaterieel laat een voordeel zien van ongeveer € 910.000.
de oorzaak ligt onder andere binnen de post Hulp bij het huishouden. Hier zijn de kosten aanmerkelijk lager dan begroot (ongeveer € 345.000). Dit komt door een wijziging van de systematiek. In de eerste twee kwartalen zijn alle inwoners die gebruikmaakten van Hulp bij het huishouden opnieuw beoordeeld. Vanaf het derde kwartaal is veel huishoudelijke ondersteuning ingezet via de (goedkopere) Algemene voorziening (335 inwoners). Het totaal aantal inwoners dat op enige wijze gebruikmaakt van hulp bij het huishouden is nagenoeg gelijk gebleven (600 in 2014 om 585 na herbeoordeling). Voor het inzetten van de Algemene voorziening hebben we een toelage ontvangen van het Rijk. Hierdoor zijn de kosten op de huishoudelijke ondersteuning gedaald.
Een andere oorzaak ligt binnen post Begeleiding. Hier is een voordeel ontstaan van circa € 470.000. Dit voordeel is voornamelijk ontstaan doordat de post voor Overige diensten (onvoorzien) niet is ingezet. Deze post was opgenomen omdat onzekerheid bestond over de overdracht van cliëntgegevens en budgetten vanuit de AWBZ. Lang was het onduidelijke hoeveel inwoners gebruik zouden maken van persoonlijke verzorging en gespecialiseerde begeleiding voor visueel gehandicapten. Daarnaast is er rekening gehouden met inwoners die wel een indicatiebesluit op grond van de AWBZ hadden ontvangen. In de praktijk werden deze indicaties niet verzilverd. Ten slotte is er ongeveer € 95.000 meer ontvangen aan eigen bijdragen dan begroot.
- Op het product Ondersteuning algemene voorzieningen is een voordeel ontstaan ten opzichte van de begroting van ongeveer € 230.000 (excl. uitvoeringskosten). De gemeente is per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de waardering van mantelzorgers. Hiervoor hebben wij een budget ontvangen en maar deels uitgegeven. Daarnaast hebben wij geen kosten gemaakt voor de toezichthoudend ambtenaar, de kosten worden tot op heden gedekt door Leiden. Ook is niet het gehele bedrag wat wij beschikbaar hebben gesteld voor het Innovatiefonds benut en was er geld gereserveerd voor het opnieuw vormgeven van de inloopfunctie GGZ . Dit laatste is uitgesteld tot halverwege 2016.
- Op Pgb Wmo is een voordeel te zien van ongeveer € 290.000. De bestedingen op het persoonsgebonden budget voor Hulp bij het huishouden lopen terug vanaf het derde kwartaal van 2015. Dat heeft te maken met het aantal budgethouders vanaf het derde kwartaal. Dat aantal is gewijzigd van ongeveer 90 tot 32 per 1 juli 2015.
- Er zijn minder kosten doorbelast dan begroot vanuit afdeling Beleid. Door vacatures (minder salarislasten) en hogere detachingsinkomsten dan begroot binnen afdeling Beleid, is de doorbelasting aan diverse producten lager dan begroot (€ 145.000). Vanuit de afdeling Gemeentewinkel (-zorg) zijn er juist meer kosten doorbelast dan begroot in verband met hogere inhuurkosten dan geraamd (€ 97.000).
- Voor Vangnet en opvang is ongeveer € 45.000 minder uitgegeven dan geraamd.
- De kosten van het STL lijken mee te vallen, waardoor een voordeel is ontstaan van € 25.000. Kosten hebben betrekking op teambuilding, de website, schoonmaakkosten, huur, bedrijfsmaterialen, overige kosten, communicatiekosten et cetera. Opleidingskosten zijn voor een groot deel vanuit het projectbudget voldaan. Met betrekking tot ICT en softwarekosten worden alleen de kosten van AEOLUS vanuit het budget van het STL gedekt.
- Het restantverschil bestaat uit overige kleinere afwijkingen binnen diverse kostenposten.

Conform de nota 'Reserves en Voorzieningen' is € 197.513 onttrokken aan de Reserve implementatie 3D transitie, ter dekking van de kosten die verband houden met de invoering 3D's. In 2015 had dit voornamelijk betrekking op inhuur voor herindiceringen.
Effect: minder lasten in programma 1B € 1.651.000, meer baten in programma 1B € 138.000; saldo € 1.788.000 positief

D. Jeugdhulp en preventief jeugdbeleid

De focus van de Jeugdhulpverlening heeft in 2015 nog vooral gelegen in het verlenen van de zorg aan jeugdigen en aan uitrol van taken aan het Jeugd- en Gezinsteam. De regionale afstemming en de daarbij horende regionale verplichtingen hebben veel tijd en energie gevraagd. Daarnaast is in het kader van de implementatie van de Jeugdhulp voorzichtig omgegaan met het beschikbare budget, teneinde de te verwachte risico's zo minimaal mogelijk te laten zijn. In 2016 is een doorontwikkeling van het JGT voorzien, waarbij de verbinding met het Sociaal Team Leiderdorp (STL) een extra impuls zal worden gegeven. Een van de pijlers van deze doorontwikkeling is de uitrol van het preventieplan. De hierbij behorende preventie maatregelen zullen dus pas

in 2016 worden ingezet, terwijl deze al wel in 2015 waren voorzien. Hierdoor is in de Jaarrekening een voordeel ontstaan van in totaal € 337.000. Dit bedrag laat zich verklaren door de nog niet ingezette preventieve maatregelen, voordelige afrekeningen aanvullende diensten RDOG en hogere detacheringsinkomsten als gevolg van detachering medewerker aan de Tijdelijke Werk Organisatie.

Medio mei 2016 is de 'Voorlopige eindafrekening Jeugdhulp 2015 Holland Rijnland' ontvangen van Holland Rijnland. Daaruit blijkt dat regionaal in 2015 een tekort is ontstaan op de pgb's van ongeveer € 206.000 en een tekort op de jeugdhulpbudgetten van ongeveer € 738.000 (op dit laatste bedrag zal echter nog een correctie volgen). Per saldo betekent het voor Leiderdorp dat er nog een kleine nabetaling zal volgen voor de jeugdhulpbudgetten ad. € 5.500, het totaalbedrag voor de pgb's is per saldo ongeveer € 10.000 hoger dan geraamd.

Effect: minder lasten in programma 1D € 330.000, meer baten in programma 1D € 7.000; saldo € 337.000 positief

E. Lokaal Onderwijsbeleid

In 2015 zijn er minder aanvragen gedaan voor leerlingenvoer, daardoor is een positief saldo ontstaan van ongeveer € 43.000. Het restantverschil bestaat uit overige kleine afwijkingen binnen diverse kostenposten.

Effect: Minder lasten in programma 1E € 55.000, minder baten in programma 1E € 1.000; saldo € 54.000 positief.

F. Onderwijshuisvesting

Binnen onderwijshuisvesting is een incidenteel nadeel ontstaan van € 150.000 op de kapitaallasten en betaalde belastingen. In de begroting was opgenomen dat de afschrijving voor de Bede School West zou aanvangen in 2016. Het krediet is echter al in 2014 afgesloten, waardoor afschrijving een jaar eerder aanvangt. Bij belastingen is een eenmalig nadeel ontstaan doordat er nog afrekeningen plaatsvonden over oudere jaren. Tegenover deze nadelen staat een voordeel als gevolg van een alsnog ontvangen vordering (€ 35.000) en diverse kleinere bedragen op diverse posten zoals verzekeringen en schadeherstel.

Effect: meer lasten in programma 1F € 111.000, meer baten in programma 1F € 7.000; saldo € 103.000 negatief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Verschil 2015
Algemene reserve programma 1	Toevoeging	746	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-684	-684	-684	0
Saldo		746	0	-684	-684	-684	0
Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs	Toevoeging	348	38	550	588	768	-180
	Onttrekking	-348	-218	0	-218	-218	0
Saldo		0	-180	550	370	550	-180
Jaarafsluiting programma 1	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-65	0	0	0	0	0
Saldo		-65	0	0	0	0	0
Implementatie 3D transities	Toevoeging	373	120	0	120	120	0
	Onttrekking	0	0	0	0	-198	198
Saldo		373	120	0	120	-78	198
Egalisatie exploitatielasten programma 1	Toevoeging	49	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-937	-454	0	-454	-454	0
Saldo		-887	-454	0	-454	-454	0
Totaal	Toevoeging	1.516	158	550	708	888	-180
	Onttrekking	-1.350	-672	-684	-1.356	-1.554	198

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1		166	-514	-134	-648	-666	18

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

Reserve Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs

Van het totale saldo op de Wmo-budgetten is € 179.548 gestort in de Reserve zorg, welzijn, jeugd en onderwijs. Dit is de ruimte tot aan het plafond van deze reserve ad € 1.750.000, conform de nota R&V (plafond verhoogd conform vaststelling Jaarrekening 2014).

Effect: Hogere storting € 180.000

Reserve Implementatie 3D-transities

Conform de nota 'Reserves en Voorzieningen' zijn de kosten die gemaakt zijn voor de Implementatie van de 3D-transities geëgaliseerd met de Reserve Implementatie 3D-transities.

Effect: Hogere onttrekking € 198.000

Programma 2 : Werk en Inkomen

2A Algemene bijstand

Inleiding

Het voorzichtige economische herstel dat zich in 2013 aandeed, heeft zich in 2014 en 2015 doorgezet. De meeste economische indicatoren stonden op groen, waaronder het consumentenvertrouwen, de bedrijfsinvesteringen en de woningmarkt. Formeel kwam in 2014 een einde aan de recessie en groeide de economie weer licht. Die groei zette zich in 2015 door. 2015 liet ook een positieve omslag in de ontwikkeling van de werkloosheid zien. Met pieken en dalen was de trend dalend. Deze afname zagen we helaas nog niet terug in het aantal Participatiewet-uitkeringen. Dat aantal steeg licht. Naar verwachting zal 2016, met een verder economisch herstel, voor het eerst in jaren ook hier een daling laten zien. Er zijn echter diverse onzekerheden die dit rooskleurige beeld kunnen frustreren, waaronder de afkoeling van de Chinese economie en de mogelijke Brexit.

Ondanks de betere economische vooruitzichten bleef voor het Rijk de noodzaak bestaan om het begrotingstekort en de staatsschuld terug te brengen. De eerder aangekondigde en deels al doorgevoerde bezuinigingen op de re-integratie en de sociale werkvoorziening en de afbouw van de inburgering gingen in grote lijnen door. Wel kwamen op een aantal terreinen extra middelen beschikbaar om de negatieve effecten te verzachten. 2015 was verder vooral het eerste jaar waarin de Participatiewet van kracht was, het sociaal akkoord (april 2013) uitgevoerd moest worden en de regionale Werkbedrijven zich moesten bewijzen.

Bevordering van de arbeidsparticipatie staat centraal. Het uitgangspunt is dat mensen verantwoordelijk zijn voor hun eigen levensonderhoud en maatschappelijk functioneren. De overheid ondersteunt hen, maar neemt die verantwoordelijkheid niet over. De nadruk ligt op de groepen die niet in staat zijn zelfstandig het minimumloon te verdienen. Loonkostensubsidies en beschutte werkplekken (nieuw) zetten we binnen budgettaire plafonds in. De regionale Werkbedrijven spelen een belangrijke rol bij het plaatsen van mensen met een arbeidsbeperking op de 125.000 garantiebanen. Die moeten op grond van het sociaal akkoord binnen de marktsector en de overheid worden gerealiseerd. Het ontlasten van het uitkeringenbudget is een andere belangrijke doelstelling van het beleid. Mede in het licht van de verder dalende budgetten zullen we de re-integratiemiddelen selectief en effectief moeten inzetten. Het bieden van schuldhulpverlening ligt hiermee in lijn, vanuit de gedachte dat financiële problemen geen belemmering mogen vormen voor de maatschappelijke participatie van onze inwoners.

Doel	Iedere Leiderdorper kan zelfstandig in zijn eigen levensonderhoud voorzien		
SMART doel	1. De omvang van het klantenbestand Participatiewet ontwikkelt zich in 2015 positiever dan het landelijk gemiddelde	2. In 2015 plaatsen we 20 klanten met een loonwaarde lager dan 100% op een zo regulier mogelijke werkplek	3. In 2016 is het aantal succesvolle schuldhulpverleningstrajecten voor Leiderdorpers met problematische schulden gestegen naar 30%
Activiteiten 2015	1.1 Instroom Participatiewet beperken door effectieve intake en poortwachtersfunctie	2.1 Plaatsen van bijstandsgerechtigden met een loonwaarde lager dan 100% door middel van al dan niet tijdelijke loonkostensubsidies	3.1 Uitvoeren van schuldhulpverlening
	1.2 Stimuleren uitstroom Participatiewet door ondersteuning bij re-integratie en de inzet van re-integratie-instrumenten	2.2 Het in beperkte mate inzetten van beschutte werkplekken (nieuw) voor bijstandsgerechtigden met een loonwaarde tussen circa 20 en 40%	3.2 Inzet op preventie, via onderwijs en ketenpartners
	1.3 Integrale en sluitende aanpak van de jeugdwerkloosheid		
	1.4 Adequate invulling (regionale) werkgeversdienstverlening		
	1.5 Invulling geven aan de tegenprestatie		
Prestatie-indicatoren	Aantal klanten per 31-12	Aantal klanten met loonkostensubsidie Participatiewet aan het werk	Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening
	Index aantal klanten ten opzichte van 2010	Aantal klanten op beschutte werkplek (nieuw)	Aantal gestarte schuldhulpverleningstrajecten

Doel Iedere Leiderdorper kan zelfstandig in zijn eigen levensonderhoud voorzien			
	Aantal jeugdwerklozen 16 tot en met 27 jaar		Aantal afgeronde schuldhulpverleningstrajecten
	Aantal lopende trajecten Participatiecentrum		Percentage succesvol afgeronde schuldhulpverleningstrajecten
	Aantal klanten uit de uitkering na traject Participatiecentrum		
	Aantal klanten dat invulling geeft aan de tegenprestatie		

Wat hebben we bereikt?

1. De omvang van het klantenbestand Participatiewet ontwikkelt zich in 2015 positiever dan het landelijk gemiddelde. Eind 2015 hadden 352 klanten een Participatiewet-uitkering. Ten opzichte van een jaar eerder is dit een stijging van dertien (+3,8%). Dit aantal is echter inclusief de mensen die vóór 2015 nog vielen onder de Wsw en de Wajong. De toegang tot beide regelingen is sinds 2015 beëindigd respectievelijk sterk ingeperkt. In het beleidsplan Participatiewet zijn we uitgegaan van een jaarlijkse extra instroom van zeventien klanten (elf Wsw, zes Wajong). Een eerdere prognose van het Rijk (maart 2014) ging voor een gemiddelde gemeente met 100.000 inwoners en 2.500 klanten uit van een extra toename van zestig klanten. Vertaald naar Leiderdorp komt dat neer op zestien klanten op basis van het inwonertal en acht klanten op basis van de omvang van het klantenbestand. Als we dit in acht nemen is vrijwel sprake van stabilisatie ten opzichte van 2014, toen deze twee groepen nog niet onder de Participatiewet vielen.

Volgens de voorlopige cijfers van het CBS bedraagt het aantal klanten met een Participatiewet-uitkering landelijk 423.000 (oktober 2015), een stijging van 5.500 ten opzichte van eind 2014 (+1,3%). In Leiderdorp steeg het aantal klanten in dezelfde periode van 339 naar 347 (+2,4%). We scoren dus slechter dan het landelijk gemiddelde en hebben het beoogde doel niet gerealiseerd. Als we de stijging afzetten tegen voorgaande jaren blijft de toename binnen de perken, zeker gezien de extra instroom die zich sinds 2015 voordoet.

Jaar	Aantal	Stijging in %
2012	272 -> 291	+7,0%
2013	291 -> 328	+12,7%
2014	328 -> 339	+3,4%
2015	339 -> 352	+3,8%

2. In 2015 plaatsen we twintig klanten met een loonwaarde lager dan 100% op een zo regulier mogelijke werkplek

Zoals we in de tweede bestuursrapportage al hebben gemeld, zijn er in het eerste halfjaar nog geen mensen uit de gemeentelijke doelgroep met een loonkostensubsidie op een (garantie)baan geplaatst. Dit is mede een gevolg van de ingecalculerde opstartproblemen en de strikte toepassing van de indicatiestelling door het UWV. Staatssecretaris Klijnsma verklaarde zich na een verzoek van een aantal grotere steden en de VNG tegenstander van een soepeler opstelling bij de indicatiestelling, onder meer omdat zij vreest dat dit ten koste gaat van de kwetsbaarste groepen.

3. In 2016 is het aantal succesvolle schuldhulpverleningstrajecten voor Leiderdorpers met problematische schulden gestegen naar 30%

In 2015 is het aantal inwoners dat een beroep doet op de gemeentelijke dienstverlening voor schuldhulpverlening gestegen. Inwoners die een beroep doen op schuldhulpverlening bij de Stadsbank krijgen ondersteuning op basis van hun individuele situatie. Van het aantal gesloten schuldhulpverleningstrajecten in Leiderdorp is ruim de helft succesvol. Het succesvol verlopen van een traject is van diverse factoren afhankelijk, waaronder de bereidwilligheid van schuldeisers en schuldenaren om mee te werken en afspraken te maken. De Stadsbank brengt dit in kaart en stuurt op een succesvolle doorloop van trajectfasen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Instroom Participatiewet beperken door effectieve intake en poortwachtersfunctie

De uitvoeringsorganisatie werkt continu aan het verbeteren van het intakeproces. Uitgangspunt is dat mensen in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van een baan. Na aanmelding volgen mensen eerst een verplichte collectieve informatiebijeenkomst en een workshop op het Werkplein. Aansluitend geldt een zoekperiode van zes weken, tenzij op voorhand duidelijk is dat dit door bijvoorbeeld ziekte of een te grote afstand tot de arbeidsmarkt weinig zinvol is. Na de zes weken volgt een nader gesprek met de klantmanager. Gezien de budgettaire beperkingen geldt de klantmanager als eerste filter voor de toeleiding naar het Participatiecentrum.

1.2 Stimuleren uitstroom Participatiewet door ondersteuning bij re-integratie en de inzet van re-integratie-instrumenten

In principe worden klanten na de intake en de zelfzoekperiode doorgeleid naar het Participatiecentrum. Hier vindt een verdere analyse plaats, op basis waarvan wordt gekeken naar het best passende traject. Diverse instrumenten zijn inzetbaar, afhankelijk van onder meer de afstand tot de arbeidsmarkt, opleidingsniveau en individuele mogelijkheden. Het beschikbare budget is leidend. Gezien de beperkte omvang van dit budget en de kosten van (lopende) trajecten is het niet mogelijk om iedereen die in aanmerking komt ook daadwerkelijk een traject te bieden.

In het kader van het (Leidse) actieplan werkgelegenheid heeft de gemeente Leiden in 2015 geïnventariseerd welke instrumenten voorhanden zijn. Op verzoek van Leiden hebben wij aangegeven dat deze instrumenten ook ingezet mogen worden voor Leiderdorpse klanten, zolang dit gebeurt binnen de beschikbare budgettaire ruimte, de instrumenten bewezen effectief zijn en de kosten in verhouding staan tot de opbrengsten. Het is de bedoeling dat het Leidse actieplan in de loop van 2016 wordt verbreed naar de gehele Leidse regio.

1.3 Integrale en sluitende aanpak van de jeugdwerkloosheid

Voor jongeren tot 27 jaar die een WWB-uitkering aanvragen geldt een wachtperiode van vier weken. In deze periode moeten zij zelf aan de slag om werk te vinden. In de praktijk blijkt dat de wachtperiode een instroombeperkend effect heeft. Niet alle jongeren zijn in staat om zelfstandig een plek te verwerven op de arbeidsmarkt. Zij hebben ondersteuning en intensieve begeleiding nodig. Wie geen werk vindt, wordt daarom na deze vier weken uitgenodigd bij Project JA (Jongeren op de Arbeidsmarkt). Daar volgt de jongere een intensief traject, dat bij voorkeur leidt tot uitstroom naar (tijdelijk) werk of opleiding. Een jongere heeft in principe geen recht op een uitkering als er nog recht bestaat op studiefinanciering of een tegemoetkoming in de schoolkosten. In die gevallen wordt hij of zij teruggeleid naar het onderwijs. In 2015 zijn 37 jongeren gestart met een traject bij Project JA. Eind 2015 zijn nog twaalf jongeren actief in een traject, 25 jongeren hebben het traject afgerond. Van de afgeronde trajecten zijn tien jongeren succesvol doorgeleid naar werk en zeven naar een opleiding.

1.4 Adequate invulling (regionale) werkgeversdienstverlening

Het regionale Werkbedrijf is het platform van gemeenten, UWV, DZB, Maregroep, SWA, FNV, VNO/NCW en AWWN. Gezamenlijk zetten zij zich binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland in voor het werken aan een inclusieve arbeidsmarkt. Voor de dienstverlening aan werkgevers is per subregio een werkgeversservicepunt ingericht, dat als laagdrempelig aanspreekpunt fungeert. Belangrijkste taak van het Werkbedrijf is het (ondersteunen bij het) aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking, zoals afgesproken in het sociaal akkoord. Eind 2016 moeten binnen onze regio de eerste 620 garantiebanen zijn gerealiseerd. Eind 2015 stond de teller op 270 banen. Het merendeel betreft volgens landelijke afspraken klanten uit de doelgroep van UWV. Uit de cijfers blijkt dat de overheidswerkgevers achterblijven bij de marktsector.

1.5 Invulling geven aan de tegenprestatie

Sinds de invoering van de Participatiewet is de tegenprestatie niet langer vrijblijvend. Klanten krijgen vanaf 2015 de gelegenheid om zelfstandig invulling te geven aan de tegenprestatie. Wie daar niet toe in staat is, kan een beroep doen op de gemeente. In 2015 heeft de gemeente een eerste stap gezet met het creëren van aanbod van vrijwilligerswerk en bemiddeling naar dit aanbod voor klanten die niet zelfstandig invulling weten te geven aan de tegenprestatie. Dit project voeren we samen met gemeente Leiden, Libertas en iDOE uit. In 2016 wordt dit verder uitgerold.

In 2015 zijn Klant In Beeld-gesprekken gevoerd om re-integratie en sociale activering van mensen die lang in de uitkering zitten weer op te pakken. Uit deze gesprekken kunnen we onder andere opmaken in hoeverre iemand invulling geeft aan de

tegenprestatie. Bij de tegenprestatie is altijd sprake van maatwerk, waarbij we rekening houden met de persoonlijke situatie en mogelijkheden. Het deelnemen aan een re-integratietraject heeft altijd voorrang boven de tegenprestatie. Vrijgesteld zijn mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, alleenstaande ouders met ontheffing van de arbeidsverplichting en mensen die mantelzorg verlenen. In 2015 zijn 160 gesprekken gevoerd met Leiderdorpse inwoners die een uitkering ontvangen. Uit deze gesprekken is gebleken dat 25 klanten deelnemen aan een re-integratie traject en 33 klanten vrijwilligerswerk doen. Dit is echter een schatting van het werkelijke aantal, omdat het registratiesysteem in 2015 niet volledig was toegerust om de tegenprestatie adequaat te meten. In 2016 zetten we de Klant In Beeld-gesprekken voort en nodigen we de mensen uit die we in 2015 nog niet hebben gesproken. Hierbij besteden we nadrukkelijk aandacht aan de registratie van het al dan niet uitvoeren van de tegenprestatie. Eind 2016 verwachten we een completer beeld te hebben van de omvang van de tegenprestatie.

2.1 Plaatsen van bijstandsgerechtigden met een loonwaarde lager dan 100% door middel van al dan niet tijdelijke loonkostensubsidies

Het tweede halfjaar zijn de eerste zes klanten uit de gemeentelijke doelgroep door middel van een loonkostensubsidie geplaatst. Bij twee klanten gaat het om een garantiebanaan (via DZB). We blijven hiermee achter bij de oorspronkelijke doelstelling van vijftien loonkostensubsidies. In de begroting 2016 constateerden we al dat dit aantal onrealistisch was en hebben we de indicator naar beneden bijgesteld tot een aantal van vijf in 2016. Dat blijkt nu een te conservatieve inschatting. Door diverse factoren is het nog niet gelukt de beoogde garantiebanaan binnen de gemeentelijke organisatie te realiseren. Dat geldt overigens ook voor de andere regiogemeenten, met uitzondering van de gemeente Leiden (vier garantiebanaan binnen de eigen organisatie). We verwachten daar in de eerste helft van 2016 alsnog invulling aan te geven.

2.2 Het in beperkte mate inzetten van beschutte werkplekken (nieuw) voor bijstandsgerechtigden met een loonwaarde tussen circa 20 en 40%

Er zijn in 2015 geen klanten geplaatst op een beschutte werkplek. Dat heeft deels te maken met de indicatiestelling door het UWV en deels met het feit dat veel jongeren door tijdige inschrijving nog zijn ingestroomd in de Wajong. Deze jongeren vormen een belangrijke doelgroep voor het nieuwe beschutte werk. Daarnaast is pas sinds kort sprake van adequate en korte lijnen met de scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

3.1 Uitvoeren van schuldhulpverlening

De Stadsbank rapporteert over het aantal aanmeldgesprekken en het aantal opgestarte schuldhulpverleningstrajecten. Onder schuldhulpverleningstrajecten verstaan we de minnelijke schuldenregelingen (schuldbemiddeling of saneringskrediet). Ook rapporteert de Stadsbank over het aantal succesvol en niet succesvol afgeronde schuldhulpverleningstrajecten. Een succesvolle beëindiging betekent dat het traject inderdaad heeft geleid tot schuldbemiddeling of een saneringskrediet. In 2015 is het aantal trajecten ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen. Ook het percentage succesvol afgeloten trajecten is toegenomen.

3.2 Inzet op preventie, via onderwijs en ketenpartners

De Stadsbank is, naast de individuele dienstverlening aan inwoners in schuldsituaties, op diverse manieren betrokken bij projecten en activiteiten gericht op het voorkomen van problematische schuldhulpverlening. In de ontwikkelingen rond de drie decentralisaties is schuldhulpverlening als aandachtsgebied ondergebracht bij het Sociaal Team Leiderdorp. Er zijn afspraken gemaakt over samenwerking, inschakeling en doorverwijzing. De Stadsbank werkt samen met maatschappelijke organisaties, waaronder woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars op het gebied van vroegsignalering. Inwoners kunnen adviesgesprekken en budgetcursussen volgen om hun financiële administratie op orde te brengen. Met ingang van 2015 verlenen we subsidie aan SchuldHulpMaatje voor hun inzet en ondersteuning aan inwoners met problematische schulden.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal klanten per 31/12	328	339	330 ¹	352 ¹
Index aantal klanten (2010=100, n=235)	139,6	144,3	140,4	149,8
Aantal jeugdwerklozen 18 tot en met 27 jaar met uitkering	34	20	30	29
Aantal lopende trajecten Participatiecentrum	46	36	40	42
Aantal klanten uit de uitkering na traject Participatiecentrum	16	16	18	27
Aantal klanten dat invulling geeft aan de tegenprestatie	n.v.t.	n.v.t.	52 ²	33 ³
Aantal klanten met loonkostensubsidie Participatiewet aan het werk	n.v.t.	n.v.t.	15	6
Aantal klanten op beschutte werkplek (nieuw)	n.v.t.	n.v.t.	1	0
Aantal aanvragen shv	59	66	80	73
Aantal shv-trajecten	63	63	50	43 ⁴
aantal afgeronde shv-trajecten	40	46	60	41 ⁵
% afgeronde shv-trajecten succesvol	27,5%	50%	27,5%	54% ⁶

1 Inclusief de klanten die vóór 1 januari 2015 vielen onder de Wajong en de Wsw. Hierdoor wordt het beeld ten opzichte van eerdere jaren vertekend. Met ingang van de begroting 2016 is dit gecorrigeerd en wordt 2015 gebruikt als peiljaar.

2 Het aantal klanten met arbeidsplicht en een lopende Participatiewet-uitkering bedraagt 250 op 30 september 2015. Een deel daarvan volgt een re-integratietraject of verleent mantelzorg. Overigens is het aantal klanten met een vrijstelling arbeidsplicht de afgelopen jaren gestaag gedaald, van 44,5% in 2011 naar 41,7% in 2012, 34,1% in 2013, 30,1% in 2014 en 26,5% op 30 september 2015.

3 Dit aantal geeft nog geen volledig beeld van de werkelijkheid. Slechts een deel van de Leiderdorpsse inwoners die een uitkering ontvangen is in 2015 gesproken over de mate waarin ze uitvoering geven aan de tegenprestatie. Het overige deel wordt in 2016 uitgenodigd voor een gesprek. Bovendien was het registratiesysteem in 2015 niet volledig toegerust om dit aantal adequaat te meten.

4 Door een nieuwe berekeningssystematiek is het aantal schuldhulpverleningstrajecten gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Met ingang van 2015 verstaan we onder schuldhulpverleningstrajecten alleen die trajecten die moeten leiden tot een schuldregeling (schuldbemiddeling of saneringskrediet). De verschillende trajectfases en ondersteunende producten (adviesgesprekken, stabilisatie, budgetcursussen, budgetbeheer) worden niet meer apart meegeteld. Wanneer we de nieuwe berekeningssystematiek toepassen op voorgaande jaren zien we dat het aantal trajecten schuldhulpverlening ten opzichte van 2014 en 2013 is gestegen met 5 respectievelijk 12.

5 Door een nieuwe berekeningssystematiek is het aantal afgeronde schuldhulpverleningstrajecten lager dan begroot. Met ingang van 2015 verstaan we hieronder alleen de afgeronde trajecten schuldbemiddeling of saneringskrediet (SB/SK). Afronding van de verschillende trajectfases en ondersteunende producten wordt niet meer apart meegeteld.

6 Door een nieuwe berekeningssystematiek valt het percentage succesvol afgeronde schuldhulpverleningstrajecten hoger uit dan begroot. Met ingang van 2015 verstaan we onder dit percentage het aantal succesvol afgeronde trajecten schuldbemiddeling of saneringskrediet (SB/SK) ten opzichte van het totale aantal afgeronde trajecten SB/SK. Wanneer we de nieuwe berekeningssystematiek toepassen op voorgaande jaren zien we dat het percentage succesvol afgeronde schuldhulpverleningstrajecten is gestegen van 11% in 2013, 35% in 2014 naar 54% in 2015.

2B Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

Inleiding

Het doel van de Wsw is het bieden van een zo regulier mogelijke werkplek aan mensen die gezien hun arbeidshandicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden arbeid kunnen verrichten. Het centrale principe is de beweging 'van binnen naar buiten', waarbij de nadruk ligt op plaatsing in een reguliere werkomgeving en minder op de beschutte werkomgeving van het SW-bedrijf. Met de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015 is de instroom in de Wsw gestopt. Mensen met een Wsw-indicatie die eind 2014 op de wachtlijst stonden, vallen sinds 2015 onder de werking van de Participatiewet. Het Rijk garandeert dat er landelijk 30.000 beschutte werkplekken in stand blijven, volgens het principe één voor drie, maar legt geen verplichting op aan gemeenten. Dit onderdeel is als nieuw instrument opgenomen in programma 2A. We kijken naar de mogelijkheden om beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding in de Wmo met elkaar te verbinden. Het doel is het bieden van een beter (maatwerk)aanbod en het besparen van kosten. De nieuw op te richten regionale Werkbedrijven spelen een belangrijke rol bij het plaatsen van mensen met een arbeidsbeperking op de extra banen (garantiebanen) in de marktsector en bij de overheid, volgens de afspraken in het sociaal akkoord.

Het Rijk bezuinigt de komende jaren stevig op de budgetten voor de Wsw. Dit heeft zowel organisatorische als bedrijfseconomische consequenties voor de sociale werkvoorziening binnen de regio, De Zijl Bedrijven (DZB). Het is de vraag welke taken - bestaande én nieuwe (dagbesteding, social firm) - DZB in de toekomst blijft en gaat uitvoeren. Het beleidsplan Participatiewet en de door DZB in 2014 opgestelde visie vormen het belangrijkste kader bij de beantwoording van deze vraag. De antwoorden hebben ook gevolgen voor Leiderdorp.

Doel	Op grond van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) zoveel mogelijk Leiderdorpers met een arbeidshandicap helpen aan een zo regulier mogelijke arbeidsplaats onder aangepaste omstandigheden
SMART doel	1. In 2015 neemt het percentage Wsw'ers op begeleid werken of detachingsplaats toe
Activiteiten 2015	1.1 Plaatsen Wsw'ers op begeleid werken of detachingsplaats
	1.2 Aangaan samenwerkingsverbanden (mede in kader social firm)
Prestatie-indicator	Aantal beschut (oud)
	Aantal binnen-buiten
	Aantal detachering/begeleid werken

Wat hebben we bereikt?

1. In 2015 neemt het percentage Wsw'ers op begeleid werken of detachingsplaats toe

Ondanks de stop op de instroom streven we nog steeds naar het zoveel mogelijk plaatsen van medewerkers op een werkplek buiten de muren van DZB, via detachering of begeleid werken. De mogelijkheden zijn onder meer afhankelijk van de samenstelling van de doelgroep en de situatie op de markt. Vooral het realiseren van groepsdetacheringen heeft een behoorlijke invloed op de percentages. Eerder is al geconstateerd dat deze beweging van 'binnen naar buiten' op termijn niet valt vol te houden. De mensen met de meeste potentie zullen immers op grond van de Participatiewet uitstromen. De achterblijvende groep zal in toenemende mate niet extern plaatsbaar zijn.

Wat hebben wij ervoor gedaan?

1.1 Plaatsen Wsw'ers op begeleid werken of detachingsplaats

In 2015 bedroeg het percentage buiten geplaatsten 37,2%. Dat is lager dan in 2013 en 2014 - respectievelijk 41,9% en 38,7% - maar ongeveer gelijk aan het cijfer in 2012 (37,3%). We tekenen daarbij aan dat het cijfer voor 2014 is berekend op basis van standaard eenheden (SE) in plaats van op personen. Dat heeft een licht ophogend effect.

1.2 Aangaan samenwerkingsverbanden (mede in kader social firm)

Het afgelopen jaar is DZB diverse nieuwe of hernieuwde samenwerkingsverbanden aangegaan. Het voert te ver om alle initiatieven hier te noemen. We volstaan met een korte selectie. Samen met de KLM is een wervingsactie voor schoonmakers van vliegtuigen op touw gezet. Met de NS zijn afspraken gemaakt over de inzet van DZB'ers in de fietsenstalling aan de stadszijde van Leiden Centraal. Raw Patisserie (winnaar van de Eureka!-ondernemerswedstrijd) laat de productie van rauwe chocoladebonbons over aan DZB. Business Post heeft met Revalidatiecentrum Leiden en Woningcorporatie De Sleutels nieuwe klanten geworven. Verder is de samenwerking met PostNL uitgebreid en is bij Heineken een (kleine) groepsdetachering gerealiseerd. Met Gemiva is een dagbestedingsunit opgezet, beide partijen brengen hun expertise in.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w) ¹	2015 (b)	2015 (w)
Totaal aantal geplaatst ²	129	106	120	137
- waarvan beschut	42	38	36	55
- waarvan binnen-buiten	33	26	31	31
- waarvan begeleid werken/ gedetacheerd	54	41	53	51

¹ In tegenstelling tot andere jaren is 2014 op basis van standaard eenheden (SE). Een SE is een SW-geïndiceerd persoon met een volledige werkweek van 36 uur.

² Rekening houdend met de afname van de doelgroep (bron: SEO, Afbouw van het Wsw-bestand, Amsterdam, juni 2014, in opdracht van het ministerie van SZW).

2C Vreemdelingenbeleid

Inleiding

Het doel van inburgering is bevordering van duurzame participatie, waarbij participatie wordt opgevat als actieve deelname aan de samenleving en maatschappelijke betrokkenheid. Het leren van de taal staat hierbij voorop, altijd gecombineerd met een activiteit gericht op werk of andere vormen van participatie. Er wordt toegewerkt naar het behalen van een inburgeringsexamen of staatsexamen. Voor vluchtelingen heeft de gemeente een huisvestingsverplichting gekoppeld aan een taakstelling.

Met de invoering van de gewijzigde Wet inburgering op 1 januari 2013 is de verantwoordelijkheid voor de inburgering bij de inburgeringsplichtige zelf komen te liggen. De inburgeringsplichtige moet zelf de deelname aan en financiering van de inburgering regelen. De gemeenten zijn niet meer verplicht inburgeringsvoorzieningen aan te bieden. Inburgeringstrajecten die al gestart zijn lopen wel door en blijven onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Naar verwachting eindigt het laatste traject in 2018. De bekostiging van de doorloop van trajecten vindt plaats via de reserveringsregeling van het Participatiebudget.

Doel	Met inburgering duurzame participatie bevorderen	
SMART doel	1. In 2015 worden de lopende inburgeringstrajecten voortgezet en begeleid zodat deze binnen de wettelijke termijnen worden afgerond	2. Vreemdelingen maatschappelijke begeleiding en huisvesting bieden
Activiteiten 2015	1.1 Voortzetten en handhaven van lopende inburgeringstrajecten	2.1 Stichting VluchtelingenWerk ZHN huisvesting en maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen laten uitvoeren
	1.2 Afbouw uitvoering inburgering	
Prestatie-indicator	Aantal lopende trajecten - dual	Aantal begeleide klanten
	Aantal behaalde examens	Huisvestingstaakstelling

Wat hebben wij bereikt?

1. In 2015 worden de lopende inburgeringstrajecten voortgezet en begeleid zodat deze binnen de wettelijke termijnen worden afgerond

In het kader van het overgangsrecht zijn al gestarte trajecten voortgezet en binnen de wettelijke termijn afgerond.

2. Vreemdelingen maatschappelijke begeleiding en huisvesting bieden

Rijnhart Wonen en Stichting VluchtelingenWerk Zuid-Holland Noord verzorgen in opdracht van de gemeente de huisvesting van vluchtelingen. Stichting VluchtelingenWerk Zuid-Holland Noord verzorgt ook de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen.

Wat hebben wij ervoor gedaan?

1.1 Voortzetten en handhaven van lopende inburgeringstrajecten

Er zijn geen nieuwe trajecten meer opgestart. Lopende trajecten zijn voortgezet.

1.2 Afbouw uitvoering inburgering

We bouwen de uitvoering op basis van de prognose van de doorlooptijd van inburgeringstrajecten en inburgeraars in de handhaving af. De huidige prognose loopt eind 2017 af.

2.1 Rijnhart Wonen en Stichting VluchtelingenWerk ZHN huisvesting en maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen laten uitvoeren

In de loop van 2015 is de taakstelling opnieuw gestegen, als gevolg van de toestroom van met name Syrische vluchtelingen. De taakstelling bedroeg uiteindelijk 46 personen. Samen met Rijnhart Wonen en Stichting VluchtelingenWerk Zuid-Holland Noord zijn we erin geslaagd om al deze mensen te huisvesten. VluchtelingenWerk is verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van deze vluchtelingen. Alle vluchtelingen die in 2015 in Leiderdorp zijn gehuisvest, ontvangen minimaal achttien maanden

maatschappelijke begeleiding. Stichting VluchtelingenWerk heeft in de loop van 2015 een extra aanvraag ingediend voor het realiseren van extra trajecten Coaching Vestiging en trajecten Coaching Integratie. Dit was een gevolg van de toegenomen huisvestingstaakstelling. Het college heeft besloten om een deel van de extra kosten te dekken uit de ontvangen subsidie in het kader van de rijksregeling voor maatschappelijke begeleiding. Het resterende tekort van € 41.240 is meegenomen als tegenvaller in de tweede Bestuursrapportage 2015.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal lopende trajecten	23	21	4	5
- Waarvan duaal	23	16	4	5
Aantal behaalde examens	26	1		2
Aantal begeleide klanten ¹	35			
Huisvestingstaakstelling	100%	88%	100%	100%

¹ Alle statushouders die in 2015 werden gehuisvest, krijgen een traject maatschappelijke begeleiding van Stichting VluchtelingenWerk. Voor statushouders die eind 2015 werden gehuisvest zijn de trajecten nog niet allemaal opgestart. Tegelijkertijd hebben we te maken met een doorloop van trajecten die in voorgaande jaren zijn opgestart. Het totaal aantal begeleide klanten in 2015 is dus moeilijk vast te stellen. Het staat vast dat alle klanten die in Leiderdorp worden gehuisvest minimaal achttien maanden maatschappelijke begeleiding ontvangen.

Wat heeft het gekost?

2 Werk en Inkomen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 2A Alg.Bijst(Bijz.bijst/min.beleid)	Lasten	7.696	7.276	943	8.219	7.788	431
	Baten	-5.562	-4.752	-488	-5.239	-5.396	157
Saldo		2.134	2.524	456	2.980	2.392	587
PROG 2B Wet Soc.Werkvoorziening(Wsw)	Lasten	2.922	2.989	-27	2.962	3.114	-152
	Baten	-2.738	0	0	0	-8	8
Saldo		184	2.989	-27	2.962	3.107	-145
PROG 2C Vreemdelingenbeleid	Lasten	43	41	60	101	100	1
	Baten	-16	0	-18	-18	-15	-3
Saldo		27	41	42	83	85	-2
Programma	Lasten	10.661	10.305	976	11.281	11.002	279
	Baten	-8.316	-4.752	-506	-5.257	-5.419	161
Saldo van baten en lasten		2.345	5.554	471	6.024	5.584	440
Reserves	Toevoeging	217	0	0	0	271	-271
	Onttrekking	-122	-92	-110	-202	-202	0
Mutaties reserves		94	-92	-110	-202	69	-271
Resultaat		2.439	5.461	361	5.822	5.653	169

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Algemene Bijstand

Lasten:

Algemene Bijstand vertoont aan de lastenkant een voordelig saldo van € 431.000.

De belangrijkste oorzaken van de onderbesteding zijn:

- Op het Algemene bijstand inkomensdeel is, zoals gebruikelijk, bovenop de rijksbijdrage voor de Algemene bijstand een bedrag geraamd voor het eigen risico dat de gemeente Leiderdorp loopt van circa € 505.000. Dit bedrag is slechts voor een deel aangesproken (circa € 100.000) in 2015. Dit resulteert in een voordeel van ongeveer €405.000. Dit voordeel is voornamelijk veroorzaakt doordat de extra instroom vanuit de Wsw en de Wajong (invoering Participatiewet) achterbleef bij de verwachtingen.
- Op Minimabeleid zijn in 2015 minder aanvragen binnengekomen, hierdoor is een voordeel ontstaan van circa € 100.000.
- Op het product Bijstandbesluit zelfstandigen is meer uitgegeven dan begroot (circa € 40.000). Dit lijkt structureel te zijn, daarom zal de begroting op dit punt worden herzien (budgetneutrale herverdeling BBZ en Algemene uitkering).
- Voor reïntegratie, inburgering en nieuw beschermt is in het totaal € 230.000 minder uitgegeven dan begroot. Vanuit het kader dat het budget leidend is, is bij bestaande/oude doelgroepen uitgegaan van een (naar nu blijkt te voorzichtige) prognose van de totale kosten van trajecten, op basis van het uitgangspunt dat deze maximaal worden doorlopen. Dit blijkt niet te kloppen, waardoor de gemiddelde trajectprijs veel lager is uitgevallen dan geraamd. Dit inzicht is pas laat ontstaan in 2015 waardoor bijsturing niet meer heeft kunnen plaatsvinden. Inmiddels zijn afspraken gemaakt om in 2016 uit te gaan van ervaringscijfers, waardoor een realistischer beeld ontstaat.
- De hoogte van de kwijtscheldingen varieert van jaar tot jaar. In 2015 was de omvang van de kwijtscheldingen hoger dan begroot (nadeel circa € 39.000).

- Schuldhulpverlening is een opneinde-regeling. In 2015 is hier een groter beroep op gedaan dan voorzien (nadeel circa € 47.000).
- De kinderopvang WIZ is een opneinde-regeling en in 2015 is hier een tekort op ontstaan van ongeveer € 35.000.
- De kosten van de DVO blijken in de nacalculatie hoger dan vooraf berekend. Dit is voornamelijk het gevolg van de extra formatie die nodig was als gevolg van de hogere aantallen klanten van de Sociale Dienst (nadeel circa € 41.000).
- De lasten als gevolg van mutatie voorziening dubieuze debiteuren waren in 2015 circa € 100.000 hoger dan begroot. Dit staat in verband met de extra inkomsten uit terugvordering en verhaal op debiteuren van € 117.000.
- Het restantverschil bestaat uit overige kleinere afwijkingen binnen diverse kostenposten.

Baten:

De definitieve beschikking voor de rijksbijdrage 2015 was ongeveer € 40.000 hoger dan de voorlopige beschikking. De definitieve beschikking van het Rijk kwam te laat om nog mee te nemen als begrotingswijziging, daardoor zijn de inkomsten hoger dan geraamd.

De inkomsten door terugvordering en verhaal op debiteuren waren in 2015 ongeveer €117.000 hoger dan begroot, zie ook de extra lasten met betrekking tot de dubieuze debiteuren van € 100.000.

Effect: minder lasten in programma 2A € 431.000, meer baten in programma 2A € 157.000; saldo € 587.000 positief

B. Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

Op basis van eerdere verwachtingen waren er extra middelen aangevraagd in verband met de verlaging rijksmiddelen (KN2013). Ondanks deze extra middelen en ondanks het feit dat de DZB de prijs per Wsw'er heeft kunnen verlagen van € 1.800 naar € 1.570 is er een nadeel op de Wsw ontstaan van € 152.000.

Van het ministerie van Sociale Zaken is in 2015 een stimuleringsuitkering begeleid werken ontvangen van € 7.770 over 2013. Deze uitkering was niet begroot, waardoor een voordeel is ontstaan aan de batenkant.

Effect: meer lasten in programma 2B € 152.000, meer baten in programma 2B € 8.000; saldo € 145.000 negatief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 2	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-48	-48	-48	0
Saldo		0	0	-48	-48	-48	0
Sociaal Beleid	Toevoeging	217	0	0	0	271	-271
	Onttrekking	-92	-92	0	-92	-92	0
Saldo		124	-92	0	-92	179	-271
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds pr 2	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-30	0	-62	-62	-62	0
Saldo		-30	0	-62	-62	-62	0
Totaal	Toevoeging	217	0	0	0	271	-271
	Onttrekking	-122	-92	-110	-202	-202	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2		94	-92	-110	-202	69	-271

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

Sociaal beleid

Van het totale saldo op de diverse opneinde-regelingen van programma Werk en Inkomen is € 271.337 gestort in de Reserve Sociaal Beleid. Dit is de ruimte tot aan het plafond van deze reserve ad € 750.000, conform de nota R&V.

Effect: Hogere storting € 271.000

Programma 3 : Kunst, Cultuur en Sport

3A Kunst en Cultuur

Inleiding

Leiderdorp heeft een gevarieerd aanbod aan culturele activiteiten. Cultuur vindt voornamelijk haar weg via de inspanningen van vrijwilligers en culturele organisaties. Met subsidiëring ondersteunen we diverse culturele organisaties. De gemeente draagt zorg voor de voorzieningen (ook accommodaties) die zij voor de lokale culturele infrastructuur noodzakelijk acht. Van deze voorzieningen is de bibliotheek de belangrijkste. Daarnaast heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om het Leiderdorpers mogelijk te maken aan cultuur deel te nemen. De culturele organisaties ontmoeten elkaar in het Cultuurnetwerk, waardoor nieuwe initiatieven tot stand komen.

Via regionale samenwerking hebben wij in 2015 voor het derde jaar meegedaan aan de rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Daarmee stimuleren wij in samenwerking met culturele instellingen scholen om cultuureducatie onderdeel van het reguliere onderwijsprogramma te maken .

Wij kennen in onze gemeente een bijzondere diversiteit aan beeldende kunst in de openbare ruimte. Nieuwe kunstwerken of projecten dragen bij aan de binding van Leiderdorpers met hun omgeving. De Commissie Kunstzaken adviseert het college over kunst in de openbare ruimte.

De cultuurnota 'Cultuur in Leiderdorp 2012-2015' ging het laatste jaar in. In 2015 hebben we dan ook een doorvertaling naar de toekomst gemaakt. Hiervoor is met lokale partners de voorgaande nota geëvalueerd. Bij het maken van het nieuwe beleid hebben we actief opgetrokken met (cultuur)organisaties en inwoners en hebben we afstemming gezocht op regionaal niveau.

Doel	De gemeente ontwikkelt een breed en gevarieerd aanbod van kunst en cultuur, houdt dit aanbod in stand en stimuleert actieve deelname van haar inwoners hieraan.				
SMART doel	1. In 2015 wordt cultuur op diverse manieren zichtbaar gemaakt	2. In 2015 komen culturele organisaties regelmatig bij elkaar ter bevordering van samenwerking	3. Kunst in de openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit	4. Scholieren nemen deel aan cultuureducatieve projecten	5. Ter ondersteuning en stimulering van culturele activiteiten blijft de mogelijkheid tot subsidiëring bestaan
Activiteiten 2015	1.1 Uitvoeren communicatieplan cultuur (digitale informatie)	2.1 De organisaties komen bijeen in het Cultuurnetwerk en organiseren de bijeenkomsten zelf	3.1 Jaarlijks onderhoud kunst in de openbare ruimte	4.1 Cultuureducatieve projecten voortzetten en stimuleren via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit	5.1 Cultuurdoelen als basis voor subsidiëring
	1.2 Jaarlijks onderzoek culturele infrastructuur		3.2 Jaarlijkse tentoonstelling in de Heemtuin		5.2 Prestatie-afspraken bibliotheek
			3.3 Kunst of culturele projecten bij infrastructurele veranderingen		
			3.4 De Commissie Kunstzaken adviseert over kunst en culturele projecten		
Prestatie-indicator	Aantal respondenten	Aantal bijeenkomsten Cultuurnetwerk	Aantal projecten	Aantal leerlingen 4-12 in %	Aantal vastgestelde subsidies
		Aantal deelnemers		Aantal projecten	

Wat hebben we bereikt?

1. In 2015 wordt cultuur op diverse manieren zichtbaar gemaakt

Culturele organisaties geven zowel gezamenlijk als voor zichzelf invulling aan de zichtbaarheid van cultuur. De gemeente faciliteert, onder andere met een website waarop de organisaties hun activiteiten kunnen plaatsen. Vooral aan het begin van het culturele seizoen (augustus/september) wordt deze website goed bezocht.

2. In 2015 komen culturele organisaties regelmatig bij elkaar ter bevordering van samenwerking

Met het Cultuurnetwerk streven wij naar het vormen van een inspirerende omgeving, waarin ontmoeting en uitwisseling centraal staan en nieuwe initiatieven kunnen ontstaan. Het leggen van verbindingen en uitwisselen van ervaringen staan daarbij voorop.

3. Kunst in de openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit

De Commissie Kunstzaken waarborgt de hoge kwaliteit van kunst in de openbare ruimte. In de commissie adviseren twee professionele kunstenaars en één burgerlid de portefeuillehouder Kunst. Daarnaast begeleiden zij de kunstenaars die voor de gemeente Leiderdorp nieuwe kunst in de openbare ruimte creëren. De kwaliteit en het onderhoud van de bestaande kunstwerken zijn geborgd bij Kunstwacht. Dit bedrijf heeft in 2014 en 2015 alle kunstwerken geïnventariseerd, schoongemaakt en waar nodig gerestaureerd.

4. Scholieren nemen deel aan cultuureducatieve projecten

De Leiderdorpse basisscholen nemen deel aan het regionale programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Dit programma is gestart in 2013. Het heeft een doorlooptijd van vier jaar, waarin scholen en culturele instellingen samenwerken aan een integraal culturaanbod met een doorlopende leerlijn voor het primair onderwijs in de regio Holland Rijnland. Vanuit Leiderdorp is één school vertegenwoordigd in het regionaal overleg waarin dit programma wordt vormgegeven.

5. Ter ondersteuning en stimulering van culturele activiteiten bestaat de mogelijkheid tot subsidiëring

Diverse culturele organisaties zijn opgenomen in het subsidieprogramma. De (huur)subsidie maakt de toegang laagdrempelig en stimuleert zo inwoners om deel te nemen aan of kennis te nemen van culturele en (cultuur)educatieve activiteiten. De eerste stappen zijn gezet op weg naar verbetering van het maatschappelijke rendement van de Sterrentuin, waar organisaties zijn gehuisvest die culturele en educatieve activiteiten aanbieden. Voor enkele van deze organisaties is de 100% huursubsidie omgezet naar een subsidie voor activiteiten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Uitvoeren communicatieplan cultuur (digitale informatie)

We delen met de cultuurorganisaties de verantwoordelijkheid voor de communicatie over cultuuractiviteiten. Zij kunnen hun informatie op de website Cultuurpunt Leiderdorp plaatsen. De gemeente faciliteert en ondersteunt met de gemeenteberichten in de krant en op de website. Daarnaast hebben we gezorgd dat er een gezamenlijke sport- en culturflyer is opgesteld en uitgegeven om kinderen op de scholen op de hoogte te stellen van het culturaanbod.

1.2 Onderzoek culturele infrastructuur

Bij het ontwikkelen van de nieuwe beleidsnota hebben we alle betrokken organisaties in 2015 uitvoerig gesproken over hun ervaringen met het huidige beleid en de kansen die zij zien voor de nieuwe beleidsperiode. Er is niet zoals voorgaande jaren een digitale enquête afgenomen. Door de gesprekken is een helder beeld ontstaan van de culturele infrastructuur van Leiderdorp. De uitkomsten van deze gesprekken hebben als basis gediend voor een nieuwe beleidsnota die we in 2016 voorleggen aan de raad.

2.1 De organisaties komen bijeen in het Cultuurnetwerk en organiseren de bijeenkomsten zelf

De Leiderdorpse culturele organisaties hebben het Cultuurnetwerk omarmd. Er worden bijeenkomsten georganiseerd en de regio ligt iedere keer bij een andere organisatie. In 2015 kwam het cultuurnetwerk twee keer bijeen. De tweede keer is een actieve link gezocht met het sociaal domein, door samen met ouderenwelzijnsorganisatie Pluspunt te onderzoeken wat de meerwaarde van cultuur voor ouderen kan zijn.

3.1 Jaarlijks onderhoud kunst in de openbare ruimte

Het onderhoud van de kunstwerken in de openbare ruimte is sinds 2014 uitbesteed aan Kunstwacht. In 2015 heeft Kunstwacht het reguliere onderhoud gepleegd aan de werken die op de planning stonden. Daarnaast is er in overleg met de Commissie Kunstzaken gekeken welke kunstwerken die nu in de opslag staan, na restauratie herplaatst kunnen worden. Afstemming hierover heeft plaatsgevonden.

3.2 Jaarlijkse tentoonstelling in de Heemtuin

Stichting Kunst in de Heemtuin heeft in 2015 haar tentoonstelling 'Overbruggen' gepresenteerd. De tentoonstelling was van 1 mei tot 1 oktober te bezichtigen in de Heemtuin.

3.3 Kunst of culturele projecten bij infrastructurele veranderingen

Bij de nieuwbouw van de Plantage is een kunstwerk gerealiseerd dat betrekking heeft op de Romeinse Limes, de noordgrens van het Romeinse Rijk. Leiderdorp sluit hiermee aan op het Limes-project van de Provincie Zuid-Holland, dat ook een gedeelte subsidieert. Kunstenaar Frank Halmans heeft een kunstwerk gemaakt, dat in het derde kwartaal van 2015 geplaatst is op een tijdelijke plek in Leiderdorp. Zodra de plek in de Plantage gereed is (in 2016), wordt het kunstwerk herplaatst.

3.4 De Commissie Kunstzaken adviseert over kunst en culturele projecten

De commissie is betrokken bij de herplaatsing van gerestaureerde kunstwerken en het realiseren van het kunstwerk in de Plantage. De commissie is vijf keer bijeengekomen en heeft ook input geleverd voor de nieuwe beleidsnota.

4.1 Cultuureducatieve projecten voortzetten en stimuleren via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit

De Cultuureducatiegroep geeft vorm en inhoud aan de coördinatie van het regionale programma en stimuleert, samen met de aanbieders van projecten, deelname hieraan. Via intensief contact met vertegenwoordigers van scholen wordt de inhoudelijk, cultuureducatieve doorlopende leerlijn vormgegeven en geborgd. Leiderdorpse scholen nemen deel aan Museum & School.

5.1 Cultuurdoelen als basis voor subsidiëring

De algemene maatschappelijke doelen uit 2014 vormen de basis voor het beoordelen van de subsidieaanvragen voor activiteiten van culturele organisaties. Ook de uitgangspunten van het subsidiebeleid en het coalitieakkoord vormen een kader voor het subsidiëren en het in stand houden van subsidiërelaties en subsidievormen.

In 2015 hebben we een begin gemaakt met de omslag van het subsidiëren van huisvestingslasten naar het subsidiëren van activiteiten. Een korting van 15% op de (100%) huisvestingslasten van de huurders van de Sterrentuin heeft een belangrijke aanzet gegeven. Ook de kwartiermaker die in de eerste maanden van 2015 de kansen voor de Sterrentuin als sociaal cultureel centrum in beeld heeft gebracht, heeft een belangrijke bijdrage geleverd. In reactie op zijn rapportage 'Reuring in de tuin' zijn we met de gemeenteraad en de huurders in gesprek gegaan. We hebben met de organisaties afzonderlijk gesproken en we hebben ze geholpen hun aanvragen aan te passen. Om ze tegemoet te komen hebben we de huurtarieven en de huursystematiek van de Sterrentuin aangepast. De door de daling van de tarieven geringere korting kunnen zij opvangen door extra activiteiten te ontplooiën of bestaande inkomsten in te zetten voor huur. We hebben een begin gemaakt met de besluitvorming over de verdere toekomst van de Sterrentuin, die onze belangrijkste welzijnsaccommodatie is.

5.2 Prestatieafspraken bibliotheek

Op 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking getreden. Met de bibliotheek hebben we afspraken gemaakt over de invulling van deze wet. Sinds twee jaar worden de digitale boeken voor alle bibliotheken centraal door het Rijk ingekocht en ontvangt de gemeente minder geld uit het gemeentefonds. Op de subsidie van BplusC passen wij daarom een korting toe. In 2016 zullen wij de toekomstvisie van de bibliotheek in Leiderdorp samen verkennen.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal respondenten	12	13	25	nvt
Aantal bijeenkomsten Cultuurnetwerk	2	2	2	2
Aantal deelnemers	22	23	25	32
Aantal projecten	4	3	1	1
Aantal leerlingen 4-12 in %	80%	60%	95%	80%
Aantal projecten	2	2	2	5
Aantal vastgestelde subsidies	14	14	14	14

3B Sport

Inleiding

Sporten en bewegen dragen bij aan het welzijn van mensen en versterken de sociale cohesie. Wij stimuleren daarom onze inwoners te (gaan) sporten en bewegen. Voor alle sport- en beweegactiviteiten is ruimte nodig. Wij bieden die ruimte en zetten die zo efficiënt mogelijk in. Tussen de grondgebonden verenigingen en de gemeente bestaan (nu nog) veel van elkaar afwijkende afspraken. Wij werken toe naar een systeem dat gelijkwaardiger en transparanter is. Het hoofddoel, zoals dat in de sportnota 'Sporten & Bewegen 2013-2017' is vastgelegd, is dat verenigingen zelfstandig functioneren.

Doel Sport- en beweegaanbieders kunnen zelfstandig functioneren, de buitensportaccommodaties worden verzelfstandigd				
SMART doel	1. Wij stimuleren burgers te gaan sporten en bewegen: in 2017 bedraagt het percentage sportparticipatie ten minste 40%	2. In 2016 is er een uniform arrangement voor het gebruik van de grond door verenigingen	3. In 2017 wordt een kostendekkend tarief in rekening gebracht voor de huur van de sportvelden	4. In 2017 is het beheer en onderhoud van de sportvelden van de grondgebonden verenigingen op afstand van de gemeente gezet
Activiteiten 2015	1.1 Wij kennen Sportfondsen Leiderdorp een bijdrage toe voor bewegwijzering en uitvoering van sportstimuleringsstaken	2.1 Samen met de verenigingen onderzoeken wij een transparant en gelijkwaardig systeem van kostendoorberekening	3.1 In overleg met de afzonderlijke verenigingen stellen wij een stappenplan op om te komen tot een kostendekkende huur in 2017	4.1 Wij initiëren een gesprek met Sportfondsen Nederland en/of Stichting Sportaccommodatie Alecto (SSA) om mogelijkheden te onderzoeken om het beheer en onderhoud van velden in de Bloemerd bij Sportfondsen Leiderdorp of SSA onder te brengen (indien RCL en Velocitas dat niet zelf willen organiseren)
	1.2 Wij behandelen subsidieaanvragen voor sport- en beweegactiviteiten			
Prestatie-indicator	Het aantal activiteiten dat Sportfondsen heeft georganiseerd	De aanwezigheid van een gebruiksarrangement	Het tarief dat sportverenigingen betalen (volgens het afgesproken stappenplan)	Het aantal (eerste en vervolg)gesprekken dat met de partijen gevoerd wordt
	Het percentage sportparticipatie			

Wat hebben we bereikt?

1. Meer sporten en bewegen

Het percentage sportparticipatie in Leiderdorp, dat tot stand komt met medewerking van de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden, is nog niet bekend. Uit de inwonersenquête 2015 blijkt dat 78% van de Leiderdorpers in de afgelopen twaalf maanden één of meer sporten heeft beoefend. Meer specifiek blijkt dat vier op de tien inwoners (41%) gemiddeld ten minste wekelijks sporten (omgerekend is dat 52% van de sportende Leiderdorpers). Ruim een kwart (28%) van alle bewoners sport minstens één keer per maand en 9% minder dan één keer per maand. Een derde van de Leiderdorpers beweegt (tenminste) vijf dagen per week minimaal een half uur per dag en voldoet hiermee aan de norm voor gezond bewegen. Meer informatie hierover is te vinden in de inwonersenquête.

2. Uniformeren van de gebruiksvoorwaarden van de grondgebonden verenigingen

Wij hebben arrangementen opgesteld voor het gebruik van gemeentelijke buitensportaccommodaties. Deze gebruiksarrangementen creëren duidelijkheid over de (financiële en organisatorische) verantwoordelijkheden van verenigingen en de gemeente. Het gaat hierbij om het onderhoud en de vervanging van een sportaccommodatie, de (on)mogelijkheid om de sportaccommodatie te verhuren aan derden en de vorm waarin en tegen welk tarief de gemeente grond beschikbaar stelt aan sportverenigingen.

3. Toewerken naar een kostendekkend tarief

De kosten voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties zijn nog niet verwerkt in de huurprijs. De onderhoudskosten van de sportaccommodaties waarvan de gemeente het onderhoud nog organiseert, worden in het eerste kwartaal van 2016 definitief bekend. Dan starten gesprekken met verenigingen om toe te werken naar een tarief dat alle beheer- en onderhoudskosten dekt.

4. Beheer en onderhoud op afstand

Afspraken over (gedeeltelijk) zelfbeheer van een sportaccommodatie door verenigingen (en de voorwaarden waaronder dat mogelijk is) maken deel uit van de gebruiksarrangementen. De gemeente zet komend jaar het onderhoud van de sportaccommodaties RCL en Velocitas volledig op afstand. In 2015 hebben wij een overeenkomst met Leython DC gesloten voor het gebruik van de grond onder de beachvolleybalvelden en de huurovereenkomst met Velocitas aangepast. Ook hebben we de huurovereenkomst met Alecto opgezegd, zodat we op 1 januari 2017 een nieuwe overeenkomst kunnen afsluiten die in lijn is met de gebruiksarrangementen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het toekennen van een bijdrage aan Sportfondsen Leiderdorp

Voor het uitvoeren van het sportstimuleringsbeleid hebben wij Sportfondsen Leiderdorp een bijdrage toegekend. Het Sportfondsen Sport Servicepunt heeft het hele jaar diverse activiteiten georganiseerd en gecoördineerd.

1.2 Het behandelen van subsidieaanvragen voor sport- en beweegactiviteiten

Alle Leiderdorpsse basisscholen hebben gebruikgemaakt van de mogelijkheid om met gemeentelijke middelen de kwaliteit van de bestaande gymnastieklessen te verbeteren en/of om onder schooltijd extra sport- en beweegactiviteiten voor leerlingen te organiseren. In 2016 verantwoordden de scholen de inzet van de toegekende middelen. In het kader van de 'Beleidsregel sporten en bewegen 2014-2017' zijn twee aanvragen gedaan. Beide zijn gehonoreerd.

2.1 Het opstellen van uniforme en transparante gebruiksvoorwaarden voor grondgebonden sportverenigingen

Wij hebben een plan opgesteld waarin wij de stappen beschrijven die wij (gaan) zetten om samen met de sportverenigingen de sportnota uit te voeren. Om draagvlak voor de uitvoering van de sportnota te creëren, hebben wij de sportverenigingen bij het opstellen van het stappenplan betrokken. Een van de stappen is het uitdenken van arrangementen voor het gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties. De urgentie op het dossier nieuwbouw van de clubaccommodatie van voetbalvereniging RCL in het tweede kwartaal van 2015 heeft geleid tot vertraging. Ook het opstellen van gebruiksarrangementen is hierdoor vertraagd. Aan het eind van 2015 hebben we met een aantal verenigingen van gedachten gewisseld over de voorgenomen gebruiksarrangementen.

3.1 Het opstellen van een stappenplan

Voor de zomer van 2015 hebben wij met een aantal verenigingen en het Mulier Instituut gesproken over het berekenen van de integrale kostprijs van sportaccommodaties. In overleg met verenigingen hebben wij besloten de integrale kostprijsberekening van alle accommodaties los te laten. We hebben afgesproken om alleen de onderhoudskosten in kaart te brengen van de sportaccommodaties waarvan de gemeente het onderhoud (nog) organiseert. Aan het eind van het jaar zijn alle onderhoudswerkzaamheden aan de sportaccommodaties RCL en Velocitas in een bestek ondergebracht. Dit bestek wordt begin 2016 aanbesteed. Daarmee worden de totale onderhoudskosten van de sportaccommodaties RCL en Velocitas bekend. Vervolgens verwerken we deze kosten in de huurprijs.

4.1 Het voeren van gesprekken met derden over het op afstand zetten van beheer en onderhoud

Wij hebben alle onderhoudswerkzaamheden aan de sportaccommodaties waarvan wij nu nog het onderhoud organiseren in een bestek ondergebracht. Dit bestek wordt begin 2016 aanbesteed. Op deze manier zetten we het onderhoud van de sportaccommodaties op afstand, bij gespecialiseerde onderhoudsbedrijven. In de gebruiksarrangementen bieden we verenigingen de mogelijkheid om het onderhoud van de sportaccommodatie zelf te organiseren.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal activiteiten dat Sportfondsen heeft georganiseerd	12	12	12	12
Het percentage sportparticipatie ¹	32%	32%	36%	n.n.b.
Het percentage van de totale kosten voor beheer en onderhoud van de sportvelden van RCL dat de vereniging betaalt	n.n.b.	n.n.b.	%	n.n.b.
Het percentage van de totale kosten voor het beheer en onderhoud van de sportvelden van Velocitas dat de vereniging betaalt	n.n.b.	n.n.b.	%	n.n.b.
Het aantal gesprekken dat met de partijen gevoerd wordt	10	13	x	10

¹ De rapportage 'Kennis Informatie Systeem Sport' (KISS) voor overheden geeft een zeer goede indicatie van de sportparticipatie in algemene zin. De database is tot stand gekomen met medewerking van de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden. Uit de rapportage blijkt dat Leiderdorp in 2012 reeds 15% boven het landelijk gemiddelde zit (lidmaatschappen en sportparticipatie). Het nadeel van de KISS-rapportage is dat deze alleen over verenigingsdeelname gaat. De individuele sporter blijft buiten beeld. Wij beschikken niet over een uitputtend overzicht van het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging of het aantal ongeorganiseerde sporters. De KISS-rapportage geeft echter wel een globaal beeld. We zullen onderzoeken hoe wij zicht kunnen krijgen op de sportparticipatie van ongeorganiseerde sporters.

Wat heeft het gekost?

3 Kunst, Cultuur en Sport bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 3A Kunst en Cultuur	Lasten	1.177	1.077	80	1.157	1.135	22
	Baten	-20	-4	0	-4	-24	21
Saldo		1.157	1.073	80	1.153	1.110	43
PROG 3B Sport	Lasten	1.466	1.523	0	1.523	1.492	31
	Baten	-79	-67	-50	-117	-113	-4
Saldo		1.386	1.456	-50	1.405	1.379	27
Programma	Lasten	2.643	2.600	80	2.680	2.626	53
	Baten	-100	-71	-50	-121	-137	16
Saldo van baten en lasten		2.543	2.529	30	2.559	2.489	70
Reserves	Toevoeging	158	125	4	129	129	0
	Onttrekking	-148	-109	0	-109	-105	-4
Mutaties reserves		10	16	4	19	24	-4
Resultaat		2.553	2.545	33	2.578	2.513	65

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Kunst en cultuur	Toevoeging	10	10	4	13	13	0
	Onttrekking	-22	-19	0	-19	-15	-4
Saldo		-12	-10	4	-6	-2	-4
Jaarafsluiting programma 3	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-36	0	0	0	0	0
Saldo		-36	0	0	0	0	0
Egalisatie exploitatielasten programma 3	Toevoeging	148	115	0	115	115	0
	Onttrekking	-90	-90	0	-90	-90	0
Saldo		58	25	0	25	25	0
Totaal	Toevoeging	158	125	4	129	129	0
	Onttrekking	-148	-109	0	-109	-105	-4
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3		10	16	4	19	24	-4

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 15.000. Afwijkingen < € 15.000 worden niet nader toegelicht.

Programma 4 : Beheer openbare ruimte

4A Verkeer en vervoer

Inleiding

Wij willen dat Leiderdorp een prettige, aangename en veilige gemeente blijft. Dit realiseren we door de bereikbaarheid van de belangrijkste bestemmingen te verbeteren. Daarnaast richten we onze wegen en openbare ruimte zo in dat de veiligheid en leefbaarheid van de woonstraten verbetert.

Doel	Het realiseren van een beter bereikbaar, veiliger en leefbaarder Leiderdorp door het beïnvloeden van het verplaatsingsgedrag van alle modaliteiten				
SMART doel	1. Het doen van ingrepen in de openbare ruimte om de bereikbaarheid van de belangrijkste bestemmingen in Leiderdorp te verbeteren	2. Het stimuleren van alternatieve modaliteiten en het weren van ongewenst verkeer om de luchtverontreiniging en geluidsoverlast in de kern Leiderdorp te reduceren	3. Door verkeerseducatie en weginrichting de veiligheid voor alle weggebruikers verhogen	4. Door toezicht en handhaving kwaliteit wegen, fiets- en voetpaden verbeteren	5. Door toezicht en handhaving overlast brommers en fietsers verminderen
Activiteiten 2015	1.1 Afronden aanpassen Engelendaal	2.1 Uitvoeren maatregelen fietsbeleid	3.1 Aanleg schoolzones	4.1 Handhaving grondroering door bijvoorbeeld kabelbaars zonder vergunning	5.1 Verwijderen overlastgevende (brom)fietsers
	1.2 Participatie in LAB071	2.2 Afspraken maken met provincie, Leiden en Holland Rijnland over komst R-net (Meerlijn Noord)	3.2 Uitvoeren verkeerseducatieve projecten		
		2.3 Participatie LAB071	3.3 Duurzaam veilig inrichten van de woonwijken (maatwerk)		
		2.4 Afspraken elektrische voertuigen			
		2.5 Herinrichten Ericalaan, Acacialaan, Hoogmadeseweg			
		2.6 Herinrichten Voorhoflaan			
Prestatie-indicator	Het verminderen van het percentage sluipverkeer door vergelijkingen van de uitkomst uit het RVMK (Basisjaar 2008, Toekomstjaar 2020)	Aantal deelnemers dat heeft deelgenomen aan verkeerseducatie	10% minder meldingen over kwaliteit wegen, fiets- en voetpaden in melddesksysteem	10% minder meldingen over overlast (brom)fietsers in melddesksysteem	
	Het percentage doorgaand verkeer op het hoofdwegennet	Aantal dodelijke en verwonde slachtoffers in het verkeer gemeten via ViaStat			
	Het verminderen van het doorgaand verkeer door vergelijkingen van de uitkomst uit het RVMK (Basisjaar 2008, Toekomstjaar 2020)	Toename (subjectieve) verkeersveiligheid rond scholen			
	De totale hoeveelheid (vracht)autoverkeer in Leiderdorp				

Wat hebben we bereikt?

1. Verbeteren van de bereikbaarheid van de belangrijke bestemmingen in Leiderdorp

In 2015 hebben we twee belangrijke stappen gezet. Als eerste zijn de werkzaamheden op het Engelendaal afgerond. De vernieuwde Engelendaal draagt bij aan een betere bereikbaarheid van heel Leiderdorp voor alle verkeersgroepen, met name langzaam verkeer. Ten tweede heeft de gemeenteraad de 'Oplossing LAB071' vastgesteld. Een belangrijk onderdeel daarvan voor Leiderdorp is de Leidse Ring Noord. Op dit besluit volgt nog verdere besluitvorming in de raad. De insteek daarbij is verbetering van de bereikbaarheid in Leiderdorp. Op basis van het unaniem aangenomen amendement wordt ook aandacht besteedt aan de doorstroming op de A4 en aan afspraken met de provincie over brugopeningstijden.

2. Het reduceren van luchtverontreiniging en geluidsoverlast in de kern Leiderdorp

Stil asfalt was onderdeel van de werkzaamheden aan het Engelendaal. Hiermee hebben we een belangrijke stap gezet in het terugdringen van geluidsoverlast in Leiderdorp. In 2016 volgt ook de Persant Snoepweg. Het plan Leidse Ring Noord zal in de toekomst bijdragen aan het reduceren van de luchtverontreiniging in de kern en aan vermindering van de hoeveelheid (doorgaand) verkeer op het Engelendaal.

3. Door verkeerseducatie en weginrichting de veiligheid voor alle weggebruikers verhogen

Dit is een jaarlijks terugkerende activiteit. We zetten op twee manieren in op het bereiken van een hoog veiligheidsniveau. Als gemeente nemen we de verantwoordelijkheid voor de inrichting van de openbare ruimte. Met extra informatie en educatie laten we de verkeersdeelnemers hun verantwoordelijk nemen.

4. Door toezicht en handhaving kwaliteit wegen, fiets- en voetpaden verbeteren

Er zijn circa 45 handhavingsskwesties over het herstellen van schade verwerkt .

5. Door toezicht en handhaving overlast brommers en fietsers verminderen

Tijdens gerichte, vooraf aangekondigde acties hebben de BOA's 120 fietsen, twee brommers en één motorfiets (wrakken) verwijderd. Sinds voorjaar 2015 handhaven de BOA's op de Wegenverkeerswet. Ze hebben 298 procesverbalen en waarschuwingen uitgeschreven voor onjuist geparkeerde voertuigen. 25 auto's zijn weggesleept.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Vernieuwen VRI's en functioneel wijzigen Engelendaal

Het project Engelendaal is in 2015 geheel afgerond. De kruisingen zijn aangepast en nieuwe verkeerslichten zijn geplaatst. In 2016 worden deze verkeerslichten gekoppeld aan de systemen van Leiden voor een nog betere werking en storingsmanagement.

1.2 Participatie in LAB071

Ook in 2015 heeft de gemeente ambtelijk en bestuurlijk actief deelgenomen aan het project LAB071. De gemeenteraad heeft de 'Oplossing LAB071' vastgesteld. Uitwerking van de Leidse Ring Noord vindt plaats samen met Leiden. In 2016 zal de raad om een kaderbesluit gevraagd worden.

2.1 Uitvoeren maatregelen fietsbeleid

De eerste maatregelen zijn al uitgevoerd: verbetering doorstroming hoofd fietsroute en verwijderen obstakels in fietspaden. Dit gebeurde onder andere in combinatie met de werkzaamheden aan het Engelendaal. Ook hebben we de overige projecten gedefinieerd en uitgewerkt als projectopdrachten, zodat deze in 2016 en 2017 uitgevoerd kunnen worden.

2.2 Afspraken maken met provincie en Holland Rijnland over komst R-net (Meerlijn Noord)

Met de provincie is overeenstemming bereikt over de komst van R-net in 2017. De benodigde maatregelen worden in 2016 uitgewerkt en gerealiseerd.

2.3 Participatie in LAB071

Zie tekst onder 1.2

2.4 Afspraken elektrische voertuigen

In 2015 is ambtelijk een addendum bij het huidige parkeerbeleid voorbereid. Dit addendum wordt in maart 2016 aangeboden aan de raad. In dit addendum staan afspraken over en beleid voor oplaadpalen voor elektrische voertuigen.

2.5 Herinrichten Ericalaan, Acacialaan, Hoogmadeseweg

Deze maatregelen zijn verdaagd naar 2016. Een van de redenen hiervoor is het uitstel van de komst van de supermarkt aan het Amaliaplein.

2.6 Herinrichten Voorhoflaan

Deze maatregelen zijn uitgesteld naar 2017. De werkzaamheden aan het Engelendaal moeten eerst voltooid en geëvalueerd zijn voordat we een definitief besluit kunnen nemen over de Voorhoflaan.

3.1 Aanleg schoolzones

In 2015 is het ontwerp van de laatste schoolzones gemaakt en besproken met de school en de omgeving. De maatregelen worden in de eerste helft van 2016 gerealiseerd.

3.2 Uitvoeren verkeerseducatieve projecten

Ook in 2015 zijn de gebruikelijke activiteiten uitgevoerd, zoals Broem, Scootmobiel en Drive Xperience. De deelnemers hebben kennis en vaardigheden opgedaan.

3.3 Duurzaam veilig inrichten van de woonwijken (maatwerk)

In 2015 zijn geen wegen aangepakt voor groot onderhoud waarbij we maatwerk voor een duurzaam veilige inrichting konden verrichten.

4.1 BOA's van de gemeente Leiderdorp stellen een onderzoek in bij constatering of melding van grondroering zonder vergunning of in afwijking van vergunningsvoorschriften

Er is in 2015 niet geverbaliseerd. Wel zijn vijf geschillen ter plekke opgelost.

5.1 (Brom)fietsers die niet gestald zijn op de daarvoor bestemde plekken worden verwijderd na (voor)aankondiging

Tijdens gerichte, vooraf aangekondigde acties zijn 120 fietsen, twee brommers en één motorfiets (wrakken) verwijderd.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal dodelijke slachtoffers	1	0	0	0
Aantal projecten beschreven in het uitvoeringsplan uitgevoerd	20%	40%	100%	80%
Aantal deelnemers aan verkeerseducatie	50	100	100	110
Percentage doorgaand verkeer (op het Engelendaal) ¹	-		9%	niet gemeten
Percentage sluipverkeer (gemiddeld Leiderdorp) ²	-		<10%	niet gemeten
Totale hoeveelheid verkeer ³	-		450.000 mvt	niet gemeten
Aantal meldingen in de meldesk over verkeer	-		90	>150

¹ Doorgaand verkeer wordt hier gedefinieerd als verkeer van buiten de gemeentegrenzen met een bestemming buiten de gemeentegrenzen.

² Sluipverkeer wordt hier gedefinieerd als bestemmingsverkeer dat geen gebruikmaakt van de wijkontsluitingswegen terwijl dit wel een alternatief is (voorbeeld: route Voorhoflaan - Heinsiuslaan versus Persant Snoepweg - Engelendaal).

³ De totale hoeveelheid verkeer zoals geteld in de tweejaarlijkse tellingen. Totaal van alle (vracht)autobewegingen in een periode van twee weken.

4B Water

Inleiding

Water is een verbindend element om de samenhang en identiteit van de verschillende wijken te versterken. Om een aangenaam woon- en leefklimaat voor mens en dier te behouden is een goede waterkwaliteit van belang. We grijpen ruimtelijke ontwikkelingen aan om het watersysteem te verbeteren. Het waterplan en het waterstructuurplan vormen de leidraad.

Voor de samenwerking in de afvalwaterketen verwijzen we naar hoofdstuk 4F Riolering.

Doel	Handhaven van de waterkwaliteit van het oppervlaktewater in samenwerking met het hoogheemraadschap en regionale partners	
SMART doel	1. In 2016 voldoet de waterkwaliteit nog steeds aan het landelijk gemiddelde voor een binnenstedelijk gebied	2. In 2025 is de waterstructuur een samenhangend geheel dat zorgt voor een goede ontwatering en afwatering van het eigen hemel- en kwelwater
Activiteiten 2015	1.1 Het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden in de wijk Leyhof en de overdracht van de hoofdwatergangen naar het Hoogheemraadschap van Rijnland	2.1 Het uitvoeren van de maatregelen uit het onderzoek wateroverlast Zijkwartier
	1.2 Het uitvoeren van oeververdedigingswerkzaamheden volgens het in 2013 opgestelde uitvoeringsplan	2.2 Hydraulisch onderzoek uitvoeren naar het functioneren van het watersysteem, inclusief riolering, bij extreme situaties
	1.3 Het realiseren van een officiële zwemwaterlocatie in het Weteringpark	2.3 Het openen van de Berging Rekening-Courant
Prestatie-indicator	Toename van biodiversiteit in de watergangen	Watersysteem heeft voldoende bergings- en afvoercapaciteit
	Kwaliteit oppervlaktewater binnen- en buitengebied	

Wat hebben we bereikt?

1. In 2016 voldoet de waterkwaliteit nog steeds aan het landelijk gemiddelde voor het binnenstedelijk gebied

Door het uitvoeren in 2015 van maatregelen zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers, voldoet de waterkwaliteit nog steeds aan het landelijk gemiddelde.

2. In 2025 is de waterstructuur een samenhangend geheel dat zorgt voor een goede ontwatering en afwatering van het eigen hemel- en kwelwater

Op dit moment heeft het watersysteem van Leiderdorp voldoende bergingscapaciteit. Een voorwaarde voor het goed functioneren van het watersysteem in extreme situaties is wel dat de duikers en de riolering voldoende afvoercapaciteit hebben. Om te weten of dat zo is zijn we in 2015 gestart met de projectopdracht voor een integrale hydraulische doorrekening van het gehele watersysteem. Binnen de afvalwaterketen Leidse regio worden ook zaken breder opgepakt in het kader van optimalisatie van de (afval)waterstudie.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden in de wijk Leyhof en de overdracht van de hoofdwatergangen naar het Hoogheemraadschap van Rijnland

De baggerwerkzaamheden zijn in het vierde kwartaal van 2014 gestart en in het eerste kwartaal van 2015 afgerond. De overdracht van de hoofdwatergangen heeft in het vierde kwartaal van 2015 plaatsgevonden.

1.2 Het uitvoeren van oeververdedigingswerkzaamheden volgens het in 2013 opgestelde uitvoeringsplan

De uitvoeringswerkzaamheden zijn opgedeeld in meerdere projecten. In het vierde kwartaal van 2014 zijn we gestart en in 2015 zijn de werkzaamheden afgerond. Waar mogelijk pakken we dit onderdeel integraal met andere disciplines op.

1.3 Het realiseren van een officiële zwemwaterlocatie in het Weteringpark

Het ontwerp is tot stand gekomen in overleg met de verenigingen in het Weteringpark. Eind 2015 is de uitvoering afgerond en de locatie opgeleverd aan de gemeente. Vanwege de slechte weersomstandigheden zijn enkele restpunten overgebleven. Deze restpunten worden voor de zomer afgerond.

2.1 Het uitvoeren van de maatregelen uit het onderzoek wateroverlast Zijlkwartier

In 2015 zijn bewonersavonden georganiseerd om te informeren en adviseren over ingrepen op openbaar gebied en op eigen terrein. De uitvoering is voorbereid en in het vierde kwartaal van 2015 is gestart met de uitvoering van de maatregelen.

2.2 Hydraulisch onderzoek uitvoeren naar het functioneren van het watersysteem, inclusief riolering, bij extreme situaties

In de tweede helft van 2015 zijn we gestart met de projectopdracht voor een integrale hydraulische doorrekening van het gehele watersysteem. Binnen het cluster Leidse regio in de afvalwaterketen, zal Leiderdorp dit onderwerp als pilot uitvoeren. Uit dit onderzoek zal blijken of het watersysteem knelpunten bevat en hoe deze opgelost kunnen worden.

2.3 Het openen van de Berging Rekening-Courant (BRC)

De projectopdracht is afgestemd met het hoogheemraadschap. In 2015 is het Hoogheemraadschap van Rijnland begonnen met de inventarisatie van de nulsituatie van het watersysteem. Deze wordt in 2016 afgerond. Daarna kunnen we de overeenkomst opstellen en de BRC openen. In de Munnikkenpolder is een kleine 'plus' gerealiseerd op het gebied van polderwater en een grote 'plus' op het gebied van boezemwater. Beide komen in aanmerking als extra bergingscapaciteit.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Waterkwaliteit oppervlaktewater	Voldoen aan definitie 'goede toestand' volgens KRW ¹			
Toename van biodiversiteit in de watergangen (op basis van gegevens hoogheemraadschap)		uitgesteld	monitoren + rapporteren	in 2015 geen meting uitgevoerd
Watersysteem heeft voldoende bergings- en afvoercapaciteit	0-meting	n.n.b.	monitoren + rapporteren	n.n.b.

¹ De definitie van 'goede toestand' staat in de Europese kaderrichtlijn water (KRW) als volgt omschreven: 'helder water (minder blauwalgen bijvoorbeeld), ecologisch beheer, natuurvriendelijke oevers, een gezonde visstand, enzovoort'. Het Hoogheemraadschap van Rijnland verricht metingen. De gemeente ontvangt de resultaten van deze metingen. Hiermee kunnen wij onze doelstellingen bijstellen en de ambitie bepalen. Het vertrekpunt is op dit moment nog dat we voldoen aan de wettelijke bepalingen in de KRW.

4C Groenbeleid en regio

Inleiding

Wij willen het groene karakter van de polders rond Leiderdorp behouden. De polders willen we toegankelijk maken voor de inwoners en recreanten uit het stedelijk gebied. Dat doen wij in samenwerking met overheden, eigenaren en agrarische natuurverenigingen.

Doel	Een toegankelijk en groen poldergebied rond Leiderdorp	
SMART doel	1. In 2020 is meer natuur- en extensieve recreatie gecreëerd naast de agrarische functie van het poldergebied ten opzichte van 2012	2. In 2020 is de informatie over de waarden van het poldergebied verbeterd ten opzichte van 2012 en daarmee de bekendheid over het gebied
Activiteiten 2015	1.1 Het toegankelijk maken van de polder Achthoven voor de recreant en het realiseren van de wateropgave in de polder	2.1 Het A4-informatiecentrum omvormen tot een Groene Hart Centrum
	1.2 Het beheer van de polder Achthoven integraal en duurzaam realiseren	2.2 De informatie over onder andere natuur, cultuur en archeologie wordt digitaal ontsloten en weergegeven op informatiepanelen in het poldergebied
	1.3 Het versterken van de stad-landverbindingen naar het poldergebied	
Prestatie-indicator	Bezoekersaantallen in het poldergebied	Bekendheid met het poldergebied

Wat hebben we bereikt?

1. In 2020 is meer natuur- en extensieve recreatie gecreëerd

In 2015 zijn veel voorbereidende werkzaamheden voor de polder Achthoven gedaan. De aanbesteding van de realisatie vindt rond maart 2016 plaats, zodat we na het broedseizoen kunnen starten met de werkzaamheden.

2. Verbetering van de informatie over het poldergebied

In de polder Achthoven worden informatiepanelen geplaatst, net als in de Boterhuispolder. De voorbereidende werkzaamheden zijn in 2015 afgerond. In 2016 worden de panelen geplaatst.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het toegankelijk maken van de polder Achthoven voor de recreant en het realiseren van de wateropgave in de polder

Het definitief ontwerp is vastgesteld en verder uitgewerkt in een aanbesteding. Omstreeks maart 2016 worden de werken aanbesteed.

1.2 Het beheer van de polder Achthoven integraal en duurzaam realiseren

In 2015 is gestart met het opstellen van een sober beheerplan, dat rekening houdt met de huidige maaitijdstippen en toch de biodiversiteit kan vergroten. Dit plan ronden we in 2016 af.

1.3 Het versterken van de stad-landverbindingen naar het poldergebied

In 2015 zijn in samenwerking met de provincie de routes over en onder de A4 in de Munnikkenpolder richting het informatiecentrum aangelegd. Het deel in de Bospolder wordt echter pas in de eerste helft van 2016 uitgevoerd. Het regionale project Bijenlandschap is gestart in het tweede kwartaal van 2015.

2.1 Het A4-informatiecentrum omvormen tot een Groene Hart Centrum

We hebben de definitieve beschikking ontvangen voor subsidie uit het RIF Oude Rijnzone. De aanbestedingsstrategie wordt verder uitgewerkt. Een marktconsultatie is onderdeel hiervan. TenneT vertraagt het omvormen van het informatiecentrum door het aanbrengen van hoogspanningskabels vlakbij het gebouw. Hierdoor is het terrein langere tijd niet bereikbaar. TenneT wil het

gebouw tijdens de projectperiode van de 380kV Noordring als informatiecentrum en kantoorruimte voor de projectorganisatie gebruiken.

2.2 De informatie over onder andere natuur, cultuur en archeologie wordt digitaal ontsloten en weergegeven op informatiepanelen in het poldergebied

Bij de realisatie van de recreatieve inrichting van de Polder Achthoven plaatsen we drie informatiepanelen, net als in de Boterhuispolder. We zijn in 2015 gestart met de voorbereidingen. In 2016 worden de panelen geplaatst.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Bekendheid gebied	nulmeting	85% ¹	90%	geen meting
Bezoekersaantallen gebied	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

¹ 85% van de deelnemers aan het burgerpanel weet dat de Boterhuispolder toegankelijk is voor recreatie.

4D Openbaar Groen

Inleiding

Wij willen het groene karakter van Leiderdorp behouden en waar mogelijk de biodiversiteit versterken. We streven naar een diverse, duurzame en onderhoudsarme groeninrichting.

De doelen in dit subprogramma hebben een nauwe relatie met de subprogramma's water, leefbaarheid, woonkwaliteit, ruimtelijke ontwikkeling, sport en wijkgericht werken.

Doel	Een meer divers openbaar groen dat kostenefficiënt wordt onderhouden			
SMART doel	1. In 2018 is 80% van het openbaar groen duurzaam en waar mogelijk onderhoudsarm	2. Het bomenbestand van Leiderdorp is gezond en veilig	3. In 2025 is de GEHS gerealiseerd en hebben de ecosystemen in de kerngebieden van Leiderdorp voldoende biodiversiteit	4. In 2018 is park De Houtkamp een huiskamer van de gemeenschap
Activiteiten 2015	1.1 Intensief groen waar mogelijk omvormen naar extensief groen	2.1 Duurzaam boombeheer uitvoeren	3.1 Natuurvriendelijke oevers waar mogelijk versterken met bloemrijke bermen	4.1 Inventariseren van gebruikswensen in park De Houtkamp
	1.2 Bescherming hoofdgroenstructuur ook via ruimtelijk beleid regelen	2.2 Dunningen op een planmatige wijze afronden in bosplantsoenen en parken in de gemeente		
	1.3 Pilot burgerparticipatie bij onderhoud openbare ruimte	2.3 Verordening op de beplantingen actualiseren		
	1.4 Op gevaarlijk overhangend groen wordt gehandhaafd	2.4 Op illegale bomenkap wordt gehandhaafd		
Prestatie-indicator	Cijfer dat het groen scoort in de tevredenheidsenquête voor bewoners (streefwaarde: 7)	Percentage bomen dat goed scoort bij de VTA-controle (streefwaarde: 95%)	Toename soortenrijkdom in de grote groenvlakken ¹	
	Het aantal meldingen in de melddesk over illegale kap of overhangend groen neemt jaarlijks af met 10%			

¹ Zonder natuurmeetnet kunnen we dit nog niet meten.

Wat hebben we bereikt?

1. Openbaar groen

Circa 65% van het openbaar groen is duurzaam en onderhoudsarm. In 2015 is veel aandacht uitgegaan naar de voorbereiding en uitvoering van diverse projecten, zoals de Vronkenlaan, Splinterlaan, Muzenlaan fase 2. Bij de uitvoering van deze projecten kijken we gelijk hoe we het groen kunnen verduurzamen en/of onderhoudsarm kunnen maken.

2. Bomenbestand

Uit de laatste Visual Tree Assessment-inventarisatie (VTA) van 2014 is gebleken dat 97% van het bomenbestand gezond en veilig is. In 2015 hebben we de snoei-ingrepen uitgevoerd en afgekeurde bomen verwijderd.

3. GEHS en biodiversiteit

Begin mei is een notitie over nut en noodzaak van het natuurmeetnet Leiderdorp naar de raad gestuurd. In de tweede helft van 2015 zijn we gestart met het voorbereiden van het inkooptraject. Daarbij hebben we samenwerking met de gemeenten Leiden en Zoeterwoude gezocht. In het eerste kwartaal van 2016 verwachten wij de opdracht te kunnen gunnen.

4. Park De Houtkamp

De inventarisatie van de gebruikswensen van park De Houtkamp is uitgesteld tot na de vaststelling van de ruimtelijke structuurvisie. De inventarisatie wordt in het eerste kwartaal van 2016 uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Intensief groen waar mogelijk omvormen naar extensief groen

Hier werken we continu aan, met de integrale planning van IBOR als basis. Omdat de omvormingsplanning is afgestemd op IBOR ontstaan nu verschillen in planningspercentages. Hierdoor duurt de omvorming wel langer, maar is de uitvoering goedkoper. De werken kunnen immers in een bestek worden uitgevraagd. We beperken zo ook overlast voor bewoners, omdat er een werkgang is voor alle noodzakelijk werkzaamheden.

1.2 Bescherming hoofdgroenstructuur ook via ruimtelijk beleid regelen

In de ruimtelijke structuurvisie hebben we hier aandacht aan besteed. De raad heeft de ruimtelijke structuurvisie op 7 december 2015 vastgesteld.

1.3 Burgerparticipatie bij onderhoud openbare ruimte

Verspreid over de gemeente is een aantal burgerinitiatieven opgestart. We zijn met burgers in gesprek over participatie in het groenbeheer, zoals Heelblaadjespad, Rozemarijntuin en Zijlkwartier. Enkele initiatieven zijn gekoppeld aan de planning van IBOR, het speelruimteplan en de omvormingen/renovatie plantsoenen. Als bewoners de inrichting bijvoorbeeld te sober vinden, kunnen zij het plantsoen in onderhoud nemen. Wij faciliteren hen met plantmateriaal en dergelijke.

1.4 Handhaven op overhangend groen

Dit is een doorlopend proces. In 2015 zijn circa veertig zaken afgehandeld. De meldingen komen vooral in de zomer voor. Vaak betreft het conflicten tussen burens, waarbij de gemeente niet handhavend optreedt.

2.1 Duurzaam boombeheer uitvoeren

Duurzaam boombeheer loopt continu door. Het varieert van cyclisch snoeien van het bomenbestand tot benodigde (ondergrondse) voorbereiding bij aanplant.

2.2 Dunningen op een planmatige wijze afronden in bosplantsoenen en parken in de gemeente

De grote achterstandsunningen binnen Leiderdorp zijn inmiddels afgerond. De dunningen die we in 2015 uitvoerden zijn onderhoudsdunningen die cyclisch plaatsvinden.

2.3 Verordening op de beplantingen actualiseren

Dit is doorgeschoven naar 2016.

2.4 Handhaven bij illegale bomenkap

Op illegale kap is voortdurend gehandhaafd.

3.1 Natuurvriendelijke oevers waar mogelijk versterken met bloemrijke bermen

Deze activiteit is gerelateerd aan de uitvoeringsplanning van IBOR en aan het oeververdedigingsplan en loopt over meerdere jaren. We proberen werkzaamheden zoveel mogelijk te combineren.

4.1 Inventariseren van gebruikswensen in park De Houtkamp

De inventarisatie is gestart na de vaststelling van de ruimtelijke structuurvisie en wordt in 2016 uitgevoerd.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Cijfer dat het groen scoort in de tevredenheidsenquête voor bewoners	-	-	7	7
% bomen dat goed scoort bij de VTA-controle	85%	90%	95%	95%
Toename soortenrijkdom in de grote groenvlakken ¹	-	-	-	-
Afname van aantal meldingen over ergernissen groen met 10%			50	40

¹ Zonder natuurmeetnet kunnen we dit nog niet meten.

4E Speelvoorzieningen

Inleiding

Ieder kind in Leiderdorp kan 'op eigen wijze' veilig buiten spelen in de wijk waar hij of zij woont. Speel- en ontmoetingsplaatsen dragen eraan bij dat kinderen, jeugd en jongeren elkaar in een informele sfeer ontmoeten. Dit bevordert lichamelijke en sociale vaardigheden, het (samen)spel en de creativiteit. Leiderdorp kent diverse soorten speelvoorzieningen, zoals speelplaatsen, trapvelden, sportkooien (voetbal en basket), een skatebaan en jongerenontmoetingsplekken. Speelplaatsen moeten voldoen aan wettelijke veiligheidseisen.

Doel	Met speel- en ontmoetingsplaatsen voor jongere kinderen en jeugdigen dragen wij bij aan lichamelijke ontwikkeling, sociale vaardigheden, sociale contacten en creativiteit		
SMART doel	1. Voldoende informele en formele speelruimte volgens de richtlijnen in het speelruimteplan	2. Verbeteren van de bestaande speelruimte door het omvormen tot centraal gelegen formele speelplaatsen en informele speelplaatsen	3. Speelvoorzieningen zijn in 2022 onderhoudsvriendelijker en duurzamer
Activiteiten 2015	1.1 Voorbereiding tweede fase uitvoering speelruimteplan is uitgevoerd (in overleg met bewoners is de voorbereiding en omvorming van bestaande speelplaatsen en de voorbereiding van 1 nieuwe formele speelplaats afgerond, uitvoering is verwacht in 2016, verlaat door beroepsprocedure)	2.1 Burgerparticipatie (gesprekken met bewoners die mogelijk een speelplaats willen adopteren)	3.1 Uitvoeren van (twee)jaarlijkse hoofdinspectie (de aandachtspunten die hieruit voortvloeien worden in hetzelfde jaar uitgevoerd)
Prestatie-indicator	Aantal formeel ingerichte speelplaatsen	Totaal aantal verbeterde en gewijzigde speelplaatsen	Aantal aandachtspunten bij de grote inspecties
	Aantal informele speelplaatsen		
	Aantal nieuwe speelplaatsen		

Wat hebben we bereikt?

1. Voldoende informele en formele speelruimte volgens de richtlijnen in het speelruimteplan

Ieder kind in Leiderdorp kan gebruikmaken van veilige speelplaatsen. Met de uitvoering van het speelruimteplan 2013-2022 werken we aan een passende inrichting van het speelvoorzieningenaanbod.

2. Verbeteren van de bestaande speelruimte door het omvormen tot centrale formele en informele speelplaatsen

De veiligheid van de openbare speelvoorzieningen hebben we geborgd. Onveilige speelelementen worden adequaat gerepareerd of - als herstel niet meer mogelijk is - verwijderd. Hierbij hanteren we de eisen in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen en de Europese normen 1176 en 1177.

3. Speelvoorzieningen zijn in 2022 onderhoudsvriendelijker en duurzamer

Bij de vernieuwing van speelplaatsen maken we gebruik van onderhoudsvriendelijkere en duurzame materialen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Voorbereiding tweede fase uitvoering speelruimteplan is afgerond

Het was de bedoeling dat de leveranciers een rol kregen in het inspraakproces met bewoners. Twee leveranciers maakten echter bezwaren tegen de aanbesteding voor levering van speeltoestellen. Daarom hebben medewerkers van de gemeente de inspraak georganiseerd. De uitkomsten zijn vertaald naar nader gespecificeerde programma's van eisen op basis waarvan leveranciers of alleen een offerte met uitvoeringstekening of een offerte inclusief ontwerp- en uitvoeringstekening moeten maken. De uitspraak in de hogerberoepsprocedure wordt begin 2016 verwacht. Als de uitspraak positief is voor de gemeente vragen we de leveranciers om de offertes inclusief alle ontwerpen in het eerste kwartaal van 2016 in te dienen. Daarna kan direct begonnen worden met de uitvoering. In afwachting van de beroepsprocedure zijn we alvast gestart met de voorbereiding van de derde fase van het speelruimteplan.

Het proces van omvorming van speelplaatsen naar informele speelplekken is gestart. In 2016-2018 wordt dit proces gecontinueerd.

2.1 Burgerparticipatie

We zijn in gesprek met een actieve bewonersclub van de Rozemarijntuin over het beheer van de speelplek en het omliggend groen.

3.1 Uitvoeren van (twee)jaarlijkse hoofdinspectie

De (twee)jaarlijkse hoofdinspectie is uitgevoerd.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal formele speelplaatsen	96	96	96	96
Aantal informele speelplaatsen	0	0	6	0
Aantal nieuwe speelplaatsen		0	1	0
Aantal te verbeteren centrale speelplaatsen		2	8	0
Aantal aandachtspunten bij de grote inspecties	12	12	9	9

4F Riolering

Inleiding

Riolering is cruciaal voor de volksgezondheid en de milieuhygiëne. Ook draagt het borgen, afvoeren en verwerken van afvalwater bij aan een goede flora en fauna in de lokale watersystemen. Het verbreed gemeentelijk rioleringsplan vormt de leidraad.

Doel	Doelmatige inzameling en transport of verwerking van het afvalwater of hemelwater en doelmatig invulling geven aan de grondwaterzorgplicht		
SMART doel	1. Het borgen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het verlagen van de maatschappelijke kosten voor beheer en onderhoud en investeringen	2. Op middellange termijn is de afvoercapaciteit voldoende om wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen	3. In 2015 is er inzicht in het grondwaterregime en worden de klachten structureel gemonitord en waar mogelijk zo spoedig mogelijk opgelost
Activiteiten 2015	1.1 10% van de riolen wordt geïnspecteerd	2.1 Oplossen wateroverlast Zijkwartier	3.1 Monitoren grondwaterstanden, analyse meetresultaten en toets effectiviteit maatregelen Zijkwartier
	1.2 Uitvoeren van reparaties, relining ¹ en vervangen van vrijvervalriolering	2.2 Ophogen en dichtzetten van een aantal overstorten	3.2 Monitoring en analyseren grondwaterstanden
	1.3 Flexibel ophogen van overstorten om instroom van oppervlaktewater te voorkomen	2.3 Hydraulische berekeningen uitvoeren	
	1.4 Samenwerken afvalwaterketen Rijnland en gemeenten cluster Leidse Regio		
Prestatie-indicator	Aantal km geïnspecteerd riool (jaarlijks 10%)	De vuiluitwerp moet voldoen aan het emissie- en waterkwaliteitspoor	Vermindering van aantal meldingen, klachten en waarnemingen

¹ Relining is een rioolrenovatietechniek. Deze methode maakt het mogelijk riolen te renoveren zonder de weg open te breken. Het riool krijgt van binnenuit een nieuwe binnenkant die de levensduur verlengt. Rioolrenovatie is veel voordeliger dan rioolvervanging. Relining is niet toepasbaar als de riolering te slecht of verzakt is en is niet raadzaam als de capaciteit te klein is.

Wat hebben we bereikt?

1. Het borgen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het verlagen van de maatschappelijke kosten voor beheer en onderhoud en investeringen.

Met de in 2014 uitgevoerde extra inspecties en beoordelingen hebben we een inhaalslag gemaakt. Daardoor liepen we een jaar vooruit op de inspectieplanning. Van 85% van het areaal is de kwaliteit bekend. Omdat de oudste riolen en gebieden met relatief veel verzakkingen met voorrang zijn geïnspecteerd, is de kans op verrassingen klein en is er gelegenheid in te grijpen waar dat nodig is. Met lokale reparaties op basis van deze kwaliteitsinformatie hebben we de kwetsbaarheid verkleind en de kwaliteit geborgd.

Tijdens integrale projecten, zoals de Splinterlaan, Laan van Ouderenzorg, Poelgeestlaan en Vronkenlaan, zijn lokale reparaties uitgevoerd in plaats van te vervangen (volgens de oude systematiek). Daardoor zijn de maatschappelijke kosten lager dan oorspronkelijk begroot.

2. De afvoercapaciteit is voldoende om wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen

Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan een nieuw Breed RioleringsPlan (BRP). Het BRP levert de technische onderbouwing van het functioneren van de riolering en maatregelen die nodig zijn voor functiebehoud of -verbetering.

We hebben een herinventarisatie van de overstorten uitgevoerd en de vlakkenkaart met verharde oppervlakken die op de riolering lozen gecontroleerd. Deze wijzigingen hebben we verwerkt in het rekenmodel voor de riolering, waarmee we het functioneren en de capaciteit hebben berekend. Naast het beheersen van vervuiling via aanpassingen aan overstorten hebben we maatregelen voorgesteld om enkele (theoretische) capaciteitsproblemen voor te zijn. Volgens de prognose heeft het stelsel op de middellange termijn voldoende capaciteit. In de toekomst gaan we meer meten in het stelsel op basis van een

basismetplan, om de waterstanden en het theoretisch functioneren te toetsen aan de werkelijkheid. Zo voorkomen we verkeerde investeringsbeslissingen.

3. Inzicht krijgen in het grondwaterregime en in meldingen en klachten

In 2014 is een meetnet met peilbuizen ingericht. Dit zijn over de gemeente verspreide meetlocaties, waar grondwaterstanden worden gemeten. 2015 was het tweede jaar dat we meten, de meetperiode is te kort om al voldoende inzicht in het grondwaterregime te hebben. Om toekomstig beleid te kunnen maken moet de meetperiode minimaal drie jaar zijn. Eind volgend jaar maken we samen met gemeente Oegstgeest en Zoeterwoude een analyse. Het meetnet geeft wel vrij snel inzicht in de effectiviteit van de maatregelen in bijvoorbeeld het Zijlkwartier. Toch is ook dit slechts een indicatie gezien de korte meetperiode. Burgers hebben het afgelopen jaar een aantal keer de gemeente benaderd over grondwateroverlast.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 10% van de riolen wordt geïnspecteerd

Dankzij de inhaalslag in 2014 waren de meeste geplande reinigingen en inspecties niet meer nodig. De Bloemerd is wel gereinigd en geïnspecteerd. Dankzij de inhaalslag konden we de focus leggen op het reinigen en inspecteren van wat extra pompputten. In 2015 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden in de regio voor het reinigen en inspecteren van de riolering. De komende vier jaar hebben we weer een vaste partij die de werkzaamheden in de Leidse regio oppakt.

1.2 Uitvoeren van reparaties, relining en vervangen van vrijvervalriolering

We hebben gekeken welke riolen in aanmerking kwamen voor plaatselijke, levensverlengende herstelmaatregelen. Daarbij hebben we constant de afweging gemaakt tussen theoretische en technische levensduur. In 2015 zijn de noodzakelijke reparaties en relining uitgevoerd en waar nodig leidingen deels vervangen. Dit is vaak gebeurd binnen de integrale projecten (zie overzicht wegen, in paragraaf kapitaalgoederen).

1.3 Flexibel ophogen van overstorten om instroom van oppervlaktewater te voorkomen

Het flexibel ophogen van de overstorten is een maatregel uit het Breed RioleringsPlan (BRP). We laten deze maatregel pas uitvoeren nadat de raad het nieuw verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) heeft vastgesteld. Besluitvorming vindt in 2016 plaats. De maatregel is zo voorbereid, dat uitvoering eventueel aansluitend kan plaatsvinden.

1.4 Samenwerken afvalwaterketen Rijnland en gemeenten cluster Leidse Regio

Binnen de afvalwaterketen cluster Leidse Regio is op veel vlakken samenwerking gezocht. Het doel is de kwaliteit te vergroten, de kwetsbaarheid te verminderen en eventuele kostenbesparingen te realiseren. Op veel fronten zijn werkgroepen en activiteiten opgepakt, zoals het gezamenlijk rekenen, meten in de waterketen, inkoop en aanbestedingen, opstellen van het vGRP, het BRP en de OAS (optimalisatie afvalwaterstudie), de integrale hydraulische doorrekening van het water -en riolsysteem, de benchmark, de grondwaternota, workshops, en het integraal afvalwaterketenplan (opvolger van het vGRP). Naast al deze activiteiten hebben we in 2015 op rioleringsvlak de ambtelijke samenwerking gezocht met gemeente Leiden, waarbij we rioleringsstaken in regievorm naar de gemeente Leiden overdragen. Dit vindt plaats in 2016.

2.1 Oplossen wateroverlast Zijlkwartier

In 2015 is het contract voor het oplossen van de wateroverlast in het Zijlkwartier aanbesteed. De uitvoering van het project is gestart in december.

2.2 Ophogen en dichtzetten van een aantal overstorten

Het ophogen en dichtzetten van overstorten om de vuilemissie te beperken is een maatregel die we in combinatie met het flexibel maken van overstorten uitvoeren. Deze maatregel laten we pas uitvoeren nadat de raad het BRP heeft vastgesteld.

2.3 Hydraulische berekeningen uitvoeren

De integrale hydraulische berekeningen die het functioneren van de riolering en het watersysteem in samenhang in beeld brengen zijn nog niet uitgevoerd. Wel is met het Hoogheemraadschap van Rijnland en gemeente Leiden gewerkt aan de opbouw van het benodigde model binnen de samenwerkingsovereenkomst 'gezamenlijk rekenen'. Daarvoor is het rioolmodel overgezet naar het rekensysteem Sobek. Ook zijn de secundaire watergangen geïnventariseerd, zodat daarvoor een model in Sobek kan worden opgebouwd.

3.1 Monitoren grondwaterstanden, analyse meetresultaten en toets effectiviteit maatregelen Zijlkwartier

De effectiviteit van de maatregelen meten we na de uitvoering in 2016.

3.2 Monitoring en analyseren grondwaterstanden

We meten de grondwaterstanden doorlopend. De resultaten worden in 2016 geanalyseerd.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal incidenten in riool	0	0	0	0
Geïnspecteerd riool	85%	95%	95%	95%
Ongezuiverde lozingen (locatie Nieuwe weg, complex geval door ligging ten opzichte van persleiding, aanpak 2013)	1	0	1	0
Vermindering van aantal meldingen, klachten en waarnemingen tot 90%			nulmeting	nulmeting nog uitvoeren

4G Reiniging

Inleiding

De reiniging verzorgt in eigen beheer de inzameling en het ter verwerking aanbieden van afvalstoffen van particuliere huishoudens. Dit gebeurt huis-aan-huis (de vuilnisauto), op wijkniveau (de milieucorner) en op gemeentelijk niveau (de milieustraat).

In het belang van de Leiderdorpse burger vindt deze inzameling op een zo goed mogelijke milieuhygiënische, kostenefficiënte en servicegerichte manier plaats.

Doel	Het in eigen beheer tegen een zo gunstig mogelijke prijs-kwaliteitverhouding inzamelen en ter verwerking aanbieden van afvalstoffen van particuliere huishoudens	Vergroten leefbaarheid openbare ruimte	
SMART doel	1. Het organiseren van de inzameling op een zo goed mogelijke milieuhygiënische, kostenefficiënte en servicegerichte manier door ontwikkelingen in de afvalbranche goed te volgen en deze zo nodig te implementeren in de bedrijfsvoering	2. Versterken van de aanpak van afval op straat	3. Terugdringen van overlast door honden
Activiteiten 2015	1.1 Het plaatsen van de laatste ondergrondse containers voor restafval bij hoogbouw	2.1 Bij constatering of melding illegale afvaldump opsporen en handhaven	3.1 Handhaving bij loslopende honden of het niet opruimen van hondenpoep
	1.2 Het voorbereiden van het ondergronds brengen van de resterende bovengrondse milieucorner (glas, papier en kunststof verpakkingsmateriaal)		
	1.3 Het verkennen van de mogelijkheden om containermanagement in Leiderdorp in te voeren (registratie en beheer minicontainers)		
Prestatie-indicator	De tarieven per huishouden blijven, de indexatie daargelaten, in 2015 minimaal gelijk aan de tarieven in 2014	10% minder meldingen van illegale afvaldump in de meldesk	10% minder meldingen van overlast door honden in de meldesk
	Eens per 2 jaar wordt het burgerpanel gevraagd hoe ze de kwaliteit van de dienstverlening van de inzameldienst en de milieustraat ervaren		

Wat hebben we bereikt?

1. Het organiseren van de inzameling op een zo goed mogelijke milieuhygiënische, kostenefficiënte en servicegerichte manier door ontwikkelingen in de afvalbranche goed te volgen en deze zo nodig te implementeren in de bedrijfsvoering

- In 2015 zijn alle bovengrondse wijkverzamelcontainers voor restafval ondergronds gebracht.
- In 2015 zijn twee nieuwe inzamelvoertuigen aangeschaft met Euro 6 motoren.
- De voorbereidingen voor het ondergronds brengen van de nog resterende bovengrondse milieucorner zijn gestart. In het tweede kwartaal van 2016 doen we hiervoor een kredietaanvraag bij de gemeenteraad.
- We hebben de mogelijkheden om containermanagement in te voeren verkend. Meerdere opties om afvalscheiding te vergroten gaan we in 2016 uitvoeren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1, 1.2 en 1.

Zie beschrijving onder 1.

2.1 Bij constatering of melding illegale afvaldump opsporen en handhaven

Bij constatering van illegale afvaldump wordt een opsporingsonderzoek gestart. Daarnaast rijden de BOA's wekelijks mee met de gemeentelijke reiniging om illegale afvaldump op te sporen. We passen een zerotolerancebeleid toe. In 2015 zijn geen procesverbalen uitgeschreven.

3.1 Handhaving bij loslopende honden of het niet opruimen van hondenoep

Voor het niet opruimen van hondenoep of loslopende honden buiten de aangewezen loslooplegebieden geldt een zero-tolerancebeleid. In 2015 is zeven keer proces-verbaal uitgeschreven. Diverse acties hebben plaatsgevonden op locaties waar veel hondenbezitters komen. We hebben extra borden en depotdogs geplaatst om hondeneigenaren te attenderen op de opruimplicht. Helaas is het lastig om hondeneigenaars op heterdaad te betrappen.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
De tarieven per huishouden blijven, de indexatie daargelaten, in 2015 minimaal gelijk aan de tarieven in 2014	1-persoons € 220,45 2-persoons € 289,03 meer dan 2 € 308,42	1-persoons € 208,99 2-persoons € 274,00 meer dan 2 € 292,38	gemiddelde kosten per huishouding € 292,38	1-persoons € 207,97 2-persoons € 272,98 meer dan 2 € 291,39
Eens per 2 jaar wordt het burgerpanel gevraagd hoe ze de kwaliteit van de dienstverlening van de inzameldienst en de milieustraat ervaren	gemiddeld is 87% van de ondervraagde mensen tevreden over de dienstverlening		minimaal 70% van de ondervraagde mensen van het burgerpanel is tevreden over de dienstverlening	verschoven naar 2016
Aantal meldingen in de meldesk over illegale dump van afval neemt met 10% af			30	30
Aantal meldingen in de meldesk over overlast honden neemt met 10% af			100	60

Wat heeft het gekost?

4 Beheer openbare ruimte bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 4A Verkeer en vervoer	Lasten	2.973	5.058	-653	4.405	3.465	940
	Baten	-53	-25	0	-25	-66	41
Saldo		2.920	5.032	-653	4.380	3.398	981
PROG 4B Water	Lasten	264	532	51	583	429	155
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		264	532	51	583	429	155
PROG 4C Groen beleid en regio	Lasten	136	103	4	107	106	1
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		136	103	4	107	106	1
PROG 4D Openbaar groen	Lasten	2.311	1.904	453	2.356	2.339	17
	Baten	-33	-57	0	-57	-62	4
Saldo		2.278	1.846	453	2.299	2.277	22
PROG 4E Speelvoorzieningen	Lasten	125	190	-54	136	160	-23
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		125	190	-54	136	160	-23
PROG 4F Riolering	Lasten	936	1.085	257	1.342	1.339	3
	Baten	-1.368	-1.475	0	-1.475	-1.460	-15
Saldo		-432	-391	257	-134	-121	-12
PROG 4G Reiniging	Lasten	2.937	3.103	-199	2.905	2.987	-83
	Baten	-3.259	-2.967	0	-2.967	-3.229	262
Saldo		-322	137	-199	-62	-242	180
Programma	Lasten	9.683	11.975	-141	11.834	10.824	1.010
	Baten	-4.714	-4.525	0	-4.525	-4.818	293
Saldo van baten en lasten		4.970	7.450	-141	7.309	6.007	1.303
Reserves	Toevoeging	1.565	255	-255	0	430	-430
	Onttrekking	-661	-2.144	383	-1.761	-1.040	-721
Mutaties reserves		904	-1.889	128	-1.761	-610	-1.151
Resultaat		5.874	5.561	-12	5.548	5.397	152

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Verkeer en vervoer

Voor 2015 was een bijdrage aan de investeringen voor het IVVP opgenomen van € 1,2 miljoen. Deze bijdrage wordt gedekt vanuit de reserve grondexploitatie. De bijdrage uit deze reserve loopt conform regelgeving via de exploitatie. Doordat het project binnen de Engelendaal vertraging heeft opgelopen, is de bijdrage aan de kredieten over 2015 € 780.000 lager. Naast het hier genoemde voordeel staat een nadeel als gevolg van een lagere onttrekking uit de reserve. Hiermee heeft deze mutatie geen gevolg voor het rekeningresultaat.

Het overige voordeel op de lasten van € 160.000 is het gevolg van de uitloop van de herinrichtingswerkzaamheden aan de Engelendaal. Daardoor heeft het geplande onderhoud aan de fietspaden op de Engelendaal niet plaats kunnen vinden. Deze werkzaamheden staan nu voor 2016 op de agenda. Conform de nota 'Beheervisie openbare ruimte' zijn deze middelen gestort in de reserve IBOR.

Effect: minder lasten in programma 4A € 940.000, meer baten in programma 4A € 41.000; saldo € 981.000 positief

B. Water

Twee projecten konden niet in 2015 aanbesteed worden. Het gaat om de Buitenhofvijver (€ 40.000) en het Natuurmeetnet (€ 20.000).

Binnen het regulier onderhoud aan sloten en watergangen zijn de kosten incidenteel een kleine € 40.000 lager dan verwacht. Conform de nota 'Beheervisie openbare ruimte' is het overschot gestort in de reserve IBOR. Daarnaast blijkt voor het waterplan € 50.000 minder nodig te zijn. Daarmee vallen deze middelen vrij.

Effect: minder lasten in programma 4B € 155.000; saldo € 155.000 positief

G. Reiniging

Hogere baten zijn het gevolg van hogere ontvangsten voor afvalstoffenheffing (ad € 120.000) en hogere vergoeding voor het scheiden en inzamelen van (zwerf)afval en oud papier (ad €142.000).

Het nadeel op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere verwerkingskosten van (rest)afval (ad € 121.000). Er is sprake van een voordeel op de inzet personeel (€ 38.000).

Effect: meer lasten in programma 4G € 83.000, meer baten in programma 4G € 262.000; saldo € 180.000 positief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-20	-20	-20	0
Saldo		0	0	-20	-20	-20	0
Bouw- en grondexploitaties programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-1.131	0	-1.131	-348	-783
Saldo		0	-1.131	0	-1.131	-348	-783
Egalisatiereserve riolering	Toevoeging	274	255	-255	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		274	255	-255	0	0	0
Egalisatiereserve reiniging	Toevoeging	53	0	0	0	25	-25
	Onttrekking	0	-377	321	-56	0	-56
Saldo		53	-377	321	-56	25	-81
Jaarafsluiting programma 4	Toevoeging	40	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-140	0	-40	-40	-40	0
Saldo		-100	0	-40	-40	-40	0
Bestemmingsreserve W4 programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-521	-513	0	-513	-510	-4
Saldo		-521	-513	0	-513	-510	-4
Bestemmingsreserve Integraal Beheer	Toevoeging	1.198	0	0	0	405	-405
	Onttrekking	0	-122	122	0	-122	122
Saldo		1.198	-122	122	0	283	-283

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Totaal	Toevoeging	1.565	255	-255	0	430	-430
	Onttrekking	-661	-2.144	383	-1.761	-1.040	-721
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4		904	-1.889	128	-1.761	-610	-1.151

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

Bouw- en grondexploitaties

Voor 2015 was een bijdrage aan de investeringen voor het IVVP opgenomen van € 1,2 miljoen. Deze bijdrage wordt gedekt vanuit de reserve grondexploitatie. De bijdrage uit deze reserve loopt conform regelgeving via de exploitatie. Doordat het project binnen de Engelendaal vertraging heeft opgelopen is de bijdrage aan de kredieten over 2015 € 783.000 lager geweest.

Egalisatiereserve reiniging

Doordat de gerealiseerde baten bij reiniging hoger waren dan begroot heeft er een dotatie (in plaats van een onttrekking) aan de reserve plaatsgevonden. Dit bedrag is lager dan op basis van het resultaat reiniging verwacht zou worden. Dit wordt veroorzaakt door de toerekening van de kosten van straatreiniging (voor 50%) en btw.

Bestemmingsreserve Integraal Beheer

Conform de 'Beheervisie openbare ruimte' worden de overschotten op het regulier onderhoudsbudget IBOR gestort in de reserve IBOR. Voor 2015 wordt het overschot mede veroorzaakt door vertraging van het geplande onderhoud aan de fietspaden op de Engelendaal.

Programma 5 : Wonen en Ondernemen

5A Ruimtelijke ordening

Inleiding

Wij scheppen de ruimtelijke voorwaarden om invulling te geven aan een aantrekkelijke en plezierige leefomgeving waar onze inwoners samen kunnen leven, wonen en werken, in rust en ruimte. Wij doen dit samen met onze inwoners, ondernemers, marktpartijen en andere overheden. Dit programma vormt het ruimtelijk kader voor onder andere de programma's 4d en 7.

Doel Kaders scheppen voor het behouden en waar mogelijk versterken van de ruimtelijke kwaliteit van Leiderdorp				
SMART doel	1.1 Visievorming: voor hoogdynamische gebieden wordt een ruimtelijke strategie geformuleerd (gebiedsvisie)	2.1 Alle bestemmingsplannen in Leiderdorp zijn actueel (niet ouder dan 10 jaar)	3.1 Voor meer ingrijpende ruimtelijke ontwikkelingen worden specifieke stedenbouwkundige randvoorwaarden geformuleerd (ontwikkelvisie)	4.1 Adequate vergunningverlening en handhaving
		2.2 Het ruimtelijk beleid is actueel	3.2 Voor ruimtelijke ontwikkelingen zonder gemeentelijke grondexploitatie wordt voor de realisatiefase een koop/verkoop- of exploitatieovereenkomst afgesloten	
Activiteiten 2015	1.1 Opstellen gebiedsvisie voor de A4-zone, voor De Baanderij en voor Lage Zijde (inclusief vrijkomende Vliko-locatie)	2.1 Actualisatie van het bestemmingsplan 'Centrumplan', afronden plannen gestart in 2014 ('Buitengebied', 'Driegatenbrug' en uitwerking W4 'Plantage')	3.1 Opstellen ontwikkelvisies voor locatie Driemaster	4.1 Verlenen van omgevingsvergunningen
		2.2 Doorlopend: volgen ontwikkelingen nieuwe Omgevingswet en standaardisatie bestemmingsplannen Nieuw 2015: vereenvoudigd afwijkingenbeleid met daarin nieuw carportbeleid Voortzetten activiteiten 2014: opstellen welstandsvrij beleid, cultuurhistorisch beleid en begraafplaatsbeleid	3.2 Opstellen van exploitatieovereenkomst voor locatie Brittenstein	4.2 Toezicht en handhaving op de naleving van vergunningen
				4.3 Werken volgens kwaliteitscriteria 2.1 VTH
Prestatie- indicator	Vastgestelde gebiedsvisie A4-zone, vastgestelde gebiedsvisie De Baanderij, vastgestelde gebiedsvisie Lage Zijde	Bestemmingsplannen jonger dan 10 jaar	Aantal ontwikkelingen met ruimtelijke randvoorwaarden	Aantal vergunningen
		Vastgestelde en geactualiseerde beleidsdocumenten	Aantal overeenkomsten	Aantal handhavingen
				In 2015 voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 VTH

Wat hebben we bereikt?

1. Kader voor ruimtelijke kwaliteit

De kaders voor ruimtelijk beleid krijgen vorm in visies op gebieden. In 2015 zijn de Ruimtelijke Structuurvisie Leiderdorp 2035 en de Gebiedsvisie A4-zone vastgesteld. Verder is op initiatief van de gemeente Leiden een begin gemaakt met het opstellen van een Regionale omgevingsvisie.

2. Actuele bestemmingsplannen en actueel beleid

Het einddoel, 100% actuele bestemmingsplannen, hebben we niet gehaald. Daarvoor hadden in 2015 de bestemmingsplannen 'Achthovenerpolder' en 'Driegatenbrug' vastgesteld moeten worden. Door diverse projecten en personele wisselingen ontstond extra werkdruk en hebben we een achterstand opgelopen. Het afwijkingenbeleid is geactualiseerd voor dakopbouwen en beleid voor carports is toegevoegd. Verder zijn we begonnen met de herziening van het welstandsbeleid en het opstellen van cultuurhistorisch beleid.

3. Specifieke randvoorwaarden en overeenkomsten

Dit doel is bereikt. Voor de locatie Driemaster is een ontwikkelvisie opgesteld en de randvoorwaarden voor de ROC-locatie zijn aangepast. Voor de Brittenstein hebben we een definitieve keuze gemaakt voor de verdere uitwerking van de bouwplannen. Voor het terrein rond de nieuwbouw van Cardea is een bouwplan ontwikkeld en een exploitatieovereenkomst gesloten met de ontwikkelaar. Verder is de exploitatieovereenkomst voor het Amaliaplein ondertekend.

4. Adequate vergunningverlening

Dit is een doorlopend proces. We hebben in 2015 gewerkt aan een verbetering van de regionale samenwerking op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Dit heeft geresulteerd in periodieke regionale vakberaden voor het uitwisselen van vak kennis. Daarnaast is een regionaal basisbeleidsplan VTH opgesteld. Dit basisbeleidsplan VTH hebben we in het vierde kwartaal vertaald naar een conceptversie voor onze organisatie. Het workflowmanagementsysteem SBA is continu in ontwikkeling voor een meer adequate werkwijze van vergunningverlening. Er is hard gewerkt aan diverse koppelingen van het pakket met onder andere het BAG-werkproces en het zaakstelsel Join. Helaas zijn nog niet alle koppelingen gerealiseerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Visievorming

Op 5 oktober 2015 is de Gebiedsvisie A4-zone vastgesteld, die we samen met de ondernemers in het gebied opstelden. Op 7 december heeft de raad de Ruimtelijke Structuurvisie Leiderdorp 2035 vastgesteld. Leiderdorp is een van de tien deelnemende gemeenten aan de Regionale Omgevingsvisie 2040. De visie wordt in stappen opgebouwd. De eerste stap, het ambitiedocument, is in 2015 afgerond. Aan de vervolgstap, een concept omgevingsvisie, wordt nu gewerkt. Voor de Lage Zijde hebben we in 2015 een economische effectrapportage opgesteld. Samen met de kaders in de Ruimtelijke Structuurvisie Leiderdorp 2035 wordt dit nader uitgewerkt in een gebiedsvisie. In 2015 hebben we hiervoor een plan van aanpak opgesteld.

2.1 Actuele bestemmingsplannen

Het bestemmingsplan 'Achthovenerpolder' is het wettelijk vooroverleg ingegaan, net als het bestemmingsplan voor de woningbouw rondom de nieuwbouw van Cardea. Voor die locatie is ook een ontwerpbesluit hogere waarde (geluid) ter inzage gelegd. Voor het gebied Amaliaplein is een start gemaakt met een bestemmingsplan, om de bouw van een supermarkt en woningen mogelijk te maken. Voor de woningbouw in het gebied Plantage is in 2015 een uitwerkingsplan vastgesteld.

2.2 Actueel beleid

Het afwijkingenbeleid hebben we in 2015 geactualiseerd voor dakopbouwen en we hebben beleid voor carports toegevoegd. Voor het welstandsvrijbeleid hebben we in 2015 een plan van aanpak opgesteld, gevolgd door een discussienota met een aantal scenario's. Dit is uitgewerkt tot een conceptnota, die begin 2016 de inspraak ingaat. Verder zijn we, met een plan van aanpak, begonnen met het opstellen van cultuurhistorisch beleid.

3.1 Stedenbouwkundige randvoorwaarden

In maart 2015 heeft de raad een ontwikkelvisie voor de Driemasterlocatie vastgesteld. Dit plan wordt nu in overleg met de betrokken partijen verder uitgewerkt. Voor de ROC-locatie zijn de stedenbouwkundige randvoorwaarden in april 2015 aangepast en vastgesteld door de raad. Het initiatief ligt nu bij Ymere (eigenaar). Voor de Brittenstein heeft de raad op 7 juli 2015 een definitieve keuze gemaakt voor de uitwerking van het bouwplan met 56 woningen. Naar aanleiding van de planontwikkeling door Rijnhart Wonen voor de locatie Brunelkamp 9, hebben we voor deze locatie in juli 2015 nieuwe randvoorwaarden geformuleerd. De kans is echter groot dat de nieuwbouw op deze locatie binnen de bestaande kaders van het bestemmingsplan De Hoven zal worden gerealiseerd.

3.2 Overeenkomsten

Er zijn in 2015 exploitatieovereenkomsten tot stand gekomen voor het woningbouwplan nieuwbouw Cardea en de plannen voor het Amaliaplein.

4.1 en 4.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

In 2015 zijn 209 aanvragen ingediend voor een omgevingsvergunning en meldingen sloop of brandveilig gebruik bouwwerken waarvan zeven onder de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Er zijn drie handhavingzaken opgestart waarvan twee voor het brandveilig gebruik van een bouwwerk en één voor zonder vergunning gerealiseerd bouw. Er zijn geen sancties opgelegd.

4.3 Kwaliteitscriteria VTH

De Tweede Kamer heeft in september 2015 ingestemd met de wijziging van de Wabo, met als doel de uitvoering van de VTH-taken te verbeteren. De kwaliteitscriteria VTH zijn niet vastgelegd in landelijke regels. Gemeenten moeten deze zelf opstellen en vastleggen in een verordening. Deze verordening wordt in het tweede kwartaal van 2016 vastgesteld op basis van het model van het IPO en de VNG en regionale samenwerkingsafspraken.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Ruimtelijk kader voor heel Leiderdorp	-	-	3 gebiedsvisies	2
% van de bestemmingsplannen niet ouder dan 10 jaar	100%	100%	100%	95%
Aantal vastgestelde beleidsdocumenten	2	1	2	1
Aantal ontwikkelingen met ruimtelijke randvoorwaarden	4	1	3	4
Aantal exploitatie- en koop-/verkoopovereenkomsten		5	2	2
Aantal omgevingsvergunningen en slooemeldingen		245	210	209
Aantal kabels en leidingenvergunningen		88	80	92
Aantal handhaving Wabo		7	20	3

5B Woonbeleid

Inleiding

Wij willen dat onze inwoners 'gewoon lekker kunnen wonen tussen stad en Groene Hart'.¹ Dit betekent dat er voor onze inwoners voldoende passende woningen in een prettige woonomgeving zijn. Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor starters en senioren. Wij werken nauw samen met woningcorporatie Rijnhart Wonen, andere (markt)partijen, de regio Holland Rijnland en andere overheden.

Doel	Voldoende woningen en diversiteit in woningen om te voorzien in de woningbehoefte van onze inwoners		
SMART doel	1. Uiterlijk in 2020 is het woningaanbod toekomstbestendig en passend voor de aandachtsgroepen (zoals starters, ouderen, statushouders, minder validen)	2. Tussen 2014 en 2020 worden ten minste 150 nieuwe sociale huurwoningen gerealiseerd	3. Het percentage aan ingezetenen toegewezen sociale huurwoningen stijgt van 35% naar 50% in 2020
Activiteiten 2015	1.1 Start van de transformatie van Elisabethhof 1 naar ongeveer 55 sociale huurwoningen, deels voor Gemiva inclusief dagopvang	2.1 Begeleiding van realisatie van ongeveer 55 sociale huurwoningen Elisabethhof 1	3.1 Over toewijzing van woningen bij nieuwbouwprojecten worden vooraf afspraken vastgelegd
	1.2 Vergunning verlenen voor de bouw van woningen op locatie Brittenstein	2.2 Begeleiding van bouw van ongeveer 55 sociale huurwoningen op locatie Brittenstein	3.2 Voor toewijzing van vrijkomende bestaande sociale huurwoningen wordt, binnen de regionale kaders, lokaal maatwerk toegepast
	1.3 Procedure voor project Amaliaplein (ook woningbouw)	2.3 Tenminste 15 sociale huurwoningen op locatie Amaliaplein	
Prestatie-indicator	% toegewezen woningen in Leiderdorp aan statushouders overeenkomstig de taakstelling		
	% toegewezen woningen in Leiderdorp aan bijzondere doelgroepen		
	Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leiderdorp		
	% sociaal van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leiderdorp		
	% van vrijkomende sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan Leiderdorpers		
	% nieuw opgeleverde sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan Leiderdorpers		
	% woningbouwprojecten waarbij duurzaamheid als randvoorwaarde is opgelegd		
	% levensloopgeschikt van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de kern		

Wat hebben we bereikt?

1. Uiterlijk in 2020 is het woningaanbod toekomstbestendig en passend voor de aandachtsgroepen (zoals starters, ouderen, statushouders, minder validen)

Bij alle nieuwbouwwontwikkelingen, transformatie en bij beheer en toewijzing van de bestaande (huur-)woningvoorraad hebben we hier aandacht aan besteed.

2. Tot 2020 worden bij nieuwbouw ten minste 150 sociale huurwoningen gerealiseerd

In opdracht van woningcorporatie Rijnhart Wonen zijn veel nieuwe sociale huurwoningen in aanbouw (De Entree: 55 woningen) of verregaand in ontwikkeling (Brittenstein: 56 woningen). De doelstelling ten minste 150 sociale huurwoningen voor 2020 zullen we dus zeker halen. Daarnaast zijn iets duurdere woningen in aanbouw (Schans van Valdez) en in ontwikkeling (Driemaster). De plannen voor de ROC-locatie volgen in 2016 of 2017.

3. Het percentage aan ingezetenen toegewezen sociale huurwoningen stijgt van 35% naar 50% in 2020

Tot 2020 wordt voor specifieke complexen sociale huurwoningen, binnen de regionale kaders, lokaal maatwerk toegepast.

Lokaal maatwerk is in het eerste kwartaal van 2015 vastgesteld en veelvuldig toegepast. Exacte overzichten en de resultaten zijn bekend. Deze gebruiken we bij het opstellen van maatwerk in 2016.

¹ In februari 2013 is de woonvisie 'Gewoon Lekker Wonen' door de gemeenteraad vastgesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Start transformatie Elisabethhof 1

Woningcorporatie Rijnhart Wonen en Gemiva hebben de transformatie in het tweede kwartaal van 2015 officieel en feestelijk van start laten gaan. Oplevering is begin 2016 gepland.

1.2 Vergunningverlening Brittenstein

In juli 2015 heeft de raad besloten mee te werken aan het plan van Rijnhart Wonen voor 56 woningen. De vergunningprocedure start volgens planning in het eerste kwartaal van 2016.

1.3 Procedure project Amaliaplein

De overeenkomst met Lidl is eind 2015 getekend. Wij stellen het conceptbestemmingsplan op en brengen het in 2016 in procedure. De verdere ontwikkeling van het plan voor de supermarkt (en woningen) is mede afhankelijk van provinciale medewerking. Ter onderbouwing van de behoefte en de verzochte regionale afstemming hebben we in 2015 een regionale detailhandelsvisie opgesteld, die in het voorjaar van 2016 ter besluitvorming wordt voorgelegd.

2.1, 2.2 en 2.3 Begeleiding van plannen

De transformatie van De Entree tot 55 sociale huurwoningen, deels voor Gemiva, is volgens planning gestart. Het proces tot besluitvorming door de raad over Brittenstein heeft geleid tot verdere ontwikkeling van een plan met 56 sociale huurwoningen.

Voor de locatie Driemaster heeft de raad globale kaders in de vorm van vier scenario's meegegeven. Woningcorporatie Rijnhart Wonen, zorginstelling Philadelphia en Syntrus Achmea ontwikkelen momenteel een plan voor de locatie, op basis van een van de scenario's. De omwonenden worden via een klankbordgroep bij de verdere planvorming betrokken.

Voor de locatie Brunelkamp heeft Rijnhart Wonen in overleg met de gemeente een plan voor twaalf eengezinswoningen ingediend. Het plan past binnen de kaders van het bestemmingsplan.

De bouw van Plantage is gestart en alle 23 kavels zijn verkocht. Twee woningen zijn in 2015 al opgeleverd. Twintig woningen zijn in aanbouw en worden in 2016 opgeleverd. Op één kavel wordt vermoedelijk later een woning gerealiseerd.

Voor de ROC-locatie heeft de raad in april 2015 enigszins aangepaste randvoorwaarden vastgesteld. Ymere biedt de locatie ter ontwikkeling aan andere partijen aan. Eind 2015 werd met een serieuze kandidaat onderhandeld over een intentieovereenkomst. Omdat het maken van een nieuw plan wel enige tijd in beslag neemt, zijn de partijen bereid mee te werken aan noodopvang voor vluchtelingen. Zij kunnen één jaar op deze locatie terecht, met een verlenging van maximaal zes maanden.

3.1 en 3.2 Afspraken over toewijzing en lokaal maatwerk

Op verzoek van Rijnhart Wonen heeft het college begin 2015 de criteria voor lokaal maatwerk vastgelegd. Lokaal maatwerk wordt regelmatig toegepast bij toewijzing van huurwoningen. Voor nieuwbouwprojecten zijn nog geen toewijzingscriteria vastgesteld. Dit was (nog) niet nodig omdat op te leveren woningen ontbraken. Voor de woningen van De Entree moeten als eerste criteria worden opgesteld.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
% toegewezen woningen in Leiderdorp aan statushouders overeenkomstig de taakstelling	100%	100%	100%	107%
% toegewezen woningen in Leiderdorp aan bijzondere doelgroepen overeenkomstig taakstelling	100%	100%	100%	100%
Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen, waarvan:	4	60	68	8
- Hoofdstraat 124-126	4			
- Rosarium		60		
- Plantage			13	2
- Willem de Zwijgerlaan, Thomashuis (1 echtpaar + 9)				1
- Cor Gordijnsingel; Keerpunt; transformatie				5
- Hoofdstraat 213-221				
- Elisabethhof 1			55	0
- Brittenstein				
- Schans van Valdez				
- Meas		60		
- Brunelkamp				
- Amaliaplein				
- locatie voormalige Driemasterschool				
- ROC-terrein				
% sociaal van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leiderdorp	0%	30%	80%	75% (Elisabethhof later, medio 2016)
% van vrijkomende sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan Leiderdorpers	35%		35%	Nog niet bekend (wacht op overzicht WoningNet)
% nieuw opgeleverde sociale woningen in Leiderdorp die bij voorrang beschikbaar worden gesteld aan Leiderdorpers	n.v.t.		100%	60 % (Thomashuis regionaal)
% woningbouwprojecten waarbij duurzaamheid als voorwaarde is opgelegd	100%	100%	100%	100%
% levensloopgeschikt van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de kern		100%	100%	100%

5C Economische zaken

Inleiding

Wij willen de economische structuur van Leiderdorp versterken door het creëren van een aantrekkelijk economisch klimaat. Wij scheppen daarvoor de kaders en bieden ondernemers zoveel mogelijk ruimte. Wij werken nauw samen met onze ondernemers, de Leiderdorpse Ondernemers Vereniging, andere (markt)partijen, de (Leidse) regiogemeenten en de provincie.

Doel	Het versterken van de economische structuur en het aantrekkelijk maken van het economisch klimaat in Leiderdorp			
SMART doel	1. Een duurzame economische structuur in 2020	2. De Leidse regio wil in 2020 een duurzame plek zijn in de top van Europese kennisregio's met 'life sciences and health' als sleutelsectoren en spin-off voor productie, midden- en kleinbedrijf en dienstverlening in de regio zelf.	3. Actueel beleid voor de ambulante handel in 2015	4. Een Bedrijven Investeringszone (BIZ) op de Baanderij per 1 januari 2016
Activiteiten 2015	1.1 Het realiseren van een vitaliteitsboulevard	2.1 Het uitvoeren van een verkenning om een cluster vitaliteit in de Leidse regio te realiseren	3.1 Het actualiseren van de nota 'Ambulante handel'	4.1. De voorbereidingen afronden om een BIZ op de Baanderij te realiseren
	1.2 Samen met de ondernemers worden concrete acties geformuleerd om de administratieve lasten en de regeldruk voor ondernemers te verminderen	2.2 Het opstellen en uitvoeren van een Retailvisie voor de Leidse regio	3.2 Het actualiseren van de marktverordening	
	1.3 Beleid opstellen en uitvoering van acties voor recreatie, toerisme en watersport			
	1.4 Het houden van een evaluatie van de zondagopenstelling			
Prestatie-indicator	Tevredenheid onder ondernemers over het economisch beleid	Het jaarlijks actualiseren van en rapporteren over het uitvoeringsprogramma Economische agenda Leidse regio	Een vastgestelde beleidsnota 'Ambulante handel'	Een vastgestelde verordening BIZ Baanderij
		Een vastgestelde retailvisie voor de Leidse regio	Een vastgestelde marktverordening	

Wat hebben we bereikt?

1. Een duurzame economische structuur in 2020

We hebben een aantal projecten opgestart. De focus ligt tot nu toe op het economisch versterken van de A4-zone Leiderdorp en het investeren in recreatie en toerisme.

2. De Leidse regio wil in 2020 een duurzame plek zijn in de top van Europese kennisregio's met 'life sciences and health' als sleutelsectoren en spin-off voor productie, midden- en kleinbedrijf en dienstverlening in de regio zelf

Met de partners van Economie071 werken we constructief samen aan de realisatie van de actiepunten uit Economie071. Onze focus ligt op de Retailvisie Leidse regio en het oprichten van een economisch cluster vitaliteit.

3. Actueel beleid voor de ambulante handel in 2015

We zijn gestart met het evalueren van de nota 'Ambulante handel 2001'. Deze evaluatie gebruiken we mede als input voor de kaders van het nieuwe beleid.

4. Een Bedrijven Investeringszone (BIZ) op de Baanderij per 1 januari 2016

Samen met de ondernemers van de Baanderij werken we aan het oprichten van een Bedrijven Investeringszone.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het realiseren van een vitaliteitsboulevard

De vitaliteitsboulevard hebben we niet gerealiseerd, omdat we aansluiting zoeken bij het vitaliteitsproject van Economie071. Dit project heeft vertraging opgelopen.

1.2 Samen met de ondernemers worden concrete acties geformuleerd om de administratieve lasten en de regeldruk voor ondernemers te verminderen

Dit hebben we niet gerealiseerd omdat er andere prioriteiten waren.

1.3 Beleid en acties voor recreatie, toerisme & watersport

De notitie 'Recreatie Leiderdorp' is afgerond en vastgesteld door het college. De notitie richt zich op het versterken en het in beeld brengen van alle recreatiemogelijkheden in Leiderdorp en de promotie ervan. In 2015 is in overleg met de hondenbelangenorganisatie samengewerkt om een losloopgebied in de Munnikenspolder in de richten. Zo wordt ook vanuit de deelnemers aan de recreatievisie samengewerkt om de wandel- en fietsmogelijkheden in Leiderdorp uit te breiden cq beter in beeld te brengen. Tevens is een uit-agenda voor Leiderdorp uitgewerkt die zowel op de internet site en op de Gemeente aan Huis pagina van Leiderdorp te vinden is, waardoor alle activiteiten die worden georganiseerd in Leiderdorp nog beter zichtbaar worden. Op de internetpagina van Leiderdorp is ook een kaart met recreatiemogelijkheden te vinden. Voor de promotie van Leiderdorp is gestart met het in kaart brengen van de achtergronden voor het verhaal van Leiderdorp. Het is de bedoeling dat het gebruik van de recreatiemogelijkheden in Leiderdorp, voornamelijk vanuit initiatieven door inwoners en bedrijven van Leiderdorp, naar voren komt. De gemeente geeft daar in de ruimte zonder sturend op te treden.

1.4 Het houden van een evaluatie van de zondagopenstelling

In december hebben we een enquête verstuurd en de winkeliersverenigingen aangeschreven. De uitkomsten zijn in 2016 bekend.

2.1 Het uitvoeren van een verkenning om een cluster vitaliteit in de Leidse regio te realiseren

Dit project is vertraagd. Vanwege de complexiteit van het onderwerp hebben we nog geen goede business case gevonden. Economie071 is met een aantal partijen in gesprek om een business case te formuleren, zodat het project in 2016 een nieuwe start kan krijgen.

2.2 Het opstellen en uitvoeren van een Retailvisie voor de Leidse regio

De conceptretailvisie is gereed. Tot en met 4 september heeft deze versie ter inspraak gelegen bij de zes deelnemende gemeenten. Naar aanleiding van de inspraakreacties en de bijeenkomsten die met ondernemers zijn gehouden, is de Retailvisie aangepast. De vaststelling van de Retailvisie in de gemeenteraad is voorzien in maart 2016.

3.1 Het actualiseren van de nota 'Ambulante handel'

We zijn gestart met de evaluatie van de nota 'Ambulante handel 2001' en het formuleren van de uitgangspunten voor het nieuwe beleid. Ook hebben we gesproken met de Centrale Vereniging van Ambulante Handel (CVAH) over de toekomst van de markt. Bij het opstellen van het nieuwe beleid gaan we ook de marktcoördinatoren en ondernemers betrekken.

3.2 Het actualiseren van de marktverordening

We actualiseren de marktverordening nadat de uitgangspunten voor het nieuwe beleid voor de ambulante handel zijn vastgesteld. Daarom vindt de actualisatie in 2016 plaats.

4.1. De voorbereidingen afronden om een BIZ op de Baanderij te realiseren

We hebben in december de verordening BIZ aan de raad aangeboden. De raad heeft deze verordening vastgesteld. Doordat de ondernemers meer tijd nodig hadden, was het niet mogelijk om het formele draagvlak in 2015 te organiseren. Dit gebeurt alsnog in het eerste kwartaal 2016. Dan treedt - bij de vereiste meerderheid - de BIZ met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 in werking.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Tevredenheid onder ondernemers over economisch beleid ¹	n.n.b.	n.n.b.	7	niet gemeten
Het jaarlijks actualiseren van en rapporteren over het uitvoeringsprogramma Economische agenda Leidse regio		1	1	1
Een vastgestelde Retailvisie voor de Leidse regio			1	0
Een vastgestelde nota 'Ambulante handel'		0	1	0
Een vastgestelde marktverordening		0	1	0
Een vastgestelde verordening BIZ Baanderij			1	1

¹ Het jaar is afhankelijk van onderzoeksmoment.

5D Duurzaamheid

Inleiding

Wij willen meer duurzaamheid in Leiderdorp. Daarbij richten we ons op klimaatneutraliteit en energiebesparing, verbeteren van de luchtkwaliteit, schone en zuinige mobiliteit, duurzame gebiedsontwikkeling en duurzaam bouwen, en energie uit afval.

We werken nauw samen met de Omgevingsdienst West-Holland, onze inwoners, bedrijven en woningcorporatie en andere partijen. De Omgevingsdienst voert de wettelijke taken uit.

Doel	Realiseren van meer duurzaamheid in Leiderdorp		
SMART doel	1. In 2025 is Leiderdorp een duurzame gemeente	2. Voor 2017 maken minimaal 21 huishoudens gebruik van de duurzaamheidslening	3. 100% duurzame inkoop in 2015
Activiteiten 2015	1.1 Het opstellen van de Duurzaamheidsagenda 2015-2025	2.1 Het uitvoeren van de duurzaamheidslening	3.1 In afstemming met Servicepunt71 alle producten duurzaam inkopen
	1.2 Samen met ondernemers, burgers en de woningcorporatie duurzame innovatieve initiatieven ontplooiën		
Prestatie-indicator	Realisatie van duurzaamheidsagenda	14 aanvragen	100% duurzame inkoop

Wat hebben we bereikt?

1. In 2025 is Leiderdorp een duurzame gemeente

In 2015 is het proces rond de nieuwe duurzaamheidsagenda opgestart. Dit moet in 2016 leiden tot een agenda waarin we de ambities van Leiderdorp op het gebied van duurzaamheid tot 2025 vastleggen.

2. Voor 2017 maken minimaal 21 huishoudens gebruik van de duurzaamheidslening

Tot op heden hebben twee huishoudens gebruikgemaakt van de duurzaamheidslening. In de begroting 2016 is het streefgetal bijgesteld naar tien, omdat in de afgelopen jaren zeer weinig huishoudens hiervan gebruikmaakten. De lening is voor drie jaar ingesteld en geldt alleen nog voor 2016.

3. 100% duurzame inkoop in 2015

Met Servicepunt71 zijn we in gesprek om 100% duurzame inkoop te realiseren. Op dit moment is helaas geen percentage aan te geven voor duurzaam inkopen. Wel wordt duurzaam inkopen altijd meegenomen in de aanbesteding.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het opstellen van de Duurzaamheidsagenda 2015-2025

We hebben in 2015 een projectopdracht inclusief procesvoorstel opgesteld om tot een nieuwe duurzaamheidsagenda te komen. In deze agenda leggen we de ambities van Leiderdorp op het gebied van duurzaamheid tot 2025 vast. Begin 2016 organiseren we in dit kader een duurzaamheidsavond. Deze avond is voor inwoners, instellingen en ondernemers.

1.2 Samen met ondernemers, burgers en de woningcorporatie duurzame innovatieve initiatieven ontplooiën

Het opstellen van de duurzaamheidsagenda doen we samen met inwoners, instellingen en ondernemers. De duurzame innovatieve initiatieven worden hierin meegenomen.

2.1 Het uitvoeren van de duurzaamheidslening

Er zijn twee aanvragen ingediend. Uitvoering vindt plaats als er een aanvraag binnenkomt. Om het aantal leningen te vergroten gaan wij meer bekendheid geven aan de duurzaamheidslening.

3.1 In afstemming met Servicepunt71 alle producten duurzaam inkopen

Servicepunt71 is samen met de gemeente bezig om het inkoopbeleid te actualiseren. Ook duurzaam inkopen is een onderdeel daarvan. Komende periode geven wij samen met Servicepunt71 invulling aan het nieuwe inkoopbeleid. Daarbij streven wij naar 100% duurzaam inkopen.

prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Gerealiseerde duurzaamheidsagenda	n.v.t.	n.v.t.	1	uitgesteld
De jaarlijks gehonoreerde aanvragen van de duurzaamheidslening		2	minimaal 14	2
% duurzame inkoop	67%	n.n.b.	100%	niet bekend

Wat heeft het gekost?

5 Ruimtelijk beleid bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 5A Ruimtelijke ordening	Lasten	1.160	1.143	38	1.180	1.100	81
	Baten	-805	-484	-122	-606	-805	199
Saldo		355	659	-84	575	295	280
PROG 5B Woonbeleid	Lasten	70	88	25	113	92	21
	Baten	-26	-39	-223	-261	-257	-4
Saldo		44	49	-198	-149	-165	16
PROG 5C Economische zaken	Lasten	111	134	24	158	128	30
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		111	134	24	158	128	30
PROG 5D Duurzaamheid	Lasten	481	495	2	497	484	13
	Baten	-33	0	-34	-34	0	-34
Saldo		449	495	-32	463	484	-21
Programma	Lasten	1.822	1.859	89	1.948	1.803	145
	Baten	-864	-522	-379	-901	-1.062	161
Saldo van baten en lasten		958	1.336	-289	1.047	741	306
Reserves	Toevoeging	351	0	90	90	198	-108
	Onttrekking	-233	-7	-132	-139	-139	0
Mutaties reserves		118	-7	-42	-49	59	-108
Resultaat		1.076	1.330	-331	998	800	198

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Ruimtelijke ordening

Lasten:

Op de afdelingskostenplaats die wordt doorbelast naar ruimtelijke ordening waren het afgelopen jaar een aantal openstaande vacatures aanwezig en zijn er incidenteel inkomsten uit detachering gerealiseerd. Hierdoor valt de doorbelasting naar ruimtelijke ordening incidenteel € 76.000 lager uit. Het restant verschillen bestaat uit overige kleine afwijkingen binnen diverse kostenposten.

Baten:

In de begroting wordt rekening gehouden met een vast bedrag aan baten voor de *vergunningaanvragen*. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt het saldo, positief danwel negatief, gestort in of onttrokken aan de egaliseringsreserve omgevingsvergunning, dit jaar ad € 108.000 positief. Per saldo dus budgettair neutraal.

In de nasleep van het project snippergroen is meer gemeentegrond verkocht dan begroot. Dit levert voor 2015 een incidenteel voordeel op van ongeveer € 53.000. Ook de huuropbrengsten van kleine grondstrookjes zijn in 2015 hoger dan begroot, dit levert een voordeel op van ongeveer € 30.000. Op dit punt zal de begroting worden herzien in 2016. Het restant verschillen bestaat uit overige kleine afwijkingen binnen diverse kostenposten.

E ffect: minder lasten in programma 5A € 81.000, meer baten in programma 5A € 199.000; saldo € 280.000 positief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 5	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-10	-10	-10	0
Saldo		0	0	-10	-10	-10	0
Egalisatiereserve omgevingsvergunning	Toevoeging	181	0	0	0	108	-108
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		181	0	0	0	108	-108
Sociale woningbouw	Toevoeging	48	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-34	-7	0	-7	-7	0
Saldo		14	-7	0	-7	-7	0
Jaarafsluiting programma 5	Toevoeging	122	0	56	56	56	0
	Onttrekking	-155	0	-122	-122	-122	0
Saldo		-33	0	-66	-66	-66	0
Egalisatie exploitatielasten programma 5	Toevoeging	0	0	34	34	34	0
	Onttrekking	-44	0	0	0	0	0
Saldo		-44	0	34	34	34	0
Totaal	Toevoeging	351	0	90	90	198	-108
	Onttrekking	-233	-7	-132	-139	-139	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5		118	-7	-42	-49	59	-108

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

Egalisatiereserve omgevingsvergunning

Conform de nota 'Reserves en Voorzieningen' is het saldo van de producten woningtoezicht ad € 107.992 gestort in de Egalisatiereserve omgevingsvergunning.

Effect: Hogere storting € 108.000

Programma 6 : Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid

6A Algemene regionale samenwerking

Inleiding

De komende jaren is Leiderdorp zelfstandig in staat om de bestuurlijke opgaven waar de gemeente voor staat te realiseren. Dat doen wij onder andere door samen te werken met omliggende gemeenten en verbindingen te leggen met onze maatschappelijke, bestuurlijke en private partners. Op deze manier willen wij voor onze burgers effectief en efficiënt zijn en gebruikmaken van kennis en kunde binnen de regio. We hebben onze visie vastgesteld in de zogeheten 'Paprikanotitie' en de nota 'Verbonden partijen'. De uitgangspunten in beide documenten zijn verwerkt in de Toekomstvisie Leiderdorp 2025: 'Samenwerken en Verbinden'. Hierin is samenwerking in de Leidse regio waar mogelijk en wenselijk het uitgangspunt voor het bestuurlijke deel.

Doel	Kaders scheppen voor het behouden en waar mogelijk versterken van de ruimtelijke en maatschappelijke kwaliteit van Leiderdorp		
SMART doel	1. Betere krachtenbundeling op de schaal van de Leidse regio	2. Betere krachtenbundeling in Holland Rijnland voor strategische onderwerpen	3. Meer sturing op gemeenschappelijke regelingen waaraan Leiderdorp deelneemt
Activiteiten 2015	1.1 onderwerpen op operationeel en/of tactisch niveau, die het lokale belang overstijgen, worden in eerste instantie op het niveau Leidse regio uitgewerkt	2.1 De gemeenteraden van Holland Rijnland besluiten over de nieuwe vormgeving en opgaven voor het samenwerkingsverband Holland Rijnland	3.1 Leiderdorp is in elke belangrijke (strategische) groep in de regio vertegenwoordigd
	1.2 De colleges, raden en ambtelijke organisaties ontmoeten en spreken elkaar vanuit een inhoudelijke agenda	2.2 de strategische belangen die de Leidse regio overstijgen worden behartigd op de schaal van Holland Rijnland	3.2 bij de grootste gemeenschappelijke regelingen (RDOG HM, VRHM, ODWH) wordt een discussie gevoerd over de taken die de regeling voor gemeenten, en dus Leiderdorp, uitvoert
	1.3 De gemeenten in de Leidse regio stellen een gezamenlijke, inhoudelijke agenda op voor de taken die niet meer worden uitgevoerd op de schaal van Holland Rijnland		3.3 Het Leiderdorps regiomodel wordt bij alle gemeenschappelijke regelingen gebruikt in de Leiderdorps organisatie
	1.4 portefeuillehouders stemmen hun standpunten over de belangrijkste onderwerpen voorafgaand aan regionale vergaderingen met elkaar af		3.4 Vertegenwoordigers van Leiderdorp in gemeenschappelijke regelingen zoeken voorafgaand aan de vergaderingen draagvlak voor keuze en standpunten bij andere deelnemers
Prestatie-indicator	Voor dit subprogramma zijn geen prestatie-indicatoren benoemd		

Wat hebben we bereikt?

1. Betere krachtenbundeling op de schaal van de Leidse regio

De Leidse regio vormt voor Leiderdorp de basiscoalitie als het gaat om intergemeentelijke samenwerking. Ambtelijk is op veel terreinen samengewerkt, zowel in werkgroepen als door uitwisseling van personeel. En zowel in beleidsvoorbereiding als op uitvoeringsniveau. De gezamenlijke colleges van de Leidse regio hebben elkaar regelmatig ontmoet. De bestuurlijke verhoudingen in de regio zijn goed, met name met Leiden. De colleges van de Leidse regio hebben opdracht gegeven om een visie op de Toekomst van de Leidse regio op te stellen om daarmee een gezamenlijke koers te kunnen bepalen voor de Leidse regio.

2. Betere krachtenbundeling in Holland Rijnland voor strategische onderwerpen

Het samenwerkingsverband Holland Rijnland is het platform om onderwerpen die de Leidse regio overstijgen te beleggen. De jarenlange discussie over de nieuwe samenwerkingsagenda voor Holland Rijnland is afgerond. In oktober 2015 is de reorganisatie van de personele organisatie gerealiseerd. De strategische eenheid heeft samen met de gemeenten in Holland Rijnland de Inhoudelijke Agenda Holland Rijnland 2016-2020 opgesteld. Het Algemeen Bestuur Holland Rijnland heeft de agenda in december vastgesteld. De samenwerkende gemeenten in Holland Rijnland hebben de uitvoering van en de beleidsvoorbereiding voor de Jeugdzorg verder inhoud gegeven.

3. Meer sturing op gemeenschappelijke regelingen waaraan Leiderdorp deelneemt

Gemeenten zijn zich als eigenaren steeds meer bewust van hun eigen rol en taak als het gaat om de aansturing van de verschillende regelingen. Leiderdorp neemt de verschillende rollen en taken van opdrachtgever en -nemer, eigenaar en klant mee in de discussie over de toekomst van de gemeenschappelijke regelingen waarin wij samenwerken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Onderwerpen op operationeel en/of tactisch niveau die het lokale belang overstijgen worden in eerste instantie op het niveau Leidse regio uitgewerkt

Voor Leiderdorp is het leidend principe in het samenwerken dat de Leidse regio de basiscoalitie voor samenwerking is, voor bestaande en nieuwe onderwerpen. Leiderdorp draagt dit principe consequent uit in bestuurlijke en ambtelijke gesprekken.

1.2 De colleges, raden en ambtelijke organisaties ontmoeten en spreken elkaar vanuit een inhoudelijke agenda

Voor iedere bijeenkomst wordt een agenda opgesteld, waarvoor onderwerpen worden aangedragen door de vijf deelnemende gemeenten. In 2015 heeft de focus tijdens de vier gezamenlijke collegebijeenkomsten gelegen op een gezamenlijke toekomstvisie voor de Leidse regio. Dit was een gevolg van de wens van de colleges om een dergelijke toekomstvisie op te stellen. Daarnaast is op portefeuillehoudersniveau regelmatig gezamenlijk overleg geweest. Grote thema's waren de noodopvang van vluchtelingen en de crisisopvang van de vluchtelingen in de Leidse regio in de maand oktober.

1.3 De gemeenten in de Leidse regio verkennen een gezamenlijke, inhoudelijke agenda

De vijf gemeenten in de Leidse regio ontmoeten elkaar regelmatig, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. De bestaande samenwerking op de terreinen economie, bereikbaarheid, groen, afvalwaterketen en sociaal domein zijn voortgezet. De colleges hebben gekozen voor een Toekomstvisie Leidse regio als bestuurlijk koersdocument. Voor het opstellen van een gezamenlijke visie op de toekomst van de Leidse regio is een stuurgroep en projectgroep ingesteld, met een externe voorzitter en externe projectleider. De toekomstvisie zal richting geven aan een (deels al ingevulde) gezamenlijke inhoudelijke agenda.

1.4 Portefeuillehouders stemmen hun standpunten over de belangrijkste onderwerpen voorafgaand aan regionale vergaderingen met elkaar af

De portefeuillehouders weten elkaar steeds meer te vinden voorafgaand aan regionale vergaderingen voor afstemming over belangrijke onderwerpen. Deze afstemming vond bilateraal of multilateraal plaats als een van de portefeuillehouders het initiatief nam. Het blijft een ontwikkelpunt om meer vanzelfsprekend met elkaar op portefeuillehoudersniveau de afstemming voorafgaand aan vergaderingen te zoeken.

2.1 De richtinggevende discussie over de positie en taken van Holland Rijnland tussen de metropoolregio's wordt afgerond

Het samenwerkingsverband Holland Rijnland heeft na een lang proces uiteindelijk met forse inzet vanuit de deelnemende gemeenten de discussie over de positie en taken van Holland Rijnland afgerond. Dit gebeurde met het vaststellen van de Inhoudelijke agenda Holland Rijnland 2016-2020.

2.2 De strategische belangen die het schaalniveau van de Leidse regio overstijgen worden behartigd op de schaal van Holland Rijnland

Via het platform Holland Rijnland zijn op belangrijke thema's de belangen voor de regio behartigd: biobased economy, space en planteninhoudstoffen. De belangen op het thema Bio & Lifesciences zijn door de gemeente Leiden zelf behartigd. De nieuwe inhoudelijke agenda die in december is vastgesteld geeft nieuwe focus in de belangenbehartiging.

3.1 Leiderdorp is in elke belangrijke (strategische) groep in de regio vertegenwoordigd

Leiderdorp wil een belangrijke rol blijven spelen in de regionale samenwerking. We hebben de bestuurlijke ontwikkelingen, agenda's en stukken actief gevolgd en, waar nodig in het belang van Leiderdorp, actief ingezet op sturing. Soms op bestuurlijk niveau, soms op ambtelijk niveau, afhankelijk waar het vraagstuk zich voordeed.

3.2 Bij de gemeenschappelijke regelingen wordt een discussie gevoerd over de taken die de regeling voor Leiderdorp uitvoert

De werkgroep financieel kader gemeenschappelijke regelingen geeft de financiële kaders aan voor de meeste gemeenschappelijke regelingen. Daarmee zijn de uitgangspunten voor de begrotingen van 2016 voor de gemeenschappelijke regelingen gelijk. Leiderdorp heeft bij onder andere Holland Rijnland, RDOG HM en Servicepunt71 een belangrijke input geleverd in de discussie over de taken en governance. Bij Holland Rijnland heeft dit geleid tot de Inhoudelijke Agenda 2016-2020. Bij de RDOG HM is gestart met de RDOG 2020 met drie werkgroepen, om taken, financiën en governance in samenhang te bekijken. STIP2020 is het project voor het toekomstbeeld van Servicepunt71, dat in 2016 tot besluitvorming zal leiden.

3.3 Het Leiderdorps regiomodel wordt voor alle gemeenschappelijke regelingen gebruikt in de Leiderdorpsse organisatie

De advisering voor de gemeenschappelijke regelingen waaraan Leiderdorp deelneemt is zoveel als mogelijk gebaseerd op eenzelfde format. Daardoor is eenduidigheid in advisering mogelijk, maar ook uitwisseling van de advisering met andere deelnemende gemeenten om de standpunten en belangen af te stemmen.

3.4 Vertegenwoordigers van Leiderdorp in gemeenschappelijke regelingen zoeken voorafgaand aan de vergaderingen draagvlak voor keuze en standpunten bij andere deelnemers

Op de schaal van Holland Rijnland worden moties en amendementen van de algemeen bestuur-delegaties in de Leidse regio aan elkaar toegezonden. Een gestructureerde opzet van de afstemming voorafgaand aan de vergaderingen is nog een ontwikkelpunt. De wens om vooraf af te stemmen is er wel degelijk. De discussie rondom de Inhoudelijke Agenda en de visie op de toekomst van de Leidse regio maken het belang van gezamenlijke afstemming en standpuntbepaling - met name in de Leidse regio - steeds groter. Een krachtige coalitie binnen de gemeenschappelijke regeling kan tijdens vergaderingen meer realiseren als ze met één standpunt naar buiten treedt.

6B Bestuur en dienstverlening

Inleiding

De gemeente wordt hét portaal van de overheid. De gemeentewinkel is verantwoordelijk voor de individuele dienstverlening aan burgers, ondernemers en instellingen. Wij werken aan het gemakkelijker, minder bureaucratisch en transparanter maken van de dienstverlening aan de burgers, ondernemers en instellingen .

Dit gebeurt onder andere door het koppelen van gegevens van verschillende overheidsinstanties, zowel interne als externe partijen. Op deze manier willen wij ook de administratieve lasten voor burgers, ondernemers en instellingen verminderen.

Doel	Betere dienstverlening	
SMART doel	1. Het Serviceplein (Klant Contact Centrum) in de gemeente Leiderdorp is dé ingang voor vragen van burgers, ondernemers en instellingen	2. De klant beoordeelt de kwaliteit van de dienstverlening met minimaal 7,6
Activiteiten 2015	1.1 Het verder doorontwikkelen van het Serviceplein	2.1 Klanttevredenheid handhaven of verbeteren ten opzichte van 2014
	1.2 Het verder doorontwikkelen van de beoogde medewerkers 1e-lijnsdienstverlening van het Serviceplein	2.2 Onderzoeken of reisdocumenten thuisbezorgd kunnen worden
		2.3 Op 18 maart 2015: verkiezingen Provinciale Staten voor het eerst gecombineerd met de Waterschapsverkiezingen
Prestatie-indicator	Aantal vragen dat iedere medewerker kan beantwoorden	Kwaliteitshandvest en servicenormen en uitkomst KTO (Dashboard Dienstverlening)
	Aantal klantvragen dat binnenkomt bij het Serviceplein	
	Aantal klantvragen dat het Serviceplein afhandelt	

Wat hebben we bereikt?

1. Het Serviceplein (Klant Contact Centrum) in de gemeente Leiderdorp is dé ingang voor vragen van burgers, ondernemers en instellingen

Het Serviceplein is en blijft in ontwikkeling om zijn dienstverlening te verbeteren en te optimaliseren. Dit is een continu proces. In een groeimodel werkt de gemeente toe naar een volwaardig Serviceplein dat vanaf 1 januari 2018 functioneert volgens de normen van programma 'Antwoord@', fase 4. De professionele dienstverlening zet de inwoner als klant centraal en biedt optimale service aan inwoners, ondernemers en instellingen bij het verkrijgen van producten, diensten en informatie. Inwoners, ondernemers en instellingen kunnen met hun individuele klantvragen terecht bij het Serviceplein.

2. De klant beoordeelt de kwaliteit van de dienstverlening met minimaal 7,6

De Benchmark Publiekszaken is vervangen door het Dashboard Dienstverlening van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Via diverse kanalen wordt de inwoner als klant verzocht mee te werken aan een klanttevredenheidsonderzoek.

Dit doel is behaald waar het de dienstverlening aan de balie betreft. Op de disciplines telefonie en digitaal hebben wij nog werk te verzetten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het verder doorontwikkelen van het Serviceplein

In 2015 zijn er verschillende stappen afgerond met betrekking tot de inrichting van het Serviceplein. De nieuwe website is in gebruik genomen. Dit is een proces van continu leren en verbeteren. Daarnaast is de producten- en dienstencatalogus (PDC) uitgebreid met vraag- en antwoordcombinaties (VAC's). Ook is het klantcontactstelsel aangeschaft en geïmplementeerd en is de telefooncentrale geüpgraded. Verder is een kennisbank gerealiseerd, die raadpleegbaar is via intranet. Daarnaast is een start gemaakt met het verbeteren van (werk)processen en het overbrengen van producten en diensten van andere clusters naar het Serviceplein. Vanuit de werkgroep Inspiratie (organisatieontwikkeling) is een start gemaakt om het Atrium op een andere manier

in te richten. De digitale servicecorner wordt hierin meegenomen. De plannen voor het inrichten van het Atrium werken we in 2016 verder uit.

1.2 Het doorontwikkelen van de beoogde medewerkers eerstelijnsdienstverlening van het Serviceplein

De medewerkers van het cluster Receptie/Telefonie (beoogde medewerkers eerste lijn) hebben allemaal het diploma gehaald van de mbo-opleiding Waardevol klantcontact. Daarnaast hebben deze medewerkers (samen met een aantal medewerkers van Burgerzaken) de opstapcursus Burgerzaken gevolgd en een cursus Gegevensverstrekking Basisregistratie Personen (BRP).

2.1 Klanttevredenheid handhaven of verbeteren ten opzichte van 2014

De Benchmark Publiekszaken is in april 2015 vervangen door het Dashboard Dienstverlening van de NVVB. De meting van de klanttevredenheid 2015 is gestart in april. De onderzoeksmethodiek is veranderd ten opzichte van die van de Benchmark Publiekszaken. Hierdoor geeft de score over 2015 een ander beeld dan voorgaande jaren (zie tabel). Daarnaast wordt het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) verdeeld in balie, telefonie en digitaal in plaats van een algemene rekenkundige score.

2.2 Onderzoeken of reisdocumenten en rijbewijzen thuisbezorgd kunnen worden

Bij een aantal gemeenten is een pilot geweest voor het thuisbezorgen van reisdocumenten en rijbewijzen. De pilot is daar succesvol gebleken. In 2015 is overleg geweest met de andere SP71-gemeenten om het thuisbezorgen gezamenlijk te organiseren. Ook is er een gesprek geweest met een van de door het Rijk aangewezen transportbedrijven. In het tweede kwartaal van 2016 start in Leiderdorp het project thuisbezorgen. Welke vorm het thuisbezorgen zal krijgen (zoals welke documenten, bezorgkosten, keuzemogelijkheid bezorgen/afhalen) wordt in het project meegenomen.

2.3 Verkiezingen Provinciale Staten voor het eerst gecombineerd met de Waterschapsverkiezingen

De combinatie van deze twee verkiezingen is goed verlopen.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Klanttevredenheid	7,9	8,5	7,7	KTO Balie 8,5 Telefonie 6,0 Digitaal 6,1
Beantwoording van de klantvragen zijn niet afhankelijk van een individuele medewerker	-	-	-	-
Aantal klantvragen dat binnenkomt bij het Serviceplein	-	-	-	-
Aantal klantvragen dat het Serviceplein afhandelt ¹	65% ²	-	70% ³	-

¹ Het aantal werkelijk afgehandelde klantvragen (balie, telefoon, post, e-mail en website) door het Serviceplein kan nog niet exact gemeten worden. In 2015 is de telefooncentrale geüpgraded, waardoor managementinformatie en -rapportages gegenereerd kunnen worden. Ook is het KCS geïmplementeerd. Door de koppeling van de telefooncentrale met het KCS en de koppeling van andere systemen met het KCS, wordt het in 2016 mogelijk het aantal afgehandelde klantvragen via het Serviceplein te meten. Dan kunnen de prestatie-indicatoren ook daadwerkelijk bepaald worden.

² Het werkelijke percentage van 2013 is gebaseerd op de aantallen van Burgerzaken. Informatie over de aantallen van andere kanalen waren niet beschikbaar (zie voetnoot 1).

³ Het percentage dat voor 2015 begroot is, is gebaseerd op de aantallen van Burgerzaken. De aantallen van andere kanalen waren niet beschikbaar (zie voetnoot 1).

6C Openbare orde en veiligheid

Inleiding

Wij willen het veiligheidsniveau voor de bewoners en bezoekers van Leiderdorp behouden in objectief en subjectief opzicht en waar mogelijk verhogen. Dit doen wij door het voeren van integraal veiligheidsbeleid, waarbij de gemeente de regiefunctie vervult. We passen de methode Kernbeleid Veiligheid toe, waarbij het veiligheidsterrein wordt ingedeeld in verschillende beleidsvelden. Het is noodzakelijk partijen binnen de samenleving van Leiderdorp en daarbuiten te betrekken bij het veiligheidsbeleid, waarbij ieder invulling geeft aan de eigen rol en verantwoordelijkheid.

Doel	Het huidige hoge veiligheidsniveau voor bewoners en bezoekers van Leiderdorp behouden en waar mogelijk verhogen, zowel in objectief als in subjectief opzicht			
SMART doel	1. Vermindering van inbraak, diefstal en geweld en daarmee versterking van de veiligheid(sgevoelens)	2. Hinderlijk en overlastgevend gedrag verminderen, met name bij individuele en groepen jongeren	3. De veiligheid bevorderen in en nabij scholen	4. Verminderen van geluidsoverlast door inzet van toezicht en handhaving
Activiteiten 2015	1.1 Voortzetten van activiteiten en maatregelen tegen inbraak	2.1 Versterking van de samenwerking van veiligheidspartners door verdere vormgeving van de ketenstructuur	3.1 Registratie en signalering stimuleren en monitoren voor te nemen maatregelen op scholen, maar ook in relatie tot de openbare ruimte (samenwerking is ook hier een sleutelbegrip)	4.1 Handhaven overlast door vuurwerk
	1.2 Diefstal van en uit voertuigen tegengaan	2.2 Fysiek en sociaal de ruimte en grenzen voor jongeren bepalen		
	1.3 Tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties	2.3 Weerbaarheid van jongeren vergroten	3.2 Fysieke- en parkeerproblemen rondom scholen projectmatig aanpakken	4.2 Doen van geluidsmetingen
Prestatie-indicator	Aantal incidenten inbraak: - diefstal / inbraak woning - High Impact Misdrijven - overige diefstal zonder geweld	Aantal overlastgevende jeugdgroepen	*	Aantal meldingen in de meldesk over geluidsoverlast (de inzet is een afname van 10%)
	Aantal incidenten diefstal: - diefstal uit / vanaf motorvoertuig - diefstal van motorvoertuigen - diefstal (brom- / snor-) fietsen	Aantal verwijzingen naar bureau Halt		
	- openlijk geweld (persoon)-bedreiging	Overlast jeugd		
	- mishandeling			
	- huiselijk geweld	Vernieling		
	- zedenmisdrijven			
- drugs: dealen				
- drugs: wietplantages				

¹ Voor de prestatie-indicatoren wordt voor een groot gedeelte gebruikgemaakt van gegevens van de politie. De politie is echter overgestapt van BVH naar een ander systeem. Cijfers worden nu verzameld in het Tabellenboek. Deze komen op sommige punten niet geheel overeen met de BVH-codering. * Voor veiligheid op scholen moeten samen met betrokken partners prestatie-indicatoren worden geformuleerd.

Wat hebben we bereikt?

Het uitvoeringsplan integraal veiligheidsbeleid (uvp) is in juni 2015 vastgesteld en eind augustus in het politiek forum besproken. Het beschrijft tal van maatregelen die de veiligheid bevorderen. Niet alle instrumenten zullen tegelijk (kunnen) worden ingezet. Destijds is toegezegd dat er steeds momenten zijn waarop we kijken hoe het ervoor staat, welke maatregelen zijn en nog worden ingezet en wat werkt. Een eerste evaluatie van het uvp en de resultaten ervan komt halverwege 2016 beschikbaar. Wellicht kunnen we dan meer melden over de resultaten.

Hieronder wordt vast een beeld geschetst over de situatie tot nu toe.

1. Vermindering van inbraak, diefstal en geweld en daarmee versterking van de veiligheid(sgevoelens)

Ondanks de verhoogde inzet om het aantal woninginbraken terug te dringen, is het aantal ten opzichte van vorig jaar gestegen. Wel ligt het aantal nog een stuk lager dan in 2013. Voor wat betreft geweldincidenten is het niveau ongeveer gelijk gebleven. De veiligheidsmonitor komt later dit jaar uit en geeft een beeld van de subjectieve veiligheid.

2. Hinderlijk en overlastgevend gedrag verminderen, met name bij individuele en groepen jongeren

Opnieuw zijn er geen overlastgevende jeugdgroepen, gebaseerd op de bestaande criteria. Het aantal overlastmeldingen met betrekking tot jeugd is in 2015 afgenomen ten opzichte van 2014. Het aantal vernielingen - overigens niet per definitie door jeugdigen gepleegd - is aanzienlijk afgenomen, ten opzichte van 2013 en 2014.

3. De veiligheid bevorderen in en nabij scholen

We hebben met veel partijen rondom scholen gesproken over school en veiligheid. Ook de politie is hierbij betrokken. Onder andere het onderwerp schoolzones is een belangrijk onderwerp van gesprek. Scholen, ouders en politie zijn nadrukkelijk betrokken (zie ook programma 4A). Over het signaleren en de registratie van incidenten specifiek bij scholen, worden in 2016 gesprekken gevoerd met betrokkenen. Met als doel om tot afspraken te komen.

4. Door inzet van toezicht en handhaving verminderen van geluidsoverlast in de openbare ruimte

Het aantal meldingen over geluidsoverlast vertoont de laatste jaren een dalende lijn.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Voortzetten van activiteiten en maatregelen tegen inbraak

We nemen tal van maatregelen om het aantal inbraken tegen te gaan. Zo wordt nog steeds gewerkt met besmettingsbrieven. Er is weer een veiligheidsmarkt georganiseerd waar mensen worden geïnformeerd hoe ze zelf de inbraakkans kunnen verkleinen. Dit jaar zijn hier ook woningscans aangeboden: een professional loopt met een bewoner door het huis om te laten zien waar verbeteringen kunnen worden aangebracht om de inbraakkans te verkleinen. Daarnaast hebben zich weer meer mensen aangesloten bij Burgernet. Verder is in de donkere dagen het Bova-team van de politie actief.

1.2 Diefstal van en uit voertuigen tegengaan

Maatregelen met een preventieve werking op woninginbraken werken ook preventief tegen diefstal van en uit voertuigen. Zo hebben we Burgernet en een actief Bova-team van de politie. Behalve deze maatregelen hebben we in 2015 ook een start gemaakt met het formuleren van besmettingsbrieven aan eigenaren van auto's. De inzet van lokauto's en het popnagelen van kentekenplaten bespreken we nog in de eerste helft van 2016 met de politie.

1.3 Tegengaan van geweld in afhankelijkheidsrelaties

Het instrument Wet tijdelijk huisverbod zetten we succesvol in. Betrokken partijen weten elkaar steeds beter te vinden.

2.1 Versterking van de samenwerking van veiligheidspartners door verdere vormgeving van de ketenstructuur

In overleg met regionale partijen en betrokkenen vanuit de zorg zoeken we naar een goede integrale aanpak op het gebied van jeugd, zorg en veiligheid. Met de nieuwe verantwoordelijkheden van gemeenten voor de jeugdzorg is het zaak dat we investeren in relaties met alle betrokkenen, ook regionaal. De inspanningen zijn erop gericht de lijnen kort te houden en dat betrokkenen elkaar weten te vinden.

2.2 Fysiek en sociaal de ruimte en grenzen voor jongeren bepalen

Lokaal is ook in 2015 veel aandacht geweest voor jeugd en veiligheid. Zo is er het regulier lokaal signaleringsoverleg, waar met de jongerenwerker, de politie en de wijkbeheerder intensief overlegd is over situaties die daar aanleiding voor gaven. Verder besteedt de gemeente aandacht aan het lesaanbod, onder andere over het weerbaar maken van jeugdigen (zie ook programma 1A).

2.3 Weerbaarheid van jongeren vergroten

Er is vanuit de gemeente aandacht voor het lesaanbod. De gemeente wil onder andere stimuleren dat er aandacht is voor het weerbaar maken van jeugdigen (zie ook programma 1A). Jongeren wordt geleerd hoe ze weerstand kunnen bieden aan groepsdruk. Daardoor wordt het minder moeilijk om nee te zeggen wanneer ze alcohol of drugs krijgen aangeboden. Het verkleint ook de kans dat ze zullen meedoen aan bijvoorbeeld pestgedrag.

3.1 Registratie en signalering voor veiligheid op scholen

Ook in 2015 is op de enige school in Leiderdorp die voortgezet onderwijs aanbiedt, een lockercontrole geweest, in samenspraak met de politie. Verdere afspraken over het vergroten van de veiligheid, ook in scholen, moeten nog verder vorm krijgen (bijvoorbeeld een onderwerp als schoolveiligheidsplannen).

3.2 Fysieke en parkeerproblemen rondom scholen projectmatig aanpakken

In 2015 zijn in samenwerking met gemeente, scholen en politie schoolzones ingericht in de omgeving van basisscholen. Het doel is routes naar school verkeersveilig in te richten. Begin 2016 is dit gebeurd bij de basisscholen Elckerlyc, Willem de Zwijger en Kastanjelaan. Scholen, ouders en politie zijn hierbij nadrukkelijk betrokken.

4.1 Handhaven van overlast door vuurwerk

In december wordt samen met de politie opgetreden tegen overlast door vuurwerk.

4.2 Doen van geluidsmetingen

De omgevingsdienst doet op aanvraag geluidsmetingen. De omgevingsdienst heeft in 2015 vier gerichte geluidsmetingen gedaan. Daarnaast zijn de BOA's enkele keren ter plaatse geweest voor het meten van geluid bij evenementen. Er zijn geen overtredingen geconstateerd.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Aantal incidenten inbraak:				
diefstal / inbraak woning	122	65	100(-)	77
High Impact Misdrijven	188	134	...	153
overige diefstal zonder geweld	730	538	...	491
Aantal incidenten diefstal:				
diefstal uit / vanaf motorvoertuigen	175	111	150(-)	84
diefstal van motorvoertuigen	28	26	20(-)	26
diefstal (brom- / snor-) fietsen	128	118	100(-)	101
fraude en oplichting	23	22	...	24
Geweld				
openlijk geweld (persoon)	2	1	...	2
bedreiging	36	34	...	28
mishandeling	28	33	...	43
huiselijk geweld	30	34	...	34
zedemisdrijven	15	13	...	7
Jeugd en vernieling:				
aantal verwijzingen Halt	28	42	45	27
aantal overlastgevende jeugdgroepen	0	0	0	0
overlast door jeugd	260	185	...	181
vernieling	134	136	...	98
Drugs:				
drugs: dealen	1	1	...	3
drugs: wietplantages	1	4	...	3

Wat heeft het gekost?

6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 6A Algemene regionale samenwerking	Lasten	1.369	1.820	8	1.828	1.809	19
	Baten	-3	0	0	0	-1	1
Saldo		1.366	1.820	8	1.828	1.808	20
PROG 6B Bestuur en dienstverlening	Lasten	9.950	9.344	486	9.830	9.836	-6
	Baten	-1.028	-896	-150	-1.046	-1.333	287
Saldo		8.922	8.448	336	8.784	8.502	282
PROG 6C Openbare orde en veiligheid	Lasten	1.677	1.986	-68	1.918	1.836	82
	Baten	-14	-8	0	-8	-15	7
Saldo		1.662	1.978	-68	1.910	1.821	89
Programma	Lasten	12.996	13.150	426	13.576	13.480	96
	Baten	-1.046	-904	-150	-1.054	-1.349	296
Saldo van baten en lasten		11.951	12.246	276	12.522	12.131	391
Reserves	Toevoeging	1.070	63	75	138	84	54
	Onttrekking	-1.891	-1.587	-254	-1.842	-1.907	65
Mutaties reserves		-821	-1.524	-180	-1.704	-1.823	119
Resultaat		11.130	10.722	96	10.818	10.308	511

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

B. Bestuur en dienstverlening

De gemeenten in de Leidse regio hebben twee groepen van 120 vluchtelingen opgevangen in de regio. Eind oktober 2015 heeft de gemeente Leiderdorp crisisnoodopvang verzorgd voor een groep van 120 vluchtelingen in sporthal De Bloemerd. In de laatste begrotingswijziging van 2015, vastgesteld in de raad van december, was een bedrag opgenomen voor de vluchtelingenopvang van € 125.000. De baten overstijgen de begroting met een bijdrage van het COA (€ 100 per vluchteling per nacht) en een bijdrage van de regiogemeenten, in totaal € 140.000.

De kosten voor de Toekomstvisie Leidse Regio, gestart in 2015, zijn doorbelast aan de omliggende gemeenten, € 70.000. In 2015 zijn meer baten dan begroot ontvangen voor de verschillende leges, zoals leges voor huwelijken, reisdocumenten en rijbewijzen. Daarnaast waren er detacheringen aan derden waarmee in de begroting 2015 geen rekening was gehouden.

Effect: meer lasten in programma 6B € 6.000, meer baten in programma 6B € 287.000; saldo € 282.000 positief

C. Openbare orde en veiligheid

De Veiligheidsregio Hollands Midden meldt een incidenteel positief resultaat over 2014 van € 65.000.

Voor de kadernota integrale veiligheid is in de kadernota 2013 budget aangevraagd voor belangrijke instrumenten als bezetting van de crisisorganisatie, beschikbaarheidspiket en training. In 2015 bleek een deel van dit budget meer dan voldoende, € 23.000.

Effect: minder lasten in programma 6C € 82.000, meer baten in programma 6C € 7.000; saldo € 89.000 positief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 6	Toevoeging	50	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-236	0	-154	-154	-154	0
Saldo		-186	0	-154	-154	-154	0
Egalisatiereserve begraafplaats	Toevoeging	0	63	4	67	0	67
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	63	4	67	0	67
Rekenkamer	Toevoeging	11	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		11	0	0	0	0	0
Voormalig personeel	Toevoeging	236	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-238	-28	0	-28	-93	65
Saldo		-2	-28	0	-28	-93	65
Jaarafsluiting programma 6	Toevoeging	100	0	71	71	71	0
	Onttrekking	-218	0	-100	-100	-100	0
Saldo		-118	0	-29	-29	-29	0
Egalisatie exploitatielasten programma 6	Toevoeging	487	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-267	-233	0	-233	-233	0
Saldo		220	-233	0	-233	-233	0
Regionale investeringsfonds RIF	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-571	-1.326	0	-1.326	-1.326	0
Saldo		-571	-1.326	0	-1.326	-1.326	0
Regionalisering	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-59	0	0	0	0	0
Saldo		-59	0	0	0	0	0
Informatiebeleidsplan	Toevoeging	185	0	0	0	13	-13
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		185	0	0	0	13	-13
Gemeensch. regeling Oude Rijnzone prog 6	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-300	0	0	0	0	0
Saldo		-300	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	1.070	63	75	138	84	54
	Onttrekking	-1.891	-1.587	-254	-1.842	-1.907	65
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6		-821	-1.524	-180	-1.704	-1.823	119

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van 2015 > € 15.000

Egalisatiereserve begraafplaats

De in de begroting verwachte efficiëncyslag op de uren bij de begraafplaats en de ingevoerde tariefsverhoging hebben niet tot een voordeel geleid. De toevoeging aan de reserve begraafplaats is niet gerealiseerd.

Voormalig personeel

Er heeft een extra onttrekking plaatsgevonden van € 65.000 om te doteren in de voorziening Wachtgeld wethouders. Dit om de komende jaren aan de betalingsverplichtingen aan voormalig wethouders te kunnen voldoen.

Effect: Hogere onttrekking € 65.000

Programma 7 : Grondontwikkeling

7A Grondontwikkeling algemeen

Inleiding

De gemeente heeft nog verschillende gronden en opstallen in eigendom waarvoor ze geen bestemming (meer) heeft. Deze locaties worden herontwikkeld, onder andere voor woningbouw, maar bijvoorbeeld ook voor een supermarkt naast zwembad De Does. Voor deze locaties stellen we een ontwikkelingskader op (zie programma 5A) en vervolgens brengen we de gronden in ontwikkeling. Meestal gebeurt de ontwikkeling door een andere partij als gevolg van een aanbesteding of samenwerkingsovereenkomst.

Doel	Herbestemming leegkomende locaties		
SMART doel	1. Afsluiten van overeenkomsten om medewerking te verlenen aan de (ruimtelijke) procedures om de gewenste ontwikkeling op leeggekomen locaties te realiseren	2. Uitwerken schetsplan tot definitief ontwerp	3. Doorlopen ruimtelijke procedures om de ontwikkeling mogelijk te maken (dit kan met een bestemmingsplan of een afwijkingsprocedure)
Activiteiten 2015	1.1 Afsluiten van overeenkomst voor de ontwikkeling van de locatie Driemaster	2.1 Uitwerken schetsplan Amaliaplein	3.1 Vaststellen verklaring van geen bedenkingen (vvgb) Amaliaplein door raad
		2.2 Uitwerken schetsplan Driemaster	
Prestatie-indicatoren	Collegebesluit voor afsluiten overeenkomsten		
	Uitwerken Schetsplan		
	Vaststellen verklaring van geen bedenkingen door raad		
	Verlenen van vergunningen door college		
	Verkoop en overdracht gronden		
	Bouw / realisatie		

Wat hebben we bereikt?

1. Afsluiten van overeenkomsten

Met de ontwikkelaar van het Amaliaplein is in december 2015 een koop- en realisatieovereenkomst getekend.

2. Uitwerken schetsplan tot definitief ontwerp

De ontwikkeling van Amaliaplein heeft in afwachting op het sluiten van de overeenkomst met Lidl stilgelegen (2.1). Voor de locatie Driemaster (2.2) zijn op basis van de in het voorjaar door de raad besproken vier scenario's enkele schetsplannen opgesteld in opdracht van woningcorporatie Rijnhart Wonen.

3. Doorlopen ruimtelijke procedures om de ontwikkeling mogelijk te maken

Voor het Amaliaplein en enkele detailhandellocaties in het Oude Dorp stellen we een bestemmingsplan op.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Afsluiten van overeenkomst voor de ontwikkeling van de locatie Driemaster

De raad heeft de ontwikkelvisie op 2 maart 2015 vastgesteld. Als er overeenstemming is over het te maken plan, kan een overeenkomst worden gesloten (naar verwachting halverwege 2016).

2.1 Uitwerken schetsplan Amaliaplein

Door het later sluiten van de overeenkomst is de uitwerking van het schetsplan vertraagd en doorgeschoven naar 2016.

2.2 Uitwerken schetsplan Driemaster

Rijnhart Wonen heeft zich gemeld om samen met Philadelphia en een commerciële partij een scenario uit te werken. In het derde kwartaal van 2015 is een schetsplan aangeleverd dat verder uitgewerkt kan gaan worden. Dit schetsplan is ter raadpleging aan een delegatie omwonenden voorgelegd. In 2016 wordt het raadplegingsproces verbreed tot alle omwonenden. In de loop van 2016 kan besluitvorming over het schetsplan plaatsvinden.

3.1 Vaststellen verklaring van geen bedenkingen voor Amaliaplein door de raad

Omdat we een andere ruimtelijke procedure volgen, namelijk het opstellen van het bestemmingsplan, is geen verklaring van geen bedenkingen nodig.

Prestatie-indicatoren

	onderwerp	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Collegebesluit voor afsluiten overeenkomsten	Amaliaplein	0%			100%
	Driemaster			100%	0%
Uitwerken schetsplan	Amaliaplein			100%	0%
	Driemaster			100%	50%
Vaststellen vvgb of bestemmingsplan door raad	Amaliaplein			100%	0%
	Driemaster			50%	0%
Verlenen van vergunningen door college	Amaliaplein			100%	0%
	Driemaster				
Verkoop en overdracht gronden	Amaliaplein			50%	50%
	Driemaster			50%	0%
Bouw / oplevering	Amaliaplein			start	0%
	Driemaster				

7B Grondontwikkeling Centrumplan

Inleiding

Het project Centrumplan heeft als hoofddoel een aantrekkelijker woon- en leefklimaat in Leiderdorp: het kloppend hart van Leiderdorp. Dit doen wij onder andere door het centrum levendiger te maken, met een groter aantal openbare functies. Ook maken we het aantrekkelijker om te verblijven in het gebied door de openbare ruimte op te waarderen en het winkelareaal uit te breiden.

Doel	Door uitbreiding van winkelareaal en het aantrekkelijker maken van het centrumgebied een aantrekkelijker woon- en leefklimaat in Leiderdorp maken	
SMART doel	1. Het in 2015 verbeteren en vergroten van het winkelareaal in Winkelhof ten opzichte van 2010	2. Het openbaar gebied in het centrum uiterlijk in 2017 kwalitatief hoogwaardiger inrichten ten opzichte van 2010
Activiteiten 2015	1.1 Toetsen en planologisch medewerking verlenen aan gewijzigde plannen	2.1 Uitvoering herinrichting kruispunt Engelendaal / Merelstraat 2.2 Inrichtingsplannen voor de omgeving aanpassen aan de gewijzigde bouwplannen Winkelhof
Prestatie-indicator	Waardering van bewoners voor het dorpshart en Winkelhof	
	Oplevering openbaar gebied	
	Onherroepelijk bestemmingsplan Nieuw Centrum	
	Levering bouwrijpe grond aan Wereldhave en overdracht gronden	
	Afgifte omgevingsvergunning	
	Hoogwaardige inrichting verblijfsgebied	
	Oplevering uitbreiding Winkelhof	

Wat hebben we bereikt?

1. Winkelareaal Winkelhof uitbreiden

Het winkelareaal van Winkelhof is enigszins uitgebreid door het uitplaatsen van bergingen van winkeliers. De kwaliteit van het bestaande deel is op meerdere plaatsen verbeterd. In het najaar is de verbinding tussen AH en het opgeknapte 'Hemaplein' feestelijk geopend. Wereldhave heeft helaas ook in 2015 geen concrete uitbreidingsplannen ingediend.

2. Het openbaar gebied in het centrum kwalitatief hoogwaardiger inrichten

De bereikbaarheid en de kwaliteit van het gebied aan de zijde Engelendaal hebben we door de werkzaamheden aan de Engelendaal aanzienlijk verbeterd. Het openbaar gebied en het plein aan de zijde van Statendaalder konden helaas nog niet worden opgeknapt. Dat is immers afhankelijk van de voorgenomen uitbreiding van Winkelhof aan die zijde. De parkeerkelder is op diverse fronten opgeknapt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Toetsen en planologisch medewerking verlenen aan gewijzigde plannen

Ideeën en mogelijke ontwikkelingen zijn getoetst. Ook hebben we gesproken met de provincie over mogelijke uitbreidingsplannen en hoe die in relatie met de retailvisie getoetst moeten worden.

2.1 Uitvoering herinrichting kruispunt Engelendaal / Merelstraat

De herinrichting is uitgevoerd.

2.2 Inrichtingsplannen voor de omgeving aanpassen aan de gewijzigde bouwplannen Winkelhof

Met uitzondering van het netjes maken van de aansluiting aan de zijde Engelendaal en het 'aanhelen' van de voet-fietsverbinding met de Laan van Beerendrecht zijn er geen nieuwe plannen ontwikkeld voor het openbaar gebied.

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Onherroepelijk bestemmingsplan Nieuw Centrum	13 februari 2013 uitspraak Raad van State bestemming-splan	wacht op aanvraag		
Levering bouwrijpe grond aan Wereldhave en overdracht gronden aan Wereldhave	24 mei 2013			
Afgifte omgevingsvergunning	wacht op aanpassing aanvraag	wacht op aanvraag	100%	0%
Oplevering openbaar gebied		oude gemeentehuissterrein met gras ingezaaid	realisatie IVVP maatregelen Engelendaal, Heinsiuslaan	gerealiseerd
Oplevering uitbreiding Winkelhof	uitbreiding later en minder m2	wacht op aanvraag	vergunning en start bouw	nvt
Hoogwaardige inrichting verblijfsgebied		iets verbeterd door inzaaien gras.	aanleg	verbetering verbinding Laan van Beerendrecht en kruispunt
Waardering van bewoners voor het dorpshart en Winkelhof				

7C Grondontwikkeling W4

Inleiding

De grondontwikkeling W4 moet gelden genereren waarmee we onze bijdrage (in 2012) aan de verlengde en verdiepte A4 (gedeeltelijk) kunnen terugverdienen. We willen dit bereiken door locaties binnen Leiderdorp te ontwikkelen met het oog op wonen, werken, water en wegen.

Doel	Genereren van een bijdrage voor de verlengde en verdiepte A4	
SMART doel	1. In 2016 hebben we in het plangebied W4 2 woonlocaties, Plantage en Mauritskwartier (alleen nog kavel M), tot ontwikkeling gebracht	2. In 2016 hebben wij in het plangebied W4 de werklocatie Bospoort tot ontwikkeling gebracht
Activiteiten 2015	1.1 Ontwikkelen Plantage (oplevering bouwrijpe grond Plantage om woningbouw mogelijk te maken, deels woonrijpmaken)	2.1 Druk uitoefenen om te komen tot ontwikkeling Ikea
	1.2 Plaatsing kunstwerk (Plantage)	2.2 Verkoopactiviteiten 3 resterende 'paviljoens'
	1.3 Aanwijzing archeologisch rijksmonument park Plantage	
	1.4 Verkoop gronden kavel M (2 of 3 woningen)	
Prestatie-indicator	Inrichting Munnikkenpolder (verlenging huurcontract naar 2015)	
	Opleveren van fietspaden en fietsbruggen	
	Het verplaatsen van de kanovereniging naar de Munnikkenpolder	
	Het woonrijp opleveren van Boomgaardlaan	
	Het afronden van het Groencompensatieplan	
	Opleveren bouwrijpe grond Plantage	
	Opleveren bouwrijpe grond IKEA	
	Opleveren bouwrijpe grond paviljoens	
	Bouwrijp opleveren kavel M Mauritskwartier	
	Deels opleveren en woonrijp maken inclusief plaatsen kunstwerk Plantage	

Wat hebben we bereikt?

1. Ontwikkelen twee woonlocaties in 2016

Met de uitspraak van de Raad van State over het bestemmingsplan W4 zijn de ontwikkelingsrisico's voor het gebied Plantage aanzienlijk beperkter geworden. De overeenkomst tot grondverkoop voor Plantage is gesloten. De eerste woningen zijn al door de ontwikkelaar gebouwd. Voor een van de twee percelen van Kavel M is een grondbieding van de ontwikkelaar ontvangen.

2. Ontwikkelen werklocaties in 2016

Deze ontwikkeling is sterk afhankelijk van externe factoren. Voor plangebied Bospoort hebben de voorbereidingen voor feitelijke levering van gronden aan IKEA in 2015 plaatsgevonden. Helaas konden deze nog niet helemaal worden afgerond.

Olympus Vierzicht kavel 1

Enigszins onverwacht is het toch mogelijk gebleken een groot deel van kavel 1 tot ontwikkeling te brengen. In december 2015 konden we, na lang onderhandelen, de komst van Olympus naar Leiderdorp aankondigen. Realisatie vindt plaats in 2016.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Ontwikkelen Plantage (oplevering bouwrijpe grond Plantage om woningbouw mogelijk te maken, deels woonrijpmaken)

Plantage is bouwrijp gemaakt. De ontwikkelaar heeft vrijwel alle grond in 2015 overgenomen. De eerste woningen zijn opgeleverd. Met woonrijp maken is gewacht tot oplevering van meer woningen. Dit is in februari 2016 gestart.

1.2 Plaatsing kunstwerk (Plantage)

Het kunstwerk is op de tijdelijke plaats onthuld.

1.3 Aanwijzing archeologisch rijksmonument park Plantage

De procedure tot aanwijzing door de minister is door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed gestart. Betrokken partijen, waaronder ook de tennisvereniging, want het tennispark valt ook binnen het aan te wijzen gebied, zijn 'gehoord'. Het aanwijzingsbesluit gebeurt vermoedelijk in 2016 door het Rijk.

1.4 Verkoop gronden kavel M (2 of 3 woningen)

Voor een van de twee percelen van Kavel M is een grondbieding van de ontwikkelaar ontvangen. Voor dit perceel is een uitgebreide omgevingsvergunningsprocedure opgestart in 2015. Realisatie volgt in 2016.

2.1 Druk uitoefenen om te komen tot ontwikkeling IKEA

De levering van de gronden is uitgesteld naar 2016 om de laatste restpunten voor overdracht te kunnen afhandelen. Met IKEA vindt overleg plaats. Het wachten is nog steeds op concrete plannen van IKEA.

2.2 Verkoopactiviteiten 3 resterende 'paviljoens'

Er hebben nog geen verkoopactiviteiten plaatsgevonden in 2015. Wel kon een overeenkomst gesloten worden voor de verkoop van een groot deel van kavel 1 van Vierzicht (Bohemen realiseert daar in 2016 een bedrijfspand voor Olympus) .

Prestatie-indicatoren

	2013 (w)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Inrichting Munnikkenpolder (extra huuropbrengst te verwachten door verlenging van 1 jaar van 2014 naar 2015)	deels in uitvoering, deels planfase	contractverlenging tot eind 2015, deels ingericht	100 %	90%
Opleveren van fietspaden en fietsbruggen	voorbereidings-fase	20 % voorbereiding afgerond en uitvoering gaande, oplevering halverwege 2015	100 %	50%
Het verplaatsen van de kanovereniging naar de Munnikkenpolder		wacht op inrichting Munnikkenpolder	100 %	50%
Het woonrijp opleveren van Boomgaardlaan			100 %	100%
Het afronden van het Groencompensatieplan	loopt door tot en met 2015	werkzaamheden voorbereid	100 %	90%
Opleveren bouwrijpe grond Plantage		0% voorbereiding afgerond, oplevering 100% 2e kwartaal 2015	100 %	100%
Opleveren bouwrijpe grond IKEA	95%	95%		95 %
Opleveren bouwrijpe grond paviljoens Bospoort Zuid		geen ontwikkelingen	0 %	0%
Bouwrijp opleveren Kavel M Mauritskwartier		grond is bouwrijp, wacht op kopers	100%	50%

Wat heeft het gekost?

7 Grondontwikkeling bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
PROG 7A Grondontwikkeling algemeen	Lasten	281	210	10.863	11.072	6.814	4.259
	Baten	-383	-3.609	-7.379	-10.988	-6.734	-4.254
Saldo		-102	-3.399	3.484	84	80	5
PROG 7B Grondontwikkeling Centrumplan	Lasten	488	306	599	905	105	801
	Baten	-586	-1.517	612	-905	-105	-801
Saldo		-98	-1.211	1.211	0	0	0
PROG 7C Grondontwikkeling W4	Lasten	5.878	11.655	5.957	17.612	4.428	13.184
	Baten	-7.078	-7.504	-6.860	-14.364	-6.524	-7.840
Saldo		-1.200	4.150	-903	3.248	-2.096	5.344
Programma	Lasten	6.648	12.171	17.419	29.590	11.346	18.244
	Baten	-8.048	-12.631	-13.627	-26.258	-13.363	-12.895
Saldo van baten en lasten		-1.400	-460	3.792	3.332	-2.017	5.349
Reserves	Toevoeging	1.408	7.561	-7.158	403	2.170	-1.768
	Onttrekking	-270	-7.059	3.273	-3.785	-209	-3.577
Mutaties reserves		1.138	502	-3.885	-3.383	1.961	-5.344
Resultaat		-262	42	-93	-51	-55	5

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

Een groot deel van de grondexploitatie lopen over meerdere jaren. Het resultaat in de jaarrekening betreft een momentopname en wijkt in de praktijk af van de planning. Dit leidt bij de jaarrekening tot een afwijking op de lasten en baten, per saldo geeft het geen resultaat omdat de gemaakte kosten/opbrengsten geactiveerd worden op de balans. Wanneer een grondexploitatie negatief is, wordt voor het project een voorziening ingesteld. Indien de prognose van een project (meer) nadelig wordt of een verwacht nadelig resultaat positiever wordt, is dit zichtbaar in een mutatie in de voorziening negatieve grondexploitatie. De toevoeging aan of vrijval van de voorziening wordt verrekend met de reserve grondexploitatie. Ook bij de afronding van een project wordt het project verrekend met de reserve grondexploitatie of de W4-reserve.

A. Grondontwikkeling Algemeen

Voor 2015 was verwacht dat de ontwikkeling van het Amaliaplein in uitvoering zou komen. De realisatieovereenkomst is wel ondertekend, maar de levering van de gronden heeft nog niet plaatsgevonden aangezien. Eerst moet van de provincie een goedkeuring over de vestiging van een supermarkt worden ontvangen. Dit project is daarom opgeschoven in de tijd (2016) en dat veroorzaakt voor het grootste deel het verschil in de lasten en baten.

Effect: minder lasten in programma 7A € 4.259.000, minder baten in programma 6B € 4.254.000; saldo € 5.000 positief

B. Grondontwikkeling Centrumplan

In 2015 is de Engelendaal opnieuw ingericht en geasfalteerd. Hiermee zijn de eerste stappen gezet om de omgeving rond de Winkelhof aan te passen. Wel is er nog steeds geen concreet plan van Wereldhave ontvangen voor de uitbreiding van winkelcentrum Winkelhof. Gevolg is dat het project in de tijd is opgeschoven waarmee de lasten en baten eveneens

doorschuiven. Conform de systematiek van de grondexploitatie is het resultaat geactiveerd op de balans waardoor het Centrumplan geen effect heeft in de jaarrekening.

Effect: minder lasten in programma 7B € 801.000, minder baten in programma 6B € 801.000; saldo € -

C. Grondontwikkeling W4

Voor de Plantage zijn minder kosten gemaakt en zijn de baten eerder gerealiseerd dan begroot. Hierdoor ontstaat er op de baten over 2015 een voordeel van € 1,5 miljoen en voor de lasten een voordeel van € 2,5 miljoen, per saldo circa € 4,0 miljoen.

Voor Bospoort Noord en Zuid was de verwachting dat in 2015 het project in uitvoering zou komen en er voor circa € 1,5 miljoen aan kosten gemaakt zou worden (en geactiveerd). Overdracht en voorbereiding nemen meer tijd in beslag waardoor de uitvoering naar 2016 doorschuift. Gevolg is dat er op de lasten en baten een verschil ontstaat van circa € 1,5 miljoen.

In de begroting was de verwachting opgenomen dat er circa € 5,0 miljoen aan kosten gemaakt zou worden voor het project Fietspaden en tunnels. Uitvoering van het project wordt later dan verwacht, omdat de inrichting van de Munnikkenpolder en de oplevering A4 (afhandelingen restpunten) vertraagd zijn. Voor 2015 is er voor € 114.000 aan kosten gemaakt en geactiveerd. Hierdoor ontstaat een afwijking op de lasten en baten van afgerond € 5,0 miljoen. Ook de deelprojecten Weteringpark, Munnikkenpolder en Verbreding Ericalaan/geluidswallen lopen langer door. Door de natte ondergrond konden de werkzaamheden niet afgerond worden en zijn er minder kosten gemaakt (€ 2,0 miljoen).

Naast het hierboven beschreven resultaat voor de Plantage is ook de prognose voor 'Vierzicht' minder negatief geworden door een onverwachte verkoop van de helft van kavel 1. Hierdoor kan een bedrag van ruim € 1,5 miljoen vrijvallen uit de 'voorziening negatieve grondexploitatie'. Daar tegenover staat dat de omzetting van de netto contante waarde 1-1-15 naar netto contante waarde 1-1-16 bij Bospoort Zuid een toevoeging (ad € 77.000) aan de voorziening veroorzaakt. Per saldo is er een voordeel op de voorziening negatieve grondexploitatie van € 1,7 miljoen. Dit bedrag is verrekend met de reserve W4.

Effect: minder lasten in programma 7B € 13.184.000, minder baten in programma 6B € 7.840.000; saldo € 5.344.000 positief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Bouw- en grondexploitaties programma 7	Toevoeging	98	4.692	-4.692	0	0	0
	Onttrekking	-40	-40	0	-40	-40	0
Saldo		58	4.652	-4.692	-40	-40	0
Egalisatie exploitatielasten programma 7	Toevoeging	304	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		304	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve W4	Toevoeging	1.005	2.868	-2.465	403	2.170	-1.768
	Onttrekking	-230	-7.019	3.273	-3.745	-169	-3.577
Saldo		776	-4.150	808	-3.343	2.001	-5.344
Totaal	Toevoeging	1.408	7.561	-7.158	403	2.170	-1.768
	Onttrekking	-270	-7.059	3.273	-3.785	-209	-3.577
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7		1.138	502	-3.885	-3.383	1.961	-5.344

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

Bestemmingsreserve W4

De toevoeging aan de reserve bestaat voornamelijk uit de vrijval van de voorziening negatieve grondexploitaties. Deze zijn verrekend (toegevoegd) met de reserve. Voor 2015 was verwacht dat het project Weteringpark kon worden afgesloten. De kosten van het project van ruim € 3,3 miljoen zou met de reserve W4 worden verrekend (onttrekking uit de reserve). Doordat het project nog niet in 2015 kan worden afgesloten, vindt er een lagere ontrekking plaats. Ook de afronding van de Munnikkenpolder en de

verbreding Ericalaan zijn vertraagd. De werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2016. Dit betekent dat de begrote kosten voor 2015 niet circa € 300.000 bedroegen maar circa € 74.000 aan kosten gemaakt. Hierdoor is er voor de Munnikkenpolder € 266.000 minder aan de reserve onttrokken dan begroot.

*Effect: hogere dotatie in reserve programma 7 € 1.768.000, lagere onttrekking in programma 7B € 3.577.000; saldo € 5.344.000
nadeel*

Algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Inleiding

Dit hoofdstuk is een verplicht voorgeschreven hoofdstuk binnen de jaarstukken volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Dit hoofdstuk bevat een uiteenzetting van de financiering van de voorzieningenniveaus van de gemeente Leiderdorp zoals dat in de voorgaande 7 programma's is uiteengezet.

Wat hebben we bereikt?

Een degelijk financieel beleid.

Het financieel beleid is gebaseerd op een meerjarig sluitende begroting waarbij structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Nieuw beleid is gefinancierd door oud beleid in te ruilen en meevallers zijn vrijgevallen naar de algemene middelen en tegenvallers worden zoveel als mogelijk gecompenseerd binnen het programma.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Algemene uitkering

De door de raad ingestelde behoedzaamheidsreserve vangt de grote schommelingen op in de algemene uitkering. De fluctuaties zijn op deze manier niet langer van invloed op de lopende begroting en het jaarrekeningresultaat. De financiële verwerking van de meicirculaire 2015 is meegenomen in de financiële kadernota 2016-2019 en de septembercirculaire is verwerkt in de programmabegroting 2016-2019.

Voor de decentralisaties in het sociale domein heeft de gemeente Leiderdorp gekozen voor een begroting-neutrale verwerking in de eerste drie tot vijf jaar.

Belasting- en legesverordeningen

De belastingverordeningen die sinds 2015 gelden zijn vastgesteld in de raadsvergadering van december 2014. Deze verordeningen zijn waar nodig aangepast aan de modelverordeningen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en daar waar nodig aangepast aan de ontwikkelingen in de wetgeving en jurisprudentie. Uitgangspunt was om de opbrengst van de tarieven maximaal kostendekkend te maken met inachtneming van de wettelijke maxima. Deze kostendekkendheid van de tarieven zijn aan een onderzoek onderworpen en aanpassingen zijn doorgevoerd in de vastgestelde legesverordening 2015.

Doorontwikkelen planning & control producten

De doorontwikkeling planning & control producten is ook in 2015 doorgezet en de verantwoordelijkheid voor de planning & control producten is verschoven van financiën naar de beleidsinhoudelijke afdelingen.

Ontwikkelingen in 2015:

- In 2015 is de financiële kadernota 2016-2019 voor het eerst vastgesteld door de gemeenteraad. Met het vaststellen van de financiële kadernota 2016-2019 zijn de kaders voor de begroting 2016-2019 bepaald en verwerkt.
- Er is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe programma-indeling voor de begroting.
- In de financiële werkgroep van de raad is een voorstel besproken om de bestuursrapportage om te vormen naar een afwijkingenrapportage.

De coördinatie van de planning & control producten ligt bij Servicepunt71.

Interne rente

Het rentepercentage is conform de financiële kadernota 2015-2018 gelijk gebleven op 3,5%.

Prestatie-indicatoren

Doel	meetpunt	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)	2015 (b)	2015 (w)
Gezonde financiën op lange termijn	Een sluitende begroting/jaarrekening	ja € 545.391	ja € 684.000	ja € 953.270	ja	ja
	Een structureel sluitende begroting/jaarrekening	ja	ja	ja	ja	ja

Wat heeft het gekost?

Algemene Dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Alg dekkingsmiddelen A Lokale heffingen	Lasten	149	178	27	204	268	-64
	Baten	-7.485	-7.764	0	-7.764	-7.825	61
Saldo		-7.336	-7.587	27	-7.560	-7.557	-4
Alg dekkingsmiddelen B Alg. uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Baten	-23.840	-33.376	203	-33.173	-33.297	124
Saldo		-23.840	-33.376	203	-33.173	-33.297	124
Alg dekkingsmiddelen C Onvoorzien	Lasten	0	55	-55	0	0	0
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	55	-55	0	0	0
Alg dekkingsmiddelen D Dividend	Lasten	396	221	0	221	292	-71
	Baten	-900	-588	-110	-698	-739	41
Saldo		-504	-367	-110	-477	-447	-30
Alg dekkingsmiddelen E Financiering	Lasten	2.042	1.654	-127	1.527	1.966	-440
	Baten	-3.395	-4.061	640	-3.422	-3.628	207
Saldo		-1.353	-2.408	513	-1.895	-1.662	-233
Alg dekkingsmiddelen F Overig	Lasten	15	0	7	7	-4	11
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		15	0	7	7	-4	11
Programma	Lasten	2.602	2.107	-148	1.959	2.523	-564
	Baten	-35.620	-45.790	732	-45.057	-45.489	432
Saldo van baten en lasten		-33.018	-43.682	584	-43.098	-42.966	-132
Reserves	Toevoeging	1.428	811	1.254	2.065	2.181	-115
	Onttrekking	-874	-520	-1.555	-2.075	-2.075	0
Mutaties reserves		554	291	-301	-10	105	-115
Resultaat		-32.464	-43.391	283	-43.108	-42.861	-247

Verschillen programma's begroot na wijziging ten opzichte van 2015

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Lokale heffingen

De OZB-inkomsten vallen mee ten opzichte van de begroting. Waarbij de toeristenbelasting en precario vervolgens achterblijven. Per saldo zijn er meer inkomsten ontvangen ten opzichte van de begroting 2015: € 60.000. In 2015 wordt een bedrag van € 35.000 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Ook zijn er in 2015 voor de invordering meer aanmaningen en dwangbevelen uitgegaan dan oorspronkelijk geraamd. Per saldo meer lasten € 64.000

Effect: zowel meer lasten als meer baten in programma lokale heffingen; saldo € 4.000 negatief.

B. Algemene Uitkering

In 2015 is ten opzichte van de septembercirculaire, op basis waarvan de laatste begrotingswijziging is verwerkt, een voordeel ontstaan. Het voordeel, algemene mutaties zoals ontwikkeling uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen in 2015 van € 127.775,

wordt veroorzaakt door de decembercirculaire 2015. Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort.

Effect: meer baten in programma Algemene Uitkering € 124.000; saldo € 124.000 positief

D. Dividend

Voor de Nuon zijn in 2015 zowel meer dividendinkomsten ontvangen, € 90.000, als ook meer rentelasten geboekt, € 80.000. De BNG-dividenduitkering valt in 2015 lager uit dan begroot, € 44.000.

Effect: meer lasten in programma dividend € 71.000, meer baten in programma dividend € 41.000; saldo € 30.000 negatief

E. Financiering

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging € 564.000 hoger. De hiermee samenhangende baten bedragen € 432.000. Er is voor dit programma dus sprake van begrotingsonrechtmatigheid van € 132.000. Met name op het saldo van betaalde en intern doorberekende rente is een negatief verschil ontstaan van € 233.000. De decembercirculaire 2015 leidt tot een incidenteel voordeel van € 127.000. Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort. Per saldo is het dus budgettair neutraal.

Effect: meer lasten in programma financiering € 440.000, meer baten in programma financiering € 207.000; saldo € 233.000 negatief

VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve algemene dekkingsm.	Toevoeging	545	0	953	953	953	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		545	0	953	953	953	0
Bouw- en grondexploitatie alg dekkingsm.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-163	-172	0	-172	-172	0
Saldo		-163	-172	0	-172	-172	0
Egalisatie exploitatielasten alg. dekk.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-348	0	-348	-348	0
Saldo		0	-348	0	-348	-348	0
Resultaat na bestemm. voorgaand jaar	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-545	0	-953	-953	-953	0
Saldo		-545	0	-953	-953	-953	0
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds AD	Toevoeging	883	811	301	1.112	1.227	-115
	Onttrekking	-165	0	-602	-602	-602	0
Saldo		717	811	-301	510	625	-115
Totaal	Toevoeging	1.428	811	1.254	2.065	2.181	-115
	Onttrekking	-874	-520	-1.555	-2.075	-2.075	0
VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING		554	291	-301	-10	105	-115

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging ten opzichte van werkelijk 2015 > € 15.000

Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds

Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel op de algemene uitkering gemeentefonds toegevoegd aan de behoedzaamheidsreserve.

Effect; hogere storting € 115.000

3.2 Paragrafen

Paragraaf 1 : Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de belastingen, heffingen en leges die de gemeente Leiderdorp heft. De paragraaf laat de tariefontwikkeling, de opbrengsten en de lokale lastendruk zien.

A. Overzicht van de lokale heffingen

De gemeente Leiderdorp legt de volgende heffingen op en vordert deze in:

1. Onroerendezaakbelastingen;
2. Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
3. Rioolheffing;
4. Hondenbelasting;
5. Precariobelasting;
6. Marktgeden;
7. Lijkbezorgingsrechten;
8. Toeristenbelasting;
9. Leges.

B. Ontwikkelingen / Actualiteit

Wetsvoorstel vrijstelling precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven

Naar aanleiding van de motie Van der Burg (Kamerstukken II, 32 500-VII, nr. 9) is een nieuw wetsvoorstel gemaakt voor vrijstelling van de precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven. Hierdoor worden de netwerken van nutsbedrijven vrijgesteld van precariobelasting. Het wetsvoorstel vrijstelling precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven is nog niet naar de Tweede Kamer gestuurd. Minister Plasterk neemt meer tijd om reële alternatieven te onderzoeken. Gekeken wordt of een constructie als de 'gedoogconstructie' in de Telecomwet mogelijk is. Het wetsvoorstel vrijstelling precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven houdt hij tot die tijd aan. Over het conceptwetsvoorstel heeft de Raad van State in september 2012 advies uitgebracht. Het conceptwetsvoorstel en het advies van de Raad van State zijn niet openbaar, daarom is het nu niet duidelijk hoe het voorstel ervoor staat.

De Tweede Kamer heeft op 18 november 2015 een motie aangenomen waarin de regering wordt gevraagd zo snel mogelijk een wetsvoorstel bij de Kamer in te dienen. Begin 2015 liet de minister van BZK nog weten de afschaffing van de precariobelasting mee te willen nemen in de discussie over de uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. De uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied is echter voorlopig op de lange baan geschoven.

C. Beleid lokale heffingen (tarieven)

Algemeen

De Leiderdorpse belastingopbrengsten stegen net als de leges in 2015 met 1% ten opzichte van 2014.

OZB

In de begroting 2013 - 2016 was voor 2015 een extra stijging van de OZB opgenomen van 1%. Samen met de doorgevoerde indexatie van 1% stegen de opbrengsten van de OZB ten opzichte van 2014 met 2%. We berekenden de tarieven op basis van de nieuwe WOZ-conceptwaarden 2015 (waardepeildatum 1-1-2014).

De tabel hieronder toont het verloop van de tarieven in de periode 2013 tot en met 2015.

OZB		2013	2014	2015
Woningen	Eigenaar	0,1545%	0,1654%	0,1738%
Niet-woningen	Gebruiker	0,1752%	0,2135%	0,2384%
Niet-woningen	Eigenaar	0,2286%	0,2655%	0,2773%

Afvalstoffenheffing, reinigingsrecht en rioolheffing

Door de kostenontwikkeling bij inzameling en de verwerking van afvalstromen was een stijging van de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten niet nodig. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten daalden in 2015 met 1,17%. Dit is de daling van 2,17% zoals afgesproken in de begroting 2013 - 2016 gecombineerd met een stijging van 1% indexatie conform de kadernota.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing in euro's	Tarief 2013	Tarief 2014	Tarief 2015
Tarief éénpersoonshuishouden	220,45	208,99	207,97
Tarief tweepersoonshuishouden	289,03	274,00	272,98
Tarief meer dan twee persoonshuishouden	308,42	292,38	291,36

Reinigingsrechten

Reinigingsrechten in euro's	Tarief 2013	Tarief 2014	Tarief 2015
Tarief reinigingsrechten	373,02	352,67	351,65

Rioolheffing

Naast de inflatiecorrectie van 1% verhoogden we de rioolheffing 2015 met 5,5% volgens het in 2011 vastgesteld Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. De totale stijging komt uit op 6,5%. De stijging is cumulatief doorgevoerd voor de jaren 2012 tot en met 2015.

Rioolheffing in euro's	Tarief 2013	Tarief 2014	Tarief 2015
Tarief per m3	1,02	1,09	1,16

Hondenbelasting

De tarieven hondenbelasting 2015 zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 1%.

Hondenbelasting in euro's	Tarief 2013	Tarief 2014	Tarief 2015
Tarief 1e hond	83,08	84,74	85,58
Tarief 2e hond	146,35	149,27	150,76
Iedere hond meer dan twee	211,38	215,60	217,75
Tarief kennel	496,77	506,70	511,85

Precariobelasting

In 2014 verhoogden we de tarieven precariobelasting abusievelijk niet met de in de begroting opgenomen indexatie van 2%. In 2015 zijn deze tarieven daarom met de indexatie van 2014 en 2015 verhoogd: $2\% + 1\% = 3\%$.

Toeristenbelasting

Het tarief toeristenbelasting 2015 is verhoogd met de inflatie correctie van 1%.

D. Opbrengsten

De totale opbrengst van het eigen belastinggebied van de gemeente is in 2015 € 13,56 miljoen. De opbrengsten per heffing zijn:

x € 1.000	2013 werkelijk	2014 werkelijk	2015 werkelijk	verschil	in %
Onroerendezaakbelastingen	6.369	6.665	7.108	443	107%
Reinigingsheffingen	3.122	2.953	3.027	74	103%
Burgerzaken	437	491	512	22	104%
Bouw en woningtoezicht inclusief verordening	285	392	405	13	103%
Rioolheffing	1.248	1.367	1.452	85	106%
Hondenbelasting	84	82	86	4	105%
Toeristenbelasting	89	85	36	-49	43%
Lijkbezorgingsrechten	147	182	184	2	101%
(Afkkoop onderhoud/aankoop graf)	108	186	141	-44	76%
Marktgeden	9	10	11	0	104%
Precariobelasting	595	579	585	7	101%
APV en overige belastingen	50	88	15	-73	17%
Totaal	12.543	13.079	13.563	484	104%

E. Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten zijn het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De tabellen hieronder vergelijken de woonlasten van Leiderdorp met de woonlasten van andere gemeenten in 2015.

Vergelijking lastendruk met omliggende gemeenten in 2015

Gemeente Bron: www.coelo.nl	Woonlasten éénpersoons huishoudens	Woonlasten meerpersoons huishoudens
Katwijk	585	682
Leiden	575	759
Leiderdorp	669	846
Leidschendam-Voorburg	620	681
Oegstgeest	764	876
Teylingen	627	696
Voorschoten	848	910
Wassenaar	975	1177
Zoeterwoude	743	814

Vergelijking lastendruk met gemeenten met vergelijkbaar aantal inwoners in 2015

Gemeente Bron: www.coelo.nl	Inwoneraantal (2015)	Woonlasten éénpersoons huishoudens	Woonlasten meerpersoons huishoudens
Ermelo	26.190	581	640
Gilze Rijen	26.065	493	584
Kaag en Braassem	25.844	827	922
Leiderdorp	26.853	669	846
Noordwijk	25.604	738	859
Werkendam	26.452	649	792
Zaltbommel	27.358	696	749

F. Kwijtscheldingsbeleid

Niet iedere inwoner van Leiderdorp kan de gemeentelijke belastingen betalen. Dan bestaat de mogelijkheid kwijtschelding aan te vragen. Bij een aanvraag voor kwijtschelding beoordelen we of de belastingcapaciteit van de burger inderdaad onvoldoende is om de gemeentelijke belastingen te betalen. We verlenen uitsluitend kwijtschelding voor de onroerendezaakbelastingen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Om de belastingcapaciteit te berekenen gebruiken we het vermogen, het netto besteedbaar inkomen en diverse door het Rijk vastgestelde normbedragen.

Kwijtscheldingen	2013	2014	2015
Afvalstoffen- en rioolheffing	€ 86.024	€ 121.047	€ 128.552

Paragraaf 2 : Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit - de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken - en alle risico's waarvoor de gemeente geen maatregelen heeft getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen zonder effecten op het voorzieningenniveau.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat in principe uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de langlopende voorzieningen en de begrotingspost onvoorzien. Welke delen van de direct en niet direct beschikbare componenten tot de weerstandscapaciteit behoren is een politieke afweging. In het beleidskader weerstandsvermogen en risicomangement is die afweging uitgewerkt.

Risicomangement

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. De gemeente wil risico's zoveel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te identificeren, prioriteren, analyseren en beoordelen. Een goed systeem van risicomangement stelt bestuurders en managers in staat passende beheersmaatregelen te nemen voor risico's die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen .

2. Risico's

Risico-overzicht

Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel hebben we gemaakt met een risicomangementinformatiesysteem dat meer gemeenten gebruiken. Hiermee worden risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld door alle afdelingen binnen de gemeente. Op grond van het beleidskader weerstandsvermogen en risicomangement presenteert het overzicht hieronder alleen de tien grootste risico's, met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit nadat een beheersmaatregel is getroffen. Dit is aangevuld met de getroffen beheersmaatregel. Onderaan de tabel staat het totaalbedrag voor de overige risico's.

De 10 belangrijkste risico's

PRG	Risico (inclusief gevolg)	Beheersmaatregel	Kans	Financieel gevolg (max in €)	Invloed
1	Onvoldoende budget om benodigde aanbod voor ondersteuning te realiseren (met name op PGB Jeugd)	<i>Actief</i> 1. permanente monitoring budget om actie te kunnen ondernemen; 2. inventariseren aantallen lopende trajecten; 3. financiële reserve aanleggen; 4. verschuiving in prioriteiten gemeentebegroting; 5. kosten baten op lange termijn onderzoeken; 6. samenwerking op financieel gebied, spreiding financiële risico's in regio, bijvoorbeeld bij financiële gevolgen incidenten jeugdzorg	90%	1.000.000	8.34%
8	Verstreckte garantstellingen voor leningen aan diverse instellingen, kunnen niet worden afgelost. Dit risico is gestegen ten gevolge van de kredietcrisis (inclusief NHG).	<i>Actief</i> Beleid is erop gericht dat er geen nieuwe garantstellingen zonder waarborg worden afgegeven.	90%	5.996.050	5.50%

PRG	Risico (inclusief gevolg)	Beheersmaatregel	Kans	Financieel gevolg (max in €)	Invloed
1	Niet tijdig beschikken over juiste informatie ten behoeve van beleidsontwikkeling en begroting en informeren cliënten	<i>Actief</i> 1. bepalen en inventariseren van gegevens die nodig zijn; 2. inzichtelijk maken welke informatie wel binnen gemeente en regio beschikbaar is; 3. signaleren ontbrekende informatie en lobby naar landelijke overheid	90%	600.000	5.03%
1	Btw niet compensabel op Jeugdzorg en Wmo die via een samenwerkingsverband worden ingekocht.	<i>Actief</i> 1. Geen samenwerkingsverband; 2. landelijke lobby	90%	600.000	5.01%
8	Doordat de interne rentebaten en rentelasten voor een groot deel afhankelijk zijn van de GIG heeft een verschuiving in de geprognoseerde uitgaven en inkomsten binnen de GIG projecten een direct effect op het rentesaldo. De GIG wordt defensief geraamd. Dit leidt echter tot een offensieve raming voor het rentesaldo. In de begroting is voorzichtig met de renteposten van de GIG omgegaan, toch kunnen hier nog extra nadelen cq voordelen op volgen. Lagere inkomsten op de interne rente cq hogere uitgaven.	<i>Actief</i> Rente onderzoek gedaan. Renteopbrengst in exploitatie is afgetopt	90%	500.000	4.17%
2	Kosten voor beschutte werkplekken en re-integratie bij DZB nemen toe	<i>Actief</i> Keuzes over verdeling budget over doelgroepen en inzet van effectieve instrumenten op basis van financieel afwegingsmodel, waarin de financiële gevolgen in grote lijnen zijn aangegeven.	90%	400.000	3.35%
1	ICT-systemen niet tijdig gereed om gebruik en uitwisseling van informatie te ondersteunen	<i>Actief</i> 1. aansluiting zoeken bij landelijk advies over informatievoorziening; 2. inventarisatie betrokken systemen inclusief verwachte knelpunten; 3. beginnen met veilige ICT-toepassingen, bewezen technologie; Acties: 1. audit tbv toets privacy en veiligheid gegevens; 2. duidelijke afspraken en protocol over informatiebeveiliging en privacygegevens 3. informatievoorziening inrichten vanuit principe klant is eigenaar dossier en medewerkers hebben toegang	90%	400.000	3.35%
1	Gemeente is niet in staat inkoop/aanbesteding voldoende te realiseren	<i>Actief</i> 1. tijdig betrekken deskundigen op terrein van financiën en aanbesteding; 2. In aanbestedingstraject meerdere mogelijkheden tot sturing aanbrengen; 3. verschillende modellen voor bekostiging logisch inzetten; 4. inzetten op kennis en expertise uitwisselen met partners	70%	450.000	2.94%
6	risico op circulaire (VNG/BZK); geld dat nog niet komt terwijl taken al wel uitgevoerd moeten worden.	<i>Actief</i> In transitie de inkomsten en uitgaven in evenwicht brengen.	90%	350.000	2.92%

PRG	Risico (inclusief gevolg)	Beheersmaatregel	Kans	Financieel gevolg (max in €)	Invloed
8	Onttrekken van middelen aan een reserve of voorziening heeft invloed op de exploitatie.	<i>Actief</i> Rapportage rente gereed en 'aftoppen' renteopbrengst	50%	500.000	2.33%
Totaal grote risico's				10.796.050	
Overige risico's				21.574.530	
Totaal alle risico's				32.370.580	

Veranderingen in top 10 van risico's

De volgende risico's zijn gewijzigd ten opzichte van de begroting 2016:

Uit de top 10:

- Exploitatie door derden in combinatie met beperkte bankgarantie. Recht op bankgarantie, deze zal echter niet toereikend zijn om herinrichtingskosten en/of eventuele milieuproblematiek te dekken. Daarnaast vervalt mogelijk een deel van de huuropbrengst van de polder.
- Op een terrein is een discussie over het verlenen van medewerking aan programma eigenaar/ontwikkelaar.

Nieuw in de top 10:

- Risico op circulaires (VNG/BZK); geld dat nog niet komt, terwijl taken al wel uitgevoerd moeten worden.
- Onttrekken van middelen aan een reserve of voorziening heeft invloed op de exploitatie.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's hebben we een risicosimulatie uitgevoerd. Dat doen we omdat het reserveren van het maximale bedrag van € 32.370.580 voor alle risico's ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Bij de simulatie is gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Uit de simulatie blijkt dat we met een weerstandscapaciteit van € 7.206.216 voor 90% zeker alle risico's kunnen afdekken als ze zich voor zouden doen.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de meest relevante percentages en de daarmee corresponderende benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag (€)
75%	5.969.950
80%	6.259.619
85%	6.630.558
90%	7.206.216
95%	8.380.483

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Om de beschikbare weerstandscapaciteit te bepalen gaan we uit van de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement (2009) en de nota reserves en voorzieningen (2013). De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit een direct en niet direct beschikbaar deel. Het niet direct beschikbare deel kan na democratische besluitvorming worden omgezet naar direct beschikbaar.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Capaciteit (€)
Direct beschikbaar	3.169.882
Niet direct beschikbaar	11.038.872
Begroting: Onvoorziene lasten	55.183
Totale weerstandscapaciteit	14.263.937

4. Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moeten we de relatie leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de bijbehorende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De figuur hieronder geeft de relatie tussen deze twee componenten weer.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 14.263.937	= 1,98
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 7.206.216	

Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. De tabel geeft een waardering van de berekende ratio. De ratio valt in klasse B. Dit duidt op een **ruim voldoende** weerstandsvermogen.

5. Kengetallen

Sinds de begroting 2016 staan in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf financiële kengetallen. Het noemen van deze kengetallen is voorgeschreven. Naast deze kengetallen moet de paragraaf een beoordeling van de onderlinge verhouding van deze kengetallen in relatie tot de financiële positie bevatten. Samen geven de kengetallen en de beoordeling op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de gemeente. De manier van berekenen van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. De VNG ontwikkelde een aantal normen om een grofmazige waardering te geven aan deze indicatoren.

Kengetallen:	Verslag 2014	Begr.2015	Verslag 2015
Netto schuldquote	59,5%	66,5%	34,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	44,1%	66,5%	34,4%
Solvabiliteitsratio	38,8%	32,5%	44,2%
Structurele exploitatieruimte	8,7%	0,7%	3,1%
Grondexploitatieruimte	6,9%	5,9%	5,5%
Belastingcapaciteit	115,2%	114,2%	114,2%

Kengetallen:	Normen VNG van de kengetallen		
	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100	100 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100 > < 130	> 130
Solvabiliteitsratio	> 50	30 > < 50	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 > < 0,6	0
Grondexploitatie		geen norm	
Belastingcapaciteit	< 100	100 > < 120	> 120

De *netto schuldquote* vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. Tabel 5 presenteert hiernaast ook de *schuldquote gecorrigeerd voor de leningen* die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug). Op beide indicatoren scoort de gemeente Leiderdorp '**voldoende**'.

De *solvabiliteit* geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (het financiële kengetal solvabiliteitsratio), hoe gezonder de gemeente. Leiderdorp scoort met 44,2% volgens deze normatiek '**matig**'.

De indicator '*structurele exploitatieruimte*' geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre een gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. VNG waardeert een score hoger dan 0,6 als 'voldoende', een score tussen 0 en 0,6 als 'matig' en een score van 0 als 'onvoldoende'. Dit betekent dat dit als '**voldoende**' kan worden gekwantificeerd. Voor het begrotingstoezicht door de Provincie is de structurele begrotingsruimte 'voldoende' wanneer deze groter is dan 0.

Het financiële kengetal '*grondexploitatie*' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor deze indicator zijn geen normen geformuleerd. De boekwaarde op zich zegt immers niets over de mate waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten en in hoeverre de investeringen dus kunnen worden terugverdiend. Paragraaf 7 brengt hierin meer inzicht.

De indicator '*belastingcapaciteit*' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Leiderdorp bevinden zich rond het landelijk gemiddelde en scoren binnen de normering van VNG '**matig**'.

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen. De bovenstaande indicatoren verhouden zich echter goed tot de normen. Daarnaast voldoet Leiderdorp ook aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering. Hier gaat paragraaf 4 Financiering verder op in.

6. Overzicht risico's per programma

Risicoverdeling per programma

Risico per programma	Aantal risico's	Brutobedrag	Nettobedrag (=bedrag na maatregelen)	Aantal actieve maatregelen	Aantal risico's m.b.t. samenwerkingsverbanden
Programma 1 Zorg, Welzijn, Jeugd	19	4.390.000	4.390.000	18	2
Programma 2 Werk en Inkomen	3	700.000	700.000	2	0
Programma 3 Kunst, Cultuur en Sport	1	200.000	200.000	0	0
Programma 4 Beheer openbare ruimte	10	1.790.000	1.775.001	4	0
Programma 5 Ruimtelijk Beleid	3	1.426.526	1.286.526	2	0
Programma 6 Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid	36	11.954.001	8.934.001	38	5
Programma 7 Grondontwikkeling	13	5.009.000	4.359.001	11	0
Algemene dekkingsmiddelen	14	11.471.051	10.176.051	10	0
Niet in te delen in programma	5	550.000	550.000	1	1
Totaal	104	37.490.578	32.370.580	86	8

Paragraaf 3 : Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf geeft aan hoe kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom worden beheerd. In de Financiële verordening 2013 ex artikel 212 van de Gemeentewet staat in artikel 18 dat er een actueel beleidskader onderhoud kapitaalgoederen is.

In de beheervisie openbare ruimte is het beleidskader onderhoud kapitaalgoederen vastgesteld. Het beleidskader onderhoud kapitaalgoederen geeft aan om welke kapitaalgoederen het gaat. Voor de vervangingsinvesteringen verwijzen we naar het hoofdstuk over investeringen. Het verloop van de voorzieningen wordt toegelicht in de balans/financiële positie.

Beleidskader

De beheervisie openbare ruimte vormt het beleidskader voor de inrichting van het onderhoud en het beoogde onderhoudsniveau. Uitvoering van dit beleidskader moet leiden tot een bestendige situatie waarin deze kapitaalgoederen worden onderhouden volgens vastgestelde functionaliteit en kwaliteitsniveau (bijvoorbeeld schoon en veilig), waarbij de totale kosten worden geoptimaliseerd.

De beleidskaders voor de kapitaalgoederen bevatten per kapitaalgoed:

- de werkzaamheden die in het kader van de instandhouding van het kapitaalgoed gedaan moeten worden;
- besloten onderhoudsniveau uit het beeldkwaliteitsplan;
- de grootte van het areaal;
- de kosten voor de instandhouding van het kapitaalgoed, zoals klein- en groot onderhoud en vervangingskosten;
- de huidige staat van onderhoud, zoals een technische beoordeling en schouw van de kwaliteit van het kapitaalgoed.
- een scenario voor het onderhoud van kapitaalgoederen.

Overzicht beheerplannen

Prog.	Omschrijving beheerplan	Vastgesteld door de raad	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Voorziening	Financiële vertaling in de begroting	Achterstallig onderhoud
4	1. Beheervisie: kaders Integraal Beheer Openbare Ruimte, IBOR (1A t/ m 1F)	2014	1x per 10 jaar	2024	ja	ja	n.v.t.
4	2. Gemeentelijk Rioleringsplan	2012	1x per 4 jaar	2016	ja	ja	nee, gecombineerd in uitvoering met integraal beheer projecten
Diverse	3. Accommodaties	-	-	2016	ja	ja	n.v.t.

1A. Verkeer en vervoer

Gewenst kwaliteitsniveau

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn noodzakelijk om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Een tweejaarlijkse technische kwalitatieve beschouwing is nodig om de onderhoudstoestand inzichtelijk te maken. Op basis van de door CROW gedefinieerde maatstaven ontstaat een kwaliteitsbeeld van het wegareaal. In mei 2014 hebben we deze tweejaarlijkse technische kwalitatieve inspectie, volgens de CROW-normen, uitgevoerd en doorgevoerd in Gbi (onze beheersystematiek). Per wegvak, -type en categorie hebben we op detailniveau inzicht in de kwalitatieve toestand van het areaal. Voor de burgers en bedrijven kunnen we de kwaliteit aantonen volgens de methode beeldkwaliteit. Leiderdorp heeft kwaliteit B. Het niveau B (basis) van CROW is het best passende kwaliteitsniveau om binnen de financiële kaders de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden. Omdat het niet altijd voldoende is om het kwaliteitsniveau op basis van beeldkwaliteit aan te

tonen, moet een beheerder ook inzicht krijgen in de technische kwalitatieve inspectie. Op basis van deze twee beschouwingen, de wensen en klachten van burgers en bedrijven en nieuwe ontwikkelingen worden wegenplanningen opgesteld.

Samen met de planning uit het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) dienen de wegenplanningen als basis voor de integrale uitvoeringsplanning met de andere disciplines, zoals openbare verlichting, groen, water, kunstwerken en spelen. Uit de kwalitatieve inspecties blijken relatief veel schadebeelden 'oneffenheden' en 'zettingen'. De oneffenheden en zettingen zijn inherent aan de zettingsgevoelige gebieden. Om in de toekomst steeds meer te kunnen inspelen op de zettingsgevoelige gebieden, passen we de beheerstrategie (onder andere beheercycli en maatregelpakketten) hierop aan. Dit zien we ook terug in het vGRP, dat onderscheid maakt in niet-zettingsgevoelig en zettingsgevoelig gebied.

Voor de doorgaande wegen (meestal asfaltverharding) wordt voor belijning thermoplastisch of slijtvast materiaal gebruikt. Dit is weliswaar duurder in aanleg, maar wel duurzamer. Voor belijning die niet wordt overreden en belijning op klinkerverharding kiezen we voor de veel goedkopere traditionele wegenverfbelijning.

Onderhoud, beheer en inspecties van de verkeerslichten zijn noodzakelijk om de functionaliteit, de veiligheid en de doorstroming te garanderen. Om te blijven voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau is een samenwerking met Leiden opgezet.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Met de raamovereenkomst (onderhoud elementenverharding) als basiscontract en in integrale projecten, waar we werk met werk maakten, hebben we aan diverse wegen planmatig en achterstallig onderhoud uitgevoerd. Afgelopen jaar deden we dit in diverse wijken, waaronder de Oranjewijk, Kerkwijk, Ouderzorg, Vogelwijk, Voorhof, Buitenhof-Oost-Zuid, Buitenhof-Midden-West, Leyhof, Driegatenbrug, Ockenrode en in de straat Windrust.

Waar kansen lagen om werk met werk te maken, hebben we meegelift, namelijk in de projecten Boomgaardlaan- Mauritssingel, Laan van Ouderzorg-Van Poelgeestlaan-Vronkenlaan en de Splinterlaan, Bouwrijpmaken Plantage, Oude Spoorbaan en de Engelendaal.

In 2015 is ook markeringswerk verricht op diverse asfaltwegen, waaronder Van der Havelaan, Rietschans, Touwbaan, Schildwacht, Torenwacht, Buitenhoflaan, Heinsiuslaan, Gallaslaan, Voorhoflaan, Simon Smitweg, Willem Alexanderlaan, Engelendaal en de Vronkenlaan.

Binnen het project IVVP Engelendaal zijn alle verkeerslichten en verkeersregelautomaten (VRI's en VRA's) vervangen. Hiermee is het gehele systeem up-to-date. In combinatie met de vernieuwing is een samenwerking met Leiden voorgesteld. Leiden voert namens Leiderdorp technisch, functioneel en preventief onderhoud uit en zorgt voor schade- en calamiteitenafhandeling. Hiermee wordt de inbedrijfstijd van de verkeerslichten geoptimaliseerd.

1B. Openbare verlichting

Gewenst kwaliteitsniveau

Het beleid en daarmee de kwaliteit van de openbare verlichting (OV) staat beschreven in het beleidsplan. We proberen het afgesproken kwaliteitsniveau en de milieudoelstellingen na te leven. Het gewenste kwaliteitsniveau hebben we vertaald naar een meerjarenonderhoudsplan. Verlichting wordt momenteel ontworpen en aangelegd volgens richtlijnen van de NPR 13201 en de criteria van RVO.nl (voorheen Senter Novem en Agentschap NL) voor duurzaam inkopen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Op de Splinterlaan hebben we de verlichting vervangen en aangepast naar de huidige richtlijnen en in LED uitgevoerd, zodat een aanzienlijke energie besparing is bereikt.

Op de Irenestraat hebben we de verlichting op het voetpad verbeterd en is (LED-)verlichting bijgeplaatst.

Op de Boomgaardlaan hebben we nieuwe verlichting geplaatst naar de huidige richtlijnen en LED-verlichting toegepast.

Het vervangen en aanpassen van de verlichting voeren we zoveel mogelijk gelijktijdig met integrale projecten uit. Daarom is het vervangen van verlichting van een aantal straten in de wijk Buitenhof uitgesteld. Gezien de huidige ontwikkeling kunnen we de meeste vervangingen met LED uitvoeren. Hierdoor besparen we gedurende de levensduur op energie en remplacekosten.

1C. Civieltechnische kunstwerken

Gewenst kwaliteitsniveau

Het onderhoud, beheer en inspecties van alle kunstwerken (houten en betonnen bruggen) zijn noodzakelijk om de functionaliteit, toegankelijkheid en de veiligheid te garanderen. Om te blijven voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau werken we volgens een meerjarenonderhoudsplan. De gemeente is eigenaar en beheerder van bruggen. Dat betekent dat de gemeente het beheer over 47 betonnen en 102 houten bruggen heeft.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Er zijn zeven houten bruggen vernieuwd en op een aantal bruggen zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om de toegankelijkheid en de veiligheid te waarborgen. Er is groot onderhoud aan de betonnen brug over de Dwarswating bij de Oude Spoorbaan uitgevoerd. De nieuwe betonnen brug aan de Willem Alexanderlaan is opgeleverd. De fiets- en voetgangersbrug (een ophaalbrug) over de Rijn is opgeleverd. Ook vond een vooroplevering van de brug over de A4 ter hoogte van het gemeentehuis plaats. De definitieve oplevering is in 2016. Daarnaast voerden we ook intensief overleg met de civiele beheerders van kunstwerken van de provincie, in voorbereiding op het komend groot onderhoud van de Leiderdorpsebrug in 2020.

Uitvoeringsproject

Onderhoudswerken voeren we volgens een meerjarenonderhoudsplan uit.

1D. Speelplaatsen

Gewenst kwaliteitsniveau

Het doel is: voldoende informele en formele speelruimte volgens de richtlijnen in het speelruimteplan. Ieder kind in Leiderdorp kan op 'eigen wijze' veilig buiten spelen in de wijk waar hij of zij woont. Dat betekent dat ieder kind in Leiderdorp gebruik kan maken van veilige speelplaatsen. De veiligheid van de openbare speelvoorzieningen is geborgd. Onveilige speelelementen worden adequaat gerepareerd of verwijderd als herstel niet meer mogelijk is. Daarbij hanteren we de eisen in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen en de Europese normen 1176 en 1177. Bij vernieuwing van speelplaatsen maken we gebruik van onderhoudsvriendelijke en duurzame materialen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De voorbereiding voor de uitvoering van fase 2 van het speelruimteplan 2013 -2022 is afgerond. Aansluitend was het de bedoeling dat de leveranciers een rol kregen in het inspraakproces met bewoners. Twee leveranciers maakten echter bezwaar. Daarom voerden medewerkers van de gemeente de inspraak uit. De uitkomsten hebben we vertaald in nader gespecificeerde programma's van eisen. Op basis van het programma van eisen maken leveranciers of alleen een offerte met uitvoeringstekening of een offerte inclusief ontwerp- en uitvoeringstekening. De uitspraak in de hogerberoepsprocedure wordt begin 2016 verwacht. Als de uitspraak positief is voor de gemeente, vragen we de leveranciers om de offertes inclusief alle ontwerpen in het eerste kwartaal van 2016 in te dienen. Daarna kan direct begonnen worden met de uitvoering. In afwachting van de beroepsprocedure zijn we alvast gestart met de voorbereiding van de derde fase van het speelruimteplan. Het proces van omvorming van speelplaatsen naar informele speelplekken is gaande. In 2016-2018 wordt dit proces gecontinueerd. We zijn in gesprek met een actieve bewonersclub van de Rozemarijntuin. De vereniging is in wording maar nog niet formeel opgericht.

Uitvoeringsproject

De uitvoering van het speelruimteplan fase 1 en 2 is al voorbereid. De uitvoering vindt plaats in 2016. Voor fase 3 is alvast een begin gemaakt met de voorbereiding.

1E. Water

Gewenst kwaliteitsniveau

De Gemeente Leiderdorp draagt zorg voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater, inzameling en verwerking van hemelwater en het oplossen van grondwaterproblemen. Het onderhoud van secundaire watergangen, de meeste sloten in het stedelijk gebied, ligt vooral bij de gemeente maar soms ook bij derden en particulieren. Belangrijke taken voor een goed functionerend watersysteem zijn baggeren en het in standhouden van de oevers.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2015 hebben wij Leyhof, Zijlkwartier, Vogelwijk en enkele watergangen in Ouderenzorg gebaggerd. Hiermee zijn alle achterstanden in het baggeren weggewerkt. Vanaf 2017 voeren we alleen nog cyclisch onderhoudsbaggerwerk uit

Uitvoeringsproject

Op dit moment lopen drie uitvoeringsprojecten:

- Baggeren Cluster 8: Hoogheemraadschap van Rijnland is in het buitengebied van Leiderdorp aan het baggeren. Het hoogheemraadschap neemt ook enkele primaire watergangen binnen de bebouwde kom mee. Wij verlenen alleen ondersteuning en zijn kostendrager voor de afvoer vanuit de ontvangstplicht.
- Vervangen duiker D2 (achter de Grotiuslaan): uit metingen is gebleken dat de duiker het dichtst bij het gemaal aan de Dwarswatering te krap is bemeten. Dit betekent dat water niet snel genoeg weggepompt kan worden uit de wijken Ouderenzorg, Elisabethhof, Voorhof, Binnenhof en Winkelhof. Om in de toekomst de afpompsnelheid te kunnen garanderen wordt deze duiker verbreed. In het kader van werk met werk maken voeren we dit werk uit in combinatie met Muzenlaan fase 2.
- Herinrichting Buitenhofvijver: in het voorbereide project herinrichting Buitenhofvijver worden alle oevers aangepakt. Enkele oevers voorzien we opnieuw van een houten beschoeiing, daar waar de druk van verkeer of de ruimte voor een natuurvriendelijke oever niet aanwezig is. We leggen zoveel mogelijk natuurvriendelijke oevers aan. Dit doen we om de biodiversiteit te verhogen en de waterkwaliteit te verbeteren. Oeverplanten nemen veel nutriënten op uit het water waardoor (blauw)alggroei afneemt.

1F. Groen

Gewenst kwaliteitsniveau

Het openbaar groen is van groot belang voor de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Vanuit verschillende wettelijke-, beleid en beheerkaders werken we aan een duurzaam, onderhoudsarm en veilig groenbestand. Dit openbaar groen beheren we, zoals benoemd in het coalitieakkoord, op beeldkwaliteitsniveau B.

Wat hebben we ervoor gedaan?

We voerden planmatig groenbeheer en onderhoud uit om te blijven voldoen aan beeldkwaliteitsniveau B. Afgekeurde bomen zijn binnen de adviestermijn van de VTA verwijderd.

Uitvoeringsproject

De voorbereidende werkzaamheden voor renovatie van de Buitenhofvijver zijn uitgevoerd, inclusief de aanbesteding. De uitvoering start in het eerste kwartaal van 2016. Met natuurvriendelijke oevers en bloemrijke bermen verhogen we de biodiversiteit. Andere groenprojecten zijn voornamelijk gecombineerd in de uitvoeringsplanning van IBOR.

2. Riolering

Gewenst kwaliteitsniveau

Inzameling (riolering), transport en zuivering vormen samen het afvalwatersysteem. Volgens de wet (Wet milieubeheer en Waterwet) heeft de gemeente de inzamelings- en transporttaak en het waterschap de zuiveringstaak. De wettelijke basis is nu gericht op de zorgplicht bij afvalwater-, hemelwater- en grondwaterproblemen. De planverplichting is vastgelegd in de Wet milieubeheer. In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP 2011-2015) staat hoe de gemeente Leiderdorp omgaat met haar drie zorgplichten. Momenteel stelt het Leidse cluster (Leiderdorp, Zoeterwoude, Leiden, Oegstgeest en Voorschoten) een nieuw vGRP op, om voor te sorteren op een integraal afvalwaterketenplan met Hoogheemraadschap van Rijnland.

Om het afvalwater te kunnen inzamelen en transporteren moeten de buizen, putten, kolken en dergelijke in goede staat zijn. Met jaarlijkse reiniging en inspectie van het rioolstelsel en het opstellen en uitvoeren van een maatregelenplanning controleren en waarborgen we de kwaliteit van het stelsel. Het belangrijkste aspect binnen de kwaliteitszorg voor riolering is volksgezondheid en milieuhygiëne. Een ander aspect in de kwaliteitszorg is het voorkomen van wateroverlast, zowel door hemelwater als door grondwater. Om wateroverlast tijdens regen zoveel mogelijk te voorkomen, moet de riolering voldoende berging- en

afvoercapaciteit hebben voor veel voorkomende piekbuien. Bij zwaardere buien mag het water dat de riolering niet kan afvoeren geen schade veroorzaken. Hinder zal in deze gevallen soms niet te voorkomen zijn.

Waar het doelmatig is, wordt de hemelwaterafvoer op het verhard oppervlak afgekoppeld van het gemengde stelsel. Zodra het gemengde stelsel aan vervanging toe is wordt dan een gescheiden stelsel gemaakt. Dit is duurzamer en het beperkt vuilemissie via overstorten.

De gemeente Leiderdorp voldoet aan het theoretische emissiespoor (basisinspanning). Om hieraan te blijven voldoen moeten onder andere de overstorthoogtes van een aantal overstortputten verhoogd worden. Deze zijn namelijk verzakt. Het aantal waterkwaliteitsknelpunten in de praktijk is beperkt. Het is van belang enkele overstorten aanvullend te verhogen, zodat knelpunten worden opgelost. De hiermee samenhangende kosten worden gedekt vanuit de rioolheffing. Programma 4F gaat nader in op de activiteiten om het gewenste kwaliteitsniveau te behalen.

3. Accommodaties

Gewenst kwaliteitsniveau

De kwaliteit van de gebouwen stellen we eens in de drie jaar vast met een technische schouw (conform NEN 2767). De inspectiegegevens uit de schouw verwerken we in een meerjarenonderhoudsplanning en zijn de basis voor het jaarlijks uit te voeren planmatig onderhoud. Het onderhoud van gebouwen waarvoor concrete plannen bestaan om deze af te stoten of die in afwachting zijn van een nieuwe bestemming is tot een minimum beperkt.

Het jaarlijkse gebouwonderhoud in 2015 betreft de activiteiten die zijn opgenomen in de meerjarenonderhoudsplanning en de uitvoering van bouwkundige aanpassingen in verband met het huisvesten van nieuwe huurders. Voor 2015 stonden geen grote onderhoudswerkzaamheden gepland.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het in 2015 uitgevoerde gebouwonderhoud betreft naast het planmatig onderhoud onder andere de volgende werkzaamheden:

Gebouw	Werkzaamheden
Karolusgulden	bouwkundige aanpassingen voor de huisvesting van het sociaal team
Buitenhoflaan 1	creëren van kantoorruimten voor het Jeugd- en Gezinsteam
diverse scholen	uitvoeren nulmeting in verband met de overdracht verantwoordelijkheid onderhoud
Touwbaan 42	verhelpen van lekkages als gevolg van constructiefout
SCC Sterrentuin	bouwkundige aanpassingen in verband met verhuur aan Floreokids

Achterstallig onderhoud

Slechts bij de panden die in afwachting zijn van ontwikkeling/sloop is sprake van achterstallig onderhoud. In 2015 zijn geen herstelwerkzaamheden uitgevoerd .

Sportvelden

Wij verzorgen voor een aantal verenigingen in de Bloemerd het beheer en onderhoud aan de sportvelden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Vanuit onze huidige verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud, hebben wij het nodige technisch beheer en onderhoud van de sportaccommodaties (velden en terreinen) gerealiseerd.

Financieel overzicht

	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil
1A. Verkeer en vervoer programma 4			
Kapitaallasten	605.419	600.322	5.097
Jaarlijks onderhoud	446.081	283.913	162.168
Groot onderhoud / storting voorziening	453.496	483.188	-29.692
Totaal	1.504.996	1.367.423	137.573
1B. Openbare verlichting programma 4			
Jaarlijks onderhoud	89.659	44.831	44.828
Groot onderhoud / storting voorziening	35.830	35.830	0
Totaal	125.489	80.661	44.828
1C. Civieltechnische kunstwerken programma 4			
Kapitaallasten	13.032	12.999	33
Jaarlijks onderhoud	90.147	47.699	42.448
Groot onderhoud / storting voorziening	159.145	159.145	0
Totaal	262.324	219.843	42.481
1D. Speelplaatsen programma 4			
Kapitaallasten	1.624	7.099	-5.475
Jaarlijks onderhoud	96.158	108.251	-12.093
Totaal	97.782	115.350	-17.568
1E. Water programma 4			
Jaarlijks onderhoud	250.134	204.686	45.448
Groot onderhoud / storting voorziening	174.103	278.434	-104.331
Totaal	424.237	483.120	-58.883
1F. Groen programma 4			
Kapitaallasten	15.421	14.009	1.412
Jaarlijks onderhoud	336.861	296.521	40.340
Groot onderhoud / storting voorziening	302.358	302.358	0
Totaal	654.640	612.888	41.752
2. Riolering programma 4			
Kapitaallasten	427.126	424.679	2.447
Jaarlijks onderhoud	308.488	208.746	99.742
Groot onderhoud / storting voorziening	254.518	288.918	-34.400
Totaal	990.132	922.343	67.789
3. Accommodatie s diverse programma's			
Kapitaallasten gebouwen	3.976.086	4.042.279	-66.193
Jaarlijks onderhoud	145.239	172.846	-27.607
Groot onderhoud / storting voorziening	557.195	557.195	0
Totaal	4.678.520	4.772.320	-93.800

Overzicht met kerncijfers

Discipline	Areaal
Wegen: oppervlakte van het wegennet	1.250.000 m2
Wegen: binnen bebouwde kom	97%
Wegen: buiten bebouwde kom	3%
Wegen: elementen bestrating	75%
Wegen: asfalt	25%
Riolering: lengte vrijverval	110 km
Riolering: lengte drukriool	12,5 km
Riolering: gemalen	85 st.
Riolering: bergbezinkbassin	1 st.
Riolering: overstorten (conform BRP)	59 st.
Riolering: straatkolken	8000 st.
Water: oppervlakte watergangen in gemeentelijk beheer (exclusief Munnikkenpolder en Weteringpark)	260.000 m2
Water: oppervlakte water met ontvangplicht	141.000 m2
Water: harde oeverlijn	39.250 m1
Water: zachte oeverlijn	42.000 m1
Water: duikers (exclusief duikers onder de A4, Munnikkenpolder en Weteringpark)	196 st. (3800 m1)
Groen: aantal bomen	16.450 st.
Groen: oppervlakte plantsoenen	130.000 m2
Groen: gazon	257.000 m2
Groen: berm	276.000 m2
Verlichting: masten met armaturen	5024 st.
Kunstwerken: houten bruggen	102 st.
Kunstwerken: betonnen bruggen	45 st.
Verkeerstekens: stuks	3237 st.
Markeringen: stuks	5450 m2
Belijning: m1	54.084 m1
Spelen: locaties (dit zegt niets over de toestellen)	96 st.
Verkeerregelinstantaties	8 st.
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	24 st.

Paragraaf 4 : Financiering

Inleiding

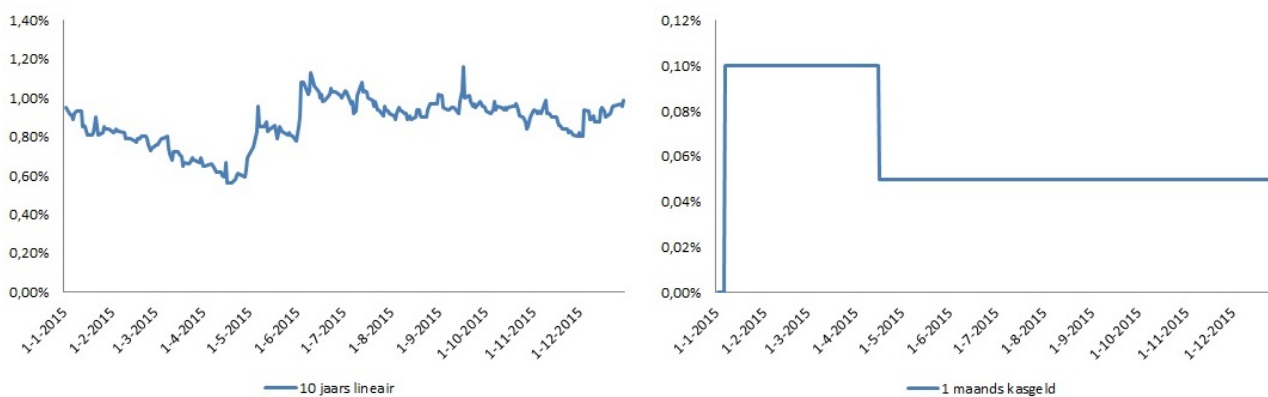
De paragraaf financiering licht de ontwikkelingen en beleidskeuzes toe voor het boekjaar 2015 in een onderdeel 'algemene ontwikkelingen' en een onderdeel 'ontwikkelingen gemeente Leiderdorp'. Onder de 'algemene ontwikkelingen' komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen van de wet- en regelgeving aan de orde. Het onderdeel 'ontwikkelingen gemeente Leiderdorp' richt zich specifiek op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering van de gemeente Leiderdorp.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De gemiddelde kapitaalmarktrente (= langlopende financiering) voor rentevaste en lineaire leningen met een looptijd van tien jaar is over 2015 uitgekomen op 0,88%. In 2014 was de gemiddelde rente 1,55%. De renteontwikkeling in 2015 laat een stabiel verloop zien.

De rente op de geldmarkt (= kortlopende financiering) wordt voornamelijk bepaald door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB gebruikt de rentestand om te sturen op de inflatie. Het belangrijkste tarief van de ECB is de herfinancieringsrente. De herfinancieringsrente is in 2015 niet aangepast. De depositorente die de ECB hanteert is voor de geldmarkt de ondergrens. De depositorente is in december 2015 verlaagd van -0,20% naar -0,30%. Kijkend naar de rentetarieven op kasgeldleningen met de looptijd van één maand, vertoonden deze een stabiel verloop op een laag niveau.

Ontwikkelingen gemeente Leiderdorp

Kaders treasury

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Binnen de gemeente Leiderdorp heeft de raad in de financiële verordening de kaders voor de treasury bepaald. In het Treasurystatuut (februari 2010) zijn de kaders verder aangescherpt.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor een gemeente gelimiteerd op 8,5% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de kasgeldlimiet in 2015 weergegeven:

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Gemiddelde netto vlottende schuld	Kasgeldlimiet	Ruimte (=+) of Overschrijding
eerste kwartaal 2015	9.759	6.975	-2.783
tweede kwartaal 2015	13.264	6.975	-6.289
derde kwartaal 2015	3.202	6.975	3.774
vierde kwartaal 2015	3.526	6.975	3.449

In het eerste en tweede kwartaal van 2015 is de kasgeldlimiet overschreden. De overschrijding van de kasgeldlimiet komt voort uit het beleidsvoornemen om de financieringsbehoefte zoveel mogelijk af te dekken met kortlopende financiering, vooruitlopend op de ontvangst van de vierde tranche van de verkoop van de NUON-aandelen (juli 2015). Omdat in het vierde kwartaal van 2014 de kasgeldlimiet ook was overschreden, is er sprake van een overschrijding gedurende drie aaneengesloten kwartalen. Volgens de Wet fido moet de toezichthouder, de provincie, voor een overschrijding van meer dan twee kwartalen ontheffing verlenen. De gemeente Leiderdorp heeft een verzoek tot ontheffing ingediend en deze ontheffing is verleend.

Renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm in 2015 weergegeven:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2014	2015
Begrotingstotaal	66.276	82.064
Wettelijk percentage	20%	20%
Renterisiconorm	13.255	16.413
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (aflossingen)	2.407	2.807
Ruimte onder renterisiconorm	10.848	13.606

Het bedrag aan langlopende leningen waarover de gemeente Leiderdorp volgens de Wet fido een renterisico liep bedroeg in 2015 € 2,8 miljoen. Dat bedrag blijft ruimschoots binnen de wettelijke norm.

Schuldquote

Sinds de begroting 2016 worden in de paragraaf weerstandsvermogen vijf kengetallen opgenomen. Een van deze kengetallen is de schuldquote, die daarvoor in de paragraaf financiering werd gepresenteerd. Voor inzicht in deze kengetallen verwijzen we naar [de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Financiering

De ontwikkeling van de leningenportefeuille staat in de tabel hieronder.

Ontwikkeling leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Ontwikkeling leningenportefeuille	Bedrag
Stand per 1 januari 2015	23.663
Nieuwe leningen	0
Reguliere aflossingen	-2.807
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december 2015	20.856

In 2015 zijn geen langlopende geldleningen aangetrokken.

Rentemethodiek

Voor de interne doorberekening van de rentelasten hanteert de gemeente een interne rente van 3,5%. Deze interne rekenrente, die we gebruiken voor rentetoerekening aan activa, is afgestemd op het rentepercentage dat de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) hanteert voor lineaire vaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar. Alleen voor grondexploitaties en investeringen die een negatieve boekwaarde hebben (meer baten dan lasten) wordt de interne rekenrente gebaseerd op het rentepercentage dat de BNG rekent over een zesmaands deposito (behoudens de in de financiële verordening benoemde uitzonderingen).

Op grond van de wijze waarop het rentepercentage tot stand komt, kan geconcludeerd worden dat deze marktconform is voor de kostprijsberekening van de gemeentelijke taken.

Ook kan bekeken worden hoe het rentepercentage zich verhoudt tot het gemiddelde rentepercentage op de langlopende schuld. Over 2015 was het gemiddelde percentage over de langlopende schuld 3,1%. Ook vanuit dit perspectief kunnen we dus concluderen dat de gemeente aan haar investeringen een reëel rentepercentage toerekent.

Schatkistbankieren

De gemeente Leiderdorp heeft gedurende 2015 een korte periode een positief banksaldo gehad. Gedurende deze periode is geld afgestort in 's Rijks schatkist om binnen de gestelde doelmatigheidsdrempel te blijven.

Conform de vereisten in het BBV (art 52c) is in de toelichting op de balans het drempelbedrag vermeld en, per kwartaal, het bedrag aan middelen dat de gemeente Leiderdorp buiten 's Rijks schatkist heeft aangehouden.

Complexe financiële producten

De gemeente Leiderdorp maakt geen gebruik van complexe financiële producten zoals derivaten.

Kredietrisicobeheer

De gemeente Leiderdorp heeft een rekening-courantovereenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten.

Gedurende het jaar wordt een liquiditeitsplanning bijgehouden. Aan de hand van de liquiditeitsplanning wordt bepaald of geld moet worden aangetrokken.

Relatiebeheer

Bancaire relaties voldoen aan de eisen in het Treasurystatuut. Beoordeling van deze relaties vindt plaats bij het aangaan van de relatie. Offertes worden conform het statuut bij verschillende instanties opgevraagd.

Geldstromenbeheer

De geldstromen lopen hoofdzakelijk via de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De saldi op de overige rekeningen worden zoveel mogelijk overgeboekt naar de rekening bij de BNG.

Paragraaf 5 : Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen (dienstverlening aan burgers, beleids- en bestuurlijke processen) als de ondersteunende processen. De bedrijfsvoering is zo ingericht, dat de programmabegroting, de productenraming en de werkplannen van de ambtelijke organisatie op een zo efficiënt mogelijke wijze gemaakt kunnen worden. Deze werkzaamheden worden gedaan door de organisatie-eenheden Control en Concernzaken en in samenwerking met Servicepunt71.

Servicepunt71

Sinds 1 januari 2012 hebben vier gemeenten uit de Leidse regio, waaronder Leiderdorp, de uitvoering van de bedrijfsvoering ondergebracht bij Servicepunt71 (SP71). Leiderdorp is mede-eigenaar van SP71 en heeft binnen de eigen organisatie een team ingericht dat verantwoordelijk is voor professionele opdrachtgeving.

De volgende bedrijfsvoeringstaken voert Servicepunt71 uit:

- Financiën richt zich met name op het tijdig en juist registreren, betalen en innen van facturen en het financieel advies aan bestuur en managementteam. Financiën stelt ook de planning- en controlproducten op.
- Juridische Zaken adviseert de organisatie gevraagd en ongevraagd op alle juridische aspecten waarmee de gemeente te maken heeft.
- HRM fungeert als (sparring-)partner en ondersteuner van het management en individuele medewerkers bij de ontwikkeling en uitvoering van integraal personeelsbeleid en ook bij organisatievraagstukken.
- ICT en informatiebeheer richten zich op de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en efficiënter werken. Dit gebeurt op basis van het door de rijksoverheid geformuleerde beleid om de publieke dienstverlening van het Rijk, de provincies en de gemeenten voor een groot deel via internet te laten plaatsvinden. In het Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid (NUP) staat beschreven hoe de basisstructuur er (verplicht) uit moet zien.
- Inkoop biedt diensten en deskundigheid op het gebied van inkoop en aanbesteden. Inkoop begeleidt individuele en gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten voor alle soorten overheidsopdrachten en voert het contract- en leveranciersmanagement uit.
- Facilitaire Zaken levert facilitaire producten en diensten aan de medewerkers van de gemeenten Leiden en Leiderdorp. Facilitaire Zaken ondersteunt het primaire proces van beide gemeenten door het verzorgen van bode- en huismeesterdiensten en de inkoop van diensten als catering, schoonmaak, beveiliging en postbezorging. Ook houdt Facilitaire Zaken toezicht op de uitvoering van de diensten.

Human Resource Management

Het overzicht van de personeelskosten is als volgt:

Bedragen x € 1.000	2014 werkelijk	2015 primitief	2015 na wijz.	2015 werkelijk	begr na wijz -/- werkelijk	% werkelijk/ begr na wijz.
a. Salarislasten	10.104	10.738	10.572	9.613	959	91%
b. Inhuur derden t.l.v. vaste formatie	767	209	650	960	-310	148%
c. Inhuur derden t.l.v. tijdelijke formatie	121	20	62	418	-356	670%
d. Studiekosten algemeen	235	309	234	163	71	70%
e. Onafhankelijk advies	825	886	979	679	300	69%
Totaal	12.253	12.162	12.498	11.835	664	95%

Toelichting overzicht van de personeelskosten

Salarislasten en inhuur derden salderen dit jaar positief. Procentueel komen de salariskosten inclusief inhuur derden voor 2015 uit op 97,4%.

Onafhankelijk advies bestaat uit advieskosten, accountantskosten en juridische advieskosten. Het afgelopen jaar zijn er aanzienlijk minder kosten voor onafhankelijk advies dan voorgaande jaren. Dit komt onder andere door minder adviesvraag voor de openbare ruimte, Wmo en bestuursondersteuning.

Studiekosten bestaan uit een regulier opleidingsbudget en een individueel opleidingsbudget. Ambtenaren kunnen het individueel opleidingsbudget à € 500 per persoon per jaar drie jaar opsparen en in een keer opvragen. 2015 was het laatste jaar dat ze dit konden doen. Het restant zal vrijvallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat 2015.

Organisatieontwikkeling

Het project organisatieontwikkeling is vol op stoom. Er is gekozen om de nieuwe organisatie en de nieuwe manier van werken tot stand te laten komen met de inbreng van de eigen medewerkers. Dit houdt in dat een brede vertegenwoordiging vanuit alle lagen in de organisatie inbreng heeft bij de verschillende projectonderdelen.

Financiën

Er is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe programma-indeling voor de begroting. Deze wordt geïntroduceerd in de kadernota 2017.

Juridische Zaken

Doorontwikkeling bezwaarschriftenbehandeling

De Regionale Commissie Bezwaarschriften is op 1 januari 2015 van start gegaan. Ook is gestart met het ambtelijk horen van bepaalde categorieën bezwaarschriften. De categorieën zijn van te voren bepaald door burgemeester en wethouders (het betreft hier dan ook de besluiten van burgemeester en wethouders). De eerste indruk is dat bezwaarschriften sneller worden afgedaan dan voorheen en, wanneer ambtelijk wordt gehoord, zaken flexibeler kunnen worden ingepland.

Communicatie

Vernieuwen website

De nieuwe gemeentelijke website is gelanceerd op 27 augustus 2015. De oude website is vervangen door een gebruiksvriendelijke, frisse variant. De gemeente Leiderdorp vernieuwt haar website als onderdeel van het project Serviceplein. De website is opnieuw vormgegeven en heeft verbeterde functionaliteiten. Het is de bedoeling dat de gemeente met de vernieuwde website nog beter aansluit bij de vraag van inwoners en ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening en digitale media.

Nieuwe huisstijl

Er zijn voorbereidingen getroffen voor het ontwikkelen van een nieuwe huisstijl.

Informatiebeleid en informatiebeveiliging

Informatiebeleid speelt constant in op de veranderende eisen en wensen van inwoners, bedrijven en instellingen voor de dienstverlening en op de ondersteunende systemen die nodig zijn. Het informatiebeleidsplan 2013-2015 is de rode draad. Hierin staat wat we de komende jaren op het gebied van informatievoorziening gaan doen. In dit plan zijn naast de wettelijke verplichtingen ook 'de basis op orde', de verdere digitalisering en interne projecten benoemd. In 2015 is weer een aantal stappen gezet om de informatievoorziening te verbeteren.

Het project Basisregistratie grootschalige topografie (BGT), waarvoor de gemeente deels verantwoordelijk is, krijgt steeds meer vorm. De BGT vervangt de huidige grootschalige basiskaart van Nederland (GBKN) en is vanaf 1 juli 2016 een wettelijke verplichting. Leiderdorp is opgedeeld in drie deelgebieden. Deelgebied 1 is in 2015 afgerond en deelgebied 2 is voor 40% ingevuld. Naar verwachting hebben we alle deelgebieden in april 2016 afgerond.

In het kader van verdere digitalisering is een aantal processen gedigitaliseerd. Een van de processen is de bestuurlijke besluitvorming. De digikoppeling is een gezamenlijk project geweest met Leiden, Oegstgeest, Zoeterwoude en Servicepunt71. De digikoppeling is een set van standaarden voor elektronisch berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties. Het is een bouwsteen van de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur. De digikoppeling is in 2015 in productie genomen.

De gemeente Leiderdorp is bezig om de dienstverlening naar haar burgers en bedrijven te optimaliseren. Hiervoor zijn verschillende projecten gestart, bijvoorbeeld het project Serviceplein. Het Serviceplein wordt het centrale punt waar burgers en bedrijven terecht kunnen voor het afnemen van producten en diensten en beantwoording van vragen. Om aan de vraag te voldoen moet het Serviceplein kunnen beschikken over informatie over de voortgang van lopende processen. Door beter zaakgericht te werken binnen de gemeente Leiderdorp worden integrale processen inzichtelijk en kunnen burgers en bedrijven beter bediend worden. De implementatie van het Klant Contact Systeem is in 2015 afgerond en gekoppeld aan ons zaakstelsel. Zo is een groot gedeelte van de informatie bij de eerstelijns dienstverlening direct beschikbaar.

Informatiebeveiliging wordt voor gemeenten steeds belangrijker. Naast een morele verplichting naar de inwoners om de privacy te beschermen zijn er steeds meer wettelijke bepalingen die vereisen dat de informatiebeveiliging op orde is. Denk hierbij aan de WBP, BRP, SUWI en de BAG. De eisen voor informatiebeveiliging hebben betrekking op het waarborgen van de data-integriteit (juistheid, volledigheid, tijdigheid), de continuïteit van de dienstverlening en het waarborgen van de vertrouwelijkheid van kritische informatie. Op grond van deze definitie kunnen we concluderen dat praktisch alle afdelingen van een gemeente te maken hebben met één of meer wettelijke kaders. Het informatiebeveiligingsplan, wat een gevolg is van het eerder vastgestelde informatiebeveiligingsbeleid, is in 2015 afgerond. Er is een actieplan gemaakt met actiepunten die moeten worden opgepakt. Een van de belangrijkste aandachtspunten is bewustzijn onder de medewerkers. In 2015 zijn we gestart met een bewustzijns campagne voor alle medewerkers om informatiebeveiliging en privacy meer onder de aandacht te brengen.

Inkoop

Implementatie contractmanagement en -beheer

Het contractmanagement en -beheer is verder geprofessionaliseerd. Er is centraal een vrijwel compleet overzicht van alle contracten beschikbaar, inclusief de indexeringsmomenten en de afloopdata.

Facilitaire zaken

Er zijn geen bijzonderheden naast de reguliere uitvoering van taken.

Paragraaf 6 : Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente Leiderdorp een bestuurlijk en financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat de gemeente ter beschikking heeft gesteld en dat niet verhaalbaar is, of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat wanneer de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Beleid

Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook in eigen beheer kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar houdt wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Het is van belang te controleren of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd zijn. Een ander belang is het kostenbeslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Overzicht verbonden partijen

Totaal overzicht van de bijdragen van Leiderdorp aan verbonden partijen.

Verbonden partij x € 1.000	Bijdrage Leiderdorp	
	werkelijk 2015	begroot 2015
Holland Rijnland	1.679	1.688
Veiligheidsregio	1.413	1.479
Gevulei	994	1.081
RDOG	868	802
ODWH	470	435
Oude Rijnzone	18	0
Servicepunt71	3.047	3.006
Sociale Dienst (Leiden/Leiderdorp)	n.v.t.	n.v.t.

Voor Leiderdorp is er naast de bijdrage inzake de gemeenschappelijke regeling nog een investeringsbijdrag, te weten: conform begroting is in 2015 € 571.000 bijgedragen aan de GR Holland Rijnland voor het regionaal investeringsfonds.

Overzicht per verbonden partij

bedragen x € 1.000

N naam	Holland Rijnland Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Leiden
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Doelstelling/ Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor een groot aantal gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 46 leden waarvan 3 leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het dagelijks bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

N aam		Holland Rijnland Samenwerkingsverband	
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	875	1.628
	Vreemd vermogen	30.601	33.445
	Jaarresultaat		853
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		
	Website: www.hollandrijnland.net		

Naam		Gemeenschappelijke vuilverwerking Leiden e.o. (Gevulei)	
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Voordeel behalen uit het gezamenlijk laten verwerken van ingezameld huisvuil. Bevorderen van hergebruik goederen door middel van het kringloopbedrijf en recycling.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het algemeen bestuur bestaat uit 16 leden, waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van tonnage. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2015	31-12-2015 ¹
	Eigen vermogen	778	576
	Vreemd vermogen	1.925	3.204
	Jaarresultaat		-370
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Gemeentewerken		

Per eind 2015 zal deze Gemeenschappelijke regeling ophouden te bestaan.

¹ Dit zijn conceptcijfers 2015.

Naam		Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4	
Vestigingsplaats	Rotterdam		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam (Wgr, art.94,95)		
Doelstelling/ Publiek belang	Het doel van de regeling is het bevorderen dat de behandeling van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de aanleg van de HSL-Zuid en de verbreding, verlegging en reconstructie van de A16, zoals bedoeld in artikel 1 onder f, respectievelijk de A4, zoals bedoeld in artikel 1 onder f, en de beslissing op die verzoeken doelmatig, deskundig en op gelijke wijze plaatsvinden. Door deze regeling wordt ook voor de burgers duidelijkheid geschapen over de terzake bevoegde instantie.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 21 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Belang van het Rijk is 50%, de gemeenten vertegenwoordigen samen de andere 50%.		
Financieel belang	De gemeenten lopen geen risico. Het Rijk neemt alle schadeclaims en uitvoeringskosten voor zijn rekening.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Jaarresultaat		n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		

De regeling eindigt op 1 januari 2016.

N naam		Oude Rijnzone	
Vestigingsplaats	Alphen aan den Rijn		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	De Oude Rijnzone is het gebied langs de rivier de Oude Rijn, tussen Leiden en Bodegraven. De Oude Rijnzone is door de provincie aangewezen als transformatiezone. In deze zone worden nieuwe woon- en werkgebieden ontwikkeld, bestaande bedrijfslocaties geherstructureerd en de water- en natuurkwaliteiten versterkt. Daarnaast is er aandacht voor de verbetering van de bereikbaarheid van het gebied.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 6 leden waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. In het vierde kwartaal 2015 is de regeling omgevormd naar een bedrijfsvoeringsorganisatie. Met het uittreden van de provincie Zuid-Holland en Zoeterwoude vormen de portefeuillehouders van Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn en Leiderdorp het bestuur van de regeling Oude Rijnzone.		
Financieel belang	Met het uittreden van de provincie Zuid-Holland en Zoeterwoude is ook het financiële belang gewijzigd. De verdeling van de kosten vindt nog steeds plaats op basis van het inwoneraantal.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	37.655	27.270
	Jaarresultaat		n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid Website: www.ouderijnzone.nl		

Naam		Omgevingsdienst West-Holland	
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Uitvoering van de wettelijke taken zoals de vergunningverlening en handhaving van de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming (met name het bouwstoffenbesluit), en advisering van de deelnemende gemeenten bij de uitvoering van hun taken, zoals ruimtelijke planvorming en verkeersbeleid.		
Bestuurlijk belang	Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan geen bestuursleden uit de gemeente Leiderdorp. Het algemeen bestuur bestaat uit 22 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	1.138	1.372
	Vreemd vermogen	6.202	5.012
	Jaarresultaat		234
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid Website: www.odwh.nl		

Naam		Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)	
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 23 leden van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. 1 lid is afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het dagelijks bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen leden uit de gemeente Leiderdorp.		

Naam	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2015	31-12-2015 ¹
	Eigen vermogen	5.787	5.765
	Vreemd vermogen	24.793	25.156
	Jaarresultaat		242
Overige informatie	Met de totstandkoming van deze gemeenschappelijke regeling zijn de regelingen GHOR en GGD-ZHN opgeheven (raadsbesluit 10 oktober 2005).		
	Primaathouder: Afdeling Beleid		
	Website: www.ggdhm.nl		

¹ Dit zijn conceptcijfers 2015.

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam		
Doelstelling/ Publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	De 19 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het dagelijks bestuur is samengesteld uit 7 burgemeesters en een voorzitter waarvan 1 burgemeester uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	10.120	10.396
	Vreemd vermogen	22.828	21.998
	Jaarresultaat		2.430
Overige informatie	Met de totstandkoming van deze gemeenschappelijke regeling zijn de regelingen Regionale Brandweer, CPA en GHOR opgeheven.		
	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.veiligheidsregio-hm.nl		

Naam	Oasen		
Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	Oasen is een maatschappelijk drinkwaterbedrijf. Oasen zorgt op duurzame wijze voor drinkwater voor onze klanten.		
Bestuurlijk belang	Oasen heeft 5 bestuursleden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft 25 aandelen à € 453,78 in Oasen naar rato van het aantal inwoners.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	86.019	90.071
	Vreemd vermogen	114.863	128.725
	Jaarresultaat		4.052
Overige informatie	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.oasen.nl		

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur en de directie bestaan beide uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. De gemeente is aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft 97.968 (€ 124.419,36) aandelen in BNG Bank.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2015	31-12-2015
	Eigen vermogen	3.582.000	4.163.000
	Vreemd vermogen	149.891.000	145.317.000
	Jaarresultaat		226.000
Overige informatie	Deelname in BNG Bank wordt beschouwd als een duurzame belegging.		
	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.bng.nl		

Naam	Alliander N.V.		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. De gemeente Leiderdorp is aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft 604.919 aandelen in Alliander.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2015	31-12-2015 ¹
	Eigen vermogen	3.579.000	3.678.000
	Vreemd vermogen	4.093.000	4.039.000
	Jaarresultaat		235
Overige informatie	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.alliander.nl		
	In 2009 is Nuon verkocht aan het Zweedse Vattenfall. De gemeente blijft wel aandeelhouder in het Netwerkbedrijf Alliander.		

¹ Dit zijn conceptcijfers 2015.

Naam	Servicepunt71		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Sinds 1 januari 2012 verzorgt Servicepunt71 de interne bedrijfsvoering van de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. Servicepunt71 levert producten en diensten op het gebied van ICT, HRM, Financiën, Juridische Zaken en Inkoop en voor de gemeenten Leiden en Leiderdorp ook de Facilitaire Zaken.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 4 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het dagelijks bestuur bestaat ook uit 4 leden, die door het algemeen bestuur worden benoemd.		

Naam	Servicepunt71		
Financieel belang	De deelnemers betalen een jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelpercentage. Het verdeelpercentage is gebaseerd op het aandeel in het totaal van de overgedragen formatie en de overgedragen materiële budgetten. De deelnemers in Servicepunt71 zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de eventueel ontstane tekorten. De gemeente Leiderdorp heeft in 2015 een bijdrage van € 2.527.000 betaald en voor meer-/maatwerk een bedrag van € 477.000.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2015	31-12-2015 ¹
	Eigen vermogen	1.773	1.430
	Vreemd vermogen	12.414	11.238
	Jaarresultaat		20
Overige informatie	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.servicepunt71.nl		

¹ Dit zijn conceptcijfers 2015.

Naam	De gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie Leiden en Leiderdorp Sociale Dienst		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling lichte vorm		
Doelstelling/ Publiek belang	De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Leiden en Leiderdorp voert de volgende taken, wetten en regelingen uit: de Participatiewet (PW), het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), de Wet Inburgering (WI), de Wet kinderopvang, SMI-kinderopvang, de schuldhulpverlening, de sociale recherche, het minimabeleid, of andere in de toekomst voor deze wetten en regelingen eventueel in de plaats komende regelingen.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de door de colleges aangewezen wethouders (artikel 2, tweede lid, GR). In de praktijk zijn dat de wethouders Werk & Inkomen. Bestuurlijk overleg vindt minstens twee keer per jaar plaats (artikel 2, derde lid, GR).		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft volgens de dienstverleningsovereenkomst in 2015 een bijdrage van € 1.115.000 betaald, nacalculatie volgt nog. Het procentueel belang van Leiderdorp is 50%.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Jaarresultaat		n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		

Naam	Samenwerkingsverband GGZ-subsidies		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling lichte vorm		
Doelstelling/ Publiek belang	Het doel van de regeling is het in stand houden van collectieve preventieve GGZ met een breed aanbod van GGZ-preventieactiviteiten, onderscheiden naar activiteiten voor kinderen & jeugd en voor volwassenen & ouderen, en GGZ-voorzieningen.		
Bestuurlijk belang	Stemverhoudingen, aandeelhoudersbelangen en vertegenwoordigers bestuur.		
Financieel belang	Gemeente Leiden treedt namens de deelnemende gemeenten op als subsidieverstrekker en brengt dit in rekening bij de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Jaarresultaat		n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		

Naam	DataLand		
Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	Dataland is een intergemeentelijke samenwerking op het gebied van de vastgoed- en geoinformatie. Dataland is een stichting zonder winstoogmerk.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. De gemeenten zijn als participant vertegenwoordigd in de certificaathoudersvergadering.		
Financieel belang	Gemeente Leiderdorp heeft 13.352 certificaten van aandelen Dataland b.v. à € 0,10 per certificaat. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekingskosten. Deze inkomsten gebruikt DataLand om de driedelige taken van de organisatie uit te voeren. Jaarlijks keert DataLand een vergoeding aan deelnemende gemeenten uit voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten keert DataLand uit aan certificaathoudende gemeenten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	495	846
	Vreemd vermogen	248	628
	Jaarresultaat		318
Overige informatie	Primaathouder: Beleid		
	Website: www.dataland.nl		

Paragraaf 7 : Grondbeleid

Visie

Het grondbeleid is ondersteunend aan de realisatie van programma's als ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, onderwijs, cultuur, sport en recreatie en economische infrastructuur. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact. De baten en de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente. Het grondbeleid van Leiderdorp is vastgelegd in de nota 'Grondbeleid 2013-2017. Grondslagen van het grondbeleid'. De raad stelde de nota op 18 maart 2013 vast.

De programma's hanteren een onderscheid in SMART-doelen, activiteiten en prestatie-indicatoren. Dezelfde driedeling gebruiken we voor grondbeleid:

Doel	Faciliteren grondbeleid
SMART-doel	Faciliterend grondbeleid, niet meer grond dan nodig, marktconforme grondprijzen
Activiteiten	Het monitoren van grondtransacties aan de nota
Prestatie-indicatoren	Grondprijzenbrief, de Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie (GIG), uniforme erfpachtovereenkomsten

Hieronder volgen enkele kernpunten uit de nota Grondbeleid:

(de nummers tussen haakjes corresponderen met de nummers van de beleidsregels van de nota Grondbeleid)

Beleidskeuze vorm grondbeleid

(3.1) De gemeente Leiderdorp kiest voor een faciliterend grondbeleid. Als de gemeente een sterkere stempel wil drukken op de ontwikkeling of het noodzakelijk is om een ontwikkeling volgens de gemeentelijke randvoorwaarden vorm te geven kan actief grondbeleid worden ingezet. Wel moet het financiële risico, ook op langere termijn, aanvaardbaar zijn.

Instrumenten

De gemeente heeft een aantal instrumenten om grondbeleid te voeren. De beleidsregels bij de diverse instrumenten staan in de Nota Grondbeleid, hieronder hebben we er enkele uitgelicht:

Beleidsregels instrumenten

(4.5.3) De gemeente handhaaft op oneigenlijk gebruik en streeft ernaar, waar mogelijk, tot verkoop te komen.

(4.7.1) Grondverkoop heeft de voorkeur boven erfpacht. Voor erfpacht wordt gekozen als de gronden voor de gemeente strategisch van belang zijn.

(4.7.3) Bij erfpacht gaat de gemeente uit van een marktconforme canon. In het kader van eenduidigheid en transparantie past de gemeente bestaande erfpachtovereenkomsten bij verlenging aan een marktconforme canon aan.

Grondprijnsbeleid

Bij een transparant grondbeleid horen transparante grondprijzen.

Beleidsregels grondprijnsbeleid

(5.1) Het grondprijnsbeleid wordt jaarlijks geactualiseerd via een grondprijzenbrief. Hierin staat de richtlijn voor de grondprijzen.

(5.2) De gemeente Leiderdorp hanteert een marktconform grondprijnsbeleid.

(5.3) De grondprijs wordt in beginsel door de residuele waardemethode bepaald.

Grondslagen waardering

De gemeente waardeert de gronden tegen verkrijgingprijs vermeerderd met gemaakte kosten voor onderzoek en bouwrijp maken. Zoals wettelijk verplicht is, mag de boekwaarde niet hoger zijn dan de ingeschatte marktwaarde. Afhankelijk van deze inschatting wordt de boekwaarde afgeboekt (bij definitief geen mogelijkheid tot terugverdienen) of een voorziening gevormd (bij redelijke twijfel over het terugverdienen van de boekwaarde).

Reserves

Zoals het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voorschrijft, wordt het saldo van een project via resultaatbestemming in het jaar van afsluiten toegevoegd aan een reserve grondverkoop. Voor W4 is er de bestemmingsreserve W4. Grondexploitaties die geen onderdeel uitmaken van W4 worden verantwoord onder de algemene reserve bouw- en grondexploitaties.

Organisatie

Beleidsregels Organisatie:

(6.1.1) De grondexploitaties worden jaarlijks herzien en vastgesteld via de Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie (GIG).

(6.1.2) In de jaarlijkse GIG-rapportage vindt naast verantwoording over de grondexploitaties ook verantwoording plaats over overige ruimtelijke investeringsprojecten.

(6.1.3) De voortgang ten opzichte van de GIG-rapportage vindt minimaal jaarlijks plaats in de GIG-voortgangsrapportage.

(6.2.1) Per project/grondexploitatie brengt de gemeente de risico's in beeld. Hierbij worden beheersmaatregelen aangegeven.

(6.2.2) Het weerstandsvermogen wordt berekend volgens de leidraad in de Kadernota Weerstandsvermogen & Risicomanagement en opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen bij de begroting en de jaarstukken.

Samenvatting GIG

Hieronder staat de samenvatting uit de GIG 2016 (voorjaar 2016) .

GIG algemeen

In deze rapportage is de financiële stand van zaken van de ruimtelijke projecten weergegeven. In het najaar van 2015 is de raad over de financiële voortgang geïnformeerd via de Voortgangsrapportage GIG 2015. Bij voortgangsrapportages vindt geen financiële doorrekening plaats. In deze rapportage gebeurt dit wel.

In tabel 1 zijn de resultaten van de GIG per 2016 afgezet tegen de GIG-versie van 2015 (vastgesteld 15 juni 2015). Voor de vergelijkbaarheid zijn de bedragen ook uitgedrukt als netto contante waarde (NCW) per 01-01-2015.

Tabel 1: Netto contant resultaat Integrale Grondexploitaties 2015-2016:

TOTAALOVERZICHT				
	GIG - 2016	GIG - 2016	GIG - 2015	Vershil
	NCW 01-01-16	NCW 01-01-15	NCW 01-01-15	NCW 01-01-15
W4				
W4 - Ontwikkelingslocaties	785.279	758.724	-949.073	1.707.797
W4 - Investeringsprojecten	-8.846.603	-8.547.442	-9.427.512	880.070
W4 - Afgesloten projecten / overige projecten in reserve	9.753.258	9.423.438	9.494.674	-71.236
Totaal	1.691.934	1.634.719	-881.911	2.516.631
	(voordelig)	(voordelig)	(nadelig)	(voordelig)
Centrumplan	1.106.876	1.069.445	1.069.445	0
	(voordelig)	(voordelig)	(voordelig)	(voordelig)
Overige ruimtelijke projecten	3.174.307	3.066.963	3.363.969	-297.005
	(voordelig)	(voordelig)	(voordelig)	(nadelig)
Totaal alle projecten	5.973.117	5.771.128	3.551.503	2.219.626

Bij de beoordeling van de resultaten moet in acht worden genomen dat de resultaten mede gebaseerd zijn op aannames op basis van de huidige inzichten. Er is dus altijd sprake van een bandbreedte. Een verslechtering of verbetering ten opzichte van de huidige inschattingen heeft een direct effect op het eindresultaat.

Mutaties bij W4 zullen bij het afsluiten van de projecten ten bate of ten laste worden gebracht van de bestemmingsreserve W4. Mutaties bij het Centrumplan en Overige ruimtelijke projecten worden bij het afsluiten van de projecten ten bate of ten laste gebracht van de algemene reserve bouw- en grondexploitaties.

W4

Ten opzichte van de GIG 2015 is er voor W4 een mutatie van € 2,52 miljoen (voordelig). Dit leidt tot een totaal resultaat voor W4 van € 1,69 miljoen (voordelig op netto contante waarde 01/01/2016).

De toename van het resultaat van de **W4 - Ontwikkelingslocaties** met circa +/- € 1,7 miljoen (voordelig) is het gevolg van:

- Ontwikkeling van ongeveer de helft van kavel 1 Vierzicht (+/+ € 0,68 miljoen voordelig).
- Bij het project Plantage zijn de aanbestedingen voor bouw- en woonrijpmaken verwerkt in de grondexploitatie waardoor diverse kostenramingen aangepast konden worden (+/+ € 1,02 miljoen voordelig).

De toename van het resultaat van de **W4 - Investeringsprojecten** met circa +/- € 0,88 miljoen (voordelig) wordt veroorzaakt door:

- Bij het project Fietspaden en –bruggen W4 valt een bedrag van € 0,16 miljoen vrij omdat het fietspad in de groenzone tussen Oranjewijk en de Rijksweg A4 is aangelegd door Rijkswaterstaat. Hier staat tegenover dat eenzelfde bedrag vanuit de bestemmingsreserve W4 is overgeheveld naar de bestemmingsreserve egalisatie exploitatielasten voor het onderhoud groen/verlichting/fietspad (conform raadsbesluit bij de GIG 2015).
- Naderende afronding van het project Weteringpark waardoor kostenramingen kunnen worden verlaagd (+/+ € 0,30 miljoen voordelig).
- Verschuiving boekwaarde van project Grondberging Munnikkenpolder (+/+ € 0,07 miljoen voordelig). De boekwaarde van het project moet jaarlijks ten laste worden gebracht aan de bestemmingsreserve W4. Tegenover deze voordelige mutatie voor het project staat dus de mutatie van -/- € 0,07 miljoen (nadelig) bij de W4 afgesloten projecten / overige projecten in reserve.
- Naderende afronding van het project Verbreding viaduct Eicalaan. De geluidswallen worden niet-openbaar gebied waardoor de inrichtingskosten kunnen worden verlaagd (+/+ € 0,35 miljoen voordelig).

De afname van het resultaat van de **W4 - Afgesloten projecten / overige projecten in reserve** met circa -/- € 0,07 miljoen (nadelig) is het gevolg van:

- Verschuiving boekwaarde van project Grondberging Munnikkenpolder (-/- € 0,07 miljoen nadelig). De boekwaarde van het project moet jaarlijks ten laste worden gebracht aan de bestemmingsreserve W4. Tegenover deze nadelige mutatie voor de reserve staat dus een mutatie van +/- € 0,07 miljoen (voordelig) bij het W4 - investeringsproject Grondberging Munnikkenpolder (prognose).
- Volgens tabel 1 is er een voordeel op het resultaat voor W4 van € 2,52 miljoen ten opzichte van de GIG 2015. Deze mutatie van +/- € 2,52 miljoen is echter niet de mutatie voor de bestemmingsreserve W4. Bij het project Fietspaden en –bruggen W4 is het krediet verlaagd met € 0,16 miljoen, maar dit bedrag is ten laste gebracht van de bestemmingsreserve W4.

Voor een aantal van de W4 Ontwikkelingslocaties is het resultaat nadelig. Op basis van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is hiervoor een voorziening getroffen van in totaal € 7,35 miljoen (zie tabel 2).

De bestemmingsreserve W4 komt hiermee op een stand van € 12.994.260 per 31-12-2015.

Tabel 2: Voorzieningen W4

Getroffen voorzieningen W4				
	GIG - 2016	GIG - 2016	GIG - 2015	Vershil
	NCW 01-01-16	NCW 01-01-15	NCW 01-01-15	NCW 01-01-15
Vierzicht - kavel 1 + 5 + reststrook	-1.379.595	-1.332.942	-2.016.546	683.604
Plantage	-3.663.378	-3.539.495	-4.563.688	1.024.193
Bospoort-Zuid	-2.306.132	-2.228.146	-2.228.146	0
Totaal	-7.349.104	-7.100.584	-8.808.381	1.707.797
	(nadelig)	(nadelig)	(nadelig)	(voordelig)

Het belangrijkste projectoverstijgende risico voor W4 is op dit moment:

- De huidige marktsituatie (paviljoens Bospoort-Zuid en laatste kavel ontwikkeling kavel M (woningbouw)) kan leiden tot (verdere) planvertragingen.

Dit risico wordt ingeperkt door de volgende beheersmaatregelen:

- Intensief overleg op bestuurlijk niveau met ontwikkelingspartner.
- Temporisering verkoopopbrengsten in de grondexploitaties.
- Intensivering acquisitie-inspanningen in samenwerking met ontwikkelingspartner.
- Nadrukkelijke sturing op een (kosten)efficiënte uitvoering en begeleiding van planontwikkelings- en civiel technische werkzaamheden.

Als het restant van kavel 1 en/of 5 van Vierzicht op termijn toch tot ontwikkeling kan worden gebracht, is dat een optimalisatiemogelijkheid voor de GIG. Uit deze optimalisatie zal dan echter wel de sloop van de tijdelijke geluidschermen betaald moeten worden.

Centrumplan

Het resultaat van de integrale grondexploitatie voor het Centrumplan is niet gewijzigd ten opzichte van de GIG 2015. Van het Centrumplan is alleen nog de grondexploitatie Centrumplein lopend.

Het belangrijkste risico voor het Centrumplan is op dit moment:

- Voortgang project Centrumplein (onzekerheid tijdspad door nieuwe plannen van de ontwikkelaar, economische ontwikkelingen en provinciaal beleid).

Overige ruimtelijke projecten

Het resultaat van de integrale grondexploitatie voor de Overige ruimtelijke projecten is gewijzigd met € 0,30 miljoen tot een resultaat van € 3,17 miljoen. Dit betreft het project Amaliaplein. De wijziging van het resultaat komt doordat het project vertraagd is (rentenadeel) en doordat een inschatting is gemaakt voor een investering (planschade) in verband met het herbesteden van een deel van de Oranjegalerij.

Voor de overzichten per complex voor de W4 en exploitatie per complex grondbedrijf verwijzen we naar de GIG 2016.

Projecten met een uitvoeringsbesluit en een positief eindresultaat

Project	Balanswaarde per 31-12-2015	netto contante waarde verwacht exploitatieresultaat (-/- = voordelig)
Mauritskwartier - Kavel M	68.092	-151.004
Bospoort-Noord	-9.581.052	-7.983.379
Centrumplein	-1.632.240	-1.106.876
Amaliaplein	4.584	-3.174.307
Totaal	-11.145.200	8.928.753

Risico's publiek-private samenwerking (PPS)

De gemeente heeft momenteel geen PPS-constructie.

Parameters

Bij de herziening per 1/1/2016 van de grondexploitaties in de Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie (GIG) 2016 hebben we de volgende parameters gehanteerd:

Rentepercentage: 3,5%

Kostenindex: 2%

Opbrengstenindex: 0%

In de financiële verordening (verordening 212) staat dat jaarlijks de interne rente wordt herijkt. Dit wordt bij de financiële kadernota bekeken. In de financiële kadernota is voorgesteld om het rentepercentage van 3,5% (vooralsnog) te handhaven in de begroting 2015-2018. Het voorstel van de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording) voor grondexploitaties, met betrekking tot het hanteren van rente over eigen vermogen (bij grondexploitatie), wordt in de GIG 2017 verwerkt.

De kosten- en opbrengstenindices zijn niet aangepast ten opzichte van de GIG 2015, gelet op het prijsindexcijfer grond-, water-, en wegenbouw (GWW) en om opbrengsten conservatief te ramen.

Fasering verkopen

Bij de herziening per 1/1/2016 van de grondexploitaties in de GIG 2016 zijn de nog te verwachten opbrengsten voor grondverkoop als volgt gefaseerd:

Vierzicht kavel 1 (helft totale perceel): mei 2016

Mauritskwartier kavel M: april 2016 voor het 1e perceel en (halverwege) 2018 voor het resterende perceel

Plantage: uiterlijk halverwege 2016

Bospoort (paviljoens): (halverwege) 2018

Paragraaf 8 : Drie Decentralisaties

Inleiding

Het afgelopen jaar hebben we via presentatieavonden, informatiebijeenkomsten, beleidsvoorstellen, financiële rapportages en brieven de ontwikkelingen rondom de drie decentralisaties in het sociaal domein onder de aandacht gebracht en gecommuniceerd.

Verantwoording drie decentralisaties over 2015

Met de herinrichting van het sociaal domein zijn de oude en nieuwe budgetten van het sociaal domein samengebracht in programma 1 en 2. Verantwoording over 'wat heeft het gekost' is in de jaarstukken 2015 terug te vinden onder deze programma's. De decentralisatie binnen de Wmo (zie 1B) is gelijktijdig met de decentralisatie van de Jeugdwet (zie 1D) en de participatiewet (zie 2A) uitgevoerd.

Onzekerheden met betrekking tot Jeugd en Wmo

De belangrijkste opmerking van de accountant bij de interimcontrole over 2015 ging over de risico's en onzekerheden bij de verantwoording en controle van de drie decentralisaties.

“De knelpunten hebben vooral betrekking op het risico dat voor 2015 niet of niet tijdig voldoende zekerheid kan worden verkregen over de getrouwheid en rechtmatigheid van met name de middelen in het kader van de Jeugdwet zoals die zijn besteed door de Jeugdzorginstellingen. Dit leidt tot het risico dat als gevolg van deze externe omstandigheden mogelijk niet kan worden gekomen tot een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening. Deze problematiek heeft ook landelijk aandacht, onder andere door samenwerking tussen VNG en de beroepsgroep van accountants (NBA).

Voor uw gemeente zien wij dit risico ook voor de Wmo. De risico's zijn voornamelijk het gevolg van het late moment waarop de zorgverleners zich verantwoorden en de onzekerheid of de zorgaanbieders de prestatielevering wel kunnen aantonen over 2015.”

Onzekerheid die voortvloeit uit (mogelijk onjuiste) toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen jeugdhulp

In deze jaarrekening zijn de werkelijke lasten van de jeugdhulp (uit hoofde van de Jeugdwet) opgenomen. Dit betreft grotendeels zorgkosten die door zorgaanbieders bij de gemeente in rekening zijn gebracht (via de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland). Volgens de Jeugdwet moet voor iedere jeugdige die zorg nodig heeft één individuele gemeente verantwoordelijk zijn voor het leveren van deze zorg. Om te bepalen welke gemeente dit is, is het zogeheten woonplaatsbeginsel van toepassing.

In deze jaarrekening 2015 bestaat een onzekerheid over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van verantwoorde gedeclareerde zorgkosten van zorgaanbieders. Dat lichten we hieronder toe.

Het woonplaatsbeginsel is eenvoudig vast te stellen als de jeugdige op hetzelfde adres woonachtig is als de gezaghebbende ouders. In dat geval is de gemeente die verantwoordelijk is uit de Basisregistratie Personen (BRP) te herleiden. Dit is ook achteraf te controleren door bij zorgaanbieders een uitvraag te doen op uitsluitend het BSN van in 2015 gedeclareerde jeugdigen.

Het wordt lastiger (en op dit moment voor onze gemeente onmogelijk) te controleren of het woonplaatsbeginsel juist is toegepast als sprake is van een situatie waarbij de jeugdige op een ander adres 'verblijft' dan de gezagsdrager van de jeugdige. Omdat de zorgaanbieders alleen de BSN van de jeugdige registreren bij een behandeling, is een toets achteraf dan niet meer uitvoerbaar.

Bovenstaande impliceert twee onzekerheden voor de jaarrekening 2015.

- Het kan zo zijn dat in de werkelijke lasten nu lasten zijn inbegrepen voor jeugdigen die in onze gemeente / regio verblijven, maar van wie de gezagsdrager eigenlijk woonachtig is in een andere gemeente. In dat geval had eigenlijk nog een factuur aan / vordering op een andere gemeente in de jaarrekening 2015 verantwoord moeten zijn.
- Het kan zo zijn dat zorgaanbieders aan andere gemeenten kosten in rekening hebben gebracht voor jeugdigen die in die gemeente verblijven, maar van wie de gezagsdrager woonachtig is in onze gemeente / regio. In dat geval is het mogelijk dat deze gemeente(n) nog een factuur aan onze gemeente zullen versturen.

Voor beide situaties is in de jaarrekening 2015 geen vordering of schuld opgenomen. Het is op dit moment niet mogelijk om een betrouwbare inschatting te maken van de hoogte hiervan en de kans dat een dergelijke verrekening zich voordoet. Hoewel dit een 'onzekerheid' is, schat het college in dat dit geen materieel effect heeft op het beeld van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en eigen vermogen.

Onzekerheid die voortvloeit uit mogelijk onjuiste of onvolledige declaratie van zorgkosten door (kleine of vrijgevestigde) zorgaanbieders

In deze jaarrekening zijn de werkelijke zorgkosten van jeugdhulp (uit hoofde van de Jeugdwet) en begeleiding, huishoudelijke hulp, hulp- en vervoersmiddelen (alle uit hoofde van de Wmo) opgenomen. Dit zijn grotendeels zorgkosten die door zorginstellingen bij de gemeente in rekening zijn gebracht (voor jeugdhulp via Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland en voor Wmo-voorzieningen rechtstreeks aan de gemeente).

Er bestaat in deze jaarrekening 2015 een onzekerheid over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van verantwoorde gedeclareerde zorgkosten van zorgaanbieders waarvoor geen controleverklaring vereist of verkregen is. Dat lichten we hieronder toe.

Contractueel heeft de gemeente afspraken gemaakt met de zorgaanbieders waaruit blijkt wanneer zij kosten in rekening mogen brengen bij de gemeente. Het aantonen van de naleving van deze afspraken is voor een belangrijk gedeelte neergelegd bij de zorgaanbieders zelf. Zij moeten over 2015 een verantwoording indienen bij de gemeente (voor jeugdhulp via de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland) waaruit blijkt dat zij, overeenkomstig de contractuele afspraken, juist, volledig en rechtmatig hebben gedeclareerd. Voor grote zorgaanbieders² moet deze verantwoording gepaard gaan met een controleverklaring van de huisaccountant van de organisatie. Voor vrijgevestigden en kleine zorgaanbieders geldt deze verplichting van een accountantscontrole niet.

Omdat de gemeente wettelijk gezien geen recht heeft om een zogeheten 'materiële controle' uit te voeren bij deze zorgaanbieders, bestaat er in deze jaarrekening 2015 een onzekerheid over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van **verantwoorde gedeclareerde zorgkosten van zorgaanbieders waarvoor geen controleverklaring vereist is (ongeveer €)** en **van zorgaanbieders waarvan geen of geen goedkeurde controleverklaring is ontvangen (ongeveer €).**

De gemeente heeft wel een aantal aanknopingspunten waarop zij baseert dat er geen aanleiding is om over te gaan tot terugvordering van betaalde zorgnota's:

- Uit klachtenregistratie en –afhandeling komen geen indicaties naar voren dat gedeclareerde zorg niet of niet juist is geleverd.
- Uit cliënttevredenheidsonderzoeken is een goed beeld naar voren gekomen van de kwaliteit van dienstverleningen door zorgaanbieders. Voor zover nodig is actie ondernomen om deze kwaliteit verder te verbeteren. Ook hieruit zijn geen indicaties naar voren gekomen dat gedeclareerde zorg niet of niet juist is geleverd.

De gemeente heeft over het aspect volledigheid van de lasten in de contracten opgenomen dat de zorgaanbieders voor een bepaalde datum na afsluiting van het jaar 2015 hun kosten in rekening moeten brengen. Ook heeft de gemeente cijferanalyses uitgevoerd op de gedeclareerde zorgkosten versus de begrote of contractueel overeengekomen zorgkosten. Hieruit zijn geen indicaties naar voren gekomen dat de zorgkosten niet juist en/of volledig zouden zijn.

Onzekerheid die voortvloeit uit (mogelijk onjuiste) uitvoering van pgb's door Sociale Verzekeringsbank

In deze jaarrekening zijn de werkelijke lasten van pgb-verstrekkingen verantwoord voor jeugdhulp (uit hoofde van de Jeugdwet) en voor de Wmo. Deze pgb-verstrekkingen worden landelijk door de Sociale Verzekeringsbank als uitvoeringsorganisatie gedaan en gemeenten ontvangen jaarlijks een totaaloverzicht van de pgb-verstrekkingen via een eindverantwoording. De Sociale Verzekeringsbank moet daarbij ook een controleverklaring van de huisaccountant aanleveren waaruit blijkt dat de pgb-verstrekkingen juist, volledig en rechtmatig zijn gedaan.

Voor 2015 kan de Sociale Verzekeringsbank deze juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van pgb-verstrekkingen niet (tijdig) in voldoende mate aantonen. Dit resulteert in de onzekerheid of de lasten voor pgb-verstrekkingen die nu op basis van de opgave van de Sociale Verzekeringsbank in deze jaarrekening zijn verwerkt, juist, volledig en/of rechtmatig zijn.

² 'Grote zorgaanbieders' (gemeten op basis van de contractueel overeengekomen 'opdrachtwarde'): Jeugdhulp > € 100.000, Wmo: > € 50.000.

Onzekerheid die voortvloeit uit (mogelijk onjuiste en/of onvolledige) baten eigen bijdrage via het CAK

In deze jaarrekening zijn de van het CAK ontvangen eigen bijdragen van cliënten verantwoord voor begeleiding, huishoudelijke hulp, hulp- en vervoersmiddelen (uit hoofde van de Wmo). Deze eigen bijdragen worden door het CAK berekend, opgelegd en geïnd en vervolgens afgedragen aan de gemeente. Dit gebeurt op basis van aangeleverde informatie over geleverde zorg door zorgaanbieders.

Er bestaat in deze jaarrekening 2015 een onzekerheid over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verantwoorde eigen bijdragen. Dat lichten we hieronder toe.

Zorgaanbieders zijn contractueel verplicht om de zorgtrajecten aan te melden bij het CAK. Het CAK is vervolgens de uitvoeringsorganisatie die de eigen bijdrage berekent, oplegt en int bij de cliënten en daarna afdraagt aan de gemeente. Het CAK verstrekt, naast een zogeheten TPM (Third Party Mededeling), vervolgens een totaaloverzicht van de eigen bijdragen die zijn berekend, opgelegd, geïnd en afgedragen. Probleempunt is echter dat de gemeente geen volledig inzicht heeft in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de cliënt en dat gemeenten de eigen bijdragen niet direct kunnen berekenen en controleren. Om privacyredenen staan de inkomensgegevens niet op de overzichten van het CAK, terwijl deze wel nodig zijn om definitief de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdragen te kunnen bepalen.

Het college is van mening dat genoemde onzekerheid geen 'materieel effect' zal hebben op het beeld van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en eigen vermogen.

WMO

In het kader van gewijzigde verantwoordingseisen vanuit het rijk is de begroting voor het sociaal domein met ingang van 2015 anders ingedeeld. De begroting Wmo is opgebouwd uit Wmo maatwerk immaterieel, Wmo maatwerk materieel en Wmo overige voorzieningen. In onderstaande tabel zijn alle Wmo budgetten opgenomen, zowel de bestaande als de gedecentraliseerde Wmo budgetten.

WMO budgetten (integraal) ¹	Begroting 2015 (na slotwijziging)	Werkelijk 2015	Saldo 2015
Kosten:			
WMO maatwerk immaterieel			
-Zorg in natura (Hulp bij huishouden, begeleiding en vervoer)	3.287.147	2.510.543	776.604
-Persoonsgebonden budget	802.550	512.974	289.576
WMO maatwerk materieel			
-Woningaanpassingen, hulpmiddelen ed.	1.458.946	1.372.310	86.637
WMO overige voorzieningen			
-Loket STL	71.250	46.099	25.151
-Vangnet en opvang	131.134	85.699	45.435
-Ouderenbeleid	334.075	321.990	12.085
-Ondersteuning alg. voorzieningen	1.218.559	829.099	389.460
Mantelzorg en Vrijwilligerswerk	212.884	144.068	68.816
Totaal uitgaven WMO:	7.516.545	5.887.320	1.693.763
Baten:			
Eigen bijdragen WMO	-409.124	-503.804	94.680

WMO budgetten (integraal) ¹	Begroting 2015 (na slotwijziging)	Werkelijk 2015	Saldo 2015
Totaal inkomsten WMO	-409.124	-503.804	94.680
Saldo WMO	7.107.421	5.383.516	1.788.443

¹ De kosten die in deze tabel zijn opgenomen zijn inclusief interne kosten.

De WMO budgetten vallen onder Programma 1B. Voor de analyse van het saldo wordt verwezen naar de paragraaf "Wat heeft het gekost" van Programma 1.

Gedecentraliseerde Jeugdbudgetten ¹	Begroting 2015 (na slotwijziging)	Werkelijk 2015	Saldo 2015
Kosten:			
Loket JGT			
-Loket	85.177	4.484	80.694
-Persoonlijk gebonden budget	498.914	418.467	80.447
Individuele voorzieningen Natura Jeugd			
-Specialistische inzet JGT	770.710	780.317	-9.607
-Regionale gespecialiseerde jeugdhulp	3.507.460	3.670.192	-162.732
-Veiligheid/jeugdreclas./opvang jeugd	734.988	539.290	195.698
	5.597.249	5.432.805	184.500

¹ De kosten die in deze tabel zijn opgenomen zijn inclusief interne kosten en uitvoeringskosten door derden.

De gedecentraliseerde Jeugdbudgetten vallen onder Programma 1D. Voor de analyse van het saldo wordt verwezen naar de paragraaf "Wat heeft het gekost" van Programma 1.

Budgetten Participatiewet ¹	Begroting 2015 (na slotwijziging)	Werkelijk 2015	Saldo 2015
Kosten:			
Participatiewet	681.588	451.530	230.058
WSW	2.961.896	3.106.558	-144.662
	3.643.484	3.332.282	85.396

¹ De kosten die in deze tabel zijn opgenomen zijn inclusief interne kosten en uitvoeringskosten door derden.

Het budget Participatiewet valt onder Programma 2A, WSW valt onder Programma 2B. Voor de analyse van het saldo wordt verwezen naar de paragraaf "Wat heeft het gekost" van Programma 2.

3.3 Rapportage Interbestuurlijk Toezicht

Domein	Rood/ Oranje/Groen	Toelichting
Financiën		
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Oranje	De programmabegroting 2016-2019 Leiderdorp is sluitend voor alle jaren en reële in evenwicht. Er is structureel evenwicht voor de jaren 2016 en 2017. De programmabegroting 2016-2019 Leiderdorp is niet structureel in evenwicht voor de jaren 2018 en 2019. Extra aandacht voor het structureel evenwicht zal er zijn bij de opstelling van de kadernota en de begroting 2017-2020.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Ruimtelijke ordening		
De gemeente voldoet aan de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen verplichtingen inzake bestemmingsplannen, beheersverordeningen en structuurvisies	Oranje	<ul style="list-style-type: none"> ■ In december 2015 heeft de gemeenteraad de Ruimtelijke structuurvisie 2035 vastgesteld, waarin de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid zijn vastgelegd. ■ Voor het hele grondgebied van de gemeente zijn bestemmingsplannen vastgesteld. ■ Voor twee bestemmingsplannen geldt dat deze ouder zijn dan tien jaar oud. Het betreft de plannen "Driegatenbrug" en "Buitengebied". Beide plannen hadden in 2015 geactualiseerd dienen te zijn. Dat wordt nu 2016.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Omgevingsrecht (Toezicht, handhaving en vergunningverlening milieu, bouwen en wonen)		
De gemeente beschikt over een vastgestelde Verordening VTH	Oranje	Leiderdorp werkt op het terrein van het omgevingsrecht regionaal samen met de gemeenten Noordwijk, Leiden, Zoeterwoude en de omgevingsdienst West-Holland. Vanuit dit collectief is eerder een verbeterplan opgesteld, waarvan de gemeenteraad kennis heeft genomen. In vervolg hierop is in regionaal verband het concept VTH-beleidsplan 2016-2020 en de Verordening kwaliteit VTH opgesteld. Deze worden in mei 2016 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Monumentenzorg		
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie m.b.t. de (rijks)monumenten	Groen	De gemeente werkt samen met de gemeente Leiden op dit gebied en maakt gebruik van de monumentencommissie van de gemeente Leiden.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Archief- en informatiebeheer		
Het archief- en informatiebeheer zijn op orde	Oranje	<p>Een aantal van de verbeterpunten uit het verslag van vorig jaar is opgepakt. De gemeente Leiderdorp maakt nu nog geen gebruik van een kwaliteitssystem voor de gemeentelijke informatiehuishouding.</p> <p>Er wordt gewacht op de landelijke handreiking. In opdracht van het project Archiefinnovatie decentrale overheden (AIDO) werkt een projectgroep KIDO aan een handreiking voor een kwaliteitssystem voor het archiefbeheer. Dit hangt samen met de wettelijk voorschriften in artikel 16 van de Archiefregeling. Een ander openstaand punt is het toetsen van de digitale beheeromgeving. De gemeente Leiderdorp heeft gekozen voor RODIN om de digitale beheeromgeving te toetsen. Afhankelijk van het moment dat de gemeente Leiderdorp kiest om Vervanging (Substitutie) toe te passen, gaat de gemeente Leiderdorp ook digitaal toetsen. Naar verwachting is dit 2017, mede afhankelijk van de ontwikkeling op het gebied van E-depots.</p>
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee	
Huisvesting verblijfsgerechtigden/ vergunninghouders		

Domein	Rood/ Oranje/Groen	Toelichting	
Er is volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Groen	Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	-10
		Fase interventieladder op 1 januari	signaleren
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	22
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	21
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	-11
		Fase interventieladder op 1 juli	informatie opvragen en valideren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	24
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	38
		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar	3
		Fase interventieladder op 31 december	taakstelling gerealiseerd
		eventuele toelichting	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		

4. JAARREKENING

4.1 Algemene toelichting jaarrekening

In dit hoofdstuk gaan wij in op de algemene waarderingsgrondslagen van deze jaarrekening en de voor 2015 opmerkelijke zaken.

Waarderingsgrondslagen

Balans

Indien niet anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Afschrijvingstermijnen

Termijnen conform verordening 212 *

Soort Activa	Looptijd (maximaal)
Immateriële activa	5 jaar
Gebouwen	50 jaar
Riolering	conform GRP
Pompen Riolering	conform GRP
Transportmiddelen	9 jaar
Automatisering (Pc's, printers etc.)	5 jaar
Automatisering (Software en programmatuur)	4 jaar
Inventaris	15 jaar
Technische installaties	15 jaar

* Zie verordening 212 voor aanvullende afschrijvingstermijnen

Immateriële vaste activa

Het betreft hier kosten van onderzoek en ontwikkeling. Deze worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en in 5 jaar lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden opgenomen op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met lineair en annuïtair berekende afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voorzover het investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft.

Financiële vaste activa

Langlopende leningen worden tegen de nominale waarde (restsaldo) opgenomen. Indien zich een risico op oninbaarheid voordoet, wordt de waarde verminderd met het ingeschatte risico. De leningen zijn in de jaarrekening 2015 tegen nominale waarde opgenomen.

Vorraden

Zowel de gronden van het grondbedrijf als die van inbreidingslocaties worden onder voorraden verantwoord. Voor diverse complexen zijn voorzieningen getroffen, deze voorzieningen zijn onder voorraden verantwoord.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn tegen de nominale waarde opgenomen. Voor oninbaarheid is een voorziening getroffen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen, bestaande uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves ter equalisatie en de overige bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2015 € 40 miljoen.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn tegen nominale waarde opgenomen. Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar 2015 of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten wordt het stelsel van baten en lasten gehanteerd. Inkomsten en uitgaven worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzien zijn.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is gebaseerd op de meest actuele gegevens van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Hierbij zijn de beschikkingen tot en met december 2015 meegenomen.

Dividend

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividende door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn gebaseerd op de berekende afschrijvingen vermeerderd met rente over de gemiddelde boekwaarde van het betreffende activum. Het gehanteerde rentepercentage bedraagt net als in 2014 3,5%.

Kostenverdeelstaat

De toedeling van de kostenplaatsen gebeurt in overeenstemming met de begroting of op basis van werkelijke uren. De kostenplaatsen Gemeentewinkel, Gemeentewerken en Beleid worden in overeenstemming met de werkelijk geschreven uren doorberekend.

4.2 Balans per 31 december

ACTIVA		Ultimo 2014		Ultimo 2015
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		225		165
Vaste activa				
Materiële vaste activa		71.198		72.297
Investerings met economisch nut	57.326		55.429	
Investerings economisch nut met heffingen	10.985		11.146	
Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.887		5.722	
Financiële vaste activa		20.146		10.713
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	2.137		2.137	
Leningen aan:				
-Overige verbonden partijen	24		23	
-Overige langlopende leningen	9.160		0	
Bijdragen activa derden	8.825		8.553	
Totaal vaste activa		91.568		83.175
Vlottende activa				
Voorraden		4.138		3.964
-Onderhanden werk inclusief bouwgronden in exploitatie	4.138		3.964	
-Gereed product en handelsgoederen	0		0	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		9.641		9.500
-Vorderingen op openbare lichamen	3.549		4.112	
-Overige vorderingen	6.091		5.387	
Liquide middelen		1		1
Overlopende activa		37		341
Totaal vlottende activa		13.817		13.806
TOTAAL ACTIVA		105.385		96.981

PASSIVA		Ultimo 2014		Ultimo 2015
Vaste passiva				
Eigen vermogen		40.920		42.879
Reserves				
-Algemene reserve	3.693		3.170	
-Bestemmingsreserves	36.274		36.870	
-Saldo van de rekening van baten en lasten	953		2.839	
Vorzieningen		10.436		10.774
Vorzieningen				
- Egalisatie voorzieningen	6.552		6.239	
- Voorzieningen derden verkr midd met spec best	3.187		3.730	
- Voorzieningen toekomstige verplichtingen	696		805	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ één jaar		23.670		20.864
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	23.663		20.856	
Waarborgsommen	7		8	
Totaal vaste passiva		75.026		74.516
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		15.010		5.732
-Kasgeldleningen	3.000		0	
-Banksaldi	8.318		2.121	
-Overige schulden	3.692		3.611	
Overlopende passiva		15.349		16.733
Totaal vlottende passiva		30.359		22.465
TOTAAL PASSIVA		105.385		96.981
Borg- en garantstellingen		28.687		25.589

4.3 Toelichting op de balans

4.3.1 Toelichting op de activa (alle bedragen x € 1.000)

4.3.1.1 Immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-14	Investerings	des- investerings	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-15
Kosten onderzoek en ontwikkeling	225	23	0	82	0	165
Totaal immateriële vaste activa	225	23	0	82	0	165

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
Investerings met economisch nut	57.326	55.429
Investerings economisch nut met heffingen	10.985	11.146
Investerings met maatschappelijk nut	2.887	5.722
Totaal materiële vaste activa	71.198	72.297

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut:

Investerings met economisch nut	Boekwaarde 31-12-14	Investerings	Des- investerings	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-15
Gronden en terreinen	4.621	0	0	35	0	4.586
Bedrijfsgebouwen	45.213	283	0	1.437	0	44.060
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	478	8	0	30	0	455
Vervoermiddelen	510	75	0	93	0	492
Machines, apparaten en installaties	3.526	143	0	375	0	3.294
Overige materiele vaste activa	2.979	119	0	556	0	2.542
Totaal investeringen met economisch nut	57.326	629	0	2.526	0	55.429

Er hebben in 2015 geen desinvesteringen en geen bijdragen plaatsgevonden voor investeringen met economisch nut.

Investerings bestaan onder andere uit:

- Brede School West
- En diverse investeringen voor o.a. vervanging van vervoermiddelen en overige materiële vaste activa

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut met heffingen:

Investerings met economisch nut met heffingen	Boekwaarde 31-12-14	Investerings	Des-investerings	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-15
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	6.705	415	0	147	0	6.973
Vervoermiddelen	505	0	0	69	0	436
Machines, apparaten en installaties	2.599	83	0	59	0	2.623
Overige materiele vaste activa	1.177	0	0	63	0	1.115
Totaal investeringen met economisch nut met heffingen	10.985	498	0	337	0	11.146

Investerings betreft met name:

- Riolering 2015
- Wateroverlast Zijlkwartier
- Ondergrondse wijkverzamelcontainers

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings met maatschappelijk nut	Boekwaard	Investerings	Des-investerings	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-15
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	2.837	884	0	86	419	3.216
Machines, apparaten en installaties	0	2.461	0	0	0	2.461
Overige materiele vaste activa	49	0	0	4	0	45
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	2.887	3.345	0	90	419	5.722

Voor de Grond-, weg en waterbouwkundige werken worden de mutaties met name veroorzaakt door:

- Uitgaven IVVP
- VRI's
- VRA's

Bijdragen van der derden betreft:

- IVVP Zijlkwartier van Holland Rijnland
- IVVP Quickwins van Holland Rijnland
- Herinrichting Boterhuispolder van gemeente Leiden

4.3.1.2 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-14	Verstekte leningen	Aflossingen	Afschrij-vingen	Boekwaarde 31-12-15
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen (effecten)	2.137	0	0	0	2.137
Leningen aan:					
-overige verbonden partijen	24	0	1	0	23
-overige langlopende leningen	9.160	0	9.160	0	0
Bijdrage activa derden	8.825	0	0	272	8.553
Totaal financiële vaste activa	20.146	0	9.161	272	10.713

Leningen

In 2015 zijn geen nieuwe leningen verstrekt, tevens zijn er geen nieuwe bijdragen in de activa van derden verstrekt. De overige langlopende leningen betrof een vordering op Vattenfall ten aanzien van de verkoop van de aandelen NUON. De vierde en laatste tranche van de verkoop aandelen NUON is in 2015 ontvangen, waarmee de vordering op Vattenfall is komen te vervallen.

Bijdrage activa derden bestaat met name uit de bijdrage aan de tunnelbak A4. De tunnelbak A4 wordt lineair in 40 jaar afgeschreven.

Deelnemingen (effecten)

In 2015 hebben geen mutaties in de deelnemingen plaatsgevonden.

Mutaties deelnemingen (effecten)	aantal	waarde	Boekwaarde 31-12-14	Mutaties 2015	Boekwaarde 31-12-15
Aandelen Alliander:					
aandelen Alliander (29% voorheen NUON)	604.919	0,23	137	0	137
extra kapitaalstorting		2,92	1.766	0	1.766
totaal aandelen Alliander	604.919		1.903	0	1.903
Aandelen Bank Ned. Gemeenten	97.968	2,27	222	0	222
Aandelen OASEN	25	453,78	11	0	11
Certificaten DataLand	13.000	0,10	1	0	1
Totaal deelnemingen (effecten)	715.912		2.137	0	2.137

4.3.1.3 Voorraden

Voorraden	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
Onderhanden werk projecten	2.682	3.955
Onderhanden werken bouwgronden in exploitatie Centrumplan en overig	-1.628	-1.593
Onderhanden werken bouwgronden in exploitatie W4	3.083	1.603
Totaal Voorraden	4.138	3.964

Van de onderhanden werk projecten kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekwaarde 31-12-14	Beste- dingen	Opbren- sten	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-15	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-15
Fietsbrug Munnikkenpolder	133	115			248		248
Inrichting Munnikkenpolder	1.753	1.078			2.832		2.832
Geluidswallen RWS (Viaduct Ericalaan)	796	79			875		875
Totaal	2.682	1.272	0	0	3.955	0	3.955

Bovenstaande projecten zijn geen zelfstandige grondexploitaties, maar projecten die een relatie hebben met de grondexploitatie W4.

Van de in exploitatie genomen bouwgronden Centrumplan en overig projecten kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekwaarde 31-12-14	Beste- dingen	Opbren- sten	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-15	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-15
Centrumplein	-1.632	105	92		-1.620		-1.620
Totaal centrumplan	-1.632	105	92	0	-1.620	0	-1.620
Overige grondexploitaties:							
Amaliaplein	5	22			27		27
Totaal	-1.628	127	92	0	-1.593	0	-1.593

Toelichting in exploitatie genomen bouwgronden W4:

	Boekwaarde 31-12-14	Beste- dingen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-15	Voorziening verlieslaten complex	Balanswaarde 31-12-15
Vierzicht Kavels 1 en 5 en reststrook	1.623	140	3		1.759		1.759
Mauritskwartier Kavel M	68	18			86		86
Bospoort Noord	3.845	337	468		3.714		3.714
Bospoort Zuid	853	86			939		939
Plantage	5.503	718	3.767		2.454		2.454
Voorziening Vierzicht	-2.017					637	-1.380
Voorziening Bospoort Zuid	-2.228					-78	-2.306
Voorziening plantage	-4.564					900	-3.663
Totaal	3.083	1.298	4.238	0	8.952	1.459	1.603

De opbrengst voor Plantage betreft voornamelijk verkoop van gronden. De opbrengst voor Bospoort Noord daarentegen betreft renteopbrengsten.

Voor een nadere toelichting op de projecten wordt verwezen naar de paragraaf 7 Grondbeleid.

4.3.1.4 Uitzettingen korter dan 1 jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	Boekwaarde 31-12-14	Balanswaarde 31-12-2015	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31-12-15
Vorderingen op openbare lichamen	3.549	4.112	0	4.112
Debiteuren	1.839	2.690	1.416	1.275
Overige vorderingen	4.252	4.113	0	4.113
Totaal	9.641	10.916	1.416	9.500

De vordering op openbare lichamen, bestaat grotendeels uit de ingediende vorderingen op de belastingdienst BTW/BCF 2015 en ingediende of nog in te dienen supplementies BTW/BCF voor een totaalbedrag van € 3.482.000.

De stand van de dubieuze debiteuren per ultimo 2015 bedraagt € 1.415.957 (2014: € 1.337.517), dit betreffen met name dubieuze debiteuren sociale zaken € 929.954 en gemeentelijke belastingen € 278.003 en een post van € 208.000 inzake onderwijs.

Toelichting overige vorderingen

De post 'overige vorderingen' bestaat uit veel verschillende bedragen. Het betreft hier vorderingen die nog niet als debiteur zijn verantwoord, maar wel betrekking hebben op 2015. De grootste bedragen zijn:

€ 3.057.027 te vorderen inzake bouwprojecten

€ 592.980 te vorderen precario op kabels en leidingen 2015

€ 137.234 te vorderen van Sportfondsen inzake mogelijke toekomstige exploitatie verliezen

€ 84.853 te vorderen OZB 2015

€ 73.060 te vorderen van SCOL gebruikersvergoeding Leeuwerik 2015

€ 53.668 te vorderen afrekening crisisopvang vluchtelingen 2015.

Schatkistbankieren

Conform de wet FIDO is de gemeente Leiderdorp verplicht om overtollige middelen, boven de doelmatigheidsdrempel, aan te houden in 's Rijks Schatkist. Voor 2015 bedraagt de doelmatigheidsdrempel € 615.480.

De middelen die, in het kader van de doelmatigheidsdrempel, buiten 's Rijks Schatkist zijn gehouden zijn:

Bedrag buiten 's Rijks Schatkist	2015
Kwartaal 1	0
Kwartaal 2	0
Kwartaal 3	0
Kwartaal 4	88

4.3.1.5 Liquide middelen

Liquide Middelen	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
Kas	1	1
Totaal liquide middelen	1	1

In Leiderdorp is het banksaldo negatief. Zie voor verdere uitleg de passiva kant netto vlottende schulden onderdeel banksaldi.

4.3.1.6 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-0	21
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	37	320
Totaal overlopende activa	37	341

Uitsplitsing overlopende activa SISA	Boekwaarde 31-12-14	toevoegingen	ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-15
ministerie SZW				
WWB-inkomensdeel	-0	21	0	21
totaal ministerie SZW	-0	21	0	21

4.3.2 Toelichting op de passiva (alle bedragen x € 1.000)

4.3.2.1 Reserves en resultaat na bestemming

Reserves	Boekwaarde 31-12-14	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-15
Algemene reserve	3.693	953	1.476	3.170
Bestemmingsreserves	36.274	5.397	4.800	36.870
Resultaatbestemming	953	2.839	953	2.839
Totaal eigen vermogen	40.920	9.189	7.230	42.879

De onderbouwingen van de reserves zijn opgenomen onder de staat van Reserves.

Het resultaat van de jaarrekening 2015 is € 2.838.722

4.3.2.2 Voorzieningen

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-14	Toevoeging	onttrekking	Boekwaarde 31-12-15
Voorzieningen met een verplichting	696	183	74	805
Voorzieningen derden verkr midd met spec best	3.187	543	0	3.730
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	6.552	1.831	2.145	6.239
Totaal voorzieningen	10.436	2.558	2.219	10.774

De analyses van de voorzieningen zijn opgenomen onder de staat van Voorzieningen.

De voorziening dubieuze debiteuren is conform het BBV opgenomen aan de activa zijde van de balans. Hiermee is de voorziening een correctie post op de openstaande vorderingen aan debiteuren.

Dit systeem is ook verplicht voor de voorzieningen die zijn getroffen i.v.m. te verwachten verliezen bouwgrond-exploitaties.

4.3.2.3 Vaste schulden

Vaste schulden	Boekwaarde 31-12-14	Vermeer- deringen	aflossingen	Boekwaarde 31-12-15	Rentelast 2015
Onderhandse leningen	23.663	0	2.807	20.856	701
Waarborgsommen	7	1	-0	8	0
Totaal vaste schulden	23.670	1	2.807	20.864	701

In 2015 zijn er geen langlopende geldleningen aangetrokken. De aflossingen betreffen de reguliere jaarlijkse aflossingen op de bestaande leningportefeuille.

In 2016 zijn er geen leningen met een laatste aflossing. Het totaal aan aflossingen voor 2016 is € 2.807.000 .

4.3.2.4 Vlottende passiva

Vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
Netto vlottende schulden	15.010	5.732
Overlopende passiva	15.349	16.733
Totaal vlottende passiva	30.359	22.465

Netto vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
Kasgeldleningen	3.000	0
Banksaldi	8.318	2.121
Crediteuren	2.134	1.602
Overige schulden	1.558	2.009
Totaal Netto vlottende schulden	15.010	5.732

Netto vlottende schulden

Kasgeldleningen

Op 22-12-2014 is een kasgeldlening aangegaan van € 3 miljoen met een looptijd van 1 maand. Deze kasgeldlening is medio januari 2015 afgelost.

Overige schulden

De post 'overige schulden' bestaat uit verschillende bedragen. Het betreft hier nog te betalen/besteden posten die nog niet als crediteur zijn verantwoord, maar wel betrekking hebben op 2015 of eerder.

De grootste bedragen zijn:

- € 562.650 te betalen aan zorginstellingen inzake de Wmo 2015
- € 456.501 te betalen aan BNG inzake rente 2015 van de langlopende leningen
- € 251.477 te betalen inzake diverse posten afdeling gemeentewerken 2015
- € 202.166 te betalen inzake diverse posten afdeling beleid 2015
- € 157.758 te betalen aan diverse facturatie directie 2015
- € 126.054 te betalen inzake de sociale dienst/participatie/WSW.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-14	Boekwaarde 31-12-15
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.103	626
Crediteuren sociale zaken	105	100
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	14.141	16.007
Totaal overlopende passiva	15.349	16.733

De 'Overige vooruitontvangen bedragen' die ten bate van volgende begrotingsjaren komen bestaat vooral uit 2008 en 2009 inzake een voorschot voor de gronden in Bospoort ad € 13.426.077. Aangezien de grondoverdracht nog niet heeft plaatsgevonden dienen deze gelden op de overlopende passiva te worden verantwoord. Op het moment dat de grondoverdracht heeft plaatsgevonden worden de gelden overgezet naar onderhanden werken bouwgronden in exploitatie W4, complex Bospoort.

Uitsplitsing overlopende passiva SISA	Boekwaarde 31-12-14	toevoegingen	vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-15
ministerie SZW				
Besluit bijstandsverlening zelfstandige	96	-96	0	0
Onderrealisatie wet sociale werkvoorziening	184	-133	0	51
Participatiebudget	0	0	0	0
totaal ministerie SZW	279	-229	0	51
Monumentenwet (Archeologie)	545	0	0	545
Centrum voor Jeugd en Gezin	174	-174	0	0
Mauritssingel herinrichting duurzaam veilig	31	0	0	31
Sport en recreatiepark De Bloemerd	49	-49	0	0
ISV (wozoco)	0	0	0	0
BDU (Plantage)	25	-25	0	0
BDU (verkeer)	0	0	0	0
Totaal	1.103	-477	0	626

De sociale werkvoorziening heeft in 2015 minder standaardeenheden gerealiseerd dan is opgenomen in de beschikking van het Ministerie SZW. Het teveel bevoorschotte bedrag dient te worden terugbetaald.

4.3.3 Gewaarborgde geldleningen

Het onder de balans opgenomen bedrag voor gewaarborgde geldleningen bestaat uit de volgende borgstellingen:

Geldnemer	Hoofdsom	%	Schuldrestant	
			1-1-2015	31-12-2015
Directe borgstellingen				
Alecto	823	100%	479	436
Schietvereniging 'De Vrijheid'	91	100%	32	27
Schietvereniging 'De Vrijheid' (met SWS)	150	50%	100	83
Stichting Ruiterschool 'Liethorp'	165	100%	21	4
Stichting Ruiterschool 'Liethorp' (met SWS)	290	50%	115	108
Watersportver. Doeshaven (met SWS)	400	50%	110	90
Rijnhart wonen	56.735	100%	26.846	23.906
Stichting Kinderopvang Leiderdorp	1.400	100%	194	148
Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel B.V.	842	100%	790	774
NRF	66	100%	0	13
Totaal directe borgstellingen	60.962		28.687	25.589
Waarborgfonds Sociale Woningbouw				
Rijnhart wonen	105.614	achtervang	93.273	91.888
St. DUWO	2.000	achtervang	2.000	2.000
Woonzorg Nederland	7.998	achtervang	6.884	6.474
Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw	115.612	achtervang	102.157	100.362
Totaal Waarborgfonds Eigen Woning (NHG)	121.000	achtervang	119.000	121.000
Totaal dir. borgstellingen + Waarborgfondsen	297.574		249.844	246.951

Bedragen x € 1000,- / Een aantal leningen wordt verstrekt onder 50% borging door de gemeente. In deze gevallen borgt de Stichting Waarborgfonds voor de Sport (SWS) de resterende 50%.

Rechtstreekse borgstelling door de gemeente: (per 31 december 2015: € 25.589.000)

De gemeente kan borg staan voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen van instellingen die binnen het grondgebied van de gemeente actief zijn:

In 2015 zijn geen betalingen op borgstellingen ingeroepen.

In 2015 heeft besluitvorming plaatsgevonden ten aanzien van één nieuwe aanvraag. Besloten is een borgstelling te verstrekken aan de voetbalvereniging Racing Club Leiderdorp (RCL) voor de nieuwbouw van het clubhuis. De borgstelling bedraagt € 1.900.000 (Z/15/013894/27066). De lening aan RCL is nog niet verstrekt, de borgstelling maakt nog geen onderdeel uit van bovenstaande staat van gewaarborgde geldleningen. De nieuwe borgstelling is wel onderdeel van het borgstellingsrisico zoals opgenomen bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen, zie hiervoor [de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Garantstelling via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW): (per 31 december 2015: € 100.362.000)

Binnen het grondgebied van de gemeente Leiderdorp zijn een aantal toegelaten instellingen actief die vanaf december 2007 borging van leningen moeten laten lopen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

Het WSW biedt corporaties de mogelijkheid om leningen aan te trekken tegen een lagere rente, doormiddel van borgstelling. Borgstelling door het WSW is echter alleen mogelijk als de Rijksoverheid en de gemeenten een minimaal garantieniveau van het WSW garanderen. Dit heet de achtervang. De achtervang biedt financiers zekerheid, waardoor het rendement voor de financiers volledig gegarandeerd is.

De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen:

Primaire zekerheid: de financiële middelen van de corporatie

De financiële positie van de corporatie vormt de eerste zekerheid. Het WSW stelt eisen aan de kredietwaardigheid van (aspirant-) deelnemers. Zijn de financiële middelen van de corporatie op langere termijn niet toereikend, dan kan de corporatie onder voorwaarden saneringssteun krijgen van het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting (CFV).

Secundaire zekerheid: het garantievermogen van het WSW

Als corporaties hun rente- en aflossingsverplichtingen niet nakomen, dan kan de financier het WSW aanspreken. Hiertoe beschikt het WSW over een borgstellingsreserve. Als de borgstellingsreserve van het WSW onder een bepaald garantieniveau komt of dreigt te komen, dan heeft het WSW de plicht obligo's op te vragen bij de corporaties. De obligo is een financiële bijdrage die de corporatie verschuldigd is op basis van een overeenkomst tussen de corporatie en het WSW. Het garantievermogen bestaat dus uit de borgstellingsreserve van het WSW plus de obligoverplichting. Als een financier het WSW aanspreekt, en het WSW betaalt voor een corporatie, dan krijgt het WSW een vordering op de desbetreffende deelnemer (regresrecht). De deelnemende corporatie heeft onroerende zaken in onderpand gegeven bij het WSW. De corporatie heeft zich verplicht deze onroerende zaken vrij van hypotheek te houden, en er op eerste verzoek van het WSW een hypotheekrecht te vestigen voor het WSW. Daarnaast kan het WSW ook een aanspraak doen op het overige bezit. Zo wordt de schade bij het WSW zo veel mogelijk beperkt.

Tertiaire zekerheid: Rijksoverheid en gemeenten

De achtervangpositie van Rijk en gemeenten vormt de derde zekerheid. Indien, na het opvragen van de obligo's en het uitoefenen van het regresrecht, het WSW nog steeds niet kan voldoen aan de verplichting, dan moeten de Rijksoverheid en de gemeenten renteloze leningen aan het WSW verstrekken. Dit is geregeld in de achtervangovereenkomsten die het WSW heeft met de gemeenten en de Rijksoverheid.

In het geval dat de achtervangers op hun achtervangpositie worden aangesproken, geldt een vooraf bepaalde verdeling, waarbij de Rijksoverheid 50% voor haar rekening neemt en de overige 50% van de leningen door gemeenten zullen worden verstrekt. De tertiaire zekerheid is nog nooit ingeroepen.

Garantstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Naast de 100% garantiestellingen en de achtervang bij de door het WSW verstrekte garantstellingen, heeft de gemeente Leiderdorp ook een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Eigen Woning (WEW), beter bekend als Nationale Hypotheekgarantie.

De achtervangfunctie bij het WEW is gerealiseerd door middel van een achtervangovereenkomst tussen het WEW en de Rijksoverheid en (standaard) achtervangovereenkomsten tussen het WEW en alle gemeenten. Op basis van deze overeenkomsten kan het WEW bij dreigende liquiditeitstekorten een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen verstrekt door het Rijk (50%) en verstrekt door de gemeenten (50%). De achtervangfunctie kan door het WEW worden aangesproken indien het fondsvermogen kleiner is dan anderhalf maal het gemiddeld verliesniveau.

Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten, voor nieuw af te geven hypotheekgaranties, vervallen. Vanaf deze datum is, voor nieuw af te geven hypotheekgaranties, sprake van een 100% achtervang door het Rijk. In dit verband zijn de achtervangovereenkomsten per 1 januari 2011 zodanig aangepast dat de gemeenten niet worden aangesproken op de risico's die voortvloeien uit hypotheekgaranties die zijn verstrekt na 31 december 2010.

Jaarlijks verstrekt het WEW een liquiditeitsprognose over de voorliggende vijf jaar. Op basis meest recente liquiditeitsprognose is de verwachting dat geen aanspraken worden gedaan op de achtervangfunctie van gemeenten en Rijk (bron: Jaarrekening WEW 2014). Jaarlijks verstrekt het WEW tevens een opgave van de nominale gegarandeerde bedrag per gemeente. Het nominaal door de gemeente Leiderdorp gegarandeerde bedrag bedraagt € 121.000.000. (hoofdsom van de verstrekte NHG hypotheek tot 2011).

4.3.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Omschrijving van de verplichtingen	Laatste jaar van de verplichting	verplichting
Opgebouwde vakantierechten juni - december 2015	2016	287.231
Verlof uren die in 2015 niet zijn opgenomen	2016	301.021
Langlopende contracten per 31/12/15		1.531.018
Verstreckte hypotheke		12.400.000
TOTAAL		14.519.270

Werknemersverplichtingen

Het saldo van de verlof uren wordt berekend d.m.v. de openstaande verlofuren per 31-12-2015 per personeelslid van Leiderdorp maal een gewogen gemiddeld uurtarief en dit geeft een bedrag van € 301.021.

Vakantiegeld opgebouwd van juni tot en met december 2015 geeft een bedrag van € 287.231.

Langlopende contracten

Het contract met Sportfondsen loopt tot en met 31 december 2020. Hierin zijn afspraken vastgelegd over het beheer en de exploitatie van gemeentelijke binnensportaccommodaties (het zwembad en de sporthallen en –zalen) en het uitvoeren van de werkzaamheden (sportstimulering, verenigingsondersteuning en een loket functie) van het sportservicepunt. De exploitatiebijdrage (prijspeil 2015) bedraagt € 954.107,56.

De overeenkomst met Alecto uit 1996 is per 1 januari 2017 opgezegd. De reden daarvan is dat de gemeente wil dat alle overeenkomsten met sportverenigingen – en dus ook die met Alecto – in lijn zijn met de gebruiksarrangementen. De gemeente is met Alecto in gesprek om een nieuwe overeenkomst af te sluiten per 1 januari 2017. De nieuwe overeenkomst zal in grote lijnen overeenkomen met de aflopende overeenkomst. Het bedrag per 10 jaar bedraagt € 576.910.

Verstreckte hypotheke

Aan Ikea zijn hypotheke verstrekt op de gronden in Bospoort. Deze hypotheke gelden als zekerheid voor de reeds ontvangen voorschotten. Mocht de grondlevering uiteindelijk geen doorgang kunnen vinden dan moeten de voorschotten minus de kosten worden terugbetaald (€ 12.400.000).

4.3.5 Vaste activa staat

x € 1.000	Boek- waarde 1/1	Investering	Des investering	Afschrij- ving	Bijdrage van derden	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boek- waarde 31/12	Rente
Immateriele vaste activa								
onderzoek en ontwikkeling	225	23	0	82	0	0	165	7
Totaal immateriele vaste activa	225	23	0	82	0	0	165	7
Materiele vaste activa								
Investeringen met maatschappelijk nut								
Grond, weg-, waterbouw maatsch. nut	2.837	884	0	86	419	0	3.216	69
Machines/apparaten/ install. maatsch nut	0	2.461	0	0	0	0	2.461	0
overige materiele vaste activa	49	0	0	4	0	0	45	3
Totaal Investerings met maatschappelijk nut	2.887	3.345	0	90	419	0	5.722	72
Investeringen met economisch nut								
Gronden en terreinen	4.621	0	0	35	0	0	4.586	161
Bedrijfsgebouwen	45.213	283	0	1.437	0	0	44.060	1.614
Grond, weg-, waterbouw econ. nut	478	8	0	30	0	0	455	17
Vervoermiddelen	510	75	0	93	0	0	492	16
Machines/apparaten/ install. econ. nut	3.526	143	0	375	0	0	3.294	117
Overige materiele vaste activa	2.979	119	0	556	0	0	2.542	94
Investeringen in erfpacht								
Investerings met economisch nut	57.326	629	0	2.526	0	0	55.429	2.019
Investeringen economisch nut met heffingen								
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	6.705	415	0	147	0	0	6.973	230
Vervoermiddelen	505	0	0	69	0	0	436	17
Machines, apparaten en installaties	2.599	83	0	59	0	0	2.623	33
Overige materiele vaste activa	1.177	0	0	63	0	0	1.115	40
Investerings met economisch nut met heffingen	10.985	498	0	337	0	0	11.146	320

x € 1.000	Boek- waarde 1/1	Investering	Des investering	Afschrij- ving	Bijdrage van derden	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boek- waarde 31/12	Rente
Totaal Materiele vaste activa	71.198	4.471		2.953	419	0	72.297	2.412
Financiële vaste activa								
Bijdr. aan activa in eigendom derden	8.825	0	0	272	0	0	8.553	305
kapitaalverstr. aan deelnemingen	2.137	0	0	0	0	0	2.137	75
leningen aan overige verbonden partijen	24	-1	0	0	0	0	23	0
langlopende geldleningen	9.160	-9.160	0	0	0	0	0	214
Totaal Financiële vaste activa	20.146	-9.161	0	272	0	0	10.713	593
Totaal Vaste activa	91.568	-4.667	0	3.307	419	0	83.175	3.011

4.3.6 Staat investeringskredieten incl. af te sluiten

In dit hoofdstuk wordt een verklaring gegeven over de stand van zaken van kredieten groter dan € 100.000 voor de opgenomen kredieten en € 25.000 voor de afgesloten kredieten in 2015.

De bedragen onder kolom krediet betreffen gesaldeerde bedragen. De gerealiseerde uitgaven en inkomsten worden afzonderlijk weergegeven.

Kredieten

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
Programma: 1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs							
Product: 42101 Huisv.vrz.openb.basisonderwijs							
7210388 BSW casco	11.085	8.327	2.759	0	11	-11	
7210562 BSW buitenruimte	1.701	798	903	0	1	-1	
7210563 BSW eenmalig kosten	108	704	-596	0	704	-704	Ja
7210564 BSW ontwikk.-en adv.kosten	2.349	1.484	865	0	0	0	Ja
7210868 BSW eerste inrichting speelvoorz	20	20	0	0	0	0	Ja
Totaal 42101 Huisv.vrz.openb.basisonderwijs	15.263	11.332	3.930	0	716	-716	
Product: 42301 Huisv.vrz.Bijz.basisonderwijs							
7210851 Renovatie scholen in Voorhof 2016	0	4	-4	0	0	0	
Totaal 42301 Huisv.vrz.Bijz.basisonderwijs	0	4	-4	0	0	0	
Product: 62201 wmo huishoudelijke kosten							
7210711 IBP Invoer WMO	26	0	26	0	0	0	
Totaal 62201 wmo huishoudelijke kosten	26	0	26	0	0	0	
Product: 65201 Wet Voorziening Gehandicapten							
7210713 Software WMO	38	24	15	0	0	0	
Totaal 65201 Wet Voorziening Gehandicapten	38	24	15	0	0	0	
Totaal 1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs	15.327	11.360	3.967	0	716	-716	
Programma: 3 Kunst, Cultuur en Sport							
Product: 53010 Sporthuisvesting							
7210709 Bereg. install 2013	7	0	7	0	0	0	
Totaal 53010 Sporthuisvesting	7	0	7	0	0	0	
Product: 53101 Groene sportvelden/terreinen							
7210852 RCL 2015	167	125	42	0	0	0	
7210855 Alecto 2015	70	30	40	0	0	0	
Totaal 53101 Groene sportvelden/terreinen	237	155	82	0	0	0	

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
Product: 54006 Onderhoud kunstwerken							
7230578 Kunstwerken houten bruggen 2015	215	0	215	0	0	0	
7230579 Kunstwerken betonnen bruggen	110	5	105	0	0	0	
Totaal 54006 Onderhoud kunstwerken	325	5	320	0	0	0	
Totaal 3 Kunst, Cultuur en Sport	569	160	409	0	0	0	
Programma: 4 Beheer openbare ruimte							
Product: 21001 Bruggen							
7230481 Houten bruggen 2010	135	282	-147	0	170	-170	
7230482 Houten bruggen 2011	135	165	-30	0	31	-31	
7230483 Houten bruggen 2012	113	99	14	0	0	0	
7230548 Houten bruggen 2013	135	97	38	0	0	0	
7230551 Wachtpl.boten met in	125	0	125	0	0	0	
7230556 Houten bruggen 2013 (KN2012)	80	0	80	0	0	0	
7230557 Houten bruggen 2015 (KN2012)	546	0	546	0	0	0	
Totaal 21001 Bruggen	1.270	643	627	0	201	-201	
Product: 21002 Wegen							
7230552 Hoek Vronkenlaan	100	73	27	0	0	0	
7230559 Wegen Muzenlaan	350	0	350	0	0	0	
7230560 Wegen Engelenlaan	350	0	350	0	0	0	
7230581 wegen Persant Snoepweg	200	0	200	0	0	0	
Totaal 21002 Wegen	1.000	73	927	0	0	0	
Product: 21032 Gladheidsbestrijding							
7210443 Gladheidsbestrijding sneeuwploug 2010	13	15	-2	0	0	0	Ja
7210858 Rolbezem Gladheidsbestrijding 2015	25	24	1	0	0	0	
Totaal 21032 Gladheidsbestrijding	38	39	-1	0	0	0	
Product: 21050 Openbare verlichting							
7230567 Openbare verlichting Zijkwartier	65	25	40	0	0	0	
7230568 Openbare verlichting Splinterlaan	30	0	30	0	0	0	
7230569 Openbare verlichting Oude Sporbaan	17	0	17	0	0	0	
7230570 Openbare verlichting Muzenlaan	10	0	10	0	0	0	
7230571 Openbare verlichting Irenestraat	8	0	8	0	0	0	

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
7230572 Openbare verlichting Havenlaan	15	0	15	0	0	0	
Totaal 21050 Openbare verlichting	145	25	120	0	0	0	
Product: 21101 Verkeersregulering							
7210490 VRI's Totaal	1.759	1.473	286	0	0	0	
7210491 VRA's Totaal	1.180	988	192	0	0	0	
7210663 Verkeersregelininstall	70	0	70	0	0	0	
7210699 Hydr. afsluiting Splinterlaan 2015	100	0	100	0	0	0	
7210844 IVVP Engelendaal	674	1.046	-372	0	541	-541	
7210845 IVVP Zijlkwartier	396	610	-214	0	214	-214	Ja
7210846 IVVP Quickwins	395	134	261	0	57	-57	
7210847 IVVP Management	90	41	48	0	17	-17	
Totaal 21101 Verkeersregulering	4.664	4.293	371	0	829	-829	
Product: 24001 Waterwerken							
7230561 Water Voorhof	20	0	20	0	0	0	
7230562 Water Ouderzorg-Kerkwijk	20	7	13	0	0	0	
7230563 Water Buitenhofvijver	230	0	230	0	0	0	
7230564 Water Buitenhof	20	0	20	0	0	0	
7230565 Water Bloemerd	35	0	35	0	0	0	
7230566 Water Baanderij	11	0	11	0	0	0	
7230580 Duikers Binnenhof	30	0	30	0	0	0	
Totaal 24001 Waterwerken	366	7	359	0	0	0	
Product: 56001 Openbaar groen							
7210671 Hekwerken 2013	20	5	15	0	0	0	
7210784 Houtversnipperaar	16	16	0	0	0	0	
Totaal 56001 Openbaar groen	36	21	15	0	0	0	
Product: 56007 Groen beleid en regio							
7210798 Van Oude Rijn tot Kaag	0	91	-91	0	102	-102	
7230582 Herinrichting polder Achthoven	2.150	757	1.393	2.150	879	1.271	
Totaal 56007 Groen beleid en regio	2.150	848	1.302	2.150	981	1.169	
Product: 56052 Kinderboerderij							
7210785 Minitractor kinderboerderij	6	0	6	0	0	0	
Totaal 56052 Kinderboerderij	6	0	6	0	0	0	
Product: 58003 Speelplaatsen							
7230573 spelen Voorhof-Winkelhof	102	3	99	0	0	0	
7230574 spelen Schansen-Zijlkwartier	38	0	38	0	0	0	
7230575 spelen Doeskwartier Kerkwijk-Oranjewijk	41	0	41	0	0	0	

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
7230576 spelen Buitenhof Leyhof	45	0	45	0	0	0	
7230577 spelen Binnenhof	80	0	80	0	0	0	
Totaal 58003 Speelplaatsen	306	3	303	0	0	0	
Product: 72102 Reiniging/afvalstoffenheffing							
7210470 Reiniging wijkcont	150	0	150	0	0	0	
7210715 Ondg. wijk.cont 2012	1.000	886	114	0	0	0	
7210716 Ondg. wijk.cont 2013	1.200	821	379	0	0	0	
7210837 Reiniging opstelpl huisvuilcontainers	26	0	26	0	0	0	
Totaal 72102 Reiniging/ afvalstoffenheffing	2.376	1.707	670	0	0	0	
Product: 72201 Riolering en pompen							
7210729 Riolering 2015	1.397	233	1.164	0	2	-2	
7210730 Riool 2015 ondz 5jr	40	23	17	0	0	0	
7210731 Riool 2015 gemalen revisie 8 jr	60	0	60	0	0	0	
7210732 Riool 2015 waterplan verv duiker	70	0	70	0	0	0	
7210861 Wateroverlast Zijkwartier	958	285	673	0	0	0	
Totaal 72201 Riolering en pompen	2.525	541	1.984	0	2	-2	
Totaal 4 Beheer openbare ruimte	14.881	8.199	6.682	2.150	2.012	138	
Programma: 5 Ruimtelijk beleid							
Product: 82201 Bouw- en woningtoezicht							
7210739 Softw BWT	80	0	80	0	0	0	
7210839 Software benut BIMAS	10	0	10	0	0	0	
Totaal 82201 Bouw- en woningtoezicht	90	0	90	0	0	0	
Totaal 5 Ruimtelijk beleid	90	0	90	0	0	0	
Programma: 6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid							
Product: 00101 Raad en raadscommissies							
7210692 Raadsinfor.syst.2011	27	20	7	0	0	0	Ja
7210693 Bevolking software GBA	100	0	100	0	0	0	
Totaal 00101 Raad en raadscommissies	127	20	107	0	0	0	
Product: 00254 Bestuursonderst. CZ							
7210806 Koppelingen applic/ basisregistraties	50	50	0	0	0	0	Ja
7210807 Wifi Gemeentehuis	10	6	4	0	0	0	
7210808 Website	20	20	-0	0	0	0	Ja
7210809 Klantcontactcentrum	59	47	12	0	0	0	
7210811 Basisregistraties	13	0	13	0	0	0	

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
7210813 Mobiele telefoons	30	21	9	0	0	0	
7210814 Klantbegeleidingssysteem	25	9	16	0	0	0	
7210819 BAG software	50	0	50	0	0	0	
7210822 Belastingen software	50	0	50	0	0	0	
7210823 Heffingen / Invorderingen software	50	0	50	0	0	0	
7210826 WMO software	35	0	35	0	0	0	
7210827 Waarderings software	30	0	30	0	0	0	
7210829 Cyclorama's software	15	0	15	0	0	0	
7210831 Digitale presentatieschermen (4x)	10	0	10	0	0	0	
7210840 Integreren dienstverlening	8	3	5	0	0	0	
Totaal 00254 Bestuursonderst. CZ	455	156	298	0	0	0	
Product: 14003 APV							
7210859 Auto BOA's 2015	35	25	10	0	0	0	
7210869 Mobiele strafbeschikking	10	0	10	0	0	0	
Totaal 14003 APV	45	25	20	0	0	0	
Product: 72401 Begraafplaats							
7210738 Begraafplaats, grafdeftmach 2013	27	30	-3	0	0	0	Ja
Totaal 72401 Begraafplaats	27	30	-3	0	0	0	
Totaal 6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	654	231	423	0	0	0	
Programma: 7 Grondontwikkeling							
Product: 83004 grond expl.Overige bouwgrond							
7210850 Herintr. Vliko-terrein Oude Rijnzone	1.100	81	1.019	0	0	0	
Totaal 83004 grond expl.Overige bouwgrond	1.100	81	1.019	0	0	0	
Totaal 7 Grondontwikkeling	1.100	81	1.019	0	0	0	
Programma: SALDI KOSTENPLAATSEN BEDRIJFSVOERING							
Product: PRODUCTIEMIDDELEN							
7210746 VW dubbelcab 2014	55	1	54	0	0	0	
7210747 VW dubbelcab 2014	55	1	54	0	0	0	
7210748 VW enkelcabine 2014	60	1	59	0	0	0	
7210751 VW enkelcabine 2014	60	1	59	0	0	0	
7210752 VW enkelcabine 2014	60	1	59	0	0	0	
7210791 verv. Peugeot 37-VFX-6	25	22	3	0	0	0	
7210792 verv. Peugeot 36-VFX-6	25	22	3	0	0	0	
Totaal PRODUCTIEMIDDELEN	340	50	290	0	0	0	
Product: GEMEENTELIJKE HUISVESTING							

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
7210741 Olietanks 2012	14	3	12	0	0	0	
7210742 Smeerbrug 2013	22	22	-0	0	0	0	
Totaal GEMEENTELIJKE HUISVESTING	36	25	11	0	0	0	
Product: OVERIGE ACCOMODATIES							
7210871 Huisvesting JGT en STL	40	42	-2	0	0	0	Ja
Totaal OVERIGE ACCOMODATIES	40	42	-2	0	0	0	
Product: SPORTACCOMODATIES							
7210834 Gymlokaal Zijlkwartier wandrekken 2015	10	0	10	0	0	0	
7210842 Inventaris sportfondsen	6	0	6	0	0	0	
Totaal SPORTACCOMODATIES	16	0	16	0	0	0	
Totaal SALDI KOSTENPLAATSEN BEDRIJFSVOERING	433	117	315	0	0	0	
Totaal	33.053	20.147	12.906	2.150	2.728	-578	

Toelichting bij opgenomen kredieten > € 100.000.

7210388 BSW casco

Bij de Brede School West moeten nog de fiscale aspecten beoordeeld worden. Zodra dit is afgerond kan het krediet worden afgesloten.

7230481 t/m 7230548 + 7230556 Houten bruggen

Groot onderhoud van bruggen is reeds aanbesteed, uitvoering loopt door tot medio 2016.

7230559 t/m 7230581 Wegen

De renovatie van de Engelendaal heeft het afgelopen jaar meer tijd gevegt dan verwacht. Hierdoor zijn de overige projecten naar achteren geschoven. Verwachting is dat deze investeringen alsnog in 2016 zullen aanvangen.

7210844 t/m 7210847 IVVP

Voor de werkzaamheden voor het IVVP zijn investeringsnummers opgenomen. Hierop worden de werkzaamheden afgerekend. De kosten worden conform de begroting verrekend met de reserves. De uitvoering van het Zijlkwartier heeft in 2014 plaatsgevonden. Dit krediet is inmiddels afgesloten. De voorbereiding van de Engelendaal is in 2015 gestart, de afronding van de werkzaamheden lopen nog door in 2016. De voortgang van dit project wordt opgenomen in de GIG.

7210490/ 7210491 VRI's en VRA's

VRI's en VRA's worden met de uitvoering van het IVVP meegenomen. De uitvoering is gestart in 2015 en loopt door in 2016.

7210851 Renovatie scholen in Voorhof 2016

De uitgaven van € 4.000 hebben betrekking op het Voorbereidingskrediet Voorhof ad. €175.000. Dit voorbereidingskrediet maakt onderdeel uit van het totale investeringskrediet Renovatie scholen in Voorhof ad. € 2.300.000 dat is opgenomen in de begroting 2016.

Toelichting bij afgesloten kredieten > € 25.000.

7210443 Gladheidsbestrijding sneeuwpluog 2010 en 7210858 Rolbezem Gladheidsbestrijding 2015

De totale kosten voor de investeringen in de gladheidsbestrijding bleken € 1.900 hoger uit te vallen dan begroot. Daar staat tegenover het krediet Rolbezem Gladheidsbestrijding met een onderschrijding van ruim € 600.

7210871 Huisvesting JGT en STL

Doordat de afronding van het krediet een jaar langer doorliep dan verwacht is er meer rente toegerekend dan in het krediet begroot was. Hierdoor is het krediet met € 1.700 overschreden.

7210738 Begraafplaats, grafdekmachine 2013

De vervanging van de Rups graafmachine voor de begraafplaatsen bleek € 2.500 meer te kosten dan eerder begroot. Hiermee is het betreffende krediet met eenzelfde bedrag overschreden.

4.3.7 Staat van reserves

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen.

Op 16 december 2013 is de nota Reserves en Voorzieningen herzien en door de gemeenteraad vastgesteld. Deze jaarrekening is conform de richtlijnen van deze nota opgesteld.

bedragen x € 1.000	Stand 1/1	Geboekt storting	Geboekt onttrekking	Stand 31/12	Begroot Stand 31/12
algemene reserves					
8297001 Algemene reserve	2.171	953	916	2.208	2.208
8297002 Bouw- en grondexploitaties	1.521	0	560	962	178
algemene reserves	3.693	953	1.476	3.170	2.387
bestemmingsreserves					
8297201 Kunst en cultuur	22	13	15	20	16
8297203 Sociale woningbouw	130	0	7	123	123
8297204 Rekenkamer	50	0	0	50	50
8297205 Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs	1.200	768	218	1.750	1.570
8297206 Voormalig personeel	237	0	93	144	209
8297209 Jaarafsluiting	312	127	262	177	177
8297210 Sociaal Beleid	571	271	92	750	479
8297211 Egalisatieres. exploitatielasten	8.431	149	1.125	7.455	7.455
8297212 Regionaal investeringsfonds RIF	5.323	0	1.326	3.997	3.997
8297213 Regionalisering	0	0	0	0	0
8297214 Informatiebeleidsplan	430	13	0	443	430
8297215 GR Oude Rijnzone	1.052	0	0	1.052	1.052
8297216 Bestemmingsreserve W4	11.503	2.170	679	12.994	7.646
8297218 Implementatie 3D transitie	498	120	198	420	618
8297243 Bestemmingsreserve Integraal Beheer	1.198	405	122	1.480	1.198
8297244 Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds	1.806	1.227	664	2.370	2.255
bestemmingsreserves	32.763	5.264	4.800	33.226	27.275
egalisereserves					
8297101 Egalisatiereserve omgevingsvergunning	181	108	0	289	181
8297103 Egalisatiereserve reiniging	3.330	25	-0	3.355	3.274
8297104 Egalisatiereserve begraafplaats	0	0	0	0	67
egalisereserves	3.511	133	-0	3.644	3.522
Reserves excl. resultaat na bestemming	39.966	6.350	6.277	40.040	33.183

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- Algemene reserve;
- Bestemmingsreserves ter egalisatie van tarieven. Deze dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven worden;
- Overige bestemmingsreserves: Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Algemene reserve

De algemene reserve is als weerstandskas van de gemeente het vangnet voor onverwachte (grote) financiële uitgaven. De algemene reserve is vrij besteedbaar. Tevens fungeert deze reserve binnen de kaders van het weerstandsvermogen als dekkingsreserve.

Algemene reserves hebben een aantal uitgangspunten, deze zijn in de Nota Reserves en voorzieningen vastgelegd.

- Het moet gaan om eenmalige middelen
- Bijbehorende kosten moeten tegelijkertijd worden afgedekt
- Eenmalige lasten ter verlaging van toekomstige structurele lasten
- Het ratio van het weerstandsvermogen blijft minimaal voldoende
- Onttrekking ter beperking van de (toekomstige) risico's
- Besluitvorming direct vastleggen in de begroting
- Bij besluitvorming levert het college standaard een overzicht aan met mogelijke toekomstige uitnamen
- Algemene reserves hebben een bodem

Toevoegingen:

- Resultaat jaarrekening 2014 conform resultaatbestemming € 953.270

Onttrekkingen:

De resultaatbestemming 2014 bestaat uit de volgende posten;

- Ten behoeve van reserve Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs € 550.000
- Verbouwing Centrum Jeugd en gezin € 134.046
- Ondersteuning arbeidsvermogen € 47.908
- Opzetten natuurmeetnet € 20.000
- Recreatie en toerisme € 10.000
- Individueel opleidingsbudget € 154.500

Algemene reserve bouw- en grondexploitaties

Reserve is bestemd voor de opvang van eventuele nadelen bij de uitvoering van bouwgrond-exploitaties op basis van exploitatieberekeningen en wordt gevoed door voordelen op bouwgrond-exploitaties. Op deze manier kan ook gestalte worden gegeven aan een beleid waarbij de mogelijkheid wordt opgehouden om tekorten uit de ene exploitatie te compenseren met positieve opbrengsten uit andere exploitaties.

Onttrekkingen:

Er zijn onttrekkingen gedaan inzake de projecten:

- Bestemmingsplan onderzoeken € 40.000
- Onttrekking ten behoeve van rente van € 172.246
- IVVP Quickwins € 410.000
- IVVP Engelendaal teruggave -€ 62.374

Reserve Kunst en cultuur

Deze reserve is gevormd voor het nieuw plaatsen van kunstwerken, subsidiëring van vernieuwende culturele activiteiten en overige kunst aangelegenheden.

Toevoegingen:

- Conform begroting € 9.925
- Restitutie € 3.554

Onttrekkingen:

- Conform begroting € 15.000

Reserve sociale woningbouw

Reserve om knelpunten op het gebied van de volkshuisvesting te kunnen oplossen. De huidige marktontwikkelingen leiden er toe dat het steeds moeilijker is om sociale woningbouw te plegen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Onttrekkingen:

- Uitvoering actieplan uit woonvisie wonen in Stad en Land € 6.816

Reserve rekenkamer

Het beschikbaar stellen van financiële middelen aan de rekenkamer voor de uitvoering van onderzoeken. De reserve is ingesteld vanwege het fluctueren van de (financiële) omvang van de onderzoeken en het niet gelijktijdig verlopen van onderzoeken met kalenderjaren. De kosten die gemaakt worden betreffen onder andere presentiegelden en onderzoekskosten.

- Geen toevoegingen en onttrekkingen in 2015.

Reserve Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

De reserve dient voor het egaliseren van positieve- of negatieve saldi, die voortkomen uit de exploitatiebudgetten van diverse regelingen binnen programma 1 zoals de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Leerlingenvervoer.

Toevoegingen:

- Jaarrekeningresultaat 2014 € 550.000
- Storting 2015 reserve Zorg € 179.548
- Resultaat WMO 3D € 38.358

Onttrekkingen:

- WMO loket € 120.000
- Transitie Jeugdzorg € 97.906

Reserve voormalig personeel

Deze reserve dient ter dekking van kosten die ontstaan doordat een medewerker niet meer in dienst is bij de gemeente Leiderdorp, maar wel (tijdelijk) recht heeft op salarisbetaling van de gemeente (wachtgeldregeling). Ook is er een bedrag opgenomen voor mogelijke aanvulling van de voorziening wachtgeld bestuurders.

Onttrekkingen:

- Er heeft een extra onttrekking plaatsgevonden van € 65.000 om te doteren in de voorziening Wachtgeld wethouders om de komende jaren aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen aan voormalig wethouders.
In totaal is in 2015 € 93.119 onttrokken aan de reserve voormalig personeel.

Reserve jaarafsluiting

Budgetten meenemen naar het volgende jaar. Dit betreft budgetten die een jaar overschrijdend karakter hebben als gevolg van planningsverschillen in de realisatie. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten die plaatsvinden c.q. geleverd worden in het opvolgende kalenderjaar. Op het moment dat deze budgetten niet worden bestemd (via resultaatbestemming) in de reserve jaarafsluiting, loopt de realisatie gevaar als gevolg van een budgettekort in het jaar daarop. De raad neemt over de toevoeging aan de reserve via een begrotingswijziging een besluit. Volgens planning (realisatie) worden de middelen besteed ten laste van de reserve jaarafsluiting. Ook deze mutatie wordt door middel van een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Toevoegingen:

In de 2de bestuursrapportage 2015 zijn een aantal zaken toegevoegd aan de reserve via budgetoverheveling.

- € 25.000 Organisatieontwikkeling
- € 46.000 Serviceplein
- € 56.000 Uitvoering ruimtelijke structuurvisie

Onttrekkingen:

In de 2de bestuursrapportage 2014 zijn een aantal zaken toegevoegd aan de reserve via budgetoverheveling. De toevoegingen in 2014 zijn in 2015 weer aan de reserve onttrokken:

- € 262.000, bestaat onder andere uit de volgende posten; recreatie, organisatieontwikkeling, nota welstand, structuurvisie, woonvisie en waterplan.

Reserve Sociaal Beleid

De reserve dient voor het egaliseren van positieve- of negatieve saldi, die voortkomen uit de exploitatiebudgetten van diverse open-einde regelingen van programma Werk en Inkomen (b.v. WWB, Participatie-budget, Minimabeleid, WSW).

Toevoegingen:

- € 271.337, van het totale saldo op de diverse open-einde regelingen van programma Werk en Inkomen is € 271.337 gestort in de Reserve Sociaal Beleid, dit is de ruimte tot aan het plafond van deze reserve ad. € 750.000, conform de nota R&V.

Onttrekkingen:

- Conform de begroting € 92.500 wordt er 3 jaar lang € 92.000 onttrokken voor participatie in 2014 - 2015 - 2016.

Egalisatiereserve exploitatielasten

Egalisatie van de lasten over de jaren heen.

Toevoegingen:

- Afkoop Alecto groot onderhoud 2017 conform begroting € 115.382
- Overige € 33.893

Onttrekkingen:

- Gemeentehuis € 233.263
- Sociaal cultureel centrum € 39.970
- Sporthal de Bloemerd € 50.000
- Brede school West € 404.620
- Brede school Oude Dorp € 49.425
- Overige € 347.776

Reserve regionaal investeringsfonds RIF

De reserve dient ter dekking van de in 2008 besloten bijdrage aan het RIF van € 571.000 per jaar gedurende 15 jaar, inclusief de in 2013 besloten bijdrage 2 e tranche RIF

Onttrekkingen:

- € 1.326.000; conform raadsbesluit wordt er jaarlijks € 571.000 onttrokken aan deze reserve voor het Regionaal investeringsfonds. In 2015 is conform raadsbesluit een onttrekking van € 755.000 geraamd voor de 2e tranche RIF

Reserve regionalisering

De vorming van de regionale brandweer en het opzetten van het Servicepunt71 brengt in eerste aanleg transitiekosten met zich mee. De reserve is ingesteld om deze eenmalige kosten te kunnen financieren.

- Dit is een aflopende reserve en er volgen geen onttrekkingen en toevoegingen meer.

Reserve Informatiebeleidsplan

Het beschikbaar stellen van financiële middelen ten behoeve van het InformatieBeleidsPlan (b.v. voor de uitvoering van onderzoeken, enz.). De reserve is ingesteld vanwege het fluctueren van de (financiële) omvang van deze kosten.

Toevoegingen:

- € 12.715; conform de nota reserves en voorzieningen wordt het budget van het Informatiebeleidsplan tot het plafond van de reserve (€ 600.000) geëgaliseerd. In 2015 is € 12.715 van het budget niet benut en toegevoegd aan de reserve.

Reserve GR Oude Rijn Zone (ORZ)

De reserve dient ter dekking van de in 2010 besloten bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling van € 300.000 per jaar gedurende 5 jaar en voor zover het saldo hiervoor toereikend is voor de aanvullende kosten voor de Leiderdorpse projecten van de Oude Rijn Zone.

- Geen toevoegingen en onttrekkingen in 2015.

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling zijn afgelopen in 2014. Voor zover het saldo toereikend is kan de reserve worden ingezet voor de aanvullende kosten ' Leiderdorpse projecten van de Oude Rijn Zone'.

Bestemmingsreserve W4

Als uitvloeisel van de overeenkomst met Rijkswaterstaat moet de gemeente bij oplevering van de Tunnelbak van de Rijksweg A4 € 8 miljoen (+index) betalen. Alle deelprojecten W4 die worden afgesloten worden verrekend met deze reserve, zodat de bijdrage betaald kan worden. De reserve loopt na oplevering van het laatste W4 project op nul.

- Toevoegingen: € 2.170.163
- Onttrekkingen: € 678.581

Door positieve ontwikkelingen binnen de projecten Vierzicht en de Plantage kon er een bedrag van € 1.768.000 vrijvallen uit de voorziening negatieve grondexploitaties. Dit bedrag is verrekend met de W4 reserve. Daarnaast heeft er een rentetoe rekening plaatsgevonden van € 307.000 Overige verschillen bestaan uit de kapitaallasten Tunnelbak welke ten laste van de reserve W4 zijn gebracht en de verrekening van het project Grondberging Munnikkenpolder van € 74.000.

Reserve Implementatie 3D-transities

Om stagnatie in het proces te voorkomen en snel en adequaat te kunnen handelen is het van belang ook financieel snel te kunnen handelen. Met het aanwenden van een bestemmingsreserve (voor de duur van 5 jaar) voor de drie transities op het maatschappelijk terrein wordt dit gefaciliteerd.

Toevoegingen:

- € 120.000; deze toevoeging betreft de verwachte frictiekosten van het WMO loket.

Onttrekkingen:

- € 197.513; conform de nota Reserves en Voorzieningen zijn de kosten die gemaakt zijn voor de Implementatie van de 3D transities geëgaliseerd met de Reserve Implementatie 3D transities.

Bestemmingsreserve Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel: Nivelleren kapitaallasten van vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Alle kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte vanaf 2014 worden indien mogelijk afgedekt via deze reserve.

Jaarlijks worden bij het opstellen van de jaarrekening eventuele overschotten op het regulier onderhoudsbudget IBOR (exclusief interne uren en exclusief riolering) in de bestemmingsreserve IBOR gestort.

Toevoegingen:

- € 404.916; conform het raadsbesluit van de Beheervisie openbare ruimte die op 3 februari 2014 is vastgesteld worden bij de jaarrekening eventuele overschotten op het regulier onderhoudsbudget IBOR toegevoegd aan de reserve. In 2015 is per saldo € 160.000 (zie ook de onttrekking) van de onderhoudsbudgetten niet benut en toegevoegd aan de reserve.

Onttrekkingen:

- € 122.090

Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel s chommelingen in de algemene uitkering op te kunnen vangen voor het lopende jaar en het eerst volgende jaar. Taakstellend kan de reserve ingezet worden voor volgende jaren.

Na vaststelling van de primitieve begroting door de gemeenteraad wordt de algemene uitkering nog regelmatig bijgesteld als gevolg van rijksbeleid en als gevolg van het definitief worden van de diverse (ingeschatte) kengetallen (b.v. aantal inwoners). Deze bijstellingen, zowel positief als negatief, worden voor het lopende jaar en het daarop volgende jaar verrekend met deze reserve. Voor de jaren erna worden passende maatregelen genomen om de schommelingen structureel op te vangen.

Toevoegingen:

- In totaal € 1.227.256 bestaande uit onder andere;
- € 800.000, toevoegingen cf begroting 2015 € 811.000;
- € 127.775, de decembercircularie 2015;
- € 300.000, begrotingswijzigingen opgenomen in de 1ste bestuursrapportage 2015 en in de laatste begrotingswijziging 2015. Wijzigingen van de meest actuele ontwikkelingen op het gebied van de Algemene Uitkering aan de hand van bijvoorbeeld de septembercircularie

Onttrekkingen:

- € 663.916; de verwerking van de algemene uitkering, meicircularie 2015 is in de 2de bestuursrapportage meegenomen als tegenvaller. Ook zijn de onttrekkingen voor minimabeleid en studietoelage gerealiseerd in 2015.

Egalisatiereserve omgevingsvergunning

Egaliseren van baten of lasten van de producten met betrekking tot de omgevingsvergunningen om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend.

Toevoeging:

- € 107.992; in de begroting wordt rekening gehouden met een vast bedrag aan baten voor de *vergunningaanvragen*. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt het saldo, positief danwel negatief gestort in of onttrokken aan de egalisatiereserve omgevingsvergunning, dit jaar ad € 108.000 positief.

Egalisatiereserve riolering

Met ingang van 1 januari 2015 is de reserve riolering conform de notitie Riolering 2014 omgezet in een voorziening.

Egalisatiereserve reiniging

Egaliseren van baten en lasten op het product Reiniging om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend.

Toevoegingen:

- € 24.849; de egalisatie van de reiniging is in 2015 uitgekomen op een storting in de reserve van € 24.849, terwijl in de begroting nog uitgegaan was van een onttrekking van € 56.340.

4.3.8 Staat van voorzieningen

bedragen x € 1.000	Stand 1/1	Geboekt toevoeging	Geboekt aanwending	Vrijgevallen bedragen	Stand 31/12	Begroot Stand 31/12
voorzieningen						
Voorz derden verkr midd met spec best						
8298201 Voorziening Riolering derden	3.187	543	0	0	3.730	3.574
Voorz derden verkr midd met spec best	3.187	543	0	0	3.730	3.574
voorzieningen met verplichting						
8298001 Pensioenoverdrachten wethouders	614	113	0	0	727	727
8298002 Wachtgeld bestuurders	83	70	74	0	78	56
voorzieningen met verplichting	696	183	74	0	805	782
voorzieningen ter egalisatie kosten						
8298106 Voorziening Gemeentelijke accommodaties	2.843	582	771	-1	2.656	2.753
8298107 Vrz.Integraal Beheer Openb.Ruimte(IBOR)	3.709	1.249	1.375	0	3.583	3.407
voorzieningen ter egalisatie kosten	6.552	1.831	2.146	-1	6.239	6.160
voorzieningen	10.436	2.558	2.220	-1	10.774	10.516

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten is;
- Op de balansdatum bestaande risico's over bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten dienen in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. De voorziening dubieuze debiteuren is conform het BBV opgenomen aan de activa zijde van de balans. Hiermee is de voorziening een correctie post op de openstaande vorderingen aan debiteuren. Dit systeem is ook verplicht voor de voorziening Centrumplan en W4. Deze voorzieningen vormen zo een correctiepost op het saldo onderhanden werken (voorraden).

Op 16 december 2013 is de nota Reserves en Voorzieningen herzien en door de gemeenteraad vastgesteld. Deze jaarrekening is conform de richtlijnen van deze nota opgesteld.

Voorziening riolering

Met ingang van 1 januari 2015 is de reserve riolering conform de notitie Riolering 2014 omgezet in een voorziening. Kostendekkende exploitaties als Riolering en Reiniging hebben wel financiële afwijkingen maar geen effect op het rekeningresultaat. De voor- en nadelen binnen deze productgroepen komen na bestemming ten gunste, respectievelijk ten laste van de egalisatiereserve reiniging en -voorziening riolering.

Toevoegingen:

€ 543.436; het verschil tussen de inkomsten uit rioolheffing en de gecorrigeerde uitgaven wordt aan de voorziening toegevoegd voor het groot onderhoud in de toekomst. Het betreft middelen voor derde die voor het onderhoud aan de riolering gereserveerd moeten worden.

Voorziening pensioenoverdrachten wethouders

Met ingang van 2001 heeft een wethouder de mogelijkheid om zijn opgebouwde pensioen over te dragen. Voor de (gewezen) wethouders bestaat het recht om tot 6 maanden na afloop van het dienstverband het opgebouwde pensioen over te laten dragen aan een pensioenfonds. De gemeente is verplicht om aan een tijdig gedaan verzoek te voldoen. Deze voorziening wordt alleen opgebouwd voor de huidige wethouders en de gewezen wethouders voor zover de verplichting nog opeisbaar is.

Toevoegingen:

€ 113.171; deze toevoeging bestaat uit het bedrag reeds opgenomen in de begroting 2015 van € 105.000 en het bedrag opgenomen in de laatste begrotingswijziging 2015. 'Jaarlijks wordt het saldo van de voorziening Pensioenoverdrachten wethouders vergeleken met de actuariële berekening met betrekking tot de pensioenen. Op basis van de nieuwe berekeningen moet € 8.171 worden toegevoegd aan de voorziening. '

Voorziening wachtgeld bestuurders

Op basis van een daartoe geldende regeling kunnen (voormalige) wethouders/burgemeesters na hun aftreden aanspraak maken op een wachtgeldregeling.

Toevoegingen:

€ 70.000; voor 2015 is er sprake van een extra toevoeging van € 65.000 aan de voorziening wachtgeld bestuurders in verband met het op voldoende niveau houden van deze voorziening. Deze extra toevoeging is conform de bestendige gedragslijn onttrokken aan de reserve voormalig personeel.

Onttrekkingen:

€ 74.380; er hebben onttrekkingen plaatsgevonden inzake wachtgeldbetalingen in 2015.

Voorziening gemeentelijke accommodaties

De voorziening gemeentelijke accommodaties is ingesteld voor het planmatig kunnen uitvoeren van werkzaamheden aan gebouwen en Sportvelden op basis van een actueel onderhoud beheerprogramma en om de uitgaven ervan gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren te verdelen.

Toevoegingen:

€ 582.195; Conform begroting

Onttrekkingen:

€ 769.575; In 2014 was begroot dat de oude basisschool de Driemaster zou worden gesloopt (kosten € 95.000). Werkelijke uitvoering vond begin 2015 plaats. In 2014 is minder uitgegeven aan onderhoud Touwbaan. In 2015 is dit bedrag ingezet voor het waterdicht maken van het gebouw. Tegenover deze hogere kosten in 2015 staat dat er minder is uitgegeven aan sportcentrum de Does en sporthal de Bloemerd. Deze werkzaamheden zullen alsnog in 2016 plaatsvinden.

Voorziening IBOR

De voorziening is in 2013 ingesteld voor het planmatig kunnen uitvoeren van werkzaamheden op basis van een actueel onderhoud beheerprogramma en om de uitgaven ervan gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren te verdelen. De saldi uit de vervallen voorzieningen Waterwegen, infrastructuur en spel zijn eenmalig aan deze voorziening toegevoegd.

Toevoegingen:

€ 1.248.789; Een bedrag van € 1.166.932 is conform begroting, restant van € 134.023 bestaat uit een ontvangen subsidie.

Onttrekkingen:

€ 1.375.014; Aan waterwegen is 137.000 meer uitgegeven dan begroot. Deze uitgave worden gedekt door de ontvangen subsidie. Daarnaast is er € 35.000 minder uitgegeven aan Groenstructuren. Oorzaak is dat de werkzaamheden aan de buitenhofvijver zijn doorgeschoven naar 2016. Restant verschil bestaat uit werkzaamheden voor "duurzaamveilig maatregelen" welke meeliften met integrale projecten. Hierdoor schuiven deze kosten op naar 2016 en 2017.

4.4 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

4.4.1 Financiële analyse per programma

In dit hoofdstuk wordt een analyse gegeven over de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening. Ook wordt per programma aangegeven of er sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

In de programma's zijn deze analyses ook opgenomen. In het Besluit Begroting en Verantwoording is voorgeschreven dat dit zowel in de programmaverantwoording als in de jaarrekening moet plaatsvinden. U treft hieronder derhalve teksten aan die u bij de programma's 'wat heeft het gekost' heeft kunnen lezen.

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
1 Zorg,Welzijn,Jeugd en Onderwijs	Lasten	9.499	18.924	-43	18.881	16.914	1.967
	Baten	-963	-680	-10	-690	-841	151
Saldo		8.535	18.244	-53	18.191	16.073	2.118
2 Werk en Inkomen	Lasten	10.661	10.305	976	11.281	11.002	279
	Baten	-8.316	-4.752	-506	-5.257	-5.419	161
Saldo		2.345	5.554	471	6.024	5.584	440
3 Kunst, Cultuur en Sport	Lasten	2.643	2.600	80	2.680	2.626	53
	Baten	-100	-71	-50	-121	-137	16
Saldo		2.543	2.529	30	2.559	2.489	70
4 Beheer openbare ruimte	Lasten	9.683	11.975	-141	11.834	10.824	1.010
	Baten	-4.714	-4.525	0	-4.525	-4.818	293
Saldo		4.970	7.450	-141	7.309	6.007	1.303
5 Ruimtelijk beleid	Lasten	1.822	1.859	89	1.948	1.803	145
	Baten	-864	-522	-379	-901	-1.062	161
Saldo		958	1.336	-289	1.047	741	306
6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	Lasten	12.996	13.150	426	13.576	13.480	96
	Baten	-1.046	-904	-150	-1.054	-1.349	296
Saldo		11.951	12.246	276	12.522	12.131	391
7 Grondontwikkeling	Lasten	6.648	12.171	17.419	29.590	11.346	18.244
	Baten	-8.048	-12.631	-13.627	-26.258	-13.363	-12.895
Saldo		-1.400	-460	3.792	3.332	-2.017	5.349
Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten	2.602	2.107	-148	1.959	2.523	-564
	Baten	-35.620	-45.790	732	-45.057	-45.489	432
Saldo		-33.018	-43.682	584	-43.098	-42.966	-132
Totaal	Lasten	56.553	73.090	18.659	91.749	70.520	21.229
Totaal	Baten	-59.669	-69.873	-13.990	-83.863	-72.478	-11.384
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		-3.116	3.217	4.669	7.886	-1.959	9.845
RESERVES 1 Zorg,Welzijn,Jeugd en Onderwijs	Toevoeging	1.516	158	550	708	888	-180
	Onttrekking	-1.350	-672	-684	-1.356	-1.554	198

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Saldo		166	-514	-134	-648	-666	18
RESERVES 2 Werk en Inkomen	Toevoeging	217	0	0	0	271	-271
	Onttrekking	-122	-92	-110	-202	-202	0
Saldo		94	-92	-110	-202	69	-271
RESERVES 3 Kunst, Cultuur en Sport	Toevoeging	158	125	4	129	129	0
	Onttrekking	-148	-109	0	-109	-105	-4
Saldo		10	16	4	19	24	-4
RESERVES 4 Beheer openbare ruimte	Toevoeging	1.565	255	-255	0	430	-430
	Onttrekking	-661	-2.144	383	-1.761	-1.040	-721
Saldo		904	-1.889	128	-1.761	-610	-1.151
RESERVES 5 Ruimtelijk beleid	Toevoeging	351	0	90	90	198	-108
	Onttrekking	-233	-7	-132	-139	-139	0
Saldo		118	-7	-42	-49	59	-108
RESERVES 6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	Toevoeging	1.070	63	75	138	84	54
	Onttrekking	-1.891	-1.587	-254	-1.842	-1.907	65
Saldo		-821	-1.524	-180	-1.704	-1.823	119
RESERVES 7 Grondontwikkeling	Toevoeging	1.408	7.561	-7.158	403	2.170	-1.768
	Onttrekking	-270	-7.059	3.273	-3.785	-209	-3.577
Saldo		1.138	502	-3.885	-3.383	1.961	-5.344
RESERVES Algemene Dekkingsmiddelen	Toevoeging	1.428	811	1.254	2.065	2.181	-115
	Onttrekking	-874	-520	-1.555	-2.075	-2.075	0
Saldo		554	291	-301	-10	105	-115
Totaal	Toevoeging	7.712	8.973	-5.440	3.533	6.350	-2.817
Totaal	Onttrekking	-5.549	-12.190	920	-11.270	-7.230	-4.040
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		2.163	-3.217	-4.520	-7.737	-880	-6.857
	Lasten/Toev.	64.265	82.064	13.218	95.282	76.870	18.412
	Baten/Ontr.	-65.218	-82.064	-13.069	-95.133	-79.709	-15.424
RESULTAAT		-953	0	149	149	-2.839	2.988

Programma 1: Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil	Afwijking %
Lasten	18.881	16.914	1.967	10,42 %
Baten	-690	-841	151	-21,86 %
Saldo	18.191	16.073	2.118	11,64 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Vanaf 1 januari 2015 hebben wij via de Wmo nieuwe taken en verantwoordelijkheden vanuit het Rijk overgedragen gekregen (decentralisatie). In 2015 is € 1.788.000 in de Wmo budgetten niet besteed. Over het algemeen valt op dat er in 2015 sprake is van minder aanvragen op grond van de Wmo. Dit heeft uiteraard direct effect op de kosten.

De focus van de *Jeugdhulpverlening* heeft in 2015 nog vooral gelegen in het verlenen van de zorg aan jeugdigen en aan uitrol van taken aan het Jeugd- en Gezinsteam. De regionale afstemming en de daarbij horende regionale verplichtingen hebben veel tijd en energie gevraagd. Daarnaast is in het kader van de implementatie van de Jeugdhulp voorzichtig omgegaan met het beschikbare budget, teneinde de te verwachte risico's zo minimaal mogelijk te laten zijn. In 2016 is een doorontwikkeling van het JGT voorzien, waarbij de verbinding met het Sociaal Team Leiderdorp (STL) een extra impuls zal worden gegeven. Een van de pijlers van deze doorontwikkeling is de uitrol van het preventieplan. De hierbij behorende preventie maatregelen zullen dus pas in 2016 worden ingezet, terwijl deze al wel in 2015 waren voorzien. Hierdoor is in de Jaarrekening een voordeel ontstaan ad € 377.000. Dit bedrag laat zich verklaren door de nog niet ingezette preventieve maatregelen, voordelige afrekeningen aanvullende diensten RDOG en hogere detacheringsinkomsten als gevolg van detachering medewerker aan de Tijdelijke Werk Organisatie.

Aanvraag resultaatbestemming programma 1 € 1.785.962 bij de vaststelling van de jaarrekening

Er wordt via resultaatbestemming aangevraagd om € 1.538.604 vanuit restant WMO budgetten 2015 en € 247.358 vanuit Jeugdhulpbudgetten 2015, te storten in de Reserve zorg, welzijn, jeugd en onderwijs.

Programma 2: Werk en Inkomen

2 Werk en Inkomen bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil	Afwijking %
Lasten	11.281	11.002	279	2,47 %
Baten	-5.257	-5.419	161	-3,07 %
Saldo	6.024	5.584	440	7,31 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Op het Algemene bijstand inkomensdeel is, zoals gebruikelijk, bovenop de rijksbijdrage voor de *Algemene bijstand* een bedrag geraamd voor het eigen risico dat de gemeente Leiderdorp loopt. Dit bedrag is slechts voor een deel aangesproken. In 2015 resulteert dit in een voordeel van ongeveer € 405.000 veroorzaakt doordat de extra instroom vanuit de WSW en de Wajong (invoering Participatiewet) achterbleef bij de verwachtingen. Voor *reintegratie, inburgering en nieuw beschermt* blijkt ook de gemiddelde trajectprijs veel lager, € 230.000, uit te vallen dan oorspronkelijk geraamd. Dit wordt veroorzaakt door een te voorzichtige prognose. Op de Wsw is een tekort ontstaan van € 144.000.

Aanvraag resultaatbestemming programma 2 € 330.067 bij de vaststelling van de jaarrekening

Er wordt via resultaatbestemming aangevraagd om € 330.067 van restant budgetten Werk & Inkomen 2015, te storten in de Reserve Sociaal Beleid.

Programma 3: Kunst, Cultuur en Sport

3 Kunst, Cultuur en Sport bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil	Afwijking %
Lasten	2.680	2.626	53	1,99 %
Baten	-121	-137	16	-13,60 %
Saldo	2.559	2.489	70	2,73 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

In 2015 is er een BRIM subsidie voor de instandhouding voor de *Zijlaanmolen* (monument) ontvangen. Hierdoor is een voordeel ontstaan op de baten van ruim € 17.000. Daarnaast is er een voordeel op de lasten door lagere kosten subsidieverstrekking, belastingen en overige kosten van in totaal ruim € 20.000.

In het kader van de Beleidsregel Sporten en Bewegen 2014-2017 zijn twee aanvragen gedaan. Beide aanvragen zijn gehonoreerd. Omdat slechts een deel van het beschikbare budget in 2015 is aangewend, ontstaat een incidenteel voordeel van € 20.000.

Programma 4: Beheer openbare ruimte

4 Beheer openbare ruimte bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil	Afwijking %
Lasten	11.834	10.824	1.010	8,53 %
Baten	-4.525	-4.818	293	-6,47 %
Saldo	7.309	6.007	1.303	17,82 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Een tweetal projecten konden niet in 2015 aanbesteed worden. Het gaat om de Buitenhofvijver (€ 40.000) en het Natuurmeetnet (€ 20.000). Daarnaast blijkt voor het waterplan € 50.000 minder nodig te zijn en daarmee vallen deze middelen vrij.

Het *project Engelendaal* heeft vertraging opgelopen en daarbij is ook vertraging ontstaan in het geplande onderhoud aan de fietspaden. Er is sprake van restant budgetten ad € 780.000 en € 160.000. Ten behoeve van deze investeringen zijn reserves ingesteld. De bijbehorende reserveboekening ten laste van de reserve wordt meegenomen in het saldo toevoeging/onttrekking reserves. Per saldo dus budgettair neutraal.

Kostendekkende exploitaties als *Riolering en Reiniging* hebben wel financiële afwijkingen maar geen effect op het rekeningresultaat. De voor- en nadelen binnen deze productgroepen komen na bestemming ten gunste, respectievelijk ten laste van de egalisatiereserve reiniging en -voorziening riolering.

Programma 5: Wonen en Ondernemen

5 Ruimtelijk beleid bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	Afwijking %
Lasten	1.948	1.803	145	7,43 %
Baten	-901	-1.062	161	-17,89 %
Saldo	1.047	741	306	29,21 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hogere *huurinkomsten* en een incidentele verkoop van *gemeentegroen* aan een kabelexploitant eind 2015 leiden tot een incidenteel voordeel van € 83.000. Op de afdelingskostenplaats welke wordt doorbelast naar ruimtelijke ordening waren het afgelopen jaar een aantal openstaande vacatures aanwezig en zijn er incidenteel inkomsten uit detachering gerealiseerd. Hierdoor valt de doorbelasting naar ruimtelijke ordening incidenteel € 76.000 lager uit. Restant verschillen bestaat uit overige *kleine afwijkingen* binnen diverse kostenposten.

In de begroting wordt rekening gehouden met een vast bedrag aan baten voor de *vergunningaanvragen*. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt het saldo, positief danwel negatief gestort in of onttrokken aan de egalisatiereserve omgevingsvergunning, dit jaar ad € 108.000 positief. Per saldo dus budgettair neutraal.

Programma 6: Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid

6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Verschil	Afwijking %
Lasten	13.576	13.480	96	0,71 %
Baten	-1.054	-1.349	296	-28,05 %
Saldo	12.522	12.131	391	3,13 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

De kosten voor de crisisopvang van vluchtelingen vallen € 50.000 lager uit dan de in de begroting opgenomen €125.000.

De legesinkomsten voor onder andere huwelijken, reisdocumenten en rijbewijzen zijn in 2015 door een toegenomen aantal aanvragen € 45.000 hoger uitgevallen.

Op de totale personele begroting is een onderuitputting gerealiseerd door ontvangen vergoedingen van derden voor gedetacheerde medewerkers. Daarnaast is er op jaarbasis sprake van een lichte onderbezetting. Bij elkaar leidt dit tot een begrotingsoverschot van € 293.000, zie ook paragraaf bedrijfsvoering.

Van de VHRM hebben wij bij de afrekening over 2014 € 65.000 terug ontvangen.

Programma 7: Grondontwikkeling

7 Grondontwikkeling bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil	Afwijking %
Lasten	29.590	11.346	18.244	61,66 %
Baten	-26.258	-13.363	-12.895	49,11 %
Saldo	3.332	-2.017	5.349	160,53 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Een groot deel van de *grondexploitaties* lopen over meerdere jaren. Het resultaat in de jaarrekening betreft een momentopname en wijkt in de praktijk af van de planning. Dit leidt bij de jaarrekening tot een afwijking op de lasten en baten, per saldo geeft het geen resultaat omdat de kosten/opbrengsten geactiveerd worden op de balans.

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil	Afwijking %
Lasten	1.959	2.523	-564	-28,78 %
Baten	-45.057	-45.489	432	-0,96 %
Saldo	-43.098	-42.966	-132	0,31 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging overschreden met € 564.000. De hiermee samenhangende baten bedragen € 432.000. Er is voor dit programma derhalve sprake van begrotingsonrechtmatigheid van € 132.000.

Met name op het saldo van betaalde en intern doorberekende rente is een negatief verschil ontstaan van € 233.000.

De decembercirculaire 2015 leidt tot een incidenteel voordeel van € 127.000. Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort. Per saldo dus budgettair neutraal.

4.4.2 Toelichting financiële afwijkingen reserves

Het resultaat 2015 na bestemming bedraagt € 2.838.722. In de jaren 2012 tot en met 2014 waren de resultaten respectievelijk € 2.091.318 voordelig, € 545.391 voordelig en € 953.270 voordelig.

bedragen x € 1.000,-	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	Vershil 2015
Lasten	56.553	91.624	70.520	21.105
Baten	-59.669	-83.888	-72.478	-11.409
Totaal van saldo van baten en lasten	-3.116	7.737	-1.959	9.696
Mutaties in reserves:				
- toevoegingen	7.712	3.533	6.350	-2.817
- onttrekkingen	-5.549	-11.270	-7.230	-4.040
Resultaat	-953	0	-2.839	2.839

Het aanwenden van een reserve vereist een raadsbesluit waarin de reden van aanwending wordt aangegeven, die correspondeert met het doel van de reserve. In de rekening zijn alleen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting (swijzigingen) door de raad is goedgekeurd. Met uitzondering van de extra onttrekking uit de reserve voormalig personeel ten behoeve van de voorziening wachtgeld wethouders. Deze onttrekking is daarmee onrechtmatig, € 65.000. Verder kunnen er raadsbesluiten zijn die inhouden dat specifiek benoemde resultaatafhankelijke saldi, bijvoorbeeld een overschot/tekort op de uitvoering van de WMO ook nog in het lopende begrotingsjaar ten gunste of ten laste van een specifieke bestemmingsreserve mogen worden gebracht.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 1	Toevoeging	746	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-684	-684	-684	0
Saldo		746	0	-684	-684	-684	0
Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs	Toevoeging	348	38	550	588	768	-180
	Onttrekking	-348	-218	0	-218	-218	0
Saldo		0	-180	550	370	550	-180
Jaarafsluiting programma 1	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-65	0	0	0	0	0
Saldo		-65	0	0	0	0	0
Implementatie 3D transities	Toevoeging	373	120	0	120	120	0
	Onttrekking	0	0	0	0	-198	198
Saldo		373	120	0	120	-78	198
Egalisatie exploitatielasten programma 1	Toevoeging	49	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-937	-454	0	-454	-454	0
Saldo		-887	-454	0	-454	-454	0
Totaal	Toevoeging	1.516	158	550	708	888	-180
	Onttrekking	-1.350	-672	-684	-1.356	-1.554	198

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1		166	-514	-134	-648	-666	18

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 1:

Reserve Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs

Van het totale saldo op de WMO budgetten is € 179.548 gestort in de Reserve zorg, welzijn, jeugd en onderwijs, dit is de ruimte tot aan het plafond van deze reserve ad. € 1.750.000, conform de nota Reserves en Voorzieningen (plafond verhoogd conform vaststelling Jaarrekening 2014).

Reserve Implementatie 3D transities

Conform de nota Reserves en Voorzieningen zijn de kosten die gemaakt zijn voor de Implementatie van de 3D transities geëgaliseerd met de Reserve Implementatie 3D transities.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 2	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-48	-48	-48	0
Saldo		0	0	-48	-48	-48	0
Sociaal Beleid	Toevoeging	217	0	0	0	271	-271
	Onttrekking	-92	-92	0	-92	-92	0
Saldo		124	-92	0	-92	179	-271
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds pr 2	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-30	0	-62	-62	-62	0
Saldo		-30	0	-62	-62	-62	0
Totaal	Toevoeging	217	0	0	0	271	-271
	Onttrekking	-122	-92	-110	-202	-202	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2		94	-92	-110	-202	69	-271

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 2:

Sociaal beleid

Van het totale saldo op de diverse open-einde regelingen van programma Werk en Inkomen is € 271.337 gestort in de Reserve Sociaal Beleid, dit is de ruimte tot aan het plafond van deze reserve ad. € 750.000, conform de nota R&V.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Kunst en cultuur	Toevoeging	10	10	4	13	13	0
	Onttrekking	-22	-19	0	-19	-15	-4
Saldo		-12	-10	4	-6	-2	-4
Jaarafsluiting programma 3	Toevoeging	0	0	0	0	0	0

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
	Onttrekking	-36	0	0	0	0	0
Saldo		-36	0	0	0	0	0
Egalisatie exploitatielasten programma 3	Toevoeging	148	115	0	115	115	0
	Onttrekking	-90	-90	0	-90	-90	0
Saldo		58	25	0	25	25	0
Totaal	Toevoeging	158	125	4	129	129	0
	Onttrekking	-148	-109	0	-109	-105	-4
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3		10	16	4	19	24	-4

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 3:

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 15.000. Afwijkingen < € 15.000 worden niet nader toegelicht.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-20	-20	-20	0
Saldo		0	0	-20	-20	-20	0
Bouw- en grondexploitaties programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-1.131	0	-1.131	-348	-783
Saldo		0	-1.131	0	-1.131	-348	-783
Egalisatiereserve riolering	Toevoeging	274	255	-255	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		274	255	-255	0	0	0
Egalisatiereserve reiniging	Toevoeging	53	0	0	0	25	-25
	Onttrekking	0	-377	321	-56	0	-56
Saldo		53	-377	321	-56	25	-81
Jaarafsluiting programma 4	Toevoeging	40	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-140	0	-40	-40	-40	0
Saldo		-100	0	-40	-40	-40	0
Bestemmingsreserve W4 programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-521	-513	0	-513	-510	-4
Saldo		-521	-513	0	-513	-510	-4
Bestemmingsreserve Integraal Beheer	Toevoeging	1.198	0	0	0	405	-405
	Onttrekking	0	-122	122	0	-122	122
Saldo		1.198	-122	122	0	283	-283
Totaal	Toevoeging	1.565	255	-255	0	430	-430

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
	Onttrekking	-661	-2.144	383	-1.761	-1.040	-721
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4		904	-1.889	128	-1.761	-610	-1.151

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 4:

Bouw- en grondexploitaties

Voor 2015 was een bijdrage aan de investeringen voor het IVVP opgenomen van € 1,2 mln. Deze bijdrage wordt gedekt vanuit de reserve grondexploitatie. De bijdrage uit deze reserve loopt conform regelgeving via de exploitatie. Doordat het project binnen de Engelendaal vertraging heeft opgelopen is de bijdrage aan de kredieten over 2015 € 783.000 lager geweest.

Egalisatiereserve reiniging

Doordat de gerealiseerde baten bij reiniging hoger waren dan begroot heeft er een dotatie (i.p.v. een onttrekking) aan de reserve plaatsgevonden. Dit bedrag is lager dan men op basis van het resultaat reiniging zou verwachten. Dit wordt veroorzaakt door de toerekening van kosten van straatreiniging (voor 50%) en BTW.

Bestemmingsreserve Integraal Beheer

Conform de "Beheervisie openbare ruimte" worden de overschotten op het regulier onderhoudsbudget IBOR gestort in de reserve IBOR. Voor 2015 bestaat het overschot voornamelijk door vertraging van het geplande onderhoud aan de fietspaden op de Engelendaal.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 5	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-10	-10	-10	0
Saldo		0	0	-10	-10	-10	0
Egalisatiereserve omgevingsvergunning	Toevoeging	181	0	0	0	108	-108
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		181	0	0	0	108	-108
Sociale woningbouw	Toevoeging	48	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-34	-7	0	-7	-7	0
Saldo		14	-7	0	-7	-7	0
Jaarafsluiting programma 5	Toevoeging	122	0	56	56	56	0
	Onttrekking	-155	0	-122	-122	-122	0
Saldo		-33	0	-66	-66	-66	0
Egalisatie exploitatielasten programma 5	Toevoeging	0	0	34	34	34	0
	Onttrekking	-44	0	0	0	0	0
Saldo		-44	0	34	34	34	0
Totaal	Toevoeging	351	0	90	90	198	-108
	Onttrekking	-233	-7	-132	-139	-139	0

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5		118	-7	-42	-49	59	-108

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 5:

Egalisatiereserve omgevingsvergunning

Conform de Nota Reserves en Voorzieningen is het saldo van de producten woningtoezicht ad. € 107.992 gestort in de Egalisatiereserve omgevingsvergunning.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Algemene reserve programma 6	Toevoeging	50	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-236	0	-154	-154	-154	0
Saldo		-186	0	-154	-154	-154	0
Egalisatiereserve begraafplaats	Toevoeging	0	63	4	67	0	67
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	63	4	67	0	67
Rekenkamer	Toevoeging	11	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		11	0	0	0	0	0
Voormalig personeel	Toevoeging	236	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-238	-28	0	-28	-93	65
Saldo		-2	-28	0	-28	-93	65
Jaarafsluiting programma 6	Toevoeging	100	0	71	71	71	0
	Onttrekking	-218	0	-100	-100	-100	0
Saldo		-118	0	-29	-29	-29	0
Egalisatie exploitatielasten programma 6	Toevoeging	487	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-267	-233	0	-233	-233	0
Saldo		220	-233	0	-233	-233	0
Regionale investeringsfonds RIF	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-571	-1.326	0	-1.326	-1.326	0
Saldo		-571	-1.326	0	-1.326	-1.326	0
Regionalisering	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-59	0	0	0	0	0
Saldo		-59	0	0	0	0	0
Informatiebeleidsplan	Toevoeging	185	0	0	0	13	-13
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		185	0	0	0	13	-13
Gemeensch. regeling Oude Rijnzone prog 6	Toevoeging	0	0	0	0	0	0

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
	Onttrekking	-300	0	0	0	0	0
Saldo		-300	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	1.070	63	75	138	84	54
	Onttrekking	-1.891	-1.587	-254	-1.842	-1.907	65
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6		-821	-1.524	-180	-1.704	-1.823	119

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 6:

Egalisatiereserve begraafplaats

De in de begroting verwachte efficiëncyslag op de uren bij de begraafplaats en de ingevoerde tariefsverhoging heeft niet tot een voordeel geleid. De toevoeging aan de reserve begraafplaats is niet gerealiseerd.

Voormalig personeel

Er heeft een extra onttrekking plaatsgevonden van € 65.000 om te doteren in de voorziening Wachtgeld wethouders om de komende jaren aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen aan voormalig wethouders.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Vershil 2015
Bouw- en grondexploitatie programma 7	Toevoeging	98	4.692	-4.692	0	0	0
	Onttrekking	-40	-40	0	-40	-40	0
Saldo		58	4.652	-4.692	-40	-40	0
Egalisatie exploitatielasten programma 7	Toevoeging	304	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		304	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve W4	Toevoeging	1.005	2.868	-2.465	403	2.170	-1.768
	Onttrekking	-230	-7.019	3.273	-3.745	-169	-3.577
Saldo		776	-4.150	808	-3.343	2.001	-5.344
Totaal	Toevoeging	1.408	7.561	-7.158	403	2.170	-1.768
	Onttrekking	-270	-7.059	3.273	-3.785	-209	-3.577
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7		1.138	502	-3.885	-3.383	1.961	-5.344

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 7:

Bestemmingsreserve W4

De toevoeging aan de reserve bestaat voornamelijk uit de vrijval van de voorziening negatieve grondexploitatie. Deze zijn verrekend (toegevoegd) met de reserve. Voor 2015 was verwacht dat het project weteringpark kon worden afgesloten. De kosten van het project van ruim € 3,3 mln. zou met de reserve W4 worden verrekend (onttrekking uit de reserve). Doordat het project nog niet in 2015 kan worden afgesloten vindt er een lagere onttrekking plaats. Eveneens is de afronding van de Munnikpolder en de verbreding Ericalaan vertraagd. De werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2016. Dit betekent dat de begrote kosten voor

2015 niet circa € 300.000 bedroegen maar circa € 74.000 aan kosten gemaakt. Hierdoor is er voor de Munnikkenpolder € 226.000 minder aan de reserve onttrokken dan begroot.

VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING bedragen x € 1.000,-		Rekening 2014	Begroting 2015	Wijziging Begroting	Begroting 2015 na wijziging	Rekening 2015	Verschil 2015
Algemene reserve algemene dekkingsm.	Toevoeging	545	0	953	953	953	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		545	0	953	953	953	0
Bouw- en grondexploitatie alg dekkingm.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-163	-172	0	-172	-172	0
Saldo		-163	-172	0	-172	-172	0
Egalisatie exploitatielasten alg. dekk.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-348	0	-348	-348	0
Saldo		0	-348	0	-348	-348	0
Resultaat na bestemm. voorgaand jaar	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-545	0	-953	-953	-953	0
Saldo		-545	0	-953	-953	-953	0
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds AD	Toevoeging	883	811	301	1.112	1.227	-115
	Onttrekking	-165	0	-602	-602	-602	0
Saldo		717	811	-301	510	625	-115
Totaal	Toevoeging	1.428	811	1.254	2.065	2.181	-115
	Onttrekking	-874	-520	-1.555	-2.075	-2.075	0
VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING		554	291	-301	-10	105	-115

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves algemene dekkingsmiddelen:

Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds

Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel op de algemene uitkering gemeentefonds toegevoegd aan de behoedzaamheidsreserve.

4.4.3 Gerealiseerde dekkingsmiddelen

Hieronder treft u aan het overzicht van algemene dekkingsmiddelen conform het Besluit Begroting en Verantwoording.

Beleidssterrein bedragen x € 1.000,-	Rekening 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Begroting 2015	Verschil 2015
Alg dekkingsmiddelen A Lokale heffingen	-7.336	268	-7.825	-7.557	-7.560	-4
Alg dekkingsmiddelen B Alg. uitkering	-23.840	0	-33.297	-33.297	-33.173	124
Alg dekkingsmiddelen C Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Alg dekkingsmiddelen D Dividend	-504	292	-739	-447	-477	-30
Alg dekkingsmiddelen E Financiering	-1.353	1.966	-3.628	-1.662	-1.895	-233
Alg dekkingsmiddelen F Overig	15	-4	0	-4	7	11
Totaal	-33.018	2.523	-45.489	-42.966	-43.098	-132

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Lokale heffingen

De OZB inkomsten vallen mee ten opzichte van de begroting. Waarbij de toeristenbelasting en precario vervolgens achterblijven. Per saldo zijn er meer inkomsten ontvangen ten opzichte van de begroting 2015, € 60.000. In 2015 wordt een bedrag van € 35.000 toegevoegd aan de voorziening dubieuze debiteuren. Ook zijn er in 2015 voor de invordering meer aanmaningen en dwangbevelen uitgegaan dan oorspronkelijk geraamd. Per saldo meer lasten € 64.000

Effect: zowel meer lasten als meer baten in programma lokale heffingen; saldo € 4.000 negatief.

B. Algemene Uitkering

In 2015 is ten opzichte van de septembercirculaire- op basis waarvan de laatste begrotingswijziging is verwerkt een voordeel ontstaan. Het voordeel, algemene mutaties zoals ontwikkeling uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen in 2015 van € 127.775, wordt veroorzaakt door de decembercirculaire 2015. Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort.

Effect: meer baten in programma Algemene Uitkering € 124.000; saldo € 124.000 positief

D. Dividend

Voor de Nuon zijn in 2015 zowel meer dividendinkomsten ontvangen, € 90.000, als ook meer rentelasten geboekt van € 80.000. De BNG dividenduitkering valt in 2015 lager uit dan begroot, € 44.000.

Effect: meer lasten in programma dividend € 71.000, meer baten in programma dividend € 41.000, saldo € 30.000 negatief

E. Financiering

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging € 564.000 hoger. De hiermee samenhangende baten bedragen € 432.000. Er is voor dit programma dus sprake van begrotingsonrechtmatigheid van € 132.000. Met name op het saldo van betaalde en intern doorberekende rente is een negatief verschil ontstaan van € 233.000.

Effect: meer lasten in programma financiering € 440.000, meer baten in programma financiering € 207.000, saldo € 233.000 negatief

4.4.4 Incidentele baten en lasten

Het overzicht incidentele baten en lasten is krachtens het BBV een verplicht overzicht dat voor het verkrijgen van een juist beeld van de materiele sluitendheid van de begroting en de meerjarenbegroting en daarmee de financiële positie van de gemeente onmisbaar is.

Structureel evenwicht

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De bepaling van het structureel evenwicht verloopt als volgt;

- Totaal van de lasten en baten van de programma's en algemene dekkingsmiddelen
- AF: de incidentele lasten en baten
- Blijft over het totaal van de structurele lasten en baten
- BIJ: de structurele verrekeningen met de reserves.

Geeft het totaal structureel jaarrekeningsaldo.

bedragen x € 1.000 Programma	Lasten/ baten	I/S	2015
TOTAAL EXPLOITATIE PROGRAMMA'S	Lasten	Totaal	70.520
TOTAAL EXPLOITATIE PROGRAMMA'S	Baten	Totaal	-72.478
SALDO LASTEN EN BATEN PER PROGRAMMA			-1.959
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Lasten	I	516
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Baten	I	0
SALDO ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS			516
WERK EN INKOMEN	Lasten	I	153
WERK EN INKOMEN	Baten	I	-23
SALDO WERK EN INKOMEN			130
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Lasten	I	16
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Baten	I	-72
SALDO KUNST, CULTUUR EN SPORT			-56
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Lasten	I	352
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Baten	I	0
SALDO BEHEER OPENBARE RUIMTE			352
WONEN EN ONDERNEMEN	Lasten	I	24
WONEN EN ONDERNEMEN	Baten	I	-232
SALDO WONEN EN ONDERNEMEN			-208
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Lasten	I	1.169
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Baten	I	-439
SALDO BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID			731

bedragen x € 1.000 Programma	Lasten/ baten	I/S	2015
GRONDONTWIKKELING	Lasten	I	6.700
GRONDONTWIKKELING	Baten	I	-6.710
SALDO GRONDONTWIKKELING			-10
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Lasten	I	41
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Baten	I	1
SALDO ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			42
Totaal structurele lasten			61.548
Totaal structurele baten			-65.004
SALDO STRUCTUREEL LASTEN EN BATEN			-3.456
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Toevoegingen	S	0
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Onttrekkingen	S	0
SALDO ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS			0
WERK EN INKOMEN	Toevoegingen	S	0
WERK EN INKOMEN	Onttrekkingen	S	0
SALDO WERK EN INKOMEN			0
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Toevoegingen	S	129
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Onttrekkingen	S	-85
SALDO KUNST, CULTUUR EN SPORT			43
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Toevoegingen	S	0
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Onttrekkingen	S	0
SALDO BEHEER OPENBARE RUIMTE			0
WONEN EN ONDERNEMEN	Toevoegingen	S	0
WONEN EN ONDERNEMEN	Onttrekkingen	S	0
SALDO WONEN EN ONDERNEMEN			0
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Toevoegingen	S	0
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Onttrekkingen	S	-804
SALDO BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID			-804
GRONDONTWIKKELING	Toevoegingen	S	2.170
GRONDONTWIKKELING	Onttrekkingen	S	-209
SALDO GRONDONTWIKKELING			1.961

bedragen x € 1.000 Programma	Lasten/ baten	I/S	2015
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Toevoegingen	S	0
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Onttrekkingen	S	0
SALDO ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			0
Totaal structurele toevoegingen			2.299
Totaal structurele onttrekkingen			-1.098
STRUCTUREEL JAARREKENING	Lasten		63.847
STRUCTUREEL JAARREKENING	Baten		-66.102
STRUCTUREEL SALDO VAN DE JAARREKENING			-2.255
STRUCTUREEL EVENWICHT			JA

Toelichting incidentele posten > € 50.000 per programma

Programma 1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

- Ondersteunende algemene voorzieningen € 209.864
- Implementatie 3D eenmalige transitiekosten jeugd € 197.513 (tlv reserve 3D)
- Loket JGT extra kosten PGB jeugd € 104.458

Programma 2 Werk en Inkomen

- Mutatie voorziening dubieuze debiteuren bijstand € 60.543
- Participatiewet reïntegratie € 92.500

Programma 4 Beheer openbare ruimte

- Exploitatie-bijdrage aan investeringen in verkeersmaatregelen € 347.626

Programma 5 Wonen en ondernemen

- Verkoop perceel en opstallen Willem de Zwijgerlaan € 232.000 baten

Programma 6 Bestuur, burgerzaken en veiligheid

- Aanvullende bijdrage regionaal investeringsfonds 2015 € 757.769
- Aanvullende storting voorziening wachtgeld bestuurders € 70.000
- Inhuur en doorbelasting personeel Toekomstvisie Leidse Regio + € 70.000 en - € 70.000
- Detachering personeel aan derden € 82.940
- Ontvangen premies bedrijfsvereniging zw/wazo/wao/wga € 148.552
- Noodopvang niet statushouders kosten € 212.415
- Noodopvang niet statushouders bijdrage € -137.268

Programma 7 Grondontwikkeling

- Aankoop gronden € 6.700.000
- Bijdrage uit de Oude Rijn Zone € 6.710.000

Conclusie

In het kader van het financieel toezicht dienen begroting en jaarrekening materieel in evenwicht te zijn. Materieel evenwicht betekent dat er geen incidentele baten worden ingezet voor structurele lasten. Zoals in het voorgaand overzicht aangegeven is is de jaarrekening materieel in evenwicht.

4.4.5 Aanwending onvoorzien

Artikel 28 van het BBV schrijft voor dat een overzicht moet worden weergegeven van het bedrag onvoorzien. In de programmabegroting van 2015 is een bedrag opgenomen ad € 55.183. Dit bedrag is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

De volgende mutaties (begrotingswijzigingen) hebben plaatsgevonden:

In de 2de bestuursrapportage 2015 is het volgende meegenomen betreffende de post onvoorzien;

Algemene dekkingsmiddelen C, Onvoorzien

Meevaller; de vrijval van de post onvoorzien levert een incidenteel voordeel op van € 55.183.

4.4.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector (=WNT)

Openbaarmakingsverplichting Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze sectoren zijn op basis van de WNT verplicht om bezoldigingsgegevens van topfunctionarissen openbaar te maken.

Topfunctionarissen zijn diegenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk voor de gehele instelling of rechtspersoon.

Voor de gemeente geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionarissen worden aangemerkt.

Daarnaast moeten bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoedingen van andere medewerkers met een dienstbetrekking worden vermeld zodra zij hoger zijn dan het bezoldigingsmaximum.

Dit geldt ook voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. In dat geval wordt wel rekening gehouden met het aantal kalenderdagen en de deeltijdfactor welke de functionaris werkzaam is.

Deze verantwoording 2015 is opgesteld op basis van de voor gemeenten en gemeenschappelijke regeling geldende algemene WNT-maximum van € 178.000.

Naast de genoemde functionarissen zijn er geen bezoldigingen betaald die boven het wettelijke maximum uitkomen.

Bezoldiging topfunctionarissen 2015		
Naam	H. Romeijn	J.C. Zantingh
Functie	Gemeentesecretaris	Griffier
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	ja echte	ja echte
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	178.000	178.000
Bezoldiging		
Beloning	99.375	73.150
Belastbare onkostenvergoedingen	543	702
Beloningen betaalbaar op termijn	14.266	10.101
Subtotaal	114.184	83.952
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	114.184	83.952

4.5 Single Information Single Audit (SISA)

Ook in de jaarrekening 2015 is de verantwoording via Single Information Single Audit (Sisa) opgenomen.

De opmaak van de staat is door het ministerie voorgeschreven.

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SISA - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF						
OCW	D3	Excessieve kosten Archeologie Monumentenwet 1988 (art. 34a, 1e lid) en Besluit archeologische monumentenzorg Gemeenten	Besteding (jaar T) ten laste van (gismiddelen) (dit zijn de totale bestedingen exclusief de draagprijzen en exclusief het verstoordersdeel) Aard controle R Indicatornummer: D3 / 01	Aantal afgeronde projecten in (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: D3 / 02	3	Endverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D3 / 03
OCW	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstanden beleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor vooropleidende educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicatornummer: D8 / 04
OCW	D11	Wet participatiebudget 2014 - overgangsrecht 2015 reserveringsregeling deel educatie Wet participatiebudget Gemeenten	Besteding in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling Aard controle R Indicatornummer: D11 / 01	Baten in 2015 van OCW-gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling Aard controle R Indicatornummer: D11 / 02	E 0	E 0
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04
			€ 1.658	€ 0	€ 0	€ 0
			1 PZH-2014-496964680	€ 0	€ 0	€ 0
			2 PZH-2008-161371	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulative besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Cumulative overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Toelichting Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 PZH-2014-496964680	€ 0	€ 0	€ 0
			2 PZH-2008-161371	€ 0	€ 0	€ 0
				Project is nog niet gestart	Project is nog niet gestart	Nee
				Project is nog niet gestart	Project is nog niet gestart	Nee
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord voor hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1))	Hieronder per regel één gemeente(codes) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			60547 Leiderdorp	104,37	2,75	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2015 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
			€ 4.913.975	€ 68.595	€ 291.324	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Besteding (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	Baten (jaar T) LOA (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)
			€ 11.316	€ 619	€ 0	€ 7.389
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2015 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rb) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gewestige zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Baten (jaar T) levensonderhoud gewestige zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04
			€ 27.499	€ 15.200	€ 1.129	€ 1.784
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0	€ 0	JA	€ 0

SZW	GSA	Wet Participatiebudget (WPB)_ totaal 2014 Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G5B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G5)	Hieronder per regel één gemeentecode uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) participatiebudget inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Waarvan besteding (jaar T-1) van educatie bij roc's inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) (niet-Rijk) participatiebudget inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Waarvan baten (jaar T-1) van educatie bij roc's inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgende kalenderjaar (jaar T+1) inclusief deel openbaar lichaam
			Aard controle n v1 Indicatornummer: G5A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 05	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 06
			60547 Leiderdorp	€ 437.232	€ 85.896	€ 4.248	€ 1.858	€ 1.058

5. OVERIGEN

5.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden.

5.2 In control statement

Er wordt naar gestreefd dat Leiderdorp 'in control' is. Dit is het zodanig sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen dat de doelstellingen worden gerealiseerd. Er is zicht en grip op de risico's en de processen worden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend uitgevoerd, inclusief een getrouwe verantwoording.

Opzet en uitvoering

Op 24 maart 2015 heeft het college het Algemeen Controleplan Leiderdorp voor 2015 vastgesteld en ter informatie voorgelegd aan de gemeenteraad en rekenkamer. In het Algemeen controleplan ligt de opzet van de interne organisatie en beheersing op hoofdlijnen vast, waarbij de opzet bepaalt in hoeverre Leiderdorp in control kan zijn. Of dit daadwerkelijk ook zo is, wordt jaarlijks getoetst en vastgesteld. Dit gebeurt door het uitvoeren van verbijzonderde interne controles en overige onderzoeken en het op basis van de aanbevelingen uit deze onderzoeken continu doorvoeren van verbeteringen in de processen.

Over 2015 zijn binnen Leiderdorp verbijzonderde interne controles uitgevoerd op de volgende processen: belastingen en heffingen, begrafenisrechten, omgevingsvergunningen, verhuuropbrengsten, verstrekte subsidies, grondexploitaties en de wet maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast is een aanvullende controle uitgevoerd op de rechtmatigheid van de inkopen en aanbestedingen boven een besteed bedrag van € 50.000 per crediteur per jaar.

De verbijzonderde interne controle op de sociale verzekeringswetten heeft plaatsgevonden binnen de gemeenschappelijke regeling en dienstverleningsovereenkomst die de gemeente Leiderdorp heeft afgesloten met de gemeente Leiden. Leiderdorp ontvangt jaarlijks een door de accountant van de gemeente Leiden gecertificeerde SiSa-bijlage voor dit onderdeel.

Op de processen die Servicepunt71 uitvoert voor Leiderdorp en drie overige deelnemende gemeenten, zijn binnen Servicepunt71 verbijzonderde interne controles uitgevoerd. Dit betreft de processen financieel beheer, inkopen en aanbestedingen, betalingen, personeel, financiering en het IT-beheer. Over de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen in deze processen heeft de gemeente een Assurancerapport ontvangen, opgesteld door de externe accountant van Servicepunt71.

Nieuw in 2015 betrof de inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp die in 2015 voor Leiderdorp en twaalf overige regionaal samenwerkende gemeenten, is uitgevoerd door de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp Holland Rijnland. Hierover is door Holland Rijnland verantwoording afgelegd voorzien van een verklaring van de accountant van Holland Rijnland.

Conclusie

Op basis van de over 2015 uitgevoerde controles en onderzoeken wordt geconcludeerd dat Leiderdorp over 2015 niet helemaal in control is. De processen worden voor het merendeel rechtmatig, doelmatig en doeltreffend uitgevoerd, inclusief een getrouwe verantwoording, maar over 2015 moeten ook diverse onzekerheden worden gemeld.

De onzekerheden worden veroorzaakt door de nieuwe taken op het terrein van de jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Bij de uitvoering en het afleggen van verantwoording over deze taken is de gemeente bovendien afhankelijk van een groot aantal derde partijen, waaronder tal van zorgverleners, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Centraal Administratiekantoor (CAK).

Toelichting

Systeemgerichte versus gegevensgerichte controles

Uitgangspunt bij de opzet en controle van de processen is een zodanige inrichting van de processen dat deze voldoende interne beheersmaatregelen bevatten die ook zichtbaar, en daarmee achteraf controleerbaar, worden uitgevoerd. In deze situatie kunnen de processen systeemgericht door de verbijzonderde interne controle worden getoetst op hun goede werking gedurende het jaar. Daar waar in de processen onvoldoende interne beheersmaatregelen zijn ingebouwd of de beheersmaatregelen worden onvoldoende of niet zichtbaar uitgevoerd, zijn gegevensgerichte controlewerkzaamheden nodig om voldoende zekerheid te verkrijgen over de rechtmatigheid en een volledige en juiste verantwoording. Afhankelijk van de aard en omvang van het proces vergt dit over het algemeen meer controlecapaciteit en is daarmee minder efficiënt.

Belastingen en Heffingen, Begrafenisrechten en Omgevingsvergunningen

Voor deze processen is geconcludeerd dat slechts beperkt gesteund kan worden op in de processen geïdentificeerde beheersmaatregelen. Voor deze processen is over 2015 de rechtmatigheid en de volledige en juiste verantwoording vastgesteld door middel van zowel systeemgerichte als gegevensgerichte controlewerkzaamheden.

Het door de afdelingen zelf, tijdig en op een juiste wijze maken van de nodige aansluitingen tussen de subadministraties en de financiële administratie is het belangrijkste aandachtspunt. Hierin zijn wel enige verbeteringen vastgesteld. In 2015 is de geautomatiseerde koppeling tussen het belastingdebiteurensysteem en het financiële systeem Decade gerealiseerd. De gewenste koppeling tussen het omgevingsvergunningensysteem en Decade daarentegen is nog niet tot stand gebracht.

Verhuuropbrengsten, Verstrekte subsidies en Grondexploitaties

Deze processen zijn over 2015 geheel gegevensgericht gecontroleerd. Dit heeft vooral te maken met de aard en de omvang in aantallen transacties van deze processen en niet op voorhand omdat er onvoldoende beheersmaatregelen zijn ingebouwd.

Bij geen van deze controles zijn materiële fouten geconstateerd in de juistheid en volledigheid van de verantwoording en/of de financiële rechtmatigheid. Wel zijn op diverse punten verbeteringen mogelijk.

Bij de verhuuropbrengsten is vorig jaar een duidelijke verbeterslag gemaakt in de reconstructie van het Excel-beheerdocument dat als contract- en subadministratie wordt gebruikt. Op dit moment is de afdeling (opnieuw) de mogelijkheden en toegevoegde waarde aan het verkennen om het Excel-document te vervangen door een beheerapplicatie, die ook door anderen gemeenten voor het beheer en de exploitatie van het vastgoed wordt gebruikt.

Bij de verstrekte subsidies blijft een adequate voortgangscategorie en daarmee de tijdigheid van de afhandeling van de subsidieaanvragen en –afrekeningen een belangrijk aandachtspunt.

Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp

Bij de controle van de Wet maatschappelijke ondersteuning kon over 2014 nog voldoende worden gesteund op de interne beheersmaatregelen. Over 2015 is dit vanwege de vele wijzigingen als gevolg van de decentralisaties in het sociale domein niet meer het geval. In de [paragraaf 3D's](#) (paragraaf 8) worden de onzekerheden uitgebreid toegelicht.

Sociale verzekeringswetten

Uit de controleverslagen die vanuit Leiden ontvangen zijn, blijkt dat de sociale verzekeringswetten rechtmatig zijn uitgevoerd. Het vorig jaar nog genoemde verbeterpunt inzake de doorlopende inschrijving van cliënten bij het UWV is in 2015 voldoende opgepakt.

Processen Servicepunt71

Over 2015 is een duidelijke verbetering te constateren in het aantal interne beheersmaatregelen dat door de externe accountant van Servicepunt71 als effectief is beoordeeld (opzet en werking). Waar de maatregelen door de accountant nog als ineffectief zijn beoordeeld, zijn door Servicepunt71 zoveel mogelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd om het risico op onjuiste en/of onrechtmatige jaarrekeningposten te verkleinen.

Omdat nog onvoldoende kan worden gesteund op het gecentraliseerd contractbeheer bij Servicepunt71 Inkoop, is een aanvullende controle uitgevoerd op de naleving van de inkoop- en aanbestedingsregels door Leiderdorp.

Aanvullende controle rechtmatigheid inkopen en aanbestedingen

De aanvullende controle op de inkopen is in 2015 zo ingestoken, dat ook de inkopen die meerjarig (vier jaar) boven de Europese aanbestedingsdrempel voor diensten uitkomen, in de controle zijn betrokken. Bij één inkoop is niet de juiste inkoop- en aanbestedingsprocedure gevolgd. Het betreft:

Een enkelvoudig onderhands afgesloten raamovereenkomst met een looptijd van 1/1/2014-31/12/2016 voor advieswerkzaamheden (2A-dienst) en een geraamde waarde van totaal € 226.000. Deze opdracht had Europees aanbesteed moeten worden. Over 2015 is een bedrag van € 118.000 op dit contract uitgegeven.

Interbestuurlijk toezicht

Over de processen/domeinen die door Leiderdorp onder toezicht van de provincie Zuid-Holland worden uitgevoerd, wordt sinds 2013 op basis van een met de provincie afgesloten bestuursovereenkomst, in de jaarrekening verantwoording afgelegd. Eind 2014 is het interbestuurlijk toezicht door de provincie geëvalueerd en heeft in opdracht van het ministerie van BZK een landelijke

tussenmeting plaatsgevonden. Op basis hiervan is het domein monumentenzorg aan de rapportage toegevoegd en is het domein externe veiligheid geschrapt. Daarnaast zijn enkele indicatoren voor het beoordelingskader gewijzigd.

Over 2015 staan voor Leiderdorp het nieuwe domein monumentenzorg en het domein huisvesting verblijfsgerechtigden/vergunninghouders beide op groen. Vier van de zes domeinen staan, op basis van het voorgeschreven stoplichtenmodel van de provincie, op oranje. Dit betreft financiën, ruimtelijke ordening, omgevingsrecht en het archief- en informatiebeheer. Voor geen van deze domeinen bestaat er reden voor extra aandacht. Verwezen wordt naar [3.3 Rapportage Interbestuurlijk Toezicht](#) (voorheen: Staat van de Gemeente).

Onderzoek IBOR Leiderdorp

Op grond van de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid is in 2015 door een auditteam van de gezamenlijke auditpool Leiden e.o. onderzoek verricht naar de Uitvoering beheervisie openbare ruimte gemeente Leiderdorp. Medio maart 2016 is het onderzoeksrapport aan de ambtelijk opdrachtgever opgeleverd. Het rapport moet, inclusief een reactie van de afdeling op de conclusie en aanbevelingen, nog bestuurlijk worden aangeboden.

De probleemstelling, uitgewerkt in een vijftal onderzoeksvragen, die in het rapport wordt beantwoord luidt als volgt:

Welke doelstellingen en kaders zijn geformuleerd in de vastgestelde Beheervisie openbare ruimte Leiderdorp (Raadsbesluit 10 maart 2014) en in hoeverre zijn deze voldoende helder en smart geformuleerd voor het beheren van de openbare ruimte en de evaluatie daarvan.

Beoordeling financiële rechtmatigheid

Onderstaand volgt de beoordeling van de financiële rechtmatigheid. Dit betreft zowel de begrotingsrechtmatigheid van de lasten per programma, de onttrekkingen aan reserves en de uitgaven op kredieten als de eventuele financiële onrechtmatigheden die uit de procescontroles c.q. verbijzonderde interne controles naar voren zijn gekomen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik of het niet voldoen aan het zogenoemde voorwaarden criterium.

Lasten per programma

De werkelijke lasten op programmaniveau mogen de begrote lasten na de laatste begrotingswijziging in beginsel niet overschrijden. Daar waar de lasten de begroting wel overschrijden, is het voor het beoordelen van de begrotingsrechtmatigheid van belang in hoeverre de overschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

programma	hogere lasten	hogere baten	onrechtmatig
Algemene Dekkingsmiddelen	€ 564.000	€ 432.000	€ 132.000

In 2015 zijn alleen bij de algemene dekkingsmiddelen de begrote lasten, na de laatste begrotingswijziging, overschreden. Met name op het saldo van de betaalde en intern doorberekende rente is een negatief verschil ontstaan.

De hogere lasten van € 564.000 onder de algemene dekkingsmiddelen worden in totaal voor een bedrag van € 432.000 aan hogere baten gecompenseerd, waardoor per saldo een bedrag van € 132.000 moet worden aangemerkt als financiële onrechtmatigheid.

Onttrekkingen aan reserves

Er mogen geen onttrekkingen uit de reserves hebben plaatsgevonden, die niet in 2015 waren begroot en/of niet zijn gedekt door besluitvorming door de raad tot en met 31 december 2015.

reserve	onttrekking begroot	onttrekking werkelijk	onrechtmatig
Reserve voormalig personeel	€ 28.000	€ 93.000	€ 65.000

In 2015 is uit één reserve een niet begroot bedrag onttrokken en daarmee financieel onrechtmatig. Het betreft een extra onttrekking van € 65.000 uit de reserve voormalig personeel. Dit bedrag is in 2015 gedoteerd aan de voorziening wachtgeld wethouders om aan toekomstige betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Kredieten

De door de raad toegekende kredieten voor investeringen mogen niet overschreden worden.

investering	krediet	uitgaven	onrechtmatig
Huisvesting JGT en STL	€ 40.000	€ 42.000	€ 2.000
Gladheidsbestrijding	€ 38.000	€ 39.000	€ 1.000
Begraafplaats, grafdelfmachine	€ 27.000	€ 30.000	€ 3.000

In 2015 zijn bij drie afgesloten investeringen overschrijdingen ontstaan op de door de raad toegekende kredieten. In totaal voor een bedrag van € 6.000 en voor dit bedrag financieel onrechtmatig.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Bij het uitvoeren van de verbijzonderde interne controles over 2015 zijn geen situaties van misbruik en/of oneigenlijk gebruik geconstateerd.

voorwaardencriterium

Voor wat betreft het voldoen aan de wet- en regelgeving, zoals vastgelegd in het normenkader voor de accountantscontrole, is bij de aanvullende controle op de inkoop en aanbestedingen voor Leiderdorp vastgesteld dat niet in alle gevallen de voorgeschreven aanbestedingsprocedure is gevolgd. Het gaat om één inkoop, waarvan de bestedingen in 2015 als financieel onrechtmatig worden beoordeeld.

inkopen en aanbestedingen	uitgaven 2015	onrechtmatig
Raamovereenkomst advieswerkzaamheden (2A-dienst)	€ 118.000	€ 118.000

Goedkeuringstolerantie

In het normenkader voor de accountantscontrole, zoals door de raad vastgesteld op 5 oktober 2015, is de goedkeuringstolerantie voor fouten vastgesteld op 1% van de totale lasten inclusief resultaatbestemming en op 3% voor onzekerheden. Voor 2015 ligt de goedkeuringstolerantie daarmee op € 769.000 voor fouten en € 2.306.000 voor onzekerheden. Als het totaal aan fouten en onzekerheden onder deze grensbedragen blijft, betekent dit dat de accountant een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening kan afgeven.

Intern is in totaal een bedrag van € 321.000 als financieel onrechtmatig beoordeeld. Afhankelijk van de weging van de onzekerheden bij de jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning, verwachten wij van de accountant bij de jaarrekening over 2015 een goedkeurende verklaring dan wel een verklaring met beperking.

5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

6. BIJLAGEN

6.1 Bijlage 1: Conversietabel product-programma

Programma 1

Programma 01 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
62001 Maatschapp. dienstverlening	0	0	0	2	0	2
67001 Maatschapp.dienstverlening	290	0	290	261	0	261
71401 gezondheidszorg(niet jeugd)	276	0	276	234	0	234
01A PROG 1A Lokale gezondheidszorg	566	0	566	497	0	497
67002 Ouderenbeleid	334	0	334	322	0	322
67003 Ondersteuning alg.voorzieningen	1.079	0	1.079	975	-1	973
66301 Vangnet en opvang	131	0	131	86	0	86
67101 Eerstelijnsloket WMO	71	0	71	46	0	46
66201 Wmo maatwerk immaterieel	3.825	-409	3.416	2.511	-504	2.007
66701 Eigen bijdrage maatwerkvoorz	0	0	0	0	0	0
67201 Pgb Wmo	803	0	803	513	0	513
66101 Maatwerk materieel	1.274	0	1.274	1.414	-42	1.372
01B PROG 1B Wet Maatschap. Ondersteuning	7.517	-409	7.107	5.866	-547	5.319
63001 Sociaal-cultureel werk	454	0	454	449	0	449
63010 Jeugd	47	0	47	79	0	79
65001 Peuterspeelz./kinderdagverbl.	53	0	53	52	0	52
65005 Contr.Peutersplz./kinderd.verbl.	23	0	23	25	0	25
01C PROG 1C Jeugdbeleid	578	0	578	605	0	605
71501 Jeugdgezondheidszorg	607	0	607	613	0	613
67102 Loket JGT	584	0	584	430	-7	423
67103 CJG	284	0	284	183	0	183
68201 Individuele voorzieningen Natura Jeugd	5.013	0	5.013	4.990	0	4.990
71601 Preventief Jeugdbeleid	330	0	330	272	0	272
01D PROG 1D Jeugdhulp en preventief jeugdbel	6.818	0	6.818	6.488	-7	6.481
42004 Beheer openbaar basisonderwijs	4	0	4	26	0	26
42201 Bijzonder basisonderwijs	29	0	29	11	0	11
43000 VSO/ZMOK	3	0	3	3	0	3
48003 Leerlingenvervoer	233	-1	232	186	0	186
48006 Overig onderwijs	303	-32	272	291	-32	259
01E PROG 1E Lokaal onderwijsbeleid	572	-33	539	518	-32	486
42101 Huisv.vrz.openb.basisonderwijs	1.108	0	1.108	1.223	-1	1.222
42301 Huisv.vrz.Bijz.basisonderwijs	1.108	-248	860	1.078	-254	824
43101 VSO-ZMOK huisvesting	339	0	339	339	0	339

Programma 01	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
44301 Huisv. voortgez. ow.	274	0	274	301	0	301
01F PROG 1F Onderwijshuisvesting	2.830	-248	2.582	2.940	-255	2.685
Totaal programma 01	18.881	-690	18.191	16.914	-841	16.073

Programma 2

Programma 02	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
61001 Algemene bijstand inkomensdeel	6.204	-5.191	1.013	5.924	-5.335	589
61010 Bijstandbesluit zelfstandigen	72	-18	54	124	-28	96
61401 Minimabeleid	994	-30	964	899	-30	869
61402 Kwijtscheldingen	125	0	125	162	0	162
61403 Schuldhulpverlening	126	0	126	250	0	250
62008 Schuldhulpverlening	0	0	0	-76	0	-76
62301 Participatiewet	682	0	682	455	-4	452
65002 Kinderopvang WIZ	16	0	16	51	0	51
02A PROG 2A Alg.Bijst(Bijz.bijst/min.beleid	8.219	-5.239	2.980	7.788	-5.396	2.392
61105 WSW	2.962	0	2.962	3.114	-8	3.107
02B PROG 2B Wet Soc.Werkvoorziening(Wsw)	2.962	0	2.962	3.114	-8	3.107
62101 Vreemdelingenbeleid	101	-18	83	100	-15	85
02C PROG 2C Vreemdelingenbeleid	101	-18	83	100	-15	85
Totaal programma 02	11.281	-5.257	6.024	11.002	-5.419	5.584

Programma 3

Programma 03	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
51001 Openbare bibliotheek	645	0	645	644	0	644
51101 Vormings- en ontwikkelingswerk	36	0	36	35	0	35
54001 Kunst	89	0	89	80	0	80
54006 Onderhoud kunstwerken	7	0	7	8	0	8
54010 Amateur Kunstbeoef. /cultuur alg	144	0	144	132	0	132
54101 Monumentenzorg	4	0	4	0	0	0
54102 Molens	39	-4	35	22	-25	-3
55002 Milieu Educatief Centrum	64	0	64	66	0	66
58002 Accommodatie culturele voorz.	129	0	129	148	0	148
03A PROG 3A Kunst en Cultuur	1.157	-4	1.153	1.135	-24	1.110
53001 Binnensportrecreatie	270	0	270	199	0	199
53010 Sporthuisvesting	1.006	-56	950	1.016	-58	958
53101 Groene sportvelden/terreinen	247	-61	186	277	-55	222
03B PROG 3B Sport	1.523	-117	1.405	1.492	-113	1.379

Programma 03	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Totaal programma 03	2.680	-121	2.559	2.626	-137	2.489

Programma 4

Programma 04	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
21001 Bruggen	575	0	575	546	0	546
21002 Wegen	1.737	0	1.737	1.658	-26	1.633
21032 Gladheidsbestrijding	118	0	118	118	0	118
21050 Openbare verlichting	274	-14	260	392	-27	365
21101 Verkeersregulering	131	0	131	85	0	85
21110 Verkeersmaatregelen	1.364	0	1.364	496	0	496
21111 Verkeersborden en /tekens	64	0	64	54	0	54
21112 Verkeersbeleid	90	0	90	72	0	72
31001 Markten	39	-11	28	42	-14	29
56070 Kermissen	13	0	13	0	0	0
04A PROG 4A Verkeer en vervoer	4.405	-25	4.380	3.465	-66	3.398
22301 Veerdiensten	2	0	2	3	0	3
24001 Waterwerken	579	0	579	425	0	425
33001 Nutsbedrijven	2	0	2	0	0	0
04B PROG 4B Water	583	0	583	429	0	429
56007 Groen beleid en regio	107	0	107	106	0	106
04C PROG 4C Groen beleid en regio	107	0	107	106	0	106
56001 Openbaar groen	2.151	-47	2.104	2.148	-51	2.097
56050 Houtkamp	103	0	103	91	0	91
56051 Heemtuin	48	0	48	45	0	45
56052 Kinderboerderij	50	0	50	51	-1	50
56053 Volkstuinencomplex	4	-11	-7	4	-10	-6
04D PROG 4D Openbaar groen	2.356	-57	2.299	2.339	-62	2.277
58003 Speelplaatsen	136	0	136	160	0	160
04E PROG 4E Speelvoorzieningen	136	0	136	160	0	160
72201 Riolering en pompen	1.342	0	1.342	1.339	-8	1.331
72601 Baten rioolrechten	0	-1.475	-1.475	0	-1.452	-1.452
04F PROG 4F Riolering	1.342	-1.475	-134	1.339	-1.460	-121
21039 Onkruidvrijhouden van straten	119	0	119	119	0	119
21040 Reiniging wegen	205	0	205	138	-17	121
34101 Afvoeren kadavers	7	0	7	7	0	7
72102 Reiniging/afvalstoffenheffing	2.519	-75	2.444	2.684	-187	2.497
72302 Ongediertebestrijding	54	0	54	23	0	23
72501 Baten reiniging/afvalstofheff.	0	-2.892	-2.892	16	-3.025	-3.009

Programma 04	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
04G PROG 4G Reiniging	2.905	-2.967	-62	2.987	-3.229	-242
Totaal programma 04	11.834	-4.525	7.309	10.824	-4.818	6.007

Programma 5

Programma 05	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
81001 Ruimtelijke ordening	480	0	480	396	0	396
82201 Bouw- en woningtoezicht	583	-295	289	582	-405	177
83002 Erfpacht	0	-86	-86	0	-92	-92
83020 Verkoop en verhuur grond	117	-224	-107	121	-308	-187
05A PROG 5A Ruimtelijke ordening	1.180	-606	575	1.100	-805	295
82001 Woningexploitatie	106	-223	-117	87	-232	-146
82203 Woonwagencentrum	7	-39	-32	5	-25	-19
05B PROG 5B Woonbeleid	113	-261	-149	92	-257	-165
31002 Ov.economische aangelegenheden	158	0	158	128	0	128
05C PROG 5C Economische zaken	158	0	158	128	0	128
72301 Milieubeheer	497	-34	463	484	0	484
05D PROG 5D Duurzaamheid	497	-34	463	484	0	484
Totaal programma 05	1.948	-901	1.047	1.803	-1.062	741

Programma 6

Programma 06	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
00501 Samenwerk.org. Holland Rijnland	1.828	0	1.828	1.809	-1	1.808
6A PROG 6A Algemene regionale samenwerking	1.828	0	1.828	1.809	-1	1.808
00101 Raad en raadscommissies	336	0	336	305	0	305
00102 College van Burg.en Wethouders	478	0	478	468	0	468
00201 Bestuursondersteuning college	1.164	0	1.164	1.069	-94	975
00254 Bestuursonderst. CZ	5.624	-238	5.385	5.705	-401	5.304
00256 Best.onderst. Beheer facilitair	230	0	230	282	-1	281
00258 Bestuursonderst. GWI	314	0	314	314	0	314
00301 Reisdocumenten	259	-273	-14	259	-319	-60
00302 Rijbewijzen	106	-77	29	92	-86	6
00303 Bevolk.adm.en verklaringen	85	-33	52	62	-27	35
00304 Huwelijken	33	-18	15	25	-29	-4
00305 Burgelijke stand	107	-12	95	119	-25	94
00306 Verkiezingen	105	0	105	59	0	59
00307 Naturalisaties	41	-16	25	35	-27	9
00309 GBA Beheer	73	0	73	116	0	116

Programma 06	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
00601 Griffie	241	0	241	218	0	218
00602 Rekenkamer	38	0	38	38	0	38
63002 Wijkgericht werken	121	0	121	119	0	119
72401 Begraafplaats	292	-379	-87	371	-326	46
93001 Wet waardering onroerende zaken	184	0	184	178	0	178
6B PROG 6B Bestuur en dienstverlening	9.830	-1.046	8.784	9.836	-1.333	8.502
14001 Veiligheid	248	0	248	244	0	244
14003 APV	203	-8	196	247	-15	232
12001 Brandweer	1.283	0	1.283	1.199	0	1.199
12009 Onderhoud brandkranen/-putten	34	0	34	24	0	24
12010 Rampenbestrijding	151	0	151	122	0	122
6C PROG 6C Openbare orde en veiligheid	1.918	-8	1.910	1.836	-15	1.821
Totaal programma 06	13.576	-1.054	12.522	13.480	-1.349	12.131

Programma 7

Programma 07	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
83004 Grond expl. Overige bouwgrond	6.784	-6.700	84	6.787	-6.712	75
83005 Overige complexen	4.288	-4.288	0	27	-22	5
7A PROG 7A Grondontwikkeling algemeen	11.072	-10.988	84	6.814	-6.734	80
83001 Grex Centrumplan	905	-905	0	105	-105	0
7B PROG 7B Grondontwikkeling Centrumplan	905	-905	0	105	-105	0
32001 Zandwinning(v/h kl.zandput)	298	0	298	74	0	74
83003 Grondexpl.w4	17.314	-14.364	2.950	4.354	-6.524	-2.170
7C PROG 7C Grondontwikkeling W4	17.612	-14.364	3.248	4.428	-6.524	-2.096
Totaal programma 07	29.590	-26.258	3.332	11.346	-13.363	-2.017

Resultaatbestemming

Programma AD	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
bedragen x € 1.000,-	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
93101 Baten OZB gebruikers	0	-891	-891	7	-973	-966
93201 Baten ozb eigenaren	0	-6.034	-6.034	35	-6.135	-6.100
93601 Baten toeristenbelasting	0	-96	-96	0	-36	-36
93701 Baten hondenbelasting	0	-91	-91	0	-86	-86
93901 Baten precariobelasting	0	-626	-626	0	-585	-585
94001 Onroerende zaakbelastingen	54	0	54	58	0	58
94002 Overige belastingen	150	-27	123	169	-10	160
Alg dekkingsmiddelen A Lokale heffingen	204	-7.764	-7.560	268	-7.825	-7.557
92101 Algemene uitkering	0	-33.173	-33.173	0	-33.297	-33.297

Programma AD bedragen x € 1.000,-	Begroting 2015 na wijzigingen			Rekening 2015		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
Alg dekkingsmiddelen B Alg. uitkering	0	-33.173	-33.173	0	-33.297	-33.297
92201 Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Alg dekkingsmiddelen C Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
91301 Overige financiële middelen	221	-698	-477	292	-739	-447
Alg dekkingsmiddelen D Dividend	221	-698	-477	292	-739	-447
91101 Geldleningen en uitz. < 1 jaar	0	0	0	10	-3	7
91401 Geldleningen en uitz. > 1 jaar	1.527	-3.422	-1.895	1.957	-3.625	-1.669
Alg dekkingsmiddelen E Financiering	1.527	-3.422	-1.895	1.966	-3.628	-1.662
96001 Saldi van kostenplaatsen	7	0	7	-4	0	-4
Alg dekkingsmiddelen F Overig	7	0	7	-4	0	-4
Totaal programma AD	1.959	-45.057	-43.098	2.523	-45.489	-42.966

6.2 Bijlage 2: Bestuur en organisatie

College van Burgemeester en wethouders

De samenstelling en portefeuillevverdeling is:

Burgemeester L.M. Driessen-Jansen

Toekomstvisie Leiderdorp 2025, Bestuurlijke Coördinatie, Openbare orde en veiligheid, Coördinatie handhaving, Recreatie / Toerisme, Burgerzaken.

Wethouder M.H. van der Eng (D66), 1e Loco-burgemeester

(3D) Wmo, Financiën en bedrijfsvoering, Sport, Gezondheidszorg, Communicatie en media, Coördinatie subsidiebeleid, Coördinatie Regiozaken, Belastingen, Nutsbedrijven, Grondzaken, Maatschappelijk vastgoed.

Wethouder C.J.M.W. Wassenaar (VVD)

(3D) Sociale en economische zaken, Coördinatie decentralisaties, Verkeer en (openbaar) vervoer, Ruimtelijke ordening, W4/A4, Volkshuisvesting en woningbouw, Integratie- en asielbeleid, Deregulering, Monumentenbeleid.

Wethouder J.J.F.M. Gardeniers (CDA)

(3D) Jeugdzorg, Jongerenbeleid, Onderwijs, Openbare ruimte, Polders en Groene Hart (incl. Oude Rijnzone), Duurzaamheid en milieu, Kunst en cultuur, Water, Afval, Begraafplaats, Wijkgericht werken.

Gemeentesecretaris H. Romeijn

De gemeentesecretaris is eerste adviseur van het college en stuurt - als eindverantwoordelijke - de ambtelijke organisatie aan. Hij richt zich in het bijzonder op de faciliterende en stafafdelingen.

Daarnaast is hij bestuurder in de zin van de Wet op Ondernemingsraden. Zijn aandachtsvelden zijn politiek bestuur, externe contacten en regionale samenwerking.

Gemeenteraad 2014-2018

Zetelverdeling 2014-2018

- D66: 5 zetels
- VVD: 5 zetels
- CDA: 4 zetels
- Groen Links: 3 zetels
- PvdA: 2 zetels
- LPL: 2 zetels

Democraten 66 (D66)

- Mw. C. Hamer (fractievoorzitter)
- Dhr. J.A.M. van Boxsel
- Dhr. E. Grootaarts
- Dhr. J. Kuggeleijn
- Dhr. H. Verheggen

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)

- Dhr. I.H.M. Cooijmans (fractievoorzitter)
- Dhr. B.M.J. Hoenen
- Dhr. W.N.A. Joosten
- Mw. C.M.M. Meiners-Pieterse
- Dhr. J.B.P.M. Suijkerbuijk

Christen Democratisch Appèl (CDA)

- Mw. M. van der Stelt (fractievoorzitter)
- Mw. M.A.J. van Diepen-van Wijk
- Dhr. G. Schipaanboord
- Dhr. F.A. Stam

Groen Links

- Mw. J.M. Hofman-Züter (fractievoorzitter)
- Mw. F. Joester
- Dhr. B. Vastenhoud

Partij van de Arbeid (PvdA)

- Dhr. O.C. McDaniel (fractievoorzitter)
- Mw. J.J.E. van Reijn

Lokale Partij Leiderdorp (LPL)

- Dhr. H.K. Langenberg (fractievoorzitter)
- Mw. A.M. Beekhuizen-Wesseling

Griffier

- Mw. J.C. Zantingh

Maandag politieke avond - De Leiderdorpse gemeenteraad werkt volgens een vierwekelijkse vergadercyclus:

Week 1 Informatieavond 20.30 – 22.30 uur (informatie en participatie).

Doel van de informatieavond is om met burgers en/of organisaties over een actueel thema in gesprek te gaan en dit te doen op een moment dat dit voor de besluitvorming relevant is. Ook is de informatieavond het moment waarop presentaties worden verzorgd door het ambtelijk apparaat

Week 2 Fractiespreekuur 19.30 – 20.00 uur, Fracties 20.00 – 23.00 uur.

Burgers kunnen een half uur fractiespreekuur aanvragen over een onderwerp dat hen bezig houdt. Alle fracties vertegenwoordigen dan hun woordvoerder(s) af. Tijdens de fractievergaderingen vanaf 20.00 uur bereiden fracties van partijen hun standpunten voor Politiek Forum en raad voor.

Week 3 Politiek forum 20.00 – 23.00 uur (voorbereiden besluitvorming).

In het politiek forum vindt politiek inhoudelijke discussie plaats. Ook kunnen burgers tijdens het politiek forum inspreken en deelnemen aan de discussie. Het politiek forum is nadrukkelijk niet bedoeld voor technische vragen. Deze dienen tijdens de informatieavonden of schriftelijk te worden gesteld.

Week 4 Raad

19.30 uur - fracties – laatste voorbereiding fracties voor de aansluitende raad

20.30 uur -Raadsvergadering (besluitvorming).

Politieke discussie en besluitvorming over de voorstellen die in het politiek forum aan de orde zijn geweest, gelegenheid voor indienen amendementen en moties.

6.3 Bijlage 3: Kerngegevens Leiderdorp

Sociale structuur

Inwoners	1-1-2012*	1-1-2013*	1-1-2014*	1-1-2015*	1-1-2016*
0-19 jaar	6.404	6.356	6.286	6.199	6.169
20-64 jaar	15.358	15.216	15.141	15.090	15.085
65 jaar en ouder	4.940	5.174	5.390	5.564	5.704
Totaal aantal inwoners	26.702	26.746	26.817	26.853	26.958

* Deze cijfers zijn vastgesteld door het CBS

6.4 Bijlage 4: Afkortingenlijst

Afkorting	uitleg	Afkorting	uitleg
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	NHG	Nationale Hypotheek Garantie
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	NOC	Nederlands Olympisch Comité
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	NSF	Nederlandse Sport Federatie
BBP	Bruto Binnenlands Product	NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
BBS	Bijzondere Basisschool	OAS	Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie
BBV	Besluit begroting en verantwoording	OBSSG	Openbare basisscholengemeenschap Leiderdorp
Bbz	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen	ODWH	Omgevingsdienst West-Holland
BCF	BTW-compensatiefonds	OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
BDU	Brede Doeluitkering	OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie	OKV	Onderwijskundige Vernieuwing
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar	OTO	Opleiden, Trainen en Oefenen
BPI	Bestand Potentiële Inburgeringsplichtigen	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
BRIN	Basis Registratie Instellingen	ORZ	Oude Rijnzone
BRP	Basisregistratie Personen	OV	Openbare Verlichting
BRP	Basis Rioleringsplan	OVO	Onderlinge Verzekeringen Overheid
BSOD	Brede School Oude Dorp	OZB	Onroerendezaakbelasting
BSW	Brede School West	PCBO	Protestants Christelijk Basisonderwijs
BTW	Bruto toegevoegde waarde	P&C	Planning & Control
Bvo	Bruto vloeroppervlakte	PCSV	Protestants Christelijke Schoolvereniging
B&W	Burgemeester en wethouders	POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
BWS	Besluit woninggebonden subsidies	PROO	Stichting Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Leiden
CAK	Centraal Administratie Kantoor	PW	Participatiewet
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	PWA	Prins Willem-Alexanderschool
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	RAAK	Regionale Aanpak Kindermishandeling
CoPi	Commando Plaats Incident	RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer	RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
CROW	Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de verkeerstechniek	RIF	Regionaal investeringsfonds
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen	RMC	Regionale Meld- en Coördinatiepunt (voortijdig schoolverlaters)
DB	Dagelijks Bestuur	RNI	Register Niet-Ingezetenen
DIV	Digitale Informatie Voorziening	Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
DMS	Document Management Systeem	RvS	Raad van State
DNB	De Nederlandse Bank	RVMK	Regionale verkeersmilieukaart
DuBo	Duurzaam Bouwen	SCW	Sociaal Cultureel Werk
DVO	Dienstverleningsovereenkomst	SEPA	Single European Payment Area

Afkorting	uitleg	Afkorting	uitleg
DZB	De Zijlbedrijven	SES	Sociaal economische status
ECB	Europese Centrale Bank	SFL	Sportfondsen Leiderdorp
EMU	Economische en Monetaire Unie	shv	schuldhulpverlening
EMV	Europay, Mastercard, Visa	Sisa	Single Information Single Audit
EU	Europese Unie	SKL	Stichting Kinderopvang Leiderdorp
Fido	Wet Financiering decentrale overheden	SLA	Service Level Agreement
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden	SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
FLO	Functioneel Leeftijdsonslag	SMI	sociaal-medische indicatie
Fte	Fulltime-equivalent	SP71	Servicepunt71
GBA	Gemeente Basisadministratie	SSS	Sportfondsen Sport Servicepunt
GBKN	Grootschalige Basiskaart Nederland	STL	Sociaal Team Leiderdorp
GEHS	Gemeentelijke Ecologische Hoofdstructuur	SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval	SW	Sociaal Werk
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg	vGRP	verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
GIG	Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie	VO	Voortgezet Onderwijs
GR	Gemeenschappelijke Regeling	VRI	Verkeersregelininstallatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan	VSO ZMOK	Voortgezet Speciaal Onderwijs Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen
HHR	Hoogheemraadschap van Rijnland	VSV	Voortijdig schoolverlater
HM	Hollands Midden	VTA	Visual Tree Assessment
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer	VVE	Vroeg- en voorschoolse educatie
Hof	Houdbare Overheidsfinanciën	Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
HRM	Human Resource Management	Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
HSL	Hogesnelheidslijn	WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
IB	Inlichtingenbureau	W4	Project Wonen, Werken, Water en Wegen
IBAN	International Bank Account Number	WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	WEW	Waarborgfonds Eigen Woning
IBP	Informatie Beleidsplan	Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
ICT	informatie- en communicatietechnologie	WI	Wet Inburgering
IHP	Integraal Huisvestingsplan	WIA	Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	Win	Wet inburgering nieuwkomers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	Wiw	Wet Inschakeling Werkzoekenden
ISV	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
IVVP	Integraal Verkeers- en Vervoerplan	WNT	Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector
JGT	Jeugd- en Gezinsteam	WOS	Water op straat

Afkorting	uitleg	Afkorting	uitleg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg	WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
KCA	Klein Chemisch Afval	WPB	Wet Participatiebudget
KCC	Klant Contact Centrum	Wpg	Wet publieke gezondheid
KCS	Klantcontactsysteem	WSNP	Wet Schuldhulpverlening Natuurlijke Personen
KISS	Kennis Informatie Systeem Sport	Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Km	Kilometer	WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
KPI	Kritische Prestatie Indicatoren	WWB	Wet werk en bijstand
KRW	Kaderrichtlijn Water	WWIK	Wet werk en inkomen kunstenaars
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek	Wwv	Wet Werken naar vermogen
LAB071	Leidse Agglomeratie Bereikbaar	ZAT	Zorgadviesteam
LED	Light-emitting diode	ZHN	Zuid-Holland Noord
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs	Zvw	Zorgverzekeringswet
MT	Management Team		

6.5 Bijlage 5: Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Activa	Bezittingen die langer dan één jaar meegaan en die om die reden in meerdere jaren worden afgeschreven (bijv. gebouwen, rollend materieel). Activa staan op de balans.
Afschrijving	De uitgave aan activa worden over meer jaren verdeeld en niet in één keer in de exploitatie opgenomen. Dit noemt men afschrijven. Door afschrijving lopen de kosten in de loop van de jaren parallel met de baten voortvloeiend uit het gebruik en houdt tevens de boekwaarde gelijke met de werkelijke, steeds dalende waarde.
Algemene dekkingsmiddelen	Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat ten minste de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkeringen, dividend, het saldo van de financieringsfunctie, het saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW- compensatiefonds en de overige algemene dekkingsmiddelen.
Balans	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en Lasten (stelsel van)	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
Begroting	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.
Beleidsthema	Per thema worden de hoofdkenmerken, visie en het bestuurlijke kader toegelicht.
Boekwaarde	Betreft de administratieve (dus nog niet afgeschreven) restwaarde van vaste activa die eerder middels een investering zijn aangeschaft.
Brede school	Samenwerkingsverband tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Doel van het samenwerkingsverband is de ontwikkelingskansen van de kinderen te vergroten. Onderwijs en welzijn zijn in ieder geval participanten. Voorschoolse voorzieningen, peuterspeelzaal, sport, cultuur, bibliotheek en andere instellingen kunnen ook een onderdeel van de brede school zijn.
BTW compensatiefonds	Fonds waaruit de gemeente vanaf 2003 BTW kan declareren bij het Rijk op typische overheidstaken (uitgezonderd o.a. onderwijs-huisvesting).
Budgettair neutraal	Begrotingswijzigingen die per saldo de totale begroting niet beïnvloeden.
Comptabiliteitsvoorschriften	De comptabiliteitsvoorschriften zijn bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Sinds het begrotingsjaar 2004 zijn de nieuwe comptabiliteitsvoorschriften, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van kracht.
Dekking	De wijze waarop een kostenverhoging dan wel een opbrengstenverlaging wordt opgevangen in de vorm van 1) een nieuwe inkomstenbron, 2) een doorberekening van kosten aan derden, 3) een verhoging van de belastingen, 4) een verlaging van andere kosten.
Dividend	Periodieke uitkering van winst aan de aandeelhouders van een onderneming.
Doelmatigheid	Mate waarin de productie is geleverd in relatie tot de inzet van middelen, afgezet tegen een vooraf bepaalde norm (bijv. minuten per paspoort, kosten per strekkende kilometer).

Begrip	Omschrijving
Doeltreffendheid	Mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten zijn gerealiseerd. Van belang is om vast te stellen in hoeverre het beoogde maatschappelijke effect de verdienste is van de organisatie (relatie gerealiseerde productie - gerealiseerd effect, afgezet tegen het beoogde maatschappelijke effect).
Doeluitkering	Uitkering door het Rijk aan een lagere overheid voor een nauw omschreven wettelijk vastgesteld doel of taak. De gelden zijn niet vrij besteedbaar. In veel gevallen is een specifieke verantwoording over de besteding één van de voorwaarden voor het verkrijgen van de uitkering.
Efficiency en effectiviteit	Efficiency is doelmatigheid (is de uitvoering goed, met gebruik van zo min mogelijk middelen). Effectiviteit is doeltreffendheid (doen we de goede dingen, bereiken we het gestelde doel).
Egalisatiereserve	Reserve met als doelstelling jaarlijks sterk fluctuerende lasten door de jaren heen te compenseren. Dit kan door de jaarlijks gelijk blijvende storting in de reserve ten laste van de exploitatie te nemen en de werkelijke uitgaven uit de reserve te betalen.
EMU saldo	Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid voor de unie van landen die de euro als betaalmiddel hebben (Economische en Monetaire Unie).
Financieel beheer	De organisatie van de administratie en het beheer van de vermogenswaarden.
Financiële rechtmatigheid	Met financiële rechtmatigheid wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.
Financieringsmiddelen	Kort- of langlopende geldmiddelen die nodig zijn om de kosten van een investering te betalen. Behalve van financieringsmiddelen uit eigen kapitaal en reserves wordt ook van minder reguliere financieringsmiddelen gebruik gemaakt, zoals opgenomen geldleningen en het saldo van crediteuren en debiteuren.
Gemeentefonds (algemene uitkering)	Uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden. Dit ter onderscheid van doeluitkeringen met een gebonden besteding.
Incidentele baten en lasten	Opbrengsten en uitgaven die maar een enkele keer voorkomen.
Indirecte kosten	Betreft kosten waarbij de directe samenhang met de producten ontbreekt. Door middel van één of meer verdeelsleutels worden de indirecte kosten aan de verschillende producten toegerekend.
Investering	Een investering is een uitgaaf van een object met een gebruiksduur van langer dan één jaar; investeringen worden geactiveerd op de balans. Uit investeringen vloeien kapitaallasten voort die op de gemeentelijke exploitatie drukken.
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen en de daaraan verbonden geraamde exploitatielasten voor de komende jaren.
Jaarrekening	De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: - de programmarekening en toelichting - de balans en toelichting.
Jaarstukken	De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.
Jaarverslag	Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: - de programmaverantwoording - de paragrafen.

Begrip	Omschrijving
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat voor de aanschaf 'geld geleend' wordt. Door de dalende boekwaarde nemen de rentekosten in de loop van de jaren af. Voor de berekening van de rentekosten wordt het percentage van de omslagrente gehanteerd.
Lastendruk	Totaal van regelmatig terugkerende, vaste geldelijke verplichtingen
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op publiekrechtelijke grondslag (bijv. leges paspoort, leges rijbewijs). Leges zijn retributies maar worden wettelijk tot de belastingen gerekend. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.
Meerjarenraming	Een prognose van de voor meerdere jaren, na het begrotingsjaar, te verwachten lasten en baten op basis van vigerend (= bestaand) beleid; dan wel van uitgaven en inkomsten ter zake van investeringen waarvoor al kredieten zijn verstrekt.
Overhead	De kosten van werkzaamheden of faciliteiten die slechts een indirecte relatie vertonen met de gemeentelijke producten en diensten, v.b. leidinggeven, afdelingsadministratie, de kantine of de huisvesting.
Overzicht van baten en lasten	Onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.
Paragrafen	Een paragraaf geeft volgens het BBV een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Planning- en controlcyclus	De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt, v.b. haven- en liggelden, marktgelden en parkeergelden.
Prestatie	Het meetbare resultaat van activiteiten.
Prestatie-indicator	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente
Product	Een product van een productenraming of productenrealisatie kan omschreven worden als het resultaat van samenhangend handelen, meetbaar gemaakt in de tijd, geld en kwaliteit. Een product wordt in de handreiking ruim geïnterpreteerd. Het kan zijn: een voorziening, een dienst, een goed of een activiteit. Een kern is dat er taakstellende afspraken aan verbonden kunnen worden. Een product omvat zoveel mogelijke kwantitatieve normen voor zowel financiële als niet-financiële prestatie-indicatoren.
Productenraming	De productenraming wordt volgens het BBV opgebouwd vanuit de programbegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming is het begrotingsdocument van het Dagelijks Bestuur en heeft met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting.
Programmabegroting	Een programbegroting is een typering voor de nieuwe beoogde begroting doordat de programma's in de begroting centraal staan. Het kenmerk van de begroting is dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er naar de begroting volgens de nieuwe voorschriften ook wel verwezen als programmabegroting. De gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.

Begrip	Omschrijving
Programma	Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.
Rechtmatigheid	Rechtmatigheid is de overeenstemming van beslissingen en handelingen met regels die voor betrokkenen toepasselijk zijn en die mede gelet op het specifieke geval waarvoor die regels gelden, van belang zijn.
Reserve (algemene)	Bedrag dat is gereserveerd voor toekomstige uitgaven, zonder dat de aard en de omvang van deze uitgaven al bekend zijn. De reserves staan op de balans.
Specifieke uitkering	Rechtstreekse uitkering aan een instelling of een lagere overheid te besteden aan een specifiek doel. Het is een verzamelbegrip voor subsidies, bijdragen van het rijk of provincie en doeluitkeringen.
Verbonden partij	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie)kosten op te vangen. Voorzieningen staan op de balans.
Weerstandscapaciteit	De weerstandscapaciteit is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast behoeven te worden.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

Gemeente Leiderdorp

Willem-Alexanderlaan 1

2351 DZ LEIDERDORP

Postbus 35

2350 AA LEIDERDORP

T 071 – 54 58 500

E info@leiderdorp.nl

I www.leiderdorp.nl

Druk: 7/6/2016